

819.1

Edd

DEN ÆLDRE EDDA.

EN SAMLING

AF DE NORDISKE FOLKS

ÆLDSTE SAGN OG SANGE,

VED

SÆMUND SIGFUSSÖN

KALDET HIN FRODE.

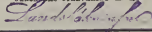
OVERSAT OG FORKLARET

VED

FINN MAGNUSEN,

PROFESSOR OG MEDLEM AF DEN KONGELIGE COMMISSION FOR

OLDSAGERS OPBEVARET M. M.

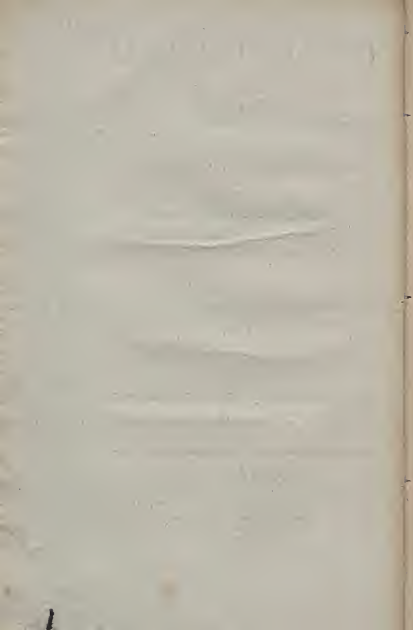
FJERDE BIND.

KJÖBENHAVN.

FÖRLAGT AF DEN GYLDENDALSKE BOGHANDLING.

TRYKT I DET SCHULTZISKE ÖFFICIN.

1823.

FORERINDRING.

Endelig fremkommer det 4de og sidste Bind af nærværende Værk. At det først skeer saa sildig, er ikke min Skyld, men Opholdet er forarsaget af jævnlig forefaldende Hindringer i Bogtrykkeriet.

Skjønt jeg har søgt at fatte mig saa kort som mueligt, saavel i de nödvendigste Anmærkninger, som den tilføjede mythologiske Ordbog, samt tvende andre Registre — overgaaer Bindet dog den af Forlæggeren forud bestemte Størrelse, uden at Prisen derved forhøjes. Det blev mig derfor umueligt at optage flere Digte i denne Samling end de, som egentlig høre til den ældre Edda). Ej heller kunde den i Fortalen lovede kalendari-*

*) Adskillige andre ældgamle Qvad ville læses; overtagne af mig, i en Samling af nordiske Digtninger, som snart skal udkomme (i et Octav-Bind) hvis den understøttes af et tilstrækkeligt Antal Subscribenter.

ske *Afhandling* medfølge, hvorimod den vil blive indrykket i min der (S. XI) ommeldte *Edda-Lære*, hvis *Trykning* jeg haaber snart vil kunne begynde. Af förmeldte *Aarsag* kan jeg ikke her, efter mit første *Forsæt*, give nogen fuldstændig *Underretning* om *Kunstnere*, som have udmærket sig ved *Behandling* af *Gjenstande*, valgte fra den nordiske *Mythologie*. Kun tager jeg mig den *Frihed* at meddele følgende *Bemærkninger* desangaaende.

Danmarks i sin Tid berönte *Billedhugger* *Wiedewelt* († 1802) var den første som forsögte sig i dette *Fag*. Hans dertil hörende *Tegninger* opbevares her i det *Bibliothek*, som tilhörer det *Kongl. Academie* for de skjønne *Kunster*. Af *Maleren* *Abildgaard* haves ogsaa nogle slige *Udkast*, samt *Maleries* over *Æmner* af *Nordens heroiske Oldsagn*. Enkelte andre *Historiemalere* levede, omtrent paa samme Tid, forskjellige *Stykker* over lignende *Gjenstande*, som tildels ere stukne i *Kobber*. Noget senere blev *Tydscklands* *Gräter* dog den første blandt de *Lærde*, som alvorligen sögte at formaae *Artisterne* til *Nordens Gudelæres* og *mythiske*

Digtningers Bearbejdelse *). Forskjellige tyske Kunstnere benyttede hans *Vink*. Blandt dem erindrer jeg nu især Billedhuggeren Tieck. Maleren Füessli havde allerede forhen med Held fremstilt Scener af vore *Kjæmpesagn*. — Hos os fulgte Jens Möller, som Forfatter, Gräters *Exempel* **). Snart saa vi ogsaa enkelte praktiske Forsøg ved Malerne Eckersberg og Kratzenstein-Stub. Regeringen søgte at fremme lignende Bestræbelser ved den fornyede Kongl. Fundatz for Kunst-Academiet af 28de Julii 1814, og befalede at offentlige Forelæsninger skulde holdes der over den nordiske Mythologie. Paa samme Tid vakte Sagen stor Opmærksomhed i Naboriget Sverrig. Efter Kunsternes egen Begjæring holdt Digteren Ling Forelæsninger af samme Art i Stockholm, i Aarene 1814 til 1817. Selskabet det gothiske Forbund opmuntrede Artisterne ved udsatte Præmier til Fremstillinger af Nordens Gudelære

*) See f. Ex. Gräters Breve over den nordiske Mythologies og de nordiske Guddommers artistiske Fremstilling m. v. oversatte af Thomas Overskou. Kbhvn. 1821. jfr. *Idunna* und *Hermode* 1812 S. 20 o. f.

**) Ved sin Afhandling om den nordiske Mythologies Brugbarhed for de skjønne tegnende Kunster i det Scandinaviske Literatur-Selskabs Skrifter for 1812.

og Oldsagn *), hvormed den sindrige Maler Hörberg allerede længe havde beskæftiget sig i Stilhed **). Denne Opfordring frembragte mange Kunstværker, hvoriblandt nogle bedømtes af Kjendere som sande Mesterstykker. Af de svenske Artister, som præsterede Arbejder af dette Slags, fortjene disse især at nævnes: som Billedhuggere: B. E. Fogelberg og J. Salmson (begge nu værende i Rom); som Malere: Professorene E. Limnell, Sandberg og Hasfelgren, samt Historiemalerne J. E. v. Breda, P. Berggren o. Fl.

Ikke desmindre udbrød her i Danmark, i Aaret 1820 ***), en vidtløftig Pennestrid om den nordiske Mythologies Ubrugbarhed for de skjønne Kunster. De hertilhørende Stridskrifter ere endnu i frisk Minde, og deres

*) I den Anledning udkom adskillige Smaskrifter i Sverrig. Deraf nævner jeg kun: Geyers Betragtninger i Afseende på de nordiske Mythers Anvendelse i skøn Kunst i Idunna's 7de Hefte 1817, samt en anden Forfatters Betragtninger öfver de år 1818 i Stockholm för Allmenheten exponerade Konststycken, jämte några deraf föranladda Reflexioner öfver sjelfständigt nordisk Konst och wår Mythologies användbarhet såsom grund för en sådan. (4to).

**) See Svensk Literatur-Tidning 1818. S. 732. Hörberg er især bekjendt hos os af Molbechs biographiske Efterretninger om ham i Scand. Lit. S. Skrifter for 1817.

***) Allerede 1819 havde en Recensent i Danske Literatur-Tidende (No. 32-34) anbefalet Oehlenschlägers da udkomne

Opregnelse her bliver derfor overflødig *). 1821 sammentraadte her i Staden (efter Hr. Etatsraad, Finanz - Deputeret og Ridder Collins Indbydelse) et Selskab af anseete og fortjente Mænd, som udsatte forskjellige Præmier (af 200 Speciers Beløb) for de bedste Tegninger over Æmner af den nordiske Mythologie. Adskillige slige indleveredes og bleve 1822 bedømte af nogle blandt det Kongl. Kunst-Academies Profesorer (Hansen, Lorenzen, Eckersberg og Hetsch). Priserne bleve tilkjendte Historiemalerne Prof. Lund i Kjöbenhavn og Hr. Koop i Rom, samt Billedhuggeren Hr. Freund i Rom (Thorvaldsens værdige Eleve). De kronede Skizzer stikkes nu i Kobber af Hr. Petersen, forhen bekjendt som Graveur i Landskabsfaget. Saaledes stadfæstedes ogsaa her den gyldne Horatziske Regel:

Pictoribus atque poëtis

Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.

Ej heller vil nogen egensindig Usurpator af Smagens Herredømme herefter kunne sætte

episke Digt, Nordens Gud, som fortrinlig brugbart for den dannende Kunstner. Denne Dom har Erfaringen siden fuldelig bekræftet.

*) Deruden kunde den ikke blive fuldstændig, da Striden snart forplantedes til Tydskland, og vedvarer der endnu.

den ud af Kraft*). I dette faste Haab henviser jeg de Kunstnere, som fremdeles ville benytte de oldnordiske Digtninger, til vore her oversatte ældste Heltedigte eller Kjæmpeviser, som en rig Kilde til fortrinlige Gjenstande for artistisk Fremstilling.

Jeg har ikke sparet nogen Umage, der stod i min Magt, for at give nærværende Skrift den Værd, som Omstændighederne tillode det at modtage. I denne Overbevisning anbefaler jeg det til mine ærede Læses Yndest og billige Bedømmelse.

Næst H. M. KONGEN, ved hvis allerhøjeste Naade jeg har seet mig i Stand til uafbrudt at fortsætte mine Arbejder i det oldnordiske Videnskabs-Fag, nævner jeg især Hs. Excellence Hr. Geheime-Conferenzraad

*) Slige Forsøg synes og at have været vor Tidsalder forbeholdte. I det sidstafvige Aarhundrede, da adskillige Forfattere heftig bestrede de nyopdagede Oskianske Digtes Ægthed, benyttede dog Kunstnerne, uden nogen Modsættelse, mange Æmner af disse højskolelige Oldtidsqvad, uagtet de selv samme Indvendinger kunde have været fremsatte mod dem, som nu mod de nordiske. De fleste navnkundige britiske Malere fremstillede Oskianske Scener med almindeligt Bifald, og det er bekjendt, at et slikt Æmne gav Frankerijfs berømte Gérard Stoffet til et af hans største og ypperligste Arbejder. Hos os have Abildgaard, Kratzenstein-Stub og Højer behandlet Opgaver af Oskian, uden at man da havde det mindste at indvende mod disse deres Foretagender.

Johannes Bülow til Sanderumgaard, Ridder af
Elephanten m. m., som den *Ædling*, ved hvis
 kraftige Opmuntring og Understøttelse dette
 mit Skrift først blev foranlediget. Den hos-
 følgende Liste over Værkets Subscribenter vi-
 ser dets øvrige høje og hæderlige Befordrere.

Kjøbenhavn, den 7de Febr. 1823.

Finn Magnusen.

Indhold af fjerde Bind.

- I. Fortsættelse og Slutning af *fjerde Afdeling*, de oldnordiske Heltedigte eller Kjempeviser (V-XXII)..... Side 1.
 - II. *Henvisende Ordbog* over de i den ældre Edda forekommende *mythologiske Navne*..... — 211.
 - III. *Register* over de *historiske Egennavne* samt *jordiske Stedsnavne*..... — 300.
 - IV. *Sag - Register*..... — 327.
-

OLDNORDISKE
HELTEDIGTE
ELLER
KJÆMPEVISER

OM
VOLSUNGER, BUDLUNGER,
GIUKUNGER ELLER NIEFLUNGER

O. FL.

[Fortsættelse og Slutning].

V. SINFJÖTLES ENDELIGT (et Folkesaga uddraget af tabte Oldtidsqvad)	side 1.
VI. GRIFERS SPAADOM eller første Qvad om SIGURD PAFNERSBANE	— 3.
VII. Andet Qvad om SIGURD PAFNERSBANE m. m.	— 19.
VIII. PAFNERSMAAL	— 29.
IX. SIGURDRIFA'S SANG eller første Qvad om BRYNHILDE HVDLES Datter	— 41.
X. Brudstykker af VOLSUNGA-SAGA med Stro- pher af tabte Digte	— 54.
XI. Tredie Qvad om SIGURD PAFNERSBANE	— 61.
XII. Brudstykke af det andet Qvad om BRYNHILDE	— 83.
XIII. BRYNHILDES DÖDNINGFART	— 90.
XIV. Det første Qvad om GUDRUNE	— 95.
XV. NIFLUNGERNES MORD	— 104.
XVI. Det andet Qvad om GUDRUNE	— 106.
XVII. Det tredie Qvad om GUDRUNE	— 122.

XVIII.	ODDRUNE'S ELAGE	Side 128.
XIX.	ATLA - QVIDA eller QVAD om ATLE	— 140.
XX.	ATLAMAAL eller SANG om ATLE	— 156.
XXI.	GUDRUNES OPPORDRING	— 189.
XXII.	HAMDEREMAAL eller SANG om HAMDER	— 199.

SINFIÖTLES ENDELIGT.

[Uden Tvivl et Folkesagn, som Levning af gamle tabte Digte, hvis Indhold dog fortælles end udførligere i *Volsunga-Saga*. See den st. Udg. II, 117-22, 915. *Saga-Bibl.* II, 44-47, 56 o. f.]

Signund Volsungssön var Konge i *Frakland*.¹⁾ *Sinfiötle* var den ældste af hans Sønner, den anden *Helge*, den tredje *Hamder*.²⁾ *Borghilde*, *Sigmunds* Kone, havde en Broder som hed *Gunnar*; men han og *Sinfiötle*, hendes Stifsön, beilede begge til en Qvinde. Af den Aarsag dræbte *Sinfiötle* *Gunnar*. Da han kom hjem viste *Borghilde* ham bort. *Sigmund* tilbød hende Pengebøder, og dem maatte hun tage imod. Ved Arveöllet bar *Borghilde* Drikken frem. Hun tog et stort Horn fuldt med Gift og gav *Sinfiötle* det. Da han saa paa Drikken, mærkede han at den indeholdt Gift og sagde til *Sigmund*: "Den Drik er stærk gjæret." *Sigmund* tog Hornet og drak deraf. Man siger

¹⁾ o: Frankland, Frankernes Land.

²⁾ A. Hamund.

at *Sigmund* var saa haardf r, at Gift hverken kunde skade ham indvendig eller udvendig; men alle hans Sønner kunde modstaa al Gift, som kom paa den blotte Hud. *Borghilde* bar et andet Horn for *Sinfi t lle* og bad ham drikke, men det gik alt ligesom f r. Den tredie Gang bragte hun ham Hornet med forsmædelige Ord,^{*)} hvis han ikke vilde drikke deraf. Han sagde endnu det samme som f r til *Sigmund*, som da svarede: "Lad da Skjægget⁴⁾ sie, min S n!" *Sinfi t lle* drak og døde i det samme. — *Sigmund* bar hans Lig en lang Vej i sine Arme. Han kom til en smal og lang Fjord, hvor der laa et liden Skib med en Mand paa. Han tilbød *Sigmund* at sætte ham over Fjorden, men da *Sigmund* bar Liget ud paa Skibet, var Baaden fuldladt. Gubben sagde at *Sigmund* skulde gaa uden om Fjorden — men skj d Skibet fra Land og forsvandt i  jeblikket.

Kong *Sigmund* opholdt sig længe i *Danmark* i *Borghildes* Rige efter at han fik hende. Nu drog han s nder paa til *Frakland*, til det Rige som han ejede der. Da ægtede han *Hjordise*, *Eylimes* Datter. Deres Søn var *Sigurd*. Kong *Sigmund* faldt i et Slag for *Hundings* Sønner; men *Hjordise* giftedes da med *Alf*,⁵⁾ *Hjalpreks* S n;

*) El. Behrejdels r, Uqvemsord.

4) El. L ben.

5) Ogsaa kaldet *Half*.

der opvoxte *Sigurd* i sin Barndom. *Sigmund* og alle hans Sønner overgik langt alle andre Mænd i Styrke og Væxt og Mod og alle Færdigheder. Dog var *Sigurd* den ypperste af dem alle, og i alle Oldsagn nævnes han som overgaaende andre Mænd, og som den mest berømte blandt alle Hærkonger.

FÖRSTE QVAD
OM SIGURD FAFNERSBANE,
OGSAA KALDET
GRIPERS SPAADOM.

[See den store Udg. II, 123-148, 916-19. *Saga-Bibl.* II, 57-59].

Griper hed *Eylimes* Søn, *Hjordises* Broder; han raadte over Lande, samt var den viseste blandt Mænd og forudsaa tilkommende Begivenheder. Engang red *Sigurd* ene ud og kom til *Gripers* Hall. *Sigurd* var let at kjende. Uden for Salen traf han en Mand som kaldte sig *Geiter*. *Sigurd* indlod sig i Samtale med ham og spurgte:

1. "Hvo beboer
Disse Borge,

- Hvad nævnes vel
Den Folk-hersker?" 1)
2. GEIT. "*Griper* heder
Mænds Behersker,
Som raader for
Rige og Folk."
3. SIG. "Er gjæv Konning
Hjemme i Landet?
Vil han vel mig
Unde Samtale?
Sligt behöver)
Ukjendt Mand;
Snart jeg maa
Griper see."
4. GEIT. "Derom glad Konge
Geiter vil spørge
Hvo den mön være
Som vil med *Griper* tale."
5. SIG. "*Sigurd* jeg heder,
Af *Sigmund* avlet,
Men *Hjordise* er
Fyrstens Moder." —
6. Da *Geiter* gik
Griper at sige:
"En ukjendt Mand er
Her ude kommen;
Han anseelig
Er at skue;

1) Egentlig: Folk-Konge (raadende for et stort Rige).

Han vil Konge!
Med dig tale."

7. Fra Salen udgaaer
Drotten for Helte
Og hilser vel
Kommende Fyrste:

"Dig indbyder jeg *Sigurd*

För det burde skee;

Men du *Geiter!*

Grane modtage?"

8. Da de raadkloge

Mænd kom sammen,

De Talen begyndte

Og talte om meget.

9. SIG. "Sig mig hvis du veed det

Moderbroder!

Hvordan vil *Sigurds*

Levnet vendes?"

10. GRIP. "Af Mænd vil du vorde

Störst under Solen,

Ophöjet över

Hver en Konning.

Gaymild paa Guld,

Sparsom paa Flugt,

Herlig at skue

Og i Tale klog."

11. SIG. "Sig gjeve Konge!

Nöjer' end jeg spör

Sigurd — du Snilde!

Hvis see det du troer:

Hvad vil mig först
 Til Fremme skee
 Naar fra din Vaaning
 Vandret jeg er?"

12. GRIP. "Först vil du Fyrste!

Din Fader hævne
 Og *Eylimes*
 Hele Sorg udslette.
 Du skal de haarde
Hundings Sønner
 Tapperlig fælde;
 Sejer vil du have."

13. SIG. "Sig du ædle Konge!

Mig din Ætling
 Viselig, medens
 Vi fortrolig tale —
 Seer du vel forud
Sigurds kjække Daad,
 Som under hvalte Himmel *)
 Höjest svæve vil?"

14. GRIP. "Ene skal du fælde.

Glimrende Slange,
 Som graadig ligger
 Paa *Gnitaheide*.
 Du skal baade
Regins og *Fafners*
 Drab forvolde. —
 Sandt nu *Griper* taler."

*) E. O. under Himlens Skjød a: Poler.

15. SIG. "Stor³⁾ min Rigdom vorder

Hvis jeg slige Drab
Öve skal blandt Folk
Som for vist du spaaer.
Overvej end mere,
Længere fortæl
Hvad der end mig hændes⁴⁾
I min Levetid?"

16. GRIP. "Du vil finde

Fafners Leje
Og den skinnende
Skat borttage.
Granes Bove med
Guld belæsse,
Saa til *Giuke* ride
Kampberömt Helt!"

17. SIG. "End maa du Fyrsten

I fortrolig Tale,
Forudseende Konge!
Mere sigé —
Giukes Gjæst jég vorder
Og gaaer der fra;
Hvad er end tilbage
Af min Levetid?"

18. GRIP. "En Fyrstedatter

Paa Fjeldet sover,
Lysfaver i Brynie
Efter *Helges* Död;

³⁾ El. overflüdig.
af mit Liv.

⁴⁾ El. hvad der end er tilbage

Hugge du skal
 Med hvasse Sværd
 Og med *Fafners* Bane
 Brynien gjennemskjære.”

19. SIG. ”Brynien er brudt,
 Möen begynder
 Atter at mæle
 Opvaagnet af Søvnen;
 Hvad mon hun da helst
 Med *Sigurd* tale,
 Som til hans
 Held kan tjene?”

20. GRIP. ”Hun vil dig, Mægtige!
 Runer lære;
 Alle dem som Folk
 Fatte burde
 Og af hver Mands Tunge
 Udsiges skulde ⁵⁾ —
 Liv ⁶⁾ med Lægedom,
 Konge, Held dig følge!”

21. SIG. ”Nu er det forbi,
 Kloge Taler ⁷⁾ lærte,
 Og jeg er deden
 Færdig at ride.
 Overvej end mere,
 Længere fortæl
 Hvad vel mere vil
 I mit Levnet hændes?”

⁵⁾ El. lære dig at tale i alle Sprog. ⁶⁾ El. Lægemid-
 ler (*lif* for *lf*). ⁷⁾ El. Videnskaber, Kundskaber.

22. GRIP. "Du skal hitte
Heimers Bolig
 Og fro være
 Folkstyrerens Gæst —
 Tabt *) er det *Sigurd*!
 Hvad jeg forudsaa,
 Ej bør meer end saa
Griper udfrittes." —
23. SIG. "Det Ord du nu talte
 Bringer mig Sorg;
 Længer seer du Fyrste!
 I Fremtiden ind;
 Alt for stor Ulykke
 Du veed skal *Sigurd* hændes,
 Derfor *Griper*! du
 Meer ej sige vil."
24. GRIP. "For mig din Alders
 Ungdom laa
 Lysest at
 Eftergrandske.
 Ej særdeles vis
 Kaldes jeg med rette
 Eller forudseende —
 Tabt er det jeg vidste!"
25. SIG. "Ingen Mand jeg kjender
 Ovenfor Jorden,
 Som flere Ting kan see
 Forud, end du *Griper*!

*) o: glemt.

Intet skal du fortie
 Hvor fælt det end er,
 Om end min Skjæbne
 Ulykkelig vorder."

26. GRIP. "Ej er til Laster
 Dit Levnet bestemt,
 Det ypperlige
 Ædling! vel du mindes;
 Thi dit Navn,
 Spydstormens Forkynder!
 Hædres skal medens
 Mennesker leve."

27. SIG. "Værst mig det tykkes,
 Hvis med slig Besked
Sigurd maa fra
 Kongen skilles.
 Alt forud bestemtes —
 Ædle Moderbroder!
 Vejen, hvis du vil,
 Vise jeg dig beder."

28. GRIP. "Nu skal jeg *Sigurd*
 Nöje berette,
 Da Fyrsten mig
 Dertil nöder;
 Vistnok du veed
 At Lögn er ej dette:
 En Dag er dig
 Til Död beskikket."

29. SIG. "Ej vældig Folkherskers
 Vrede jeg önsker,

Heller vil jeg *Griper*
 Gode Raad modtage —
 For vist vil jeg vide
 Om kjært det end ej blir
 Hvad sees nu kan
 At *Sigurd* forestaaer."

30. GRIP. "Hos *Heimer* er
 En faver Qvinde,
 Kaldet af
 Mænd *Brynhilde*
Budles Datter,
 Men haardsindet Mö
 Fostres af *Heimer*
 Herlig Konning."
31. SIG. "Hvi gjelder det mig
 At Möen er
 Faver at skue,
 Fostret af *Heimer*?
 Det skal du *Griper*!
 Klarlig sige,
 Thi (min) hele Skjæbne
 Du seer forud."
32. GRIP. "*Heimers* den faver
 Fosterdatter
 Dig fleste Glæder
 Vil betage;
 Ej en Sövn du sover,
 Ej om Sager taler,
 Ej Mennesker ændser —
 Uden Möen du seer."

33. SIG. "Hvad er da til Tröst
 For *Sigurd* bestemt?
 Sig *Griper*! det,
 Hvis see det du troer.
 Naar jeg vel den Brud,
 Og med Fæstensgave
 Kjøber den skjønne
 Kongedatter?"
34. GRIP. "I skulle alle
 Eder vinde,
 Fuldelig fast
 Faa dog holde.
 Har du været *Giukes*
 Gjest en Nat,
 Glemmer du *Heimers*
 Vakkre Fostermoder."
35. SIG. "Hvad er sligt *Griper*!
 Forklar mig det vel!
 Kan du trolöst Sind
 I Kongens Hjerter see?
 At jeg mod den Mö
 Löfter skal bryde,
 Hvem jeg elske tyktes
 Af min hele Sjæl?"
36. GRIP. "Her rammes du Fyrste!
 Af Andres Svig,
 Og maa undgjelde
Grimhildes Raad;
 Lyshaaret Qvinde
 Dig vil tilbyde

Sin Datter og Helten
Med Rænker omspænde."

37. SIG. "Skal jeg da besvogres

Med *Gunnar* og dem,⁹⁾

Og gaae hen

Gudrun at ægte?

Fuldvel gift

Da Fyrsten var,

Hvis gruelig Harm

Mig ej plaged."

38. GRIP. "Dig skal *Grimhilde*

Fuldstændig bedaare,

Hun beder dig bejle

Til *Brynhilde*

Før *Gunnar* den

Gothers¹⁰⁾ Drot;

Hastig Kongens Moder

Reisen du forjætter."

39. SIG. "Ulykker mig vente,

Det skue jeg kan;

Sigurds Lykke¹¹⁾

Raver til Fald,

Hvis den ædle Mö,

Som höjt jeg elskte,

Jeg begjære skal

En Anden til Haande."

40. GRIP. "I skulle alle

Eder vinde,

9) E. O. med dem *Gunnar*, o: *Gunnar* og hans Brødre.

10) El. Igefrem: Mandens (*gotna*). 11) El. Forstand.

Gunnar og *Högne*,
 Du Konge! den tredje,
 Thi undervejs I skulle
 Skikkelser bytte
Gunnar og du —
Griper lyver ikke.”

41. SIG. ”Hvortil skal sligt?
 Hvi skulle vi bytte
 Skikkelser og Lader
 Mens vi paa Reisen ere?
 Vist Andres Falskhed
 Fölger dermed
 Fiendilig i Alt —
 Fortæl mere *Griper*!”

42. GRIP. ”Da har du *Gunnars*
 Udseende og Lader,
 Men dine Talegaver
 Og vældige Forstand; ¹²⁾
 Dig vil du fæste
 Den højmodige ¹³⁾
Heimers Fosterdatter —
 Ingen det kan hindre.” ¹⁴⁾

43. SIG. ”Værst det mig tykkes,
 Ond skal jeg *Sigurd*
 Kaldes blandt Mænd
 Af slig Bedrift.
 Ikke jeg vilde

12) El. kraftfulde Tanker.

13) El. ærgjerrige.

14) El. forudsee, forebygge.

Lokke ¹⁵⁾ med Svig
 Den Ædlinge-Brud
 Som ypperst jeg kjendte."

44. GRIP. "Du skal hvile,
 Hærens Anfører!
 Reen hos Möen,
 Som hun din Moder var;
 Derfor skal medens
 Mennesker leve,
 Folkets Konning!
 Hædres dit Navn.

45. *Sigurds* og *Gunnars*
 Bryllupper skulle
 Begge sammenfejres ¹⁶⁾
 I *Giukes* Sale.
 Da bytter I Hamme
 Naar hjem I komme,
 Dog hver sit Sind
 Selv beholder."

46. SIG. "Skal vel *Gunnar*
 Herlig blandt Mænd
 Ægte ædel Qvinde?
 Sig mig det *Griper*!
 Skjönt rasksindet
 Heltens Brud tre Nætter
 Sovet har hos mig —
 Sligt er vist uhørt!"

¹⁵⁾ El. anfælde, behandle.
 ter gammel Talebrug).

¹⁶⁾ E. O. drikkes (ef-

47. Hvor kan til Glæde
Siden vorde
Svogerskab blandt Mænd,
Sig mig det *Griper!*
Vil det vel
Siden bringe
Gunnar Fryd
Eller selve mig?"
48. GRIP. "Eder vil du mindes,
Maa dog tie,
Men under *Gudrun*
God Forening; ¹⁷⁾
Brynhilde sig tykkes
En Brud ilde gift;
Svig hun ophitter
Sig at hævne."
49. SIG. "Hvad vil til Bod
Den Brud vel tage,
Da vi hende
Have sveget?
Qvinden har af mig
Sorne Eder,
Ingen opfyldte —
Og kun liden Glæde."
50. GRIP. "Hun vil *Gunnar*
Klarlig sige,
At vel du ikke dine
Eder skaante,

¹⁷⁾ Ægteskab (med dig selv).

Da ypperlig Konge,
Giukes Arving,
 Af ganske Hjerte
 Helten troede."

51. SIG. "Hvad er dette *Griper!*

Du mig fortælle:
 Kan sligt sandfærdig
 Siges om mig,
 Eller hædret Qvinde
 Lyver mig paa
 Og sig selv tillige?
 Sig mig *Griper!* det."

52. GRIP. "Mod dig vældig Frue

Drevet af Vrede
 Og umaadelig Sorg
 Ej ret vel sig teer —
 Aldrig du den Ædle
 Skade volder,
 Dog Kongebruden
 Maatte prøve Svig."

53. SIG. "Skal kjække *Gunnar,*

Guttorm og *Högne*
 Siden efter hendes
 Tilskyndelser gaa?
 Ville *Giukes* Sønner
 Paa mig deres Svoger
 Sværdseg blodfarve? —
 Sig det end *Griper!*"

54. GRIP. "Grumhed da omgiver

Gudruns Hjerte,

Hendes Brødre dig
 Myrde skulle;
 Intet til Glæde
 Siden vorder
 For vis Qvinde,
 Det volder *Grimhilde*.

55. Det skal dig tröste,
 Du Hærförer!
 Den Lykke er Heltens
 Liv beskjæret.
 Ingen större Mand
 Vil paa Jorden komme
 Under Solens Veje,
Sigurd! end du." ¹⁸⁾

56. sig. "Vi skilles — Held os følge!
 Mod Skjæbnen Ingen magter;
 Nu har du *Griper!*
 Gjort hvad jeg bad.
 Gjerne du vilde
 Mig have spaaet
 Et blidere Liv
 Hvis maattet du havde!" —

¹⁸⁾ E. O. End du *Sigurd!* tykkes (Andre) at være.

ANDET QVAD

OM SIGURD FAFNERSBANE.¹⁾

[See den store Udg. II, 149-66, 919-21. *Saga-Bibl.* II, 54 o. f. 108 o. f. 209. Den yngre Eddas Fab. 68-72. *Skalda* 39-40].

OM SIGURD OG REGIN.

Sigurd gik til *Hjalpreks* Stutterie, og valgte sig der en Hest, som siden blev kaldet *Grane*. Da var *Regin*, *Hreidmars* Søn, kommet til *Hjalprek*; han var behændigere²⁾ end alle Andre, men en Dverg af Væxt. Han var vis, grum og tryllekyndig. *Regin* fostrede og oplærte *Sigurd* samt holdt meget af ham. Han fortalte *Sigurd* om sine Forældre, og de Begivenheder, at *Odin*, *Hæner* og *Loke* engang kom til *Andvarefos*; i den Fos var en Mængde Fiske. En Dverg hed *Andvare*, som ofte opholdt sig i Fossen i Skikkelse af en Gedde, og søgte saa sin Föde. Vores Broder, sagde *Regin*, hed *Otur*; han besøgte Fossen tit i en Odderham. Engang havde han fanget en Lax, og sad paa Aabredder og aad med lukkede Öjne. *Loke* slog Odderen ihjel med en Steen. Aserne

¹⁾ Dets første Deel i den st. Udg.

²⁾ El. kanstrigere.
(2*)

ansaa sig for at have været ret heldige, og flaaede Bælgen af Odderen. Den samme Aften vilde de gjæste hos *Hreidmar*, og viste deres Fangst. Da grebe vi dem, og forelagde dem at løse deres Liv med at fylde Odderbælgen med Guld og hylle den udvendig til med röden Guld. Da udsendte de *Loke* for at skaffe Guldet. Han kom til *Ran* og fik hendes Garn, gik siden til *Andvarefos* og udkastede Garnet for Gedden, som løb deri. Da sagde *Loke*:

1. "Hvad er det for en Fisk
Som i Vandene svømmer,
Og Farer ej veed at undgaa?
Dit Hoved du
Fra Döden löse,
Hit mig Flodens Flamme!" *)
2. ANDV. "Andvare jeg heder,
Oin hed min Fader,
Over mangan Fos jeg foer;
En Ulykkes-Norne
Fra Ophav mig bestemte
At jeg skulde i Vandet vade."
3. LOKE. "Sig du det *Andvare*!
Hvis du vil beholde
Liv i Menneskers Sale,
Hvilken Straf

*) 9: Guld.

Mænds Sønner faa
Hvis de mundhugges." ⁴⁾)

4. ANDV. "Overvættes håardt
Straffes Mænds Sønner,
Som i *Vadgelmer* ⁵⁾) vade.
Usande Ord
Som paa Andre lyves
For lange Følger avle." ⁶⁾)

Loke saa alt det Guld som *Andvare* ejede.
Da han havde baaret Guldet frem havde han
en Ring tilbage og den tog *Loke* fra ham.
Dvergen gik ind i Stenen og sagde:

5. "Det Guld som
Dvergen ejed
Tvende Brödres
Död skal volde,
Mellem otte Fyrster
Fiendskab stifte —
Ingen af mit Gods
Godt skal nyde." —

Aserne bragte Skatten til *Hreidmar*, udstop-
pede Odderbælgen og reiste den op; da
skulde Aserne opstable Guldet og hylle den
til, ⁷⁾) men da det var skeet gik *Hreidmar*
frem, saa et langt Haar ⁸⁾) og sagde at det

⁴⁾ E. O. slaas hinanden med Ord. ⁵⁾ Maaake det samme
som *Hvergelmer* (den nordiske *Höheren*). ⁶⁾ El. Straffes med
for langvarige Plager. ⁷⁾ Brödr. *Grimm* anmærke denne
Handlinges Overensstemmelse med de eldste tyske Loves For-
skrift i visse Drahsager. Om en lignende orientalsk Vedtægt
see den khb. Udg. II, 886. ⁸⁾ Egentl. et Skjæghaar, Løchehaar.

maatte skjules. Da drog *Odin Andvares* Ring frem og skjulte Haaret.

LOKE sang:

6. "Guld har du nu
Og svære Löscpenge
For mit Hoved faaet.
Ej for din Sön
Er Lykke bestemt —
Det jer begges Död skal vorde."

HREIDMAR sagde:

7. "De Gaver du gav
Ej Vennegaver ere,
Ej givne af oprigtig Sind.
Ved eders Liv I skulde
Skilte være
Havde jeg slig Ulykke anet.
8. End værre er
Hvad jeg vide troer,
Slægtningers Strid om en Qvinde.
De Fyrster ej endnu
Troer jeg fødte være
Hvem sligt til Had blev udtænkt.
9. For röden Guld jeg haaber
At jeg raade skal
Saa længe som jeg lever.
Ej frygter jeg dine
Fiendulige Trudsler —
Farer kun heden hjem!"

Fafner og *Regin* fordrede Slægtbod af *Hreidmar*, efter *Otur*, deres Broder. Han sagde

Nej dertil; men *Fafner* gjennemstak sin Fader med et Sværd da han sov. *Hreidmar* kalder paa sine Dötre:

10. "*Lyngheide* og *Lofnheide*
Vider mit Liv udrinder, *)
Til meget Skjæbnen tvinger!" 10)

LYNGHEIDE svarte:

"Faa Söstre ville,
Om Fader end de miste,
Den Harm paa Broder hævne."

11. HREIDM. "Föd da en Datter,
Ulvindede Dise!
Hvis ej med en Helt
Sön du avler.
Skaf Möen en Mand,
Det Nöden udkræver; 11)
Da skal hendes Sön
Din Sorrig hævne." —

Siden döde *Hreidmar* men *Fafner* tog alt Guldet. Da begjærte *Regin* at maatte faa sin Fædrearv, men *Fafner* sagde Nej dertil. *Regin* sögte Raad hos sin Söster *Lyngheide*, hvorledes han skulde naa Arven efter sin Fader. Hun sagde:

12. "Blidelig din Broder
Du bede skal
Om Arv og højere Yndest;
Ej sig det sömmer

9) El. at jeg er skilt ved Livet.
och sender mange Plager.

10) El. Skjæb-

11) El. til stor Nytte.

At med Sværd du skal
 Gods af *Fafner* kræve.”

Disse Sagn fortalte *Regin Sigurd*. En Dag da han kom til *Regins* Bolig tog man der vel mod ham. REGIN sagde: ¹²⁾

13. ”*Sigmunds* Slægtning
 Hid er kommen,
 Kjæksindet Yngling
 Til vore Sale;
 Mere Mod han har
 End jeg gamle Mand;
 Af saa grisk en Ulv
 Kan en Dyst ¹³⁾ man vente.

14. Jeg skal fostre ¹⁴⁾
 Krigsdjærv Helt;
 Nu er *Yngves* Slægtning
 Til os kommen.
 Vældigst under Sol
 Vorde skal den Konning,
 Over alle Lande
 Vil hans Skjæbne tone.” ¹⁵⁾ —

Sigurd opholdt sig da jævnlig hos *Regin*, som sagde ham at *Fafner* laa paa *Gnitaheide* i en Slanges Skikkelse, og besad Forfærdelsens Hjelm, ¹⁶⁾ hvorfor alle Levende maatte

¹²⁾ De følgende Stropher (13-18) ere (ligesom Str. 5, 23 og 26) af forskjelligt Versemaal, og høre vel oprindelig til et andet Digt.

¹³⁾ El. Fangst.

¹⁴⁾ El. føde, bespise.

¹⁵⁾ El. han vil udvikle sin Skjæbnets Kjede over alle Lande.

¹⁶⁾ I Texten *agirs*, o: Skrekken el. den Frygteliges Hjelm, formodentlig den saakaldte *Slanges-Krone*. See den st. Udg. S. 922.

skjælve. *Regin* gjorde et Sværd til *Sigurd* som kaldtes *Gram*; det var saa skarpt, at naar han hug det ned i *Rhinen* og lod en Tot Uld drive for Strømmen, saa gjennemskar det Uldtotten ligesaa færdig som Vandet. Med det Sværd klövede *Sigurd Regin*s Ambolt. Derefter opfordrede *Regin* *Sigurd* til at dræbe *Fafner*; han svarede:

15. "Höjt ville lee
*Hunding*s Sönnere,
 De som *Eylimes*
 Alder forkorted,
 Hvis Fyrsten mere
 Lyster at vinde
 Favre Ringe
 End Fader at hævne."

Kong *Hjalprek* overlod *Sigurd* en bemandet Flaade til Faderhævnen. De fik en stærk Storm og krydsede forbi et Forbjerg. Paa Klinten stod en Mand og sagde:

16. "Hvilke ride der
*Ræfils*¹⁷⁾ Heste,
 Over höje Bölger,
 Brölende Hav;
 Seilenes Foler
 Af Sved dryppe;
 Neppe Vovens Gang're
 Vinden udholde."

¹⁷⁾ En Vikings eller Skonges, d. Skibene.

REGIN svarede:

17. "Her ere vi *Sigurd*
 Paa Sötræer;
 Os gives den Bör,
 Som truer med Döden.
 Steil Brænding styrter
 Over Stængerne,
 Roergangerne snuble —
 Hvo spør derom?"

MANDEN paa Klinten:

18. "*Hnikar*¹⁸⁾ man mig kaldte,
 Da *Hugin*¹⁹⁾ jeg glæded,
 Unge *Volsung*! og
 Kjæmpet jeg havde.
 Nu kan du mig kalde
 Gubben paa Bjerget,
Feng eller *Fjölner*²⁰⁾ —
 Fart vil jeg begjære."

De vege til Landet og Manden gik ombord
 paa Skibet. Da lagde Stormen sig.

SIGURD sagde:

19. "Sig du mig *Hnikar*!
 Da du baade kjender
 Varsler²¹⁾ for Guder og Mænd,
 Hvilke Varsler ere

18) Et af Odins Navne.

19) o: Odins Ravn.

20) *Feng*, Fangst eller Fangende; *Fjölner*, den Mangefoldige.
 o. s. v. Begge Odins Navne.

21) El. Held, Lykke,
 heldige Varsler.

Beste for Kamp
Hvor Sværdene svinges?"

HNIKAR svarede:

20. "Mange ere gode
Hvis Mænd dem kjendte
Varsler ved Sværdenes Gny;
For en Kriger troer jeg
Dunkel Ravn mon yde
Trofast Følgeskab.
21. Det er et andet,
Naar du er udkommen
Og til Afreise bered,
Hvis tvende du seer
I Tale ²²⁾ stædte
Hæderslystne Mænd.
22. Det er det tredie,
Hvis tude du hörer
Ulv under Askens Grene,
Held dig da undes
Over Hjelmværere,
Hvis du seer foran dem fare. ²³⁾ —
23. Ingen blandt Mænd
Vaaben svinge
Sildig mod Maanens
Straalende Søster; ²⁴⁾
Sejer de have

²²⁾ Andre oversættelse: a) paa Tærne; b) i Kamp.

²³⁾ Ulven tilhørte baade *Odin* og *Mars*. Hin Overtro er ellers almindelig i Asien, og er endaa ikke udryddet i Tydskland.

²⁴⁾ El. mod Maanens langtstraalende Søster (Solen).

- Som see kunne,
 Kamp-raske og klogt
 Ordnuende Hæren.²⁵⁾
24. Det er stor Fare,
 Hvis din Fod snubler
 Naar du i Striden gaaer.
 Forræderske Diser²⁶⁾
 Staa dig paa begge Sider
 Og ville dig saaret see.
25. Kæmmet og toet være
 Hver vakker Mand,
 Og om Morgen mæt;
 Thi uvist det er
 Hvor han om Aften kommer —
 Ondt er det for Skjæbnen at styrte.”²⁷⁾
- Sigurd* holdt et stort Slag mod *Lyngve Hundingsön* og hans Brödre. Der faldt *Lyngve* og de tre Brödre. Efter Slaget sang *Regin*:
26. ”Nu er blodig Örn
 Med skarpe Sværd,
Sigmunds Banemand,
 Paa Bagen indskaaren. —
 Ej gives en större
 Konningesön,
 Som Jorden blodfarved
 Eller Raven glæded.” —

25) Egl. de som danne en kileformet Slagorden.

26) d: Ulykkes-Normer.

27) En smuk rimet Oversættelse af Str. 19-25 læses i *Grundtvigs Oversættelse af Nornegjæsts Saga* i *Helmdall* (1816) S. 38-39. Ifr. *Havam. Str.* 61, 33-

Sigurd tog hjem til *Hjalprek*. Da opfordrede *Regin* *Sigurd* til at dræbe *Fafner*.

FAFNER SMAAL.

[I den store Udg. som anden Deel af det 2de Qvad om *Sigurd Fafnersbane* II, 166-88, 921-24. Jfr. dette Værks Fortale (1ste D.) S. XIX. See ellers *Saga-Bibl.* II, 56 o. f. 110 o. f. 208 o. f., samt den yngre *Eddas* Fab. 72 (Stokholms. Udg. S. 138). Digtet kaldes af nogle det 3^{die} Qvad om *Sig. Fafnersb.*]

Sigurd og *Regin* droge til *Gnitahede*, og hittede der *Fafners* Sti, hvorpaa han krøb til Vandet. Der paa Vejen gjorde *Sigurd* en stor Grav og gik ned i den — men da *Fafner* krøb fra Guldets sprudede han Gift, men den fløj hen over *Sigurds* Hoved. Da *Fafner* foer over Graven gjennemborede *Sigurd* ham med Sværdet lige til Hjertet. *Fafner* rystede sig og slog med Hoved og Hale. *Sigurd* sprang frem af Graven, da de saa hinanden.

FAFNER sagde:

1. "Svend! — Ungersvend! 1)
Af hvilken Svend er du avlet?

1) I *Vitkina-Saga* kaldes Helten *Sigurd Svend* (*Sveinn*) 1 Kjempeviserne *Snaren-Svend*.

Af hvilken Æt er du baaren?
 Da du den blanke Klinge
 I *Fafners* Blod rödfarved —
 Sværdet mig til Hjertet gaaer.”

Sigurd skjulte sit Navn fordi det var Folks
 Tro i Oldtiden at et døende Menneskes Ord
 formaaede meget, naar det forbandede sin
 Uven ved hans Navn.²⁾ Han svarede:

2. ”*Ædelt Dyr*³⁾ jeg heder,
 Men gaaet jeg har
 Yngling uden Moder;
 Ej har jeg en Fader
 Som Mændenes Sønner,
 Og ensom jeg vandrer.”

3. *FAFN*. ”Veed du, hvis du Fader ej havde
 Som Mændenes Sønner,
 Hvilket Vidunder dig avled?”

4. *SIG*. ”Min Slægt jeg dig siger
 Ubekjendt at være,
 Mig selv ligervis —
Sigurd jeg heder,
Sigmund hed min Fader;
 Dig jeg har med Vaaben fældet.”

5. *FAFN*. ”Hvo dig opfordred?
 Hvi lod du dig forlede
 Til mit Liv at fortære?
 Du skarpøjede Svend!

2) Jfr. mine Forsøg til Forklaring ov. n. St. af *Ossian* IX.
 Afdel. (S. 167). 3) 3: *Sigurdyr* (*Sigurdar*) i Texten:
garfvegt dyr.

Havde en gram Fader *) —

Ufødt har og sin Deel!"

6. SIG. "Mig Modet opfordred,

Jeg hjalp mig med egne

Hænder og det hvasse Sværd.

Sjelden blir den kjek,

Naar affældig han vorder,

Som var i Barndom blød."

7. FAFN. "Veed jeg, hvis du voxte kunne,

For dine Venners Bryst

Saa man dig kjæmpe vred;

Nu er du bunden

Og en Krigsfange —

Man siger Fanger stedse bæve."

8. SIG. "Hvi bebreider du mig *Fafner*!

At jeg fjærnet er

Fra min Faders Gods —

Ikke er jeg bunden

Skjønt jeg blev i Krigen fangen,

Du fandt at lös⁵⁾ jeg lever."

9. FAFN. "Hadske Ord dig tykkes

I Alt at være,

Naar kun sandt jeg dig siger —

Det lysende Guld

Og den ildirøde Skat —

De Penge⁶⁾ dig Döden skal volde."

*) Et dunkelt Sted, hvor jeg har fulgt *Olafsens* Oversættelsesmaade. *Ufødt* (egentlig *abaaren* — sigtende til en Cere-
monie som ellers faldbyrdedes af Faderen) er her det latinske
posthumus, født efter Faderens Død. Jfr. *Hæmumale* 72de Str.

5) o: fri.

6) Egtl. Ringe.

10. SIG. "For Gods vil stedse raade
 Enhver blandt Mænd
 Indtil den ene Dag —
 Thi en Gang
 Enhver som blev født
 Heden til *Hel**) skal fare."
11. FAFN. "For dig skal stedse
 Staa Norners Dom
 Over en uklog Daare —
 I Vand skal du drukne
 Hvis i Vind du sejler —
 Alt er farligt for den som skal döe." †)
12. SIG. "Sig du mig *Fafner*!
 Da man siger du er
 Vis og ret meget veed,
 Hvilke ere de Norner
 Som i Nöden staa hi
 Og Barnet fra Moderen kaare?"
13. FAFN. "Meget ulige
 Troer jeg Norners Herkomst være,
 Slægt de ikke eje sammen;
 Nogle ere af *Asers* Kjön,
 Nogle af *Alfers* Kjön,
 Nogle ere *Dvalins* ‡) Döttre."
14. SIG. "Sig du mig *Fafner*!
 Da man siger du er
 Vis og ret meget veed,

*) El. Düden, Graven. †) d. s. som skal döe inden kort Tid. Orig. *feigr* (i Norge og Skotland *sey*).

‡) Dvergens (af dette Navn); Dvergenes overhoved.

Hvad den Kampmark ⁹⁾ heder,
 Hvor Sværd-væske blande
Surtur og *Aser* sammen?"

15. FAFN. "*Oskopner* ¹⁰⁾ den heder,
 Der alle Guder skulle
 Spydene svinge.

Bifröst ¹¹⁾ brister
 Da bort de drage,
 Hestene i *Söen* ¹²⁾ svømme.

16. *Ægers* *Hjelm* ¹³⁾ jeg bar
 Over Menneskers Sønner,
 Medens jeg paa Skatten laa.
 Ene stærkest af alle
 Troede jeg mig være;
 Ej traf jeg mange Mænd!"

17. SIG. "*Ægers* *Hjelm* ikke
 Ene bjerger
 Hvor Vrede stride —
 Da det erfares,
 Naar man blandt flere kommer,
 At ingen er raskest af Alle." ¹⁴⁾ —

18. FAFN. "Edder jeg spruded ¹⁵⁾
 Mens paa min store
 Faderarv jeg laa!"

19. SIG. "For sprængede Slange!

9) Egentl. Holm (maaske ogsaa Ö). Jfr. I, 88, 104.

10) e: *uskift* eller *ufravigelig*. II) Gudebroen (Regnbuen eller Melkevejen; *Bifröst* eller *Bitröst*).

12) Egtl. (*möda*) a) en stor Elv (maaske *Luftelven Iving*);

4) Dunst, Taaqe. 13) Se næstforegaaende Digt Anm. 16.

14) Jfr. *Havamaals* Gide Str. 15) E. O. Smyte.

Fnyste du saare,
 Blev saa haard i Hu —
 Meer rasende vorder
 Mændenes Vrede
 Ved den Hjelm at have.”

20. FAFN. ”Nu raader jeg dig *Sigurd!*

Det Raad du modtage!
 Rid kun heden hjem —
 Det lysende Guld
 Og den ildrøde Skat —
 De Penge dig Döden skal volde.”

21. SIG. ”Raad mod dig er fundet, ¹⁶⁾ —

Nu jeg ride vil
 Til det Guld som i Lynget ligger.
 Men du *Fafner!* lig
 I Livets sidste Kamp
 Der hvor dig *Hel* have!”

22. FAFN. ”*Regin* mig forraadte,

Han dig forraade vil,
 Os han begge Död skal volde.
 Nu *Fafner* sit Liv
 Lade maa;
 Din större Styrke vandt!”

Regin var gaaet bort medens *Sigurd* dræbte
Fafner — men kom tilbage da *Sigurd* tör-
 rede Blodet af Sværdet.

REGIN sagde:

23. ”Hil dig nu *Sigurd!*

Nu har du Sejer vundet

¹⁶⁾ El. fuldbyrdet.

Og *Fafner* ombragt.
 Af Mænd som Muld betræde
 Mest uforfærdet
 Siger jeg dig født at være."

24. SIG. "Uvist er det at vide
 Naar vi komme alle sammen,
 Sejerguders ¹⁷⁾ Sønner,
 Hvo mest uforfærdet fødtes —
 Mangen en er kjæk,
 Som Klingen dog ej støder
 Ind i en Andens Bryst."

25. REG. "Glad er du *Sigurd*!
 Glad af din Sejer,
 Da du törrer *Gram* i Græsset.
 Du har min
 Broder saaret,
 Selv er jeg dog i noget Skyld."

26. SIG. "Du det voldte;
 At jeg ride skulde
 Hid over høje ¹⁸⁾ Fjelde;
 For Rigdom og Liv
 Raadte end den spraglede Slange,
 Havde du mig ej hidset til Strid." —

Da gik *Regin* til *Fafner* og skår Hjertet ud
 af ham med det Sværd som kaldes *Ridil*,
 og drak derefter Blod af Saaret. Han sagde:

27. "Sid du nu *Sigurd*!
 Til Sövn vil jeg gaa,

¹⁷⁾ El. Sejerheltes.

¹⁸⁾ E. O. a) *heilög*, o: hellige,

el. b) *heilög*, bedækkede med Rimfrost eller tynd Sne.

Hold kun *Fafners* Hjerter til Ilden;
 En slig Ret ¹⁹⁾
 Vil jeg nyde
 Efter denne Drik af Blod."

28. SIG. "Du fjærnede dig
 Mens jeg i *Fafners* Blod
 Min skarpe Klinge farved.
 Min Styrke jeg satte
 Mod Slangens Kræfter
 Medens du i Lynget læa."

29. REG. "Længe vilde du
 Lade den gamle
 Trolde i Lynget ligge,
 Havde du ej nyttet
 Det Sværd som selv jeg gjorde,
 Din hvæssede Klinge.

30. Mod er bedre
 End Sværdstyrke
 Hvor Vrede stride skulde;
 Thi den kjække Mand
 Seer jeg stedse vinde
 Sejer med den slöve Klinge.

31. Bedre er for den Tappre
 End den Forsagte
 I *Hildes* Leg at gaa;
 Bedre har den Glade
 End den Modlöse ²⁰⁾
 I hvad ham end kan möde."

19) Om det dunkle Ord *Biscould* see den st. Udg. Gl. II, 574
 og *Grimm* I, 195 o. f. 20) El. den Sörgende, Nedslagne.

Sigurd tog *Fafners* Hjerte og stegte det paa en Ten, men da han troede det maatte være fuldstegt, og Saften fraadede ud af Hjertet, da tog han derpaa med Fingrene, for at kunne skjønne om det var stegt nok. Han brændte sig og stak Fingeren i Munden, men da *Fafners* Hjerteblood kom paa hans Tunge, forstod han Fuglenes Sprog.²¹⁾ Han hørte at Svaler²²⁾ quiddrede i Krattet, og at en af dem sagde:

32. "Der sidder *Sigurd*
Bestænkt med Blod,*)
Fafners Hjerte han
Ved Flammen steger.
Vis tyktes mig
Ringes Giver,
Hvis selv han fortærte
Spraglet Livs-gjemme."

33. 2den SVALE. "Der ligger *Regin*,
Tænker ved sig selv,
Vil svige den Yngling
Som ham troer.
Vred han sammenhamrer²³⁾
Vrange Ord;
Den Ulykkers Smed
Nu vil Broder hævnne."

21) Om den samme Overtro blandt Grækerne see v. d. Hagens *Eddaf. v. d. Nib.* til dette Digt; hos de gamle Danske *Sagas* Fortælling om Erik den Veitvalende, 5te Bog. *) El. Sved.

22) Maausk. rett.: Hun-Örne.

23) El. sammendrynger.

34. 3^{die} sv. "Han graahærdet Taler
 Hovedlös burde
 Sende til *Hel*;
 Da han ene kunde
 For hele Skatten raade,
Fafners dyre gyldne Leje."
35. 4de sv. "Vis han tyktes mig,
 Hvis han følge kunde
 Söstre! eders gode
 Venne-Raad —
 Tænkte sig om, ²⁴⁾
 Ravnens glæded;
 Der jeg Ulven venter
 Hvor jeg hans Ören seer." ²⁵⁾
36. 5te sv. "Ej er saa vis
 Raske Kriger,
 Som af Hærföreren
 Ventet jeg havde,
 Hvis han en Broder
 Bort lader slippe,
 Naar han har den Andens
 Alder forkortet."
37. 6te sv. "Han er meget uklog
 Hvis han sparer
 Den folkskadende Fjende,
Regin, som der ligger
 Forraadende ham —
 Kan han ikke sligt afværge." ²⁶⁾

24) El. bevarede sig selv. 25) Et Ordsprog; latiniseret i Saxos 5te Bog (efter *Grimms* Anm.)

26) El. forudsæe, tage sig i Agt.

38. 7de sv. "Han rimkolde Jætte
 Ved Hovedet skille
 Og Ringene med! —
 Da skal du det Gods
 Som *Fafner* bevogted
 Enevældig eje."
39. sig. "Ej saa vældig Skjæbnen
 Vorde skal, at *Regin*
 Min Död forkynder,
 Thi brat skulle begge
 Brödre fare
 Heden til *Hel*."

Sigurd hug Hovedet af *Regin*, aad derefter
Fafners Hjerter og drak baade hans og *Re-*
gins Blod.²⁷⁾ Da hørte *Sigurd* at Svalerne
 talte:

40. "*Sigurd!* du samle
 Gylde Ringe;
 Ej kongeligt det er
 At qvæles af Frygt²⁸⁾ —
 Jeg kjender en Mö
 Langt skjønnere end alle,
 Begavet med Guld —
 Hvis hende saa du kunde."
41. Til *Giuke* ligge
 Grønne Veje,
 Skjæbnen vinker
 Vandrerne frem;

²⁷⁾ See herom Anm. i den kbh. Udg. II, 223. Om den hele
 Mythes indiske Oprindelse m. m. se des. S. 222-24.

²⁸⁾ E. O. at frygte for meget i Fremtiden.

- Der en herlig Könning
 Har en Datter fostret,
 Du hende *Sigurd!* skal
 Med Fæstensgave vinde.
42. Paa *Hindens* høje
 Fjeld staaer en Sal,
 Uden til den heelt
 Omgives af Flammer;
 Den have vise
 Mænd opreist
 Af det ikke dunkle
 Havets Skin. ²⁹⁾
43. Jeg veed at paa Fjeldet
 Den Stridskyndige sover,
 Der over leger
 Lindens Fare. ³⁰⁾ —
 Ygger*) för paa Lejet ³¹⁾
 Stak med (Sövnens) Torn
 Qvinden som Helte
 Kaare vilde. ³²⁾
44. Du kan Mand! see
 Möen hjelmbedækket,
 Hende som fra Kampen
 Paa *Vingskørner* ³³⁾ red —
 Ej Skjoldungers Ætling
Sigurdrifa maa

29) 5: Guld. Eller: Vise Mænd have omgivet den med en klar forfølgende Luc. 30) 5: Hiden, Læsn. *) Odin.

31) El. Kappen, Bjørnehuden. 32) See Fortællingen i næste Stykke. 33) Formodentlig en vinget Lufthest (paa hvem *Brynhilde* loer, som Valkyrie, gennem Lufttra).

Af Søvnen opvække,

Det Norners Dom forbyder.”²⁴⁾ —

Sigurd red efter *Fafners* Spor til hans Leje og fandt det aabent. Dets Dørre og Dørstolper, samt alle Husets Bjelker og Stötter, vare af Jern, men Skatten nedgravet i Jorden. Der fandt *Sigurd* en stor Mængde Guld, hvormed han fyldte to Kister. Der tog han Rædselshjelman, en Guldbrynie, Sværdet *Hrotte* og mange Kostbarheder, hvormed han belæssede *Grane*, men Hesten vilde ikke gaa frem förend *Sigurd* besteg den tillige.

FÖRSTE QVAD

OM

BRYNHILDE BUDLES DATTER

ELLER

SIGURDRIFAS SANG.

[See den st. Udg. II, 189-210, 924-28. *Saga-Bibl.*

II, 60 o. f. 110, 209 o. f. Den yngre *Edda* Fab. 73

S. 139].

Sigurd red op paa *Hindarfjeld*¹⁾ og reiste sydefter til *Frakland*. Paa Fjeldet saa han

²⁴⁾ o: Hvis den deraf flydende Ulykke skal undgaaes. *Sigurd* adlød ikke dette gode Raad.

¹⁾ *Salm* mener at Bjerget *Hunderücken* mellem Mosel og Rhin forstaas herved, eller egentligat *Feldberg* i Hessen, med den saakaldte *Brynhildes Stien* eller *Seng*. See ellers den st. Udg. II, S. 878.

en stor Lysning, som af et brændende Baal, hvorfra Straaler opfore mod Himmelen. Da han kom dertil stod der en Skjoldborg, og midt over den et Banner. *Sigurd* gik ind i Skjoldborgen og saa at der laa en sovende Kriger i fuld Rustning. Han tog Hjelmen af Hovedet, da han saa at det var en Kvinde. Brynien var fast, som var den groet til Kjød-
det. Da opskjar han Brynien lige fra Hovedaabningen ned efter, og ligeledes gennem begge Ærmerne. Derpaa tog han Brynien af hende, men hun vaagnede, reiste sig op, saa *Sigurd* og sagde:

1. "Hvad skjar Brynien?
Hvi foer jeg op af Søvne?
Hvo ved de blege
Baand mig skilte?"
2. HAN: "*Sigmunds* Søn
Nylig Brynien
Gjennemskjar
Med *Sigurds* Klinge."
3. HUN: "Længe jeg sov,
Længe mig Søvnen trykte;
Folk maa Skjæbnen længe lyde!²⁾
Odin det volder,
At jeg ikke kunde
Fra den Slummer vaagne."

2) El. maaske ligefrem: Længe maa Folk ligge!

Sigurd satte sig ned og spurgte om hendes Navn. Hun tog et Horn fuldt af Miöd og gav ham en Mindedrik.³⁾

4. "Vær hilset o Dag!
 Hil Eder Dagens Sønner!
 Nat og Nattens Datter!⁴⁾
 Med milde Blik
 Skuer os her
 Og giver Siddende Sejer!
5. Hil være *Aser*!
 Hil *Asynier*!
 Hil den meget-givende⁵⁾ Jord!
 Veltalenhed og Vid
 Giver os ædle tvende
 Og lægende Hænder, mens vi leve."

Hun kaldte sig *Sigurdrida* og var en Valkyrie. Hun fortæller⁶⁾ at to Konger strede; den ene hed *Hjelm-Gunnar*, som da var bleven gammel, men en udmærket Kriger, og ham havde *Odin* lovet Sejer; den anden hed *Agnar*, *Hada's* Broder, hvis Offer intet [guddommeligt] Væsen vilde antage.⁷⁾ *Sigurdrida* fældede *Hjelm-Gunnar* i Slaget, men *Odin* stak hende med en Sövnertorn⁸⁾ til

3) El. en Drik til Velkomst. Jfr. III, 21, 34. 4) E. O. Nat og (dens) Datter (el. Må, Skator). Her menes vistnok Jorden, Nattens Datter.

5) E. O. meget (mangefoldig) nyttige.

6) o: I Digters tabte Deel. 7) G. Magnæus oversætter: "Hvem intet (qvindeligt) Væsen vilde tage eller have." "Hvem ingen vilde tage" (efter Ordene; *Afzelius*). "Hvem ingen vilde tage (i Beskyttelse)" *Grimm* (nærmest min Mening).

8) Jfr. II, 223, 236; *Rafns nordiske Kjøpmændshistorier* I, 22, 153.

Straf derfor, bestemte at hun skulde aldrig tiere vinde Sejer i Slag, og sagde at hun skulde giftes. "Men jeg sagde ham at jeg derimod aflagde det Løfte ikke at ægte nogen Mand som kunde forfærdes." — Han (*Sigurd*) svarer og beder hende lære sig Visdom, hvis hun havde Kundskab om alle Verdener.

SIGURDRIFA sang:

5. "Drik jeg dig bringer
Herlige Kjæmpe!
Blandet med Kraft
Og skinnende Hæder;
Fuld er den af Sange
Og signende Taler,
Gode Trylleqvad
Og glædende Runer.*)
6. *Sejer-Runer* skal du kunne,
Hvis du vil Sejer have,*)
Og paa Sværdets Fæste dem riste;
Nogle paa Beltet,¹⁰⁾
Nogle paa Beslaget,
Og nævne to Gange *Tyr*.
7. *Drik-Runer* skal du kunne,
Vil du ej at fremmed Qvinde,
Hvem vel du troer, dig skal svige;
Paa Hornet skal de ristes,

*) a: Samtaler (især efter Membranen af *Vols*, S.)

*) A. Hvis du vil være mild el. klog.

10) *: Gehængen.

- Og paa Haanden udvendig
Et N¹¹⁾ paa Neglen rides.
8. Fylt Bæger maa signes,
Faren afvendes,
Og Lög i Drikken lægges, ¹²⁾
Da jeg det veed,
At dig ej vorde skal
Blandet Miöd til Meen.
9. *Bjerge-Runer*^{*)} skal du kunne,
Hvis du bjerge vil
Og Barn fra Koner forløse;
Indvendig i Haanden de ristes,
Om Lede¹³⁾ bör de spændes
Og Disernes Bistand udbedes.
10. *Hav-Runer*¹⁴⁾ skal du kunne,
Hvis du bjerge vil
Seilheste paa Söen;
Paa Stavnen skal dem riste
Og paa Roerplanken
Aaren mærkes med Ild; ¹⁵⁾
Ej Brændingen vorder saa steil,
Ej gives saa mørkblaa en Vove,
At frelst du jo fra Havet kommer.

11) I Texten *Naud* (Nöd) Bogstavets Navn i Rune-Alphabetet. Om den herommeldte øvertroiske Tattoovering har jeg handlet i mit lille Skrift om *Picturae*. Hfr. den kbh. Udg. II, 925.

12) *Lög* mentes af de gamle Folk at tjene med Gift og Trolddom; af de nyere med Pest, Gigt o. s. v. *) El. Klippe-Runer.

13) El. Ledemod. Om Phylakterier og Ligaturer see den kh. Udg. II, 925.

14) El. Brændings-Runer.

15) 3: Tegnet indbrændes deri.

11. *Gren-Runer* skal du kunne,
 Hvis Læge du vil blive
 Og dig paa Saar forstaa;
 De ristes skal paa Barken
 Og Stammer ¹⁶⁾ i den Skov
 Hvis Grene mod Østen helde.
12. *Maal-Runer* ¹⁷⁾ skal du kunne,
 Hvis du vil at Ingen dig
 Med harmfuld Vrede rammer; ¹⁸⁾
 De om-vindes,
 De om-væves,
 De om-sættes alle sammen
 Paa det Ting
 Hvor Folk skulle
 Til Ret og Dom forsamles.
13. *Hu-Runer* skal du kunne,
 Hvis du blive vil
 Sindrigest af alle Mænd;
 Dem udtydede,
 Dem optegnede,
 Dem ¹⁹⁾ udtænkte *Hropter* ²⁰⁾
 Af den Vædske
 Som dryppet havde
 Fra *Heid-draupners* Hoved, ²¹⁾
 Fra *Hod-dropners* Horn. ²²⁾

16) El. udspringende Qviste.

17) El. Tale-Runer.

18) El. Harm (Foranræmelse) med Vrede (Hævn) gjengjelder.

19) Membr. af Vols. 8. *hugdi*, 9: anordnede (for *hugdi*).

20) 9: Odin. Mr. I, 200.

21) Sandsynligvis *Fimers*

eller *Imers* Hoved, 9: Himmelen.

22) Maaeske Him-

melhjorten *Eikrhyrners* Horn (see I, 175, 252).

14. Paa Bjerget (han) stod
Med flammende Sværd ²³⁾
Og hjelmbedækket Hoved —
Da talte *Mimers* ²⁴⁾ Hoved
Det første Visdomsord
Og sande Sagn fremførte.
15. (Det) sagde dem skues paa Skjoldet
Som staaer for den skinnende Gud, ²⁵⁾
Paa *Arvakurs* Öre
Og paa *Alsvinns* Hov, ²⁶⁾
Paa Hjulet som ruller
Under *Rögners* Karm, ²⁷⁾
Paa ²⁸⁾ *Sleipners* Tömme
Og paa Slædens Baand,
16. Paa Björnens Klo ²⁹⁾
Og paa *Brages* Tunge,
Paa *Ulvens* ³⁰⁾ Klöer
Og *Örnens* ³¹⁾ Neb,
Paa blodige Vinger
Og paa *Broens* ³²⁾ Ende,

23) El. Sværdet *Erimer*. See I, 183, 271.

24) Baa *Imr* og *Mimer* vare Jætter; deres Navne kunde saaledes forveksles i de senere Myther. Af Himlen og dens Phænomener spaaede alle Astrologer. 25) Solens Skjold (kaldet *Svalin*). See I, 181.

26) Her nævnes begge Solens Heste. See I, 180, 263, 264. *Arvakurs* Öre (Morgenen) *Alsvinns* Hov (Aftenen). *Torfæus*. (Maaske Morgen- og Aften-røde).

27) *Rögnar*, o: *Odin*. Her menes maaske *Karlsvegnen*, som tillegnedes ham eller *Thor*. 28) *Odins* Hest (Himmelen eller Skyerne).

29) Om de Følgende m. m. see mine Forklaringer i den st. Udg. II, 925-27. 30) Maaske *Odins* Ulven.

31) Muelig en af de mythiske Himmels- eller Luft-Örner. 32) Sandsynligvis Himmelbroens.

- Paa forløsende Haand
 Og den L gendes Spoer,
 17. Paa Glas og paa Guld,
 Paa Menneskers Varsler, ³³⁾
 I Vin og i  l,
 Paa en *Vala's* Stol, ³⁴⁾
 Paa *Gungners* ³⁵⁾ Od
 Og paa *Granes* ³⁶⁾ Bryst,
 Paa Nornens Negl
 Og Uglens N b.
 18. Alle bleve de aftagne
 Som vare paaristede,
 Mængede i hellig Mi d ³⁷⁾
 Og vidt omkring udsendte;
 De findes blandt *Aser*,
 De findes blandt *Alfer*,
 Nogle blandt de vise *Vaner*,
 Nogle Jordens Mennesker eje,
 19. Det ere *Bog-Runer*, ³⁸⁾
 Det ere *Bjerg-Runer*,
 Og alle *Drik-Runer*
 Og  dle *Kraft-Runer*,

33) El. Skytsmidler, Amuleter. I L nlens Sted har *Fols. S.* Membran. (o. Fl.): *Paa godt ( gte) S le*. 34) El. paa et hj rt S de (i Vennedselskab — maanert L ng). Her indskyder Membr. af *Fols. S.* m. Fl. og i (pan) *M r ds Kød* (eller Hud),  : enten som tatoverede eller naturlige Figurer. Jfr. Edd. ant. II, 202, var. *d*. 35) Odins Landsees eller ethvert Spyds. 36) El. enhver Hests.

37)  : den af Odins erhvervede og givne Digterdrik.

38) Runer, indskårne i Træ eller ind yede paa Tæpper. See Gloss. til den st. Udg.

- For hvem som dem kunne,
 U-vildede*) og uspildte,
 Have sig til Held —
 Nyd dem, hvis du dem fatted,
 Til Magterne forgaa. —
20. Nu skal du vælge,
 Da Valget dig bydes,
 Skarpe Vaabens Svinger!
 Tale eller Taushed
 I Tanker selv du kaare —
 Alle Farer ere bestemte.^{22 23)} —
21. SIGURD: "Ej skal jeg flye,
 Skjönt min Dödsstund du vidste;
 Mig er ej Feighed medfödt.
 Dine kjærlige Raad
 Vil jeg alle holde
 Saalænge som jeg lever."
22. SIGURDR. "Först jeg dig raader,
 Mod Fränder du stedse
 Ulastelig være;
 Ej du dig hævne,
 Skjönt de dig Uret gjöre,
 Det siges de Döde at gavne."
23. Det andet jeg dig raader,
 At Eed du ej sværger
 Uden sandfærdig den er;
 Grusomme Lænker⁴⁰⁾

*) uforvildede.

22) El. påhvæde, overvejede.

40) Figurlig for Plager, Straffe.

- Troskabs-Brud omspænde —
 Usel Menederen er!
24. Det tredie jeg dig raader,
 At paa Ting du ej
 Med dumme Mennesker trættes,
 Thi uklog Mand
 Ofte fremsiger
 Værre Ord end han veed.⁴¹⁾
- 25.⁴²⁾ Alt er tabt
 Tier du stille,
 Hvis feig man troer du er
 Eller for vist⁴³⁾ det siger —
 Husfællens Dom er farlig
 Naar god den ej kan vindes —
 Den anden Dag du lade
 Hans Liv udfare,
 Lön saa den Ledes⁴⁴⁾ Lögn.
26. Det fjerde jeg dig raader,
 Hvis en udædisk Qvinde⁴⁵⁾
 Boer paa din Vej,
 Bedre er at gaa
 End gjæste der,
 Om end Nat dig overfalder.
27. Til Forsigtigheds⁴⁶⁾ Öjne

41) Jfr. *Havamaals* 127de Str.

42) Denne Strophe er neppe rigtig indført her, og regnes af nogle til *Havamaal*.

43) El. sandfærdig.

44) Efter en Variant *lidom* (*leidom*) for *lydom* (Folk).

45) El. en lastefald Hex; Giftblanderinde.

46) El. forsigtige, spejdende (med Hensyn til den eldgamle ogsaa i Orienten udbredte Overtro om onde Öjne. See den kbh. Udg. II, 927).

- Trænge Mænds Sønner,
 Naar de vrede kjæmpe skulle;
 Tit ondskafulde Qvinder
 I Vejens Nærhed sidde
 Som slöve Sværd og Mod.
28. Det femte jeg dig raader,
 Om du end favre seer
 Möer paa Bænke;
 Lad ej deres⁴⁷⁾ Sölv
 Raade for din Sövn;
 Til Kys du ingen Kone lokke!
29. Det sjette jeg dig raader,
 Skjönt blandt Mænd⁴⁸⁾ i Drikkegildet
 Vexles uvenlige⁴⁹⁾ Ord,
 Ej drukken du skal
 Med Krigere tviste,
 Vin stjæler manges Vid.⁵⁰⁾
30. Trætter og Drik
 Mange have
 Voldet Hjerteharm,
 Nogle Död,
 Nogle Ulykker; —
 Mange ere Menneskers Sorger!
31. Det syvende jeg dig raader,

47) El. a) Qvindernes (Sölv); b) Frænde- Venne- el. Frier-
 Gaver (af Sölv- og Guld-Smykker); c) Qvindernes Pynt eller
 Arvegods.

48) I den kongelige Membran møde her 8
 blanke Blade. Resten af dette Digt er suppleret af yngre Haand-
 skrifter, og de tabte Strofers Indhold læses tildels i *Folksam-
 gasaga*.

49) E. O. aavede, bagvandt.

50) Her (og paa fl. St.) Forstand.

- Hvis i Kiv du stedes
 Med behjertede Kjæmper;
 Bedre er at slaæes
 End brændes inde
 For herlige Mænd.⁵¹⁾
32. Det ottende jeg dig raader,
 For Ondt dig tag i Vare,
 Og Falskheds Rænker sky!
 Ej Mö du lokke
 Eller Mands Kone,
 Eller til Kædighed⁵²⁾ dem egge!
33. Det niende jeg dig raader,
 At Dödes Lig du bjerger
 Hvor du paa Jord dem finder!
 Enten de ere søt-döde
 Eller vand-döde
 Eller vaaben-döde Mænd.
34. Høj bör man opføre
 For den hedenfarne,
 Toe Hænder og Hoved;
 Kjæmme og törre,
 För Kisten⁵³⁾ ham modtager,
 Og önske han salig⁵⁴⁾ maa sove.
35. Det tiende jeg dig raader,
 At aldrig du troer

51) Maaske Meningen er: det sømmer sig bedre o. s. v.

52) El. Vellyst. E. O. for megen Lystighed eller Fornøjelse.

53) o: Steenkisten (kymr. *Kist-vaen*) et hedensk Gravkammer, som undertiden ligner en stor Ligkiste af Sten.

54) El. lykkelig. Om de herommeldte Begravelsesskikke se den kh. Udg. II, 928.

Blodhævnerens ⁵⁵) Löfter,
 Hvis Brøder eller Fader
 Du fældet har.
 En Ulv opvoxer
 I den unge Søn,
 Om end med Guld han glædes. ⁵⁶)

36. Trætter og Had
 Tro ej søynige være,
 Harm ikke heller.
 Vid og Vaaben ⁵⁷) (tillige)
 Vanskelig en Fyrste naaer, ⁵⁸)
 Som ypperst (dog) blandt Mænd skal være.
37. Det ellevte jeg dig raader,
 For Ondt dig tag i Vare;
 Udfaldet du overveje!
 Langt Liv jeg troer
 Helten kunde naa;
 Det farlig Feide truer! ⁵⁹) —

Sigurd sagde: "Intet Menneske er visere end du. Det sværger jeg, at jeg skal ægte dig, thi ⁶⁰) du er ret efter mit Sind." Hun svarede: "dig vil jeg helst have, om jeg saa kunde vælge blandt alle Mænd." Dette stadfæstede de med Eder.

⁵⁵) Orig. *Fargdrep*: betegner i den islandske Fristats Lov (*Graagasen*) en Søn af en fredløs Mand og en fri Qvinde. See ellers den st. Udg. II, 828.

⁵⁶) See Brøder. *Grimms* Aam.

⁵⁷) or Forstand og Tapperhed (el. Krigerlykke).

⁵⁸) El. det er vanskeligt at tilvende en Fyrste Vid og Vaaben.

⁵⁹) E. O. en stærk Strid (el. Forræderie) er opstaaet.

⁶⁰) E. 'O. og.

[De Stykker af *Volsunga-Saga* 20-39 Kap. som ere indførte i nogle Papirs-Codices af denne Edda, og som indeholde Fortællinger, der rimeligvis ere tagne af de nu manglende Digte (bestemte til at afskrives paa de 8 blanke Blade af den Kgl. Membran) findes i den svenske Udg. S. 200-207, samt Overs. S. 195-203. Det hele vil nu kunne læses end fuldstændigere i Hr. Lieut. *Rafns* danske Oversættelse af førstnævnte Saga. Jfr. *Saga-Bibl.* 2^{den} Decl. S. 61-71, 72-73, 226-29. Dog vil jeg her anføre en kort Udsigt over det vigtigste i Fortællingens Gang, samt meddele en Oversættelse af de eddiske Stropher, som ere opbevarede i Sagen, men ellers tabte for os. De faa Varianter i Viserne fra den svenske Udgave, hvorefter jeg har rettet mig, ere tagne dels af den nysopdagede kjøbenhavnske Membran, og tildels fra *Björners* bekjendte Værk].

Fra *Hindarfjeld* red *Sigurd* til *Heimers* Gaard;¹⁾ denne *Heimer* var gift med *Beckhilde*, *Brynhildes* Søster. *Alsvið* (eller *Alvid*) deres unge Søn, indbød *Sigurd* til at opholde sig der en Tid, hvilket han ogsaa gjorde. *Brynhilde* var og kommet der til Stedet, men hendes Bolig laa noget afsides. I det *Sigurd* af en Hændelse forfølger sin Hög til hendes Vinduer, studser han over hendes Skjønhed og hendes kunstige Arbejder, i det hun udsyede hans Heltegjerninger paa en gylden Borde. Efter en synderlig Samtale, hvori *Brynhilde* aabenbarer ham

¹⁾ El. Bye, Stad.

at hun er en Skjoldmö, og vil fremdeles kaldes *Krigernes Hjælperinde* — frier *Sigurd* til hende, og hun giver ham sit Troskabs-Löfte. *Sigurd* gav hende da en Guldring, og dvælede der en Tidlang i megen Fryd og Herlighed.

Fra *Heimers* Bolig red *Sigurd* med sin store Skat til *Giukés* Slot, Denne Konges Dronning hed *Grimhilde*. *Gunnar*, *Högne* og *Guttorm* hode deres Sønner og *Gudrun* deres Datter. Her tövede han en Stund, indtil *Grimhilde* giver ham en Trylledrik, som bringer ham til at glemme Forlovelsen med *Brynhilde*, saa at han kort derefter ægter *Gudrun*. *Sigurd* og hendes Brödre tilsore hinanden evigt Venskab. *Sigurd* gav *Gudrun* noget af *Fafners* Hjerte at spise, og derved blev hun meget haard i Sindelag. De fik en Sön sammen som blev kaldet *Sigmund*.

Grimhilde raadte sin Sön *Gunnar* at frie til *Brynhilde*, som havde gjort det Löfte, at hun ikke skulde ægte nogen anden Mand end den, som kunde ride over det brændende Baal, hvormed hendes Bolig var omgivet.²⁾ Kun *Sigurd* var i Stand dertil. *Gunnar* troer at det er Hestens Skyld, og faaer *Grane* til Laans, men under ham vil den ikke styrte

2) Slige fortryllede Flammekredse forekomme ogsaa i den indiske Mythologie. See f. Ex. *Polier* I, 331, 332. II, 14. Jfr. dette Værks II, 183-97, III, 46, 59, og den kbb. Udg. II, 878-79.

sig i Flammerne. *Sigurd* og *Gunnar* ombytte da deres Skikkelser. *Sigurd* tager Sværdet *Gram* i Haanden, stiger til Hest, giver *Grane* af Guldsporerne, og sprænger gennem Ilden. Der opkom da en svær Dundren, som det heder i Qvadet:

Ilden da raste,
 Jorden skjalv
 Og høje Flamme
 Til Himmelen steg;
 Ej dristed sig mangen
 Kjæmpers Høvding
 I den Ild at ride
 Eller over den stige.
Sigurd med Sværdet
Grane fremdrev,
 Da for den Ædling
 Ilden sluktes;
 Luen sig lagde
 For den hæderslystne —
 Blank den Sadel skinned
 Som *Regin* ejet havde.

Sigurd gaaer ind i *Brynhildes* Sal, hvor han treffer hende i fuld Rustning, siddende paa en Stol. Han beiler til hende i *Gunnars* Navn, hvilket hun afslaaer, med mindre han kan vise, at han overgaaer alle andre Mænd og fælder dem, som forhen havde friet til hende. *Sigurd* erindrer hende om det Løfte, at hun skulde ægte den, som red

gjennem Flammehegnet. Derved föler hun sig overvundet, og modtager ham vel. I tre Nætter hvilte de i een Seng, men Sværdet *Gram* laa nögent imellem dem.³⁾ Da fik han sin (og fordem *Andvares*) Ring igjen, men gav hende en anden, som ogsaa havde tilhört *Fafner*. Derefter red han bort til sine Reisefæller og byttede atter Skikkelse med *Gunnar*. De droge da til deres Hjem.

Brynhilde fortæller det skete til sin Fosterfader *Heimer*, og bad ham at opfostre *Aslauge*, hendes og *Sigurds* Datter.⁴⁾ *Brynhilde* tager da hjem til sin Fader Kong *Budle*, og siden med ham til *Giukes* Slot, hvor hun holder Bryllup med *Gunnar*. Da først erindrede *Sigurd* sin første Forlovelse igjen, men talte dog til ingen derom.

En Dag kom *Gudrun* og *Brynhilde* i Ordstrid sammen, i det de badede sig i *Rhin*en. Der aabenbarede *Gudrun* hende den

3) For at de ej skulde komme hinanden nærmere, efter en ældgammel overtroelsk Skik. Om slige saakaldte Prövenætter (især brugelige i Norge, Sverrig og Tydskland) see d. kh. Udg. II, 265-66, 937. Jfr. *Brynh. Dædn. P. Str.* 12, *Grip. Spaad. Str.* 41. Her angives Aarsagen til *Sigurds* Afholdenhed at have været hans Truskab med hans Ven *Gunnar*, hvis Brudgoms-Skikkelse han havde paataget sig.

4) I de Edda-digte, som vi nu have tilbage, ommeldes hun aldeles ikke, ligesom denne Fortælling ogsaa synes at stride mod deres Beretninger. Om hende handler ellers Sagen om *Ragnar Lodbrog*, som udgjör en Fortsættelse af *Volsunga-Saga*. See endvidere *Edda antiquior* II, 917, samt v. d. *Hagens* Indledninger til hans *Edda-Lieder* og *Volsungasaga*.

hele Hemmelighed ved *Sigurds* Forklædning, og bebreidede hende, at han, under *Gunnars* Navn, havde sovet hos hende. Til Bevis derfor fremviste hun *Andvares* Ring.⁴⁾ Derved blev *Brynhilde* bleg som Döden, gik hjem, og var meget sørgmodig den hele Aften. Næste Morgen fortsatte Fyrstinderne den begyndte Trætte. I den Anledning anføres denne Vise af det gamle Qvad, hvor *Brynhilde* siger:

Sigurd Slangen dræbte,
Og siden det vil
Aldrig forglemmes
Medens Folk leve;
Men din Broder
Ikke torde
Gjennem Ilden ride
Eller over den stige.

Overvældet af Sorg lagde *Brynhilde* sig i Sengen, og vilde ikke staa op, endskjønt hendes Ægtemand Kong *Gunnar* bad hende derom. Efter hans Begjering taler *Sigurd* da med *Brynhilde*, for at lindre hendes store Bedrøvelse. Da kom de deres gjensidige Eder ihu, og endelig tilbød *Sigurd* hende, at ville skilles fra *Gudrune* og tage *Brynhilde* til Ægte, men det vilde hun ikke tage

4) Saaledes volder den alle de følgende Ulykker. See her foran S. 55, 57. Jfr. S. 31 (Str. 9).

imod. *Sigurd* gik da bort, men den Harm tog saa stærkt paa ham, at hans Brynieringe brast i to fra hans Sider, som det heder i *Qvadet om Völund*:

Ud gik *Sigurd*
 Fra Samtalen
 I Ædlingers Hall
 Og foer sammen,
 Saa at den Kamplystnes
 Jernvævede Pandser⁶⁾
 Fra hans Sider
 Sönder brast.

Derefter eggede *Brynhilde Gunnar* til at dræbe *Sigurd*, som den der havde bedraget dem begge, og brudt sine edelige Löfter. *Gunnar* lader sig endelig forlede til dette Forsæt og aabenbarer det for sin Broder *Högne*, som ej vil samtykke deri paa Grund af deres med *Sigurd* indgangne Venskabs-Forbund. *Gunnar* forestiller ham derimod at deres yngste Broder *Guttorm* kunde fuldføre Drabet, da han ej stod i nogen Pagt med *Sigurd*, som desuden havde fortient Döden ved at have krænket *Brynhildes* Mödom.⁷⁾ Dernæst toge de en Slange og Kjöd af en Ulv, lode det kaage og gave ham det at spise; de böde ham desuden Guld og et

6) E. O. Skjorte (Pandser skjorte).

7) See Anmærkning 4 her foran S. 57.

stort Rige, hvis han vilde udføre denne Gjerning, saaledes som det her siges:

Skovens Fisk de stegte,⁹⁾

Vargens⁹⁾ Aadsel toge,

Nogle til *Guttorm*

Guld uddelte,

Gav ham Ulvekjød

Til kraftig Drik,

Og meget andet

Blandede¹⁰⁾ deri.

Af denne Føde blev han saa ustyrlig at han længtes heftig efter at faldbyrde Gjerningen,¹¹⁾ Herom heder det i Qvadet om *Sigurd*, da *Gunnar* og *Brynhilde* talte sammen:

Hvi er du *Brynhilde*

Budles Datter!

Fuld af Ulykker

Og Myrde-tanker?

Hvilken Skyld har *Sigurd*

¹²⁾ Sig paadraget,

At du den Tappres

Liv vil röve.

⁹⁾ Membr. af *Feln. S.* Skovens Fiskes Stegere.

⁹⁾ *Finnir* kan og betyde en Slange. I Norge og Sverrig kaldes Ulven *Varg* (isl. *vargr*). ¹⁰⁾ El. Jyppede.

¹¹⁾ Efter en oldgammel Overtro; om Ulvehjorter (til Græsonhed) see f. Ex. *Yngl. S.* 38te Kap. — om Slangehjorter (til Klogskab el. List) her foran *S.* 37 o. s. v. *Jfr.* III, 20, 33-34.

¹²⁾ Her begynder atter Teksten af den ældre Edda i den kongelige Membran. Resten af det Digt, hvori Strophen forekom-

TREDIE QVAD OM SIGURD FAFNERSBANE.

[Kaldet *andet Qvad om Brynhilde* i den svenske Udg. See den kh. Udg. II, 212-44. 928-44. Angaaende Indholdet see endvidere *Saga-Biblioth.* II, 71-73. 251-53].

1. **F**ordum *Sigurd*,
Volsungen den unge,
Da sejret ¹⁾ han havde
Hjemsögte *Giuke*;
Tog mod tvende Brödrer ²⁾
Troskabslöfter;
Eder vexled
Indbyrdes de Tappre.
2. Med Skattes Mængde
Ham de böd en Mö,
Gudrun den unge,
Giukes Datter.
Mangen Dag de sammen
Drak og talte

mer, kaldes i den kjøbenh. Udg.: *Bret af Brynhildes quidu an-
neri* (Brudestykke af det andet Qvad om Brynhilde) — i den
svenske derimod: *Sigurdar-Qvidia Þridia* (det tredie Qvad om
Sigurd). I disse gamle Kjempevisers Orden og Overskrift følge
vi den Østnævnte Udgave.

¹⁾ a: over Dragen *Fafner*.
nes, *Giukes* Sønners.

²⁾ a: *Gunnars* og *Hög-*

- Unge *Sigurd* og
Giukes Sønner,
3. Til de hen foere
 At frie til *Brynhilde*,
 Saa at *Sigurd* red
 I Selskab med dem,
 Den unge *Volsung*
 Som Vejene kjendte ³⁾ —
 Hende burde ægte ⁴⁾
 Han, hvis skee det kunde!
4. *Sigurd* den sydlandske
 Lagde blottet Sværd,
 Blankskinnende Klinge,
 Imellem dem;
 Ikke Qvinden
 Kyssed ham;
 Ej hende Hunnisk Konning
 Hæved til sin Arm;
Giukes Søn afbænded
 Han den skjære ⁵⁾ Mö.
5. Ingen Last hun var
 I Livet sig bevidst,
 Ved sit hele Levnet
 Ingen Meen,
 Som var en Lyde
 Eller være hun troede; —
 Der imellem ginge
 Skjæbnens grumme Domme. ⁶⁾

3) El. som kunde stride.

4) El. havde ægtet.

5) El. unge, ophlommestrende.

6) Maaske eft. Ord.

grumme Norner (*Urdic*).

6. En Dags Aften ude
 Ene hun sad,
 Talte hun da
 Saa tydelige Ord:
 ”*Sigurd* skal jeg have,
 Den vakkre Ungersvend,
 I mine Arme,
 Eller jeg skal döe. —
7. Ord som alt jeg angrer
 Sagde jeg nu;
Gudrun er hans
 Jeg er *Gunnars* Kone. —
 Os langvarig Sorg ⁷⁾
 Fæle Norner skabte.”
8. Tit hun gik indvendig
 Fuld af Ondt,
 Af Frost og af Is, ⁸⁾
 Hver en Aften
 Da han og *Gudrun*
 Gaa til Hvile,
 Og hende *Sigurd*,
 Den Hunniske Konning,
 Tilhyller med Teppet,
 Blid sin Hustru favner.
9. ”Fryd og Mand berövet
 Maa jeg vandle,
 Glæden maa jeg söge
 I grusomme Tanker.”

⁷⁾ El. Længsel, Savn.

⁸⁾ a: af Had og Hævnelyst.

10. Saa af Hævn og Had
 Hun til Drab opegges: ⁹⁾ —
 "Du skal *Gunnar*!
 Alt ¹⁰⁾ forlise,
 Mit Land og
 Mig selv tillige;
 Aldrig jeg skal
 Ved ¹¹⁾ Ædlingen frydes.
11. Jeg tilbage
 Drage skal,
 Did hvor før jeg var,
 Til mine nære Frænder;
 Der vil jeg sidde
 Og Livet hensove,
 Hvis du ej lader
Sigurd omkomme
 Og den Konning
 Overmander. ¹²⁾
12. Sönnen vi lade
 Faderen ledsage,
 Ung Ulv ej bör
 Opfostres længe. —
 For hvem blev Hævnen
 Lettere derved,
 Eller selv Forliget, ¹³⁾
 At Sönnen lever?"

9) Meningen er snarere: opeggede, tilskyndte.

10) El. gandske, fuldkommen. 11) El. hos, med.

12) El. bliver selv andre Kongers Konge.

13) El. at Sönnen lever, for at Forlig maa søges med ham.

13. Vred blev *Gunnar*
 Og foer sammen,
 I urolige Tanker¹⁴⁾
 Sad den hele Dag;
 Ej han ret nøje
 Udfinde kunde
 Hvad han sömmeligst
 Gjöre skulde,
 Eller hvad der var
 For ham det beste,
 Naar han sig tænkte
 Volsungen berövet,
 Og at *Sigurd* vist
 Han savne maatte.
14. Atter lige længe
 Overvejed han,
 At det meget tit
 Ikke skete
 At Qvinder forlode
 Kongedömmet. —
 Til hemmelig Samtale
Högne han kaldte,
 Der ejed han den
 Hvem alt han betroede.
15. "Enc mig *Brynhilde*
Budles Datter er
 Bedre end alle,
 Ypperst blandt Qvinder.

14) Forandrede Sindet.

- För mit Liv
 Jeg lade skal,
 End den Kones
 Skatte¹⁵⁾ bortkaste.
16. Vil du Fyrsten svige,
 At Rigdom vi naa?
 Godt er at raade
 For Rhinens Malm¹⁶⁾
 Og med Glæde
 Gods bestyre,
 I roligt Hjem
 Lyksalighed nyde.”
17. Det ene *Högne*
 Gav til Svar:
 ”Ej sömmer os
 Sligt at udöve;
 Bryde med Sværdet
 Svorne Ede —
 Eder svorne,
 Given Tro.
18. Ej over Muld vi kjende
 Lyksaligere Mænd,
 Medens vi fire
 Folket beherske
 Og den hunniske
 Hærens *Baldur*¹⁷⁾ lever —
 Eller en saa vældig

15) Her maaske: Dyder eller Ynder.

16) o: Guldet, *Pasars* Skat. I forrige Tider samlede man ogsaa Guld sand i Rhinen.

17) El. Hærfører, Kjempe.

- Slægt paa Jorden,
 Hvis vi fem Sønner
 Fostre længe
 Og højbaaren Æt
 Vi foröges see.
19. Kilderne nøje
 Kjender jeg; ¹⁸⁾
Brynhildes Tryglen
 Bliver for leed. ¹⁹⁾
20. Vi skulle til
 Drabet udruste
 Vor yngre og
 Uklogere Broder;
 Han var uden for
 Svorne Ede;
 Svorne Ede,
 Given Tro." —
21. Let at egge
 Var den Frække ²⁰⁾ —
 Snart Sværdet stod
 I *Sigurds* Hjerte.
22. Hævn forsögte
 I Salen den Kamplystne,
 Og kasted (Sværdet)
 Efter den Frække.
 Kraftigen fløj
 Af Kongens Haand

18) E. O. Jeg veed nøje hvorfra Vejene (for disse Anslag) gaa.

19) El. *Brynh.* heftige Fordringer blive for store.

20) El. Fremfusende.

- Til *Guttorm* ²¹⁾ *Grams*
 Klartblinkende Staal.
23. Hans Fiende faldt
 I tvende Dele,
 Hænder og Hoved
 Til den ene Kant,
 Men Underkroppen
 Segned tilbage.
24. *Gudrun* i Sengen
 Var sovet ind
 Ved *Sigurds* Side
 Uden Sorger;
 Men hun vaagned
 Glæden berövet,
 Da i *Freyrs* Yndlings ²²⁾
 Blod hun flöd.
25. Saa haardt slog hun sammen
 Sine Hænder,
 At den Modfulde
 Mod Lejet sig reiste —
 "Græd ikke *Gudrun*!
 Saa bitterlig;
 Blomstrende Brud!
 Dig ²³⁾ Brödre leve.
26. Alt for ung er
 Min Arvetager,
 Ej kan han undkomme
 Af fiendligt Hus;

21) s: Sværdet *Grams*.

22) E. O. Vens.

23) s: for dig; dig til Hjælp eller Glæde.

- Nye Anslag de
Opfundet have,
Grumme og gridske,
Dem selv til Ulykke. ²⁴⁾
27. Om du end Söstersöner
Syv dem föder,
En slig med dem ej skal
Ride til Stævne. —
Nu jeg klarlig kjender
Tildragelsens Gang;
Al den Ulykke
Volder *Brynhilde*.
28. Mig elsked Möen mere
End nogen anden Mand,
Dog jeg ej *Gunnar*
Gjorde noget ondt;
Slægtskabsbaand jeg agted
Og svorne Eder,
Siden blev jeg kaldet
Hans Kones Ven." —
29. Dybt sukked Qvinden,
Kongens Liv bortveg ²⁵⁾ —
Saa haardt slog hun sammen
Sine Hænder
At Malm-Bægres ²⁶⁾

²⁴⁾ E. O. dem nærgaende. ²⁵⁾ E. O. Konen ud-
kastede et Aandedrag (et dybt Suk) men Kongen Livet (opgav
Aanden). ²⁶⁾ Jeg følger Ordet (*fallar*). *Isa* læser jeg
ikke som *led*, men troer at det enten betyder det samme som
æva (*æfa*) — eller og at det burde læses som to Ord: *i ed* eller
i rå. Hovedmeningen bliver i alle Tilfælde den samme.

- Gjenklang svarte,
 Og fra Gaarden
 Gjæssenes Skrig.²⁷⁾
30. Da lo *Brynhilde*
Budles Datter
 Af sit hele
 Hjerte en Gang;
 Naar hun paa Lejet
 Høre kunde
Giukes Datters
 Skingrende²⁸⁾ Graad.
31. Det talte da *Gunnar*
*Ædlingers*²⁹⁾ Fyrste:
 "Ej leer du derfor,
 Hævnlystne Qvinde!
 Glad paa Gulvet,
 At godt dig bebudes.³⁰⁾
 Sig hvi din lyse
 Farve du skifter,
 Udaads Stifterinde!³¹⁾
 Jeg troer du snart skal dö.³²⁾
32. Mest blandt alle Qvinder
 Du fortjente
 At for dine Öjne

27) Gjes ommeldes tit i den indiske Poesie, som yndede Fugle. See *Schlegels ind. Bibl.* 1ste B. S. 94. Ifr. det 1ste Qvad om *Godrans* Str. 16. 28) o: hulkeende.

29) E. O. Hærføreres el. Højhaare Mand.

30) El. at det betegner noget godt. 31) E. O. Føderinde el. Opføstterinde. 32) Orig. er *feig*, o: bestemt til en nær Død. (See S. 32).

Atle vi nedhugged;
 At du saa din Broders
 Blödende Saar,
 Og svulmende Vunder
 Forbinde du skulde."

33. Da svarte *Brynhilde*
Budles Datter:
 "Ingen Mand dig egger,
 Nok du myrdet har;
 Lidet frygter *Atle*
 For din Avind, ³²⁾
 Han skal eder
 Overleve
 Og hans Styrke stedse
 Större være.
34. Sige jeg vil dig *Gunnar*!
 Selv veed du nøje
 Hvor tidlig I eder
 Skyld paadroge;
 Jeg var for ung
 Og utvungen,
 Rigt med Guld begavet
 I min Broders Hus.
35. Ej nogen Mand
 Önsked jeg mig,
 För I Giukunger
 Til Gaarden kom,
 Trende til Hest,

³²⁾ El. Had, Ugunst.

- Vældige Konger —
 Aldrig skeet have
 Skulde den Færd!
36. Da jeg mig forloved
 Med den Hersker
 Som sad paa *Granes*
 Guldbærende Ryg;
 Ej var han af Øjne
 Eder lig,
 Ej af Udseende
 I nogen Maade —
 Dog troer I eder være
 Mægtige Konger.
37. Og det til mig ene
Atle sagde,
 At med mig han ej
 Ejendele ³⁴⁾ skifted,
 Guld eller Jorde,
 Lod jeg mig ej gifte;
 At intet han mig undte
 Af tilfaldent Gods,
 Hvad han mig som Barn
 Havde givet,
 Eller af Penge
 Overdraget.
38. Da stod i Tvivl
 Derom mit Sind,
 Om jeg skulde kjæmpe

³⁴⁾ El. Arvegoods.

Eller öve Drab,
 Bold i Brynie,
 For Broderens Skyld. ³⁶⁾
 Det vilde da
 Rygtes blandt Folk,
 Volde mangen Mand
 Hjertesorrig.

39. Dog jeg til Forlig
 Lod mig bevæge,
 Heller jeg önsked
 At modtage
Sigmunds Söns
 Herlige Skatte,
 Gyldne Ringe;
 Ej en anden Mand
 Gods jeg have vilde;
 Een jeg elskte,
 Ikke Flere;
 Ej hused Qvinden
 Ustadigt Sind.

40. Alt det vil *Atle*
 Siden finde,
 Naar min Dödningfærd
 Fuldbyrdet han spørger;
 Ej saa letsindig
 Konen vorder
 At hun med en andens
 Mand sit Liv tilbringer —

³⁶⁾ Sag, Fornærmelse.

- Da skal min Harm
Hævnet vorde." —
41. Opstod *Gunnar*,
Krigernes Høvding,
Og om hendes Hals
Hænder lagde.
Da efter hinanden
Alle ginge,
Af oprigtigt Sind
Hendes Sorg at stille.³⁶⁾
42. Husets Folk hun sig
Fra Halsen stødte;
Fra den lange Gang
Lod sig ingen holde.
43. Til enlig Samtale
Gunnar Högne fordred:
"Alle Mænd jeg vil
Ind i Salen kalde,
Dine med mine
(Nöden det byder)
Om de hindre kunde
Konens Dödningsfærd,
At af hendes Tale
Ej Ulykker komme³⁷⁾ —
Saa vi Skjæbnen lade
For det hele raade."

36) El. holde hende tilbage, standse hendes Raserie.

37) Jfr. den gamle af Samleren forhen (S. 30) anførte Bemærkning om den Styrke som Oldtiden tillagde de Døendes Ord; deres Spaadoms-Kraft antoges og af alle gamle Folk, f. Ex. Hebræer, Perser og Græker. Jfr. Str. 51 o. f.

44. Dertil *Högne* ene
 Dette svarte :
 "Ingen hende holde
 Fra den lange Gang,
 Hveden gjenfødt aldrig
 Hun tilbage vende!³⁸⁾
 For Moders Knæ
 Kom hun vantreven³⁹⁾.
 Til uophørligt
 Uheld født
 Og til mangu
 Mands Hjertesorg."
45. Mismodig⁴⁰⁾ han sig
 Fra Samtalen vendte
 Did hvor Fruen
 Smykker uddelte;
 Over sin hele
 Ejendom hun saa
 Døde⁴¹⁾ Trællinder
 Og Slots-terner;
 Paatog Guldbrynien
 (Paa godt hun ej tænkte)
 För med skarpe Klinge
 Hun sig gjennemstak.

38) Jfr. III, 274, 294, 311-312, hvoraf det tydelig sees at den druidisk-brachmanske Tro paa Sjælevandringen var almindelig i det hedenske Norden.

39) Syg el. vanskabt (her det samme som ond, ulyksalig). 40) El. boldende sig fra Ros.

41) El. døde. Eller ogsaa a) Hungrige; b) begjærlige (efter Guld eller Gave). Er denne Oversætt. rigtig, menes her de Trællinder som bleve dræbte (efter den ældste Overtro) for at følge deres Frue i Døden og til Ligbaalet. Jfr. Str. 43.

46. Hun mod Dynen ⁴²⁾ sank
 Til den anden Side,
 Og sværd-saaret
 Udgrundede Raad.
47. "Nu skulle fremgaa
 De som af mig ville
 Guld eller mindre
 Gaver modtage;
 Enhver jeg giver
 Et Smykke forgyldt,
 Teppe ⁴³⁾ og Lagen,
 Skinnende Klæder."
48. Alle tauge,
 Tænkte paa Raad
 Og alle tilsammen
 Gave det Svar:
 "Mange nok døde! ⁴⁴⁾
 Vi ville leve;
 Slots-terner maa
 Sømmeligt forrette." ⁴⁵⁾
49. Tilsidst viseligen ⁴⁶⁾
 Linprydet Kone,
 Ung af Alder,
 Gjenmælte de Ord:
 "Ej vil jeg at nogen,

⁴²⁾ El. Puden, Sengen. ⁴³⁾ Om det synderlige Ord
 Lot (Bog) see Glossariet til den st. Udg. II, 588-89.

⁴⁴⁾ El. (om vi end ere) meget hungrige el. usle. S. Anm. 41.

⁴⁵⁾ El. sørge for Anstændighed (ved Hofholdningen).

⁴⁶⁾ El. efter vis Betrækning.

Uvillig, misnöjet, ⁴⁷)
 Skal for min Skyld
 Livet forsage.

50. Paa eders Been
 Brænde dog ville
 Færre Penge,
 Gyldne Smykker, ⁴⁸)
 Naar I heden fare ⁴⁹).
 Mig at hemsøge.

51. Sæt dig ned *Gurinar*!
 Sige jeg dig vil,
 At din lyse Brud
 Liv ej meer kan haabe;
 Ej heelt eders Skib ⁵⁰)
 Over Havet farer,
 Om jeg end Aanden
 Opgivet haver.

52. Med *Gudrun* du forsones
 Förend du troer;
 Kongens fortrolige
 Qvinde besidder
 Efter afdöd Mage
 Sörgelige Minder:

⁴⁷) E. O. vanskelig at overtale. ⁴⁸) E. O. *Menias*
 gode Meel, o: Guldet (efter Grottesangen og Mythen om Kong
Fredes Trylleqværn). Her sigtes ellers til den hedenske Tro
 om de paa Ligbælet brændte Smykkers o. s. v. Overførelse med
 Dødsningen til den anden Verden.

⁴⁹) E. O. kommer frem (til det andet Liv).

⁵⁰) o: Eders Lykke staaer ikke fast. Græker og Romere
 tillagde Lykken Seil eller Roer som Attribut.

53. Der födes en Mö
 Af Moder opdraget,
 Den *Svanhilde*,
 Solstraalen lig,
 Vil lysere vorde
 End den klare Dag. ^{s 1)}
54. *Gudrun* vil du give
 En højbaaren Mand,
 For Hæren en
 Farlig Skytte; ^{s 2)}
 Hun uheldig gift
 Mod sit Önske vorder —
 Hende skal *Atle*
 Til ægte tage,
 Min Broder af
Budle avlet. —
55. Meget maa jeg mindes
 Hvor med mig I handled,
 Da I svarlig mig
 Sveget havde;
 Ved Glæden skilt
 Var jeg mens jeg leved. —
56. *Oddrun* du skal
 Ægte ville,
 Men det *Atle*
 Ej tillader;
 Lönlig I helde

s 1) El. *Svanhilde* vil blive lysere end Solstraalen o. s. v.

s 2) Det er vist om Heltinden eller hendes Ægtemand nævnes her.

Til hinandens Barm;
 Hun vil dig elske
 Som jeg det skulde,
 Hvis os Skjæbnen blid
 Havde kunnet vorde.

57. Dig skal *Atle*
 Ondt tilføje,
 Du i den ænge
 Ormegaard skal kastes.
58. Ej meget længe
 Derefter det skeer
 At *Atle* selv
 Aanden opgiver
 Fra sin Lykke og
 Livet hensover;
 Thi ham *Gudrun*
 Grum i Sengen vorder,
 Af harmfuldt ⁵³⁾ Hjerte,
 Ved den skarpe Klunge. —
59. Vor Søster *Gudrun*
 Sömmed det bedre
 Sin förste Mand
 At følge i Döden,
 Hvis hende gaves
 Godes Raad, ⁵⁴⁾
 — Eller hendes Hjerte
 Lignede vort.

⁵³⁾ El. saaret, bittert.

⁵⁴⁾ El. hvis det undtes hende at kunne følge Godes Raad.

60. Langsomt ⁵⁵⁾ nu jeg taler —
 Men hun ikke skal
 For vor Skyld
 Livet miste;
 Høje Bølger skulle
 Hende bære
 Til *Jonakurs*
 Odelsmark —
 Tvivlsom er *Jonakurs*
 Sønners Lykke! ⁵⁶⁾
61. Sin og *Sigurds*
 Datter *Svanhilde*
 Hun ud af Landet
 Sende skal;
 Hende *Bickes* Raad
 Styrte skulle,
 Thi *Jormunrek*
 Lever til Unytte. ⁵⁷⁾ —
 Da er *Sigurds* hele
 Slægt udryddet,
 Men *Gudruns* Sorger
 Desto flere.
62. Dig om Et
 Monne jeg bede,
 Det i Verden vorde
 Vil min sidste Bön;
 Lad saa bred en Borg ⁵⁸⁾

55) El. sparsomt, sagte (som mattet af Dödskampen).

56) El. Raad, Forhold, Foretagender.

57) See Samlingens tvende sidste Qvad.

58) o: Ligbaalet; her et virkeligt castrum doloris!

Paa Sletten opreise,
 At et lige stort
 Rum vi alle faa,
 Som i Döden
Sigurd fulgte.

63. Omhæng⁶³⁾ og Skjolde
 Omgive den Borg;
 Herlig farvede Tepper⁶⁰⁾
 Dödningsflok indhyle!
 Brænder Hunnisk Helt⁶¹⁾
 Ved min ene Side.

64. Ved Hunnisk Helts⁶²⁾
 Anden Side brænde
 Mine med Smykker
 Prydede Svende,
 To ved Hovedet
 Og to Höge! —
 Da alt skal
 Skiftes lige.

65. Atter os imellem
 Ligge guldomslyng⁶³⁾,
 Det livasse Sværd⁶⁴⁾
 Som da fordum
 Vi bestege

60) El. Telte; Tapetsrier, osv. 61) *Valarip* er maaske:
 Liglagener, blodige Klæder; Dödningsklæder (ligesom *Walaraupe*
 i de gamle bayerske Løve); Ordet kan ogsaa betyde: herligt
 eller vælsk Linned o. s. v. 62) E. O. den Hunn-
 ske (med Hunnerne eller Venderne beslagtede) o. s. v.

63) I Teksten tilføjes: Malm. 64) E. O. Jern (Staal).

- Begge et Leje
Og kaldtes et
Ægtepar. ⁶⁶⁾)
66. Da ej ham
Paa Hælene styrte
Hallens favre Porte ⁶⁶⁾)
Dækkede med Guld, ⁶⁷⁾)
Hvis mit Følge ham
Heden ledsager;
Ej vil vor Færd
Usel tykkes.
67. Thi ham følge
Fem Trællinder,
Otte Svende
Af sømmelig Slægt, ⁶⁸⁾)
Min Faders Livegen
Opfostret med mig,
Som *Budle* sit
Barn har givet.
68. Meget jeg sagde,
Skulde dog end meer,
Hvis Klingen ⁶⁹⁾) tillod
Talen at forlænge. ⁷⁰⁾) —
Røsten svinder,

65) E. O. med Ægtefolks Navn.

66) o: Naar hans Lig bæres ud.

67) El. forsynede med en gylden Ring (til Haandtag).

68) E. O. af god Æt eller Herkomst.

69) El. Sværdet. And. Skjæbnen (eller Skaberens).

70) E. O. hvis den undte Talen (Stemmen) mere Rum.

Vunderne svulme;
 Kun sandt jeg talte —
 Saa (mit Liv) jeg ender!"

BRUDSTYKKE
 AF DET
 ANDET QVAD OM BRYNHILDE.

[See her foran S. 60. I *Volsungasaga* kaldes det Digt, hvortil disse Stropher høre: *Qvadet om Brynhilde*. Den svenske Udgave foretrækker Tittelen: *det tredje Qvad om Sigurd*. See ellers den store Udg. II, 246-56, 934-36. *Saga-Biblioth.* II, 72-73, III-III, 251-53].

1. GUNNAR. "Hvi er du *Brynhilde*
Budles Datter!
 Fuld af Ulykker
 Og Myrdetanker?
 Hvilken Skyld har *Sigurd*
 Sig paadraget,
 At du den Tappres
 Liv vil röve?"
2. BRYNHILDE. "Mig har *Sigurd*
 Svoret Eder —
 Svoret Eder,
 Idel Lögne! ¹⁾

¹⁾ E. O. alle opdigtede (falske).

Han da mig sveg,
 Naar han mig skulde
 Ene alle Eder
 Oprigtigst bevare." 2)

3. HÖGNE. 3) "Dig har *Brynhilde*,
 Uhelds Stifterinde,
 Egget til Vrede,
 Ondt at fuldbyrde.
Gudrun hun formener
 God Forening, 4)
 Og siden dig selv
 Sig at beholde." 5) —

4. Nogle Ulven stegte,
 Andre Slangen skjære;
 Nogle Vargens Kjød
Guttorm tildelte,
 För, efter Ondt
 Higende, de kunde
 Paa den kjække Helt
 Hænder lægge.

5. Ude stod *Gudrun*
Giukes Datter,
 Og hun af Ord
 Allerstørst det sagde:
 "Hvor er nu *Sigurd*,
 Kjæmpers Drot,

2) Eller: være mig ene den fortroligste, bestandigste Ven.

3) Navnet er hiidsat efter Udgiverens Glæning. *Högne* taler
 til *Gunnar*. 4) 3: Ægteskab.

5) E. O. nyde.

Da mine Frænder
Ride foran?"

6. Ene *Högne*

Gav til Svar:

"Med Sværd vi have *Sigurd*
Sönderhugget;

Graa Ganger tviner ⁶⁾

Ved Konningens Lig."

6. Da sagde *Brynhilde*

Budles Datter:

"Vel skulle I nyde

Vaaben og Lande!

Ene vilde *Sigurd*

For alt have raadet,

Havde han lidet længer

Livet beholdt.

7. Ej det sig sömmed

At han bestyred

Giukes Arv

Og *Gothers* ⁷⁾ Folk,

Da han stridslystne

Sönnere fem

Til Hærenes Fald

Avlet havde."

8. Da lo *Brynhilde*

(Den hele Borg gjenlöd)

En Gang af

Sit ganske Hjerte:

⁶⁾ El. staaer stedse og hænger med Hovedet.

⁷⁾ Maaske: Mændenes.

"Vel skulle I nyde
Lande og Folk,
Da I tapper Fyrste
Falde lode!"

9. Da sagde *Gudrun*
Giukes Datter:
"For vidunderlig
Nu du taler; ⁸⁾
Onde Vætter ⁹⁾ tage
Gunnar, *Sigurds* Morder! —
Hædefuldt Sind
Hævn skal prøve!" —

10. Död var *Sigurd*
Sönden for *Rhinen*;
Höjt fra Træet
Ravnen skreg:
"I eders Blod sin Klinge
Atle skal farve;
Sorne Eder skulle
Endes med Drab!" ¹⁰⁾

11. Langt ud paa Aften
Lystig drukket blev;
Hvad som mere kunde
Kom der paa Tale; —
Alle sove ind
Da i Seng de kom.

12. Længer end alle
Ene *Gunnar* vaaged,

⁸⁾ El. nu taler du om uhörte Ting.

⁹⁾ El. Røvere.

¹⁰⁾ El. (hyppige) Drab skulle følge de sorne Eder.

- Foden bevæged,
 Taledede meget.
 Hærens Ödelægger
 Overvejed
 Hvad, stædte i Strid, ¹¹⁾
 Stedse Ravn og Örn
 Til hinanden sagde
 Mens de ¹²⁾ rede hjem. — —
13. Vaagnede *Brynhilde*
Budles Datter,
 Skjoldungers Frænke,
 Kort för Dagen gryede.
 "Egger I mig eller ¹³⁾ ej
 (Ulykken er fuldbyrdet)
 Sorg at udsige
 Eller saa at döe!" ¹⁴⁾
14. Til de Ord
 Alle tauge,
 Faa syntes om
 De Qvinde-Lader,
 At hun nu grædende
 Bragte paa Tale,
 Hvad för hun leende
 Havde begjært.
15. "Gunnar! i Sövn
 Grum var min Dröm;
 Alt i Salen frös,

¹¹⁾ Maaſke og: i Striden (mellem *Sigurd* og Brødrene).

¹²⁾ *Gunnar* og *Högne*.

¹³⁾ E. O. holder mig fra.

¹⁴⁾ El. afslæde; holde op; fortælle det Onde.

- Sengen var mig kold; —
 Jeg saa dig ride,
 Konge! Fryd herövet,
 Fængslet med Kjeder
 Til fiendtlig Hær —
 Saa vil eders hele
 Slægt Nifflunger!
 Afkræftet vorde —
 Meensvorne I bleve!
 16. Ej du det *Gunnar*!
 Fuldelig mindes,
 Da I Blod i Spor
 Begge udgjöde; ¹⁵⁾
 Ham du det alt
 Ilde lönnet haver,
 At sig han best ¹⁶⁾ (af eder)
 Sögte at vise.
 17. Det prøvet blev
 Da redet han havde
 Modig mig at see
 Og til mig at frie,
 Hvorledes Helten
 Holdt de Eder
 Som han unge Konning
 Havde givet.
 18. En guld-omslynget
 Klinge lagde

15) Efter Fæstbroderskabets Ceremonier. Jfr. II, 287. 306-2.
 den kh. Udg. II, 935.

16) E. O. forrest (maaske i alle
 Fæser og Fristelser) jfr. næste Strophe.

Höjherlig Konning
 Mellem os;
 Eggen udvendig
 Omgaves af Flammer, ¹⁷⁾
 Indvendig glattet ¹⁸⁾
 Af Edder-draaber." ¹⁹⁾ —

Saaledes fortælles det i dette Qvad om *Sigurds* Död, og Sagnet gaar ud derpaa, at de dræbte ham ude, men Nogle berette at de myrdede ham sovende i sin Seng. Men tydske Mænd sige at de dræbte ham ude i Skoven, og i den gamle Sang om *Gudrun* ²⁰⁾ heder det, at *Sigurd* og *Giukes* Sønner havde redet til Ting da han blev skilt ved Livet. Men alles Beretninger ere enige deri, at de forraadte ham mod Tro og Love, samt at de angrebe ham liggende og uberedt. ²¹⁾

17) o: var skarp og straalende som Flammen, el. simpelt hen: var dannet af eller hørdet i Ilden. 18) El. overstrøget.

19) o: fyldende Gift. Jfr. III, 263 (den kh. Udg. II, 34).

20) Her vel det andet Qvad om *Gudrun* (Str. 4).

21) El. ubevæbnet. — Dette hele Tillæg af Digtenes Samler viser tydelig nok at han ikke har været deres Forfatter, og at hine Qvad ere eldgamle i Norden, samt uafhængige af de tydske Beretninger som Samleren i sin Tid har kjendt (i det 11te eller 12te Aarhundrede). See videre herom min Anm. i den kh. Udg. II, 890, samt *Müllers* Saga-Bibl. II, 73. 111. 251-58, jævnførte med v. d. *Hagens* för paabernaabte Indledninger.

BRYNHILDES DÖDNINGFART.

[Kaldes ogsaa *Jættindens Qvad* (*Gýgiarqvida*) men sædvanligst *Helreid Brynhildar*. Digtet indeholdes og i Fortællingen om *Norna-Gest*, frit fordansket af Grundtvig i *Helmdall* 1816, S. 48-53. See ellers den kbh. Udg. II, 258 68, 936-37. *Saga-Bibl.* II, 112, 114. Indledningen synes at være et Udtog af Qvadets tabte Begyndelse].

Efter *Brynhildes* Död bleve to Baal opførte, det ene for *Sigurd* og det brændte først, men *Brynhilde* blev brændt senere, og var hun i en Vogn¹⁾ som var behængt med kostbare Tepper.²⁾ Saa har man sagt, at *Brynhilde* agde med Vognen paa Vejen til *Hel*,³⁾ og tog gennem en Indhegning hvor en Jætinde boede.

JÆTTINDEN sang:

1. "Ej du skal
Gjennemfare
Mine til Stene
Støttede Gaarde.
Bedre dig sømmed

1) *Reid* (*rheda*) en let, zirlig Vogn. See den kh. Udg. II, 758, 936.

2) *Gudvefr*, e. O. guddommelig Vævning (el. vævet Tøj); synes at have været en Art af Fløjel eller stærkt og zirligt Silketøj. See den kh. Udg. II, 500, 649.

3) El. Underverdenen (hvortil Vejen gik over *Udgaard* og *Jotunheim*).

- Borden at handtere, *)
 End en andens
 Mand at söge.
2. Hvi fra *Valland* †)
 Vil du hjemsöge
 (Ogsaa) min Bolig,
 Omstreiffende Qvinde! ‡)
 Du har Guldsmykkede!
 Hvis vide du lyster,
 Mild §) dig toet af Hænder
 Menneskers Blod."
3. BRYNH. "Ej mig du bebreide,
 Bjergets Mö!
 At jeg har
 Hærfærd övet;
 Af os (to) jeg vil
 Den ypperste tykkes,
 Hvor vor Art §)
 Kjendes af Folk."
4. JÆTTIND. "Du *Brynhilde*
Budles Datter,
 I uheldigst Stund
 Blev til Verden föd;
 Du har ödelagt
Giukes Börn,

4) Jfr. *Heimdal* S. 49, og her foran S. 54.

5) Ofte overhoved: et fremmed sydligt Land.

6) E. O. ustadige Hoved! (*hvarfødt*, som har Lyet til at
 flane omkring overalt). And. Vægelsindige (*hvarflyndt*).

7) Egentl. Gavmild.

8) EL. Sløgt, Kaar.

Omstyrtet deres
Lyksalige Hus."

5. BRYNH. "Klog vil jeg dig

Fra Karmen sige,

Du saare Vidløse!

Hvis vide du lyster,

Hvorledes *Giukes*

Menederske Sønner

Mig ved min

Kjærlighed skilte.⁹⁾

6. Vore, otte Söstre,

Hamme¹⁰⁾ lod

Modfuld Konge

Under Egen bære.

Tolv Vintre jeg fyldte,

Hvis vide du lyster,

Da jeg unge Konning

Troskabsløftet¹¹⁾ gav.

7. Alle mig kaldte

I *Hlymdale*:

Hilde under Hjelmen¹²⁾ —

De som mig kjendte.

8. Dernæst jeg lod

I gothisk Land¹³⁾

Den gamle *Hjelm-Gunnar*

9) Hvorl. G. Sönn. gjorde mig elskovsløs og menedersk (mod *Sigurd*). 10) El. Drågtar. Her formodentlig Valkyrjernes vingede Hamme. Jfr. III, 246. IV, 40. 11) E. O. Eds.

12) Omtrent det samme som *Bryn-Hilde*.

13) *Goðþídd*, s. O. Gudernes Folk el. Land. See den kbh. Udg. II, 671-72.

- Vandre til *Hel*;
 Sejer gav jeg ung
Ada's Broder, ¹⁴⁾
Odin jeg derved
 Opegged til Vrede.
 9. Mig i *Skate's* Lund ¹⁵⁾
 Omgav han med Skjolde
 Röde og hvide;
 De rörte ved mig.
 Den böd han skulde
 Bryde stærkest Sövn,
 Som ingensteds
 Ræddes kunde.
 10. Han lod den höje
 Skovenes Hærger ¹⁶⁾
 Om Hallens ¹⁷⁾ sydlige
 Side ¹⁸⁾ brände.
 Böd at ene skulde
 Den Helt deröver ride,
 Der bringe mig kunde det Guld
 Som *Fafner* over ruged.
 11. God red paa *Grane*
 Skattes Uddeler
 Did hvor min Fosterfader
 For Boliger raadte;
 Ene der tyktes
 Af alle bedst

¹⁴⁾ See foran S. 43 (*Ada* her for *Hada*).

¹⁵⁾ See ellers den kh. Udg. II, 890.

¹⁶⁾ E. O. alle Træers Hær (eller Hærger) 2: Ilden. Flammen.

¹⁷⁾ E. O. min Sals. ¹⁸⁾ Maaske: om den sydlige Borg.

- Han *Danmarks* ¹⁹⁾ Kjæmpe
 I Krigernes Flok.
12. I samme Seng
 Vi sødelig hvilte,
 Som om han var
 Født min Broder;
 Ingen af os
 I otte Nætter
 Over hinanden
 Haanden lagde. ²⁰⁾
13. Mig bebreided *Gudrun*
Giukes Datter,
 At i *Sigurds* Arme
 Sovet jeg havde;
 Da jeg fik at vide
 Hvad jeg vilde ej,
 At mig de svege
 Da Mage jeg fik.
14. Til svare Sorger
 Alt for længe skulle
 Mænd og Qvinder
 Levende fødes —
 Nu tilsammen vi,
Sigurd og jeg,
 Vort Liv tilbringe ²¹⁾ skulle — —
 Synk Jætinde! du." —

19) E. O. Danskes Viking.

20) See her foran S. 57.

21) E. O. slide vor Alder sammen.

DET

FÖRSTE QVAD OM GUDRUNE.

Gudrun sad over *Sigurds* Lig; hun græd ikke som andre Qvinder, men hendes Hjerte var nær ved at briste af Sorg. Baade Koner og Mænd gik hen for at trøste hende, men det var ikke let. — Det er et Folkesagn at *Gudrun* havde nydt noget af *Fafners* Hjerte, og at hun derfor forstod sig paa Fuglenes Sprog.¹⁾ Dette er endvidere bleven digtet om *Gudrun*:

1. Fordum sig *Gudrun*
Beredte til Döden,
Da sorgfuld hun sad
Ved *Sigurds* Lig;
Ej Öjnene hun væded,
Ej med Hænder slog,
Ikke hun klaged
Som Qvinder andre.
2. Höviske²⁾ Jarler³⁾
Traadte frem,
For hendes haarde
Hu at formilde;

1) See foran S. 37.

2) El. zirlige, belevne.

3) El. Herrer, Hofmænd.

- Ikke *Gudrun*
 Græde kunde;
 Af Sorrig nær
 Selve Döden. ⁴⁾
3. Jarlers ypperlige
 Qvinder sade
 Guldprydede
 For *Gudrun*;
 Hver af dem fortalte
 Om den Hjertesorg
 Som hun ⁵⁾ allerbittrest
 Oplevet havde.
4. Da sagde *Giaf-lauge*,
Giukes Söster:
 ”Mig glædelösest
 Veed jeg paa Jorden;
 Fem Ægtemænds
 Tab har jeg lidt;
 Mistet to Döttre,
 Trende Söstre,
 Otte Brödre —
 Dog jeg end lever!”
5. Ikke *Gudrun*
 Græde kunde,
 Saa var hun sorgfuld
 Efter sin Mage,
 Saa haardt bedrövet
 Ved Konningens Lig.

4) E. O. færdig at briste af Harme.

5) s: Fortællerinden.

6. Da sagde *Herborg*,
Hunalands Dronning:
 "Jeg en end haardere
 Harm maa beklage;
 Mine syv Sønner
 I sydligt Land,
 Og Manden, den ottende,
 Styrtes i Kamp.
7. Fader og Moder,
 Fire Brødre,
 Dem paa Vandet
 Vinden sveg;
 Bølgen mod Skibets
 Planker dem slog!
8. Selv jeg skulde hædre,
 Selv til Graven føre,
 Skulde selv behandle
 Deres Jordefærd; ⁶⁾
 I et Aar
 Det alt jeg opleved,
 Saa at Ingen mig
 Sögte at tröste. ⁷⁾
9. Saa blev jeg hæftet
 Og krigsfangen
 I det samme Aars ⁸⁾
 Sidste Dage.

6) El. Selv den sidste Hæder
 Jeg dem vise mætte;
 Ordne og udføre
 Deres Jordefærd.

7) El. opmuntre, glæde.

8) E. O. Halvaars.

- Da jeg maatte pynte
 Og Sko binde
 Paa en Herses *) Qvinde
 Hver en Morgen.
10. Hun trued mig
 Af Aabryne
 Og med haarde
 Hug mig slog.
 Aldrig en Husbond
 Fandt jeg bedre;
 Ej en Husfrue
 Nogensinde værre." —
11. Ikke *Gudrun*
 Græde kunde,
 Saa var hun sorgfuld
 Efter sin Mage,
 Saa haardt bedrövet
 Ved Konningens Lig.
12. Da sagde *Guldrand*,
Giukes Datter:
 "Ej meget Fostermoder!
 Du veed, skjönt klog du er,
 Den unge Qvinde
 At give til Svar." —
 Hun sagde Kongens
 Lig ej skjules burde.
13. Bort fra *Sigurds* Krop
 Lagenet hun rykte,

*) En Friherres.

Hans Aasyn vendte
 Mod Hustruens Knæ;
 "See til din Elskte!
 Din Mund hans Læber røre
 Som om du favned
 Fyrsten karsk!" —

14. Did et Blik
Gudrun kasted,
 Saa hun Kongens Haar
 Klæbrigt af Blod,
 Heltens klare
 Øjne slukte,
 Fyrstens Bryst
 Flænget af Sværdet.
15. Da sank mod Bolstret ⁹⁾
Gudrun tilbage;
 Haarbaandet ¹⁰⁾ løsnedes,
 Kinderne rødmed,
 Men en Regndraabe
 Randt til Knæet ned.
16. Da græd *Gudrun*,
Giukes Datter,
 Saa at stride Taarer
 Styrtede frem
 Og fra Gaarden højt
 Gjæssene ¹¹⁾ istemte,

9) o: Dynen, Puden (i Sengen eller paa Løjbenken).

10) El. o) Haarkammen; b) Blademet; c) selve Haaret.

11) *Afzelius* har forandret dem til Svauer, ligesom *Schlegel*
 o. fl. de indiske. See foran S. 70. See endv. *Kosegartens Nale*
 (1820) S. 6, 225-227.

- De fromme Fugle
Som Fruen ejed.
17. Da sagde *Guldrande*,
Giukes Datter:
"Eders Kjærlighed
Stærkest-jeg kjendte
Blandt Mennesker alle
Over Muld;
Ingensteds min Söster!
Var du fornöjet,
Ude eller inde,
Uden hos (din) *Sigurd*."
18. Da sagde *Gudrun*,
Giukes Datter:
"Mod *Giukes* Sönnar
Min *Sigurd* var
Som Sværd-Lilien ¹²⁾
Af Græsset opspiret,
Eller Ædelstenen
Straalerig
Over Kongers
Isse fæstet. ¹³⁾
19. För jeg og tyktes
Fyrstens Mænd
Höjere end nogen
Herians ¹⁴⁾ Disé; ¹⁵⁾

12) (*Afzelius*). E. O. som Sværd-Lilg.

13) E. O. som den klare, herlige Ædelsteen, trukket paa et
Baand over Kongerne.

14) o: *Odins*.

15) El. Nogen Qvinde af kongelig Slægt.

Nu er jeg saa liden
 Som Lövet i Skove;
 Omtumlet af Storm —
 Efter Kongens Död.

20. Enten jeg sidder
 Eller mig lægger
 Fortroligst Ven jeg savner¹⁶⁾ —
 Det *Giukes* Sønner volde —
Giukes Sønner volde

Min Ulykke
 Og deres Sösters
 Bedske Graad. —

21. Saa I ödelægger
 Land og Folk
 Som I bevared
 Sorne Ede. —
 Intet godt af Guldet¹⁷⁾
Gunnar! du nyder;
 Dig skulle de Ringe
 Döden bringe
 For de Ede som
 Du *Sigurd* har givet.

22. Tit var i Gaard
 Glæden større
 Da min *Sigurd*
 Sadlede *Grane*, —
 Og de til *Brynhilde*
 At beile uddroge,

¹⁶⁾ E. O. Jeg savner i Sæde og paa Leje min Tale-Ven (o: Hjerter-Ven).

¹⁷⁾ o: af *Sigurds* Efterladenskab.

- Den Uhelds 'Trold,
I en ond Time." —
23. Da sagde *Brynhilde*
Budles Datter:
"Gid Mand og Börn
Den Troldqvinde¹⁸⁾ sayne,
Som dig *Gudrun!*
Græde bad
Og dig i Morges
Mælet gav."¹⁹⁾
24. Da sagde *Guldrande*,
Giukes Datter:
"Du Alle Forhadte!
Med de Ord du tie;
Ædlingers Ulykke²⁰⁾
Immer du var;
Hver Vanhelds-Bølge
Dig omtumler;
Du syv Kongers
Bedske Harm,
Qvinde-Venskabs værste
Forstyrrerinde!"
25. Da sagde *Brynhilde*
Budles Datter:
"Al Ulykke ene
Atle volder,
Min Broder af

18) E. O. den Vætte eller Disc. 19) E. O. Maal-
Runer, Tale-Runer, o: som da indgav dig hvad du lærte.

20) Egtl. Vanskjæbne; Ulykkes-Norne.

Budle avlet. —
 Da i *Hunners*
 Hall vi skued
 Slangelejets Flammer
 Konningen pryde;
 Siden den Gang
 Undgjeldet jeg haver;
 Det Syn jeg evig
 Angre skal.”²¹⁾

26. Ved Stötten hun stod,
 Træet hun favned —
 Af *Brynhilde*
Budles Datters
 Öjne Ild gnistred —
 Gift hun fnyste
 Da hun saa
Sigurds Vunder. — —

Siden gik *Gudrun* bort derfra, over Skove og Örkener, lige til *Danmark*, hvor hun opholdt sig i syv Halvaar hos *Thora*, *Hakons* Datter. *Brynhilde* vilde ikke overleve *Sigurd*; hun lod dræbe otte af sine Trælle og fem Trælvinder; derefter gjennemborede hun sig selv med et Sværd tildöde, som det fortælles i det korte Qvad om *Sigurd*.²²⁾

²¹⁾ Jfr. det tredje Qvad om *Sigurd* Str. 35-40.

²²⁾ See her foran S. 76-83.

NIFLUNGERNES MORD.

[En Art af kort prosaisk Indholdsliste over de følgende Sange om *Gudruns* Giftermaal med *Atle* og *Niflungernes* endelige Skjæbne. See den kbh. Udg. II, 286-88, 939-40. *Saga-Biblioth.* II, 74-81, 256-66, jfr. 323 o. f. *Den yngre Edda* S. 141].

Gunnar og Högne toge da den hele Skat som kaldtes *Fafners Arv*. Da var der Ufred mellem *Giukungerne* og *Atle*; han beskyldte dem for at have været Aarsag i *Brynhildes* Död. Til Forlig blev det bestemt at de skulde give ham *Gudrun* til Ægte; hende gave de en Glemselsdrik förend hun indvilgede i Giftermaalet med *Atle*.¹⁾ *Atles* Sønner vare *Erp* og *Eitil*, men *Svanhilde* var en Datter af *Sigurd* og *Gudrun*. Kong *Atle* böd *Gunnar* og *Högne* hjem til sig ved Sendebudet *Vinge* eller *Knef-röd*.²⁾ *Gudrun* vidste at det skete med Svig, og sendte dem Ord³⁾ i

1) See det næstfölg. Qvad Str. 20-37. 2) Efter de af Samleren opakrevne Digtes forskjellige Traditioner. Sendebudet nævnes nemlig *Knef-röd* i *Atla-Qvida* 1ste Str., men *Vinge* i *Atla-maal* 4de Str. Ubegribeligt er det, at man, ved at overse disse og saa mange andre Grunde, har tvivlet om de eddiske Sanges höje Ælde, eller knudnet troc at de alle vare digtede af een Skjald!

3) El. Budskab.

Runer, at de skulde ikke komme,⁴⁾ og til-
lige, til *Högne*, Ringen som havde tilhørt
Andvare, hvori hun knyttede Ulvehaar.⁵⁾
Gunnar havde beilet til *Oddrune*, *Atles* Sö-
ster, men fik hende ikke.⁶⁾ Siden blev han
gift med *Glömvare*; men *Högnes* Hustru
hed *Kostbera*;⁷⁾ deres Sønner vare *Solar*,
*Snævar*⁸⁾ og *Giuke*. Da *Giukungerne* kom
til *Atle* bad *Gudrun* sine Sønner at de skul-
de bede for *Giukungernes* Liv, men det
vilde de ikke.⁹⁾ Hjertet blev skaaret ud af
Högnes Bryst, men *Gunnar* blev kastet i Or-
megaarden; han slog Harpen og dyssede Or-
mene i Sövn, men en Ögle stak ham dog
til Leveren.¹⁰⁾

4) S. *Atlamaal* Str. 4, 8, 11-13. Jfr. *Atl. Qv.* Str. 9.

5) *Atla Qv.* Str. 8.

6) Fordi *Atle* afslog det. See
Oddrunes Klagesang. Jfr. foran S. 78-79.

7) *Atl. M.* Str. 6.

8) Estds. 38. Istedes for *Giuke* nævnes der en *Örning*.

9) Dette findes ikke i nogen af de gamle Digte vi endnu
have tilbage.

10) See begge Sangene om *Atle*. For-
modentlig var det Tonen eller Qvadet til dette Harpespil, hvor-
med *Norna-Gjæst* morede Kong *Olaf Tryggvesön* og hans Hof-
folk under Navn af *Gunnars Slagr* (o: Slant, Strængeleg). See
Saga-Bibl. II, 110.

DET
ANDET QVAD OM GUDRUNE.¹⁾

[See den kbh. Udg. II, 289-324, 940-42. *Saga-Bibl.* II, 74, 77-78, 256, 258, 266. Den prosaiske Indledning er tilføjet af Samleren, uden at den, forsaavidt Kong *Thiodrek* nævnes deri, synes at have den mindste oprindelige Sammenhæng med Digtet. Den beroer da maaske paa en yngre Tradition, som staaer i Forbindelse med Fortællingerne i *Vilkina-Saga*. I *Volsunga-Saga* nævnes *Thiodrek* ikke i denne Anledning; skjönt den (i 41de og 42de Kap. efter *Rafns* Oversættelse) har et Udtog af denne Sang, ved at forudskikke disse Ord: "Det fortælles at som *Gudrun* sad én Dag i sit "Kammer sagde hun" o. s. v. See ellers Indledningen til det næstfølgende Digt].

Kong *Thiodrek*²⁾ var da hos *Atle* og havde mistet der de fleste af sine Mænd. *Thiodrek* og *Gudrun* klagede for hinanden deres Sorger. Hun talte til ham og sang:

1. "Reen Mö jeg var,
Af Moder opfødt
Faver i Buret.
Brödre höjt jeg elskte,
Til *Giuke* mig

1) Ogsaa kaldet *Gudruns Harm* (*Godrunar-Harmr*).

2) I *Vilkina-Saga* *Thidrek* (de danske Kjempevisers *Didrik af Bern* o. s. v.) Jfr. det tredje Qvad om *Gudrun*.

- Med Guld udstyred —
 Med Guld udstyred,
 Gav mig til *Sigurd*.
2. Saa over *Giukes* Sønner
Sigurd var
 Som grønne Lög
 Af Græsset opspired,
 Som højbenet Hjort ³⁾
 Blandt Vildtet i Skove ⁴⁾
 Og som glödrödt Guld
 Mod graaladne Sölv.
3. Til mig formente
 Mine Brödre
 At have en Mand
 Herligst af alle;
 Ej de sove kunde,
 Ej om Sager dömme,
 För de havde ladet
Sigurd omkomme.
4. *Grane* løb til Tinge, ⁵⁾
 Gny var at höre,
 Men da *Sigurd*
 Selv ikke kom; —
 Alle Sadel-Dyr
 Dryppede af Sved, ⁶⁾

3) Jfr. III, 306. Ligesom de nordiske Skjalde sammenlignede Heltene med *Hjorte*, saaledes og de hebraiske, persiske, arabiske og indiske Digtere de skjønne Qvinder med *Hinde*.

4) E. O. blandt de hvasse, v: vilde Dyr.

5) See her foran S. 89, samt Digtets Str. 11, 12, 29.

6) El. Blod (da *Sveiti* i vort ældste Digtersprog betegner begge Dele).

- Ilde tilredte
Af de Stridende.
5. Grædende jeg gik
Med *Grane* at tale,
Jeg med vaade Kinder
Spurgte den Ganger —
Grane foer da sammen,
I Græs sit Hoved skjulte;
Hesten vidste at
Ejeren ej leved. 7) —
6. Længe jeg omvanked, 8)
Længe Tanker deltes
För jeg Folkets Vogter 9)
Om Konningen spurgte.
7. *Gunnar* stod nedslagen —
Högne (dog) mig
Fortalte *Sigurds*
Qvalfulde Död." —
8. "Hisset ved Floden 10)
Ligger nedhuggen
Guttorms Banemand,
Given Ulve —
See der (din) *Sigurd*,
I sydlig Egn;
Der hörer da

7) Saa de svenske; Mbr. *Jorden* vidste at *Ejerne* (*Sigurd* og hans Søn?) levede ikke (mere). El. og: (Hestens Hoved) vendte mod *Jorden* (til Tegn paa at *Ejerne* o. s. v.

8) El. længe betænkte jeg mig.

9) 3: *Gunnar*.

10) E. O. Paa hin Side af Floden eller Söen.

- Ravne gjalde,¹¹⁾
 Örne gjalde
 Glade ved Braden; —
 Ulvene tude
 Over din Mand.”
9. ”Hvi vil du *Högne!*
 Slige Sorger
 Mig Glædelöse
 Saa fortælle —
 Heller skulde dit Hjerte
 Ravne sönderslide
 Over vide Lande,¹²⁾
 End var du blandt Mænd!”
10. Den ene Gang
 Högne svarte,
 Skyende Glæde,
 Greben af Smerte:
 ”Aarsager end flere
 Fik du til Graad,
Gudrun! hvis mit Hjerte
 Ravnene slede.”
11. Ensom jeg mig skyndte
 Fra den Samtale;
 Rovdyrs vidtomsprede
 Levninger jeg sanked —
 Ej jeg Öjne væded
 Eller slog med Hænder
 Eller mig beklaged

11) El. *gjalde, gjalre* (1 Almnesproget).

12) Jfr. Kjempeviserne om Valravnene.

- Som Qvinder andre,
 Da sorgfuld jeg sad
 Over *Sigurds* Lig,¹³⁾
 12. Nat med Næ-Mørke
 Syntes det mig være,
 Da kvalfuld jeg sad
 Over *Sigurds* Lig.
 Ulvene mig tyktes
 Være meget bedre
 Hvis de lode mig
 Livet miste,¹⁴⁾

— — — — —
 Eller jeg var brændt¹⁵⁾
 Som Birkeved.

13. Foer jeg fra Fjeldet
 Fem Dögn tilsammen,
 Til *Halfs*¹⁶⁾ høje
 Hall jeg kjendte.
 Syv halve Aar
 Sad jeg hos *Thora*
Hakons Datter
 I *Dannemark*.
 14. Hun mig til Gammen
 Guld indsyede,
 Danske Svaner,
 Sydlige Slotte.

13) Jfr. det 1ste Qvad om *Gudrun* Str. 4.

14) Her mangle sandsynligvis et Par Linier.

15) s: paa Ligbualet.

16) Jfr. foran S. 2. *Fels* S.

15. Vi aftegned
 Ædlinges Lege,
 Kunstig afbilded ¹⁷⁾
 Kongens Mænd,
 Höjröde ¹⁸⁾ Skjolde,
 Hunniske Kjæmper,
 Fyrstens Helte
 Med Hjelme og Sværd. ¹⁹⁾
16. *Sigmunds* Skibe
 Skrede fra Land
 Med gyldne og
 Udhugne Stavne; ²⁰⁾
 Paa Borden vi ndsyede
 Hvorledes de strede,
Sigar og *Siggeir*,
 Sönder paa i *Fyen*. ²¹⁾
17. Da spurgte *Grimhilde*
 Gothisk Qvinde
 — — — — — ²²⁾
 Borden hun kasted,
 Sönnernerne kaldte;
 Hun tit og ofte

17) Egtl. ved Brodering eller Vævning. 18) E. O. röde.

19) E. O. Hjelme-hær, Sværd-hær, Kongens Følge.

20) E. O. med forgyldte Masker eller Hjelme og udgrave-
 rede Stavne. 21) Membranen og flere Afskrifter af

Fols. S. sætte her *Fien* (*Fyen*) for *Fron* eller *Fice*. Jfr. mine
 Bidrag t. nord. Archæologie S. 163-70.

22) Versbygningen viser tydeligt at her manglede noget.
 Efter *Fols. S.* 41de Kap. synes Meningen at være: hvorsken *Gud-*
run var kommet (hendes Opholdssted).

- Spurgte derom,
Om de Söster vilde
Sönnetabet gjælde,
Eller for Mandens
Drab give Bod.²³⁾
18. *Gunnar* redebon
Guld tilbyde vilde
Til Bod for den Harm,
Högne ligervis.
19. Hun fritted da
Hvem fare vilde
Ganger at sadle,
Karm at styre,
Heste ride,
Hög at före,
Pile fra bugtet
Bue udskyde.²⁴⁾ — —
20. *Valdar* (med) Danske
Og *Jarizleif*,
Eymod den tredie
Med *Jariscar* ²⁵⁾
Indginge da
Fyrster lige;

23) Her er Talen om *Sigurds* og hans Söns Mord.

24) Her synes et temmelig langt Stykke at mangle. Af *Fet.* s. l. e. at dømme, har det handlet om selve Reisen, hvorpaa *Grimhilde* ogsaa begav sig. "De vare i Alt 500 ypperlige Mænd."

25) Disse Navne synes for det meste at være af slavisk eller vendisk Oprindelse. *Valdar* have ellers en eller flere danske Konger hedet. *Fet. S.* har her *Valdemar* (Russ. *Volodimir*) af Danmark, men udelader *Jariscar* ganske.

- Langbardens* Mænd ²⁶⁾
 Bare Kaaber ²⁷⁾ røde,
 Smykkede Brynier,
 Stöbte Hjelme
 Omgjordede med Sværd ²⁸⁾ —
 Brun-haarede de vare.
21. Enhver vilde mig
 Kostbarheder vælge —
 Kostbarheder vælge
 Og kjærlige Ord,
 Hvis mig de kunde
 For mange Sorger
 Give Forsoning,
 Og selv dem jeg troede.
22. Mig bragte *Grimhilde*
 Et Bæger ²⁹⁾ at drikke,
 Koldt og bittert, at
 Jeg Striden glemme skulde;
 Den Drik var styrket
 Med Jordens ³⁰⁾ Kraft,
 Svalkold Sö ³¹⁾
 Og Soningsblod. ³²⁾

26) Her har Vols. S. *Der vare Langbarder (Longobarder) Francker og Saxer.* 27) Egtil. *Pelae*; Ordet (*lode*) forekommer og derom i russiske Oldskrifter.

28) Orig. *Skafins* (lige overensstemmende med det gr. *σκαλιν*, et thracisk Sværd). 29) Egtil. et fuldt Bæger.

30) E. O. en Steen-Urs el. Fjeldkløfts, o: mineralisk Vandske; el. ogsaa (Nornen) *Urdes* Kraft. 31) o: Sövand.

32) El. Blod (af *Qvæser*) fra Karret *Søn* (hvori den stærke Digterdrik, Mjød eller Vin, opbevaredes); *Vols. S.* vil *Sönnes-Blod*, — Højest mærkværdig er ellers Overensstemmelsen mellem

23. I det Horn vare
 Alskens Stave, ²³⁾
 Ristede, rödfarvede, ²⁴⁾
 Dem raade jeg ej kunde;
Haddingers Lands ²⁵⁾
 Lange Slange; ²⁶⁾
 Et uskaarent Ax; ²⁷⁾
 Indgangens Dör. ²⁸⁾
24. Mange Ulykker
 I Drikken vare,
 Saft ²⁹⁾ af alskens Træer,

Tillavningsmaaden af denne Trylledrik og af Argonauternes Offerdrik (i det orphiske Epos V. 320 o. f.) hvori mange forskjellige Ting vare blandede, som *Ceres's nærende Gave*, *Korn* eller *Mælk* (her det ndskaarne *Ax*, som og helligedes *Freya*, Frugtbarhedens Gudinde), *Odens Blod* (her kanske *Senings-Blodet*) og *Hævet salt Vand* (her *svalkold Sø* eller *Søvand*). *Offerdyrets Indvolds* hørte ogsaa paa en væsentlig Maade til denne Ceremonie.

²³⁾ o: Bog-stave, Karakterer.

²⁴⁾ Jfr. *Rigla*,

S. 210 (om ellg Adfærd i det 9de Aarh.) samt her foran III, 139.

²⁵⁾ Maaske *Haddingdalsen* i Norge; maaske ogsaa blot: en vild Hede.

²⁶⁾ E. O. Lyngflak. Kanske Runen *U*.

²⁷⁾ Runen *P*?

²⁸⁾ Runen *l*? Her kunde og

menes engelske Hieroglypher, da *Slangen* vilde betegne List, Klogskab — eller ogsaa sigte til *Sigurd*, Slangens Drabemand, og *Fafners Skat* m. m. *Axet* kunde, som helliget *Freya*, hentyde til Kjærlighed og Frugtbarhed (ligesom de slaviske Folk o. s. bruge det ved Bryllups-Ceremonier; see III, 167-68) og *Indgangens Dør* til Giftermaalet, fordi man forhen sagde, at Møen, da hun giftede sig, *gik med sin Mand*, ligesom vi endnu sige: at indgaa *Egteskab*. — De fleste have læst *dýra* for *dyra*, hvorved Meningens forandres til *Dyrernes Indgang* eller *dækkede Vej* (Hule eller Skov). Jeg har selv før antaget denne Læsemaade, men hin forekommer mig nu at være rigtigere og tydeligere. Jfr. *Rafns Føls*, S. S. 119, 164.

²⁹⁾ El. Urt.

- Agern ⁴⁰⁾ dermed;
 Arnens Dug, ⁴¹⁾
 Offerdyrs Indvolde,
 Söden Svinelever,
 Som döver Had. —
25. Nedböjet jeg glemte,
 Da drukket jeg havde
 I Salen, alle —
 Fyrsten ⁴²⁾ givne Eder; —
 Trende Konger kom
 For mine Knæe,
 Förend hun mig selv
 Sögte faa i Tale.
26. ”*Gudrun!* jeg dig giver
 Guld at eje,
 Stort Arvegods
 Efter din Fader; ⁴³⁾
 Gyldne Ringe,
Lödvers Borge,
⁴⁴⁾Teppers hele Mængde
 Efter falden Konge;

40) *Brændte Agern*. Membr. af *Fols. S.* Ifr. III, 162 (om Egen).

41) E. O. den Arnen omgivende Dug, o: *Sed*, som forhen bragtes til Trolddomskunster, samt endnu til visse Lægemidler. Ifr. *2den Mos. B.* 9, 8, 10. 42) o: *Sigurd*.

43) El. det meste af det Gods som tilbörte din afödde Fader.

44) o: *konbare Teppers*. Med slige bestak Gøtherne de romerske Embedsmænd, for at faa et Tilholdsted, da de flygtede for Hunnerne i det 4de Aarhundrede. De gik ogsaa da i prægtige Dragter. Den theodosianske Stötte viser desuden, at den gothiske Smag paa den Tid ikke var saa forderuet, som mange nu udskriger den for.

Hunniske Möer,
 Som kunstigen væve
 Og favert Guld indvirke
 Til Glæde for dig;
 For *Budles* Rigdom
 Raade skal du ene,
 Med Guld overvældet
 Og givet *Atle*." —

27. "Ikke med nogen
 Mand vil jeg gaa,
 Eller *Brynhildes*
 Broder tage.
 Med *Budles* Sön
 Sömmer mig ej
 Slægt at foröge
 Eller Livet nyde."
28. "Mod *Ædlinger* Had
 Ikke du nære!
 Vi have dette
 Voldet först; ⁴⁵⁾
 Saa skal du lade
 Som de leved begge,
Sigurd og *Sigmund*, ⁴⁶⁾
 Hvis en Sön du föder."
29. "Ej kan jeg *Grimhilde*!
 Glæden söge,
 Eller Krigsheltes

45) *Grimhilde* havde lokket *Sigurd* til at forlade *Brynhilde*
 og ægte *Godrun*, hvorfor han maatte bøde med Livet.

46) 2: hans og *Godruns* Sön.

- Gjenkomst vente,
 Siden Rovdyr med
 Ravne sammen drukke
 Grueligen *Sigurds*
 Hjerteblod.”
30. ”Den Konning blandt alle
 Fundet jeg har
 Ædlest af Slægt
 Og ypperligst,
 Ham skal du eje
 Til Alder dig böjer,
 Være uden Mand
 Vil du ham ej tage.”
31. ”Lad af at byde
 Ideligen
 Mig den Slægt *)
 Fuld af Ulykker; —
 Han vil *Gunnar*
 Skade volde
 Og af *Högne*
 Hjertet slide —
 Ej skal jeg aflade
 För jeg den liv-glade †?)
 Sværdlegs-förer
 Tager af Dage.” —
32. Grædende greb
Grimhilde det Ord,
 Som hendes Sønner

*) El. det Slægt (Tilbud).

†?) El. liv-fulde, raske.

Uheld spaacde
 Og hendes Slægt
 Megen Sorrig —
 ”End jeg dig giver
 Lande og Folk,
Vinberg og *Valberg*,⁴⁸⁾
 Hvis du vil dem modtage,
 Ej dem mens du lever
 Lyksalig min Datter!”

33. ”Ham vil jeg da kaare
 Blandt Konninger,
 Og dog af mine Frænder
 Nödig modtage;
 Ej den Mand bliver
 Mig til Glæde,
 Eller Brödrers Harm
 Til Sönnernes Værn.” —

34. Snart blev til Hest
 Hver Mand seet
 Og paa Vogn löftede
 Vælske Qvinder. —
 Over svalt⁴⁹⁾ Land
 Syv Dage vi rede,
 Og andre syv
 Plöjede Bölger,

48) Rimeligvis to Steder i Tydskland. Steder af Navnene *Wainberg*, *Wainsberg* ligge i Franken, Bayern og Würtemberg; *Wielberg* og *Waldberg* i Schwaben, *Wallenfels* i Franken o. s. v.

49) *Olafeen* har læst *svædt*, o: bredt, slet, sumpigt. (*Nord. g. Digtek.* S. 245).

- De tredie syv ^{§0}) over
Tört Land vi fore.
35. Der den høje Borgs
Led-vogtere for os
Porten oplode
För vi i Gaard indrede. ^{§1}) — —
36. *Atle* mig vakte,
Men være jeg tyktes
Fuld af ondt Sind
Efter Frænders Död. ^{§2}) —
37. "Saa mig ret nylig
Norner ^{§3}) opvakte
Ved en gavnlig ^{§4}) Dröm"
(Han vilde jeg den tyded)
"Jeg syntes at du *Gudrun!*
Giukes Datter,
Med forrædersk ^{§5}) Klinge
Mig igiennemstak!"
38. "Ild det betyder
Naar om Jern man drömmer —
Stolthed og Vellyst ^{§6})
Qvindens Vrede —

^{§0}) *Fols. S.* har steds 4 (Dage) — og har vel saaledes fulgt Afskrifter af Digtene, der afvege i noget fra dem som vi nu have.

^{§1}) Her mangler vistnok attet et Stykke; *Fols. S.* taler i Korthed om *Gudruns* Ankomst og selve Brylluppet, samt tilføjer: "at aldrig glødedes hendes Sind ved *Atle*, og med liden "Kjærlighed var deres Samvær."

^{§2}) Fortællingen derom synes at være bortkommet af Digtet.

^{§3}) o: som *Atles* Skyts gudinder.

^{§4}) o: advarende.

^{§5}) El. blodig, forgiftet.

^{§6}) o: betyder.

- For Smerter at lindre
 Dig brænde jeg skal, ⁵⁷⁾
 Pleje og læge
 Skjönt leed du mig er.”
39. ”Jeg drömte faldne vare
 De unge Planter ⁵⁸⁾ her
 I Haugen, som jeg önsked
 Snart skulde voxte frem —
 Oprevne med Rod
 Og stænkede med Blod,
 Frembaarne over Bænke
 Og budne mig til Spise! —
40. Jeg syntes af min Haand
 At Höge flöje,
 Savnende Brad,
 Til Ulykkens Haler; ⁵⁹⁾
 Jeg tyktes deres Hjerter
 At jeg med Honning tygged
 Opsvulmede af Blod —
 Min Aand af Sorg var mod.
41. Jeg syntes af min Haand,
 At Hvalpe nedfaldt,
 Ej meer de muntre vare
 Men hylte begge to.
 Til Aadslær deres Kroppe
 Forvandlede bleve,

57) 5: ved en Brændekur; den bruges endan hyppig i Indien o. d. asiatiske Lande; ogsaa af de finske Folk m. d. Jfr. III, 162.

58) Egtl. Stængler. *Folk. S.* har *Rör-Stængler*.

59) *Folk. S.* ”til Hets Vanning.”

Sligt Kjød nödtvungen
Nyde jeg skulde."

42. "Der ville Kjæmper
I Gildesalen ⁶⁰) tale —
Höveder ⁶¹) da skulle
Hovedet miste;
Inden faa Nætter
Döden de lide
Kort för Dag —
Folket at mætte." — —

43. "Ej ligge eller sove
Siden jeg vilde
Tungsindig ⁶²) i Seng —
Saa vil jeg og gjøre." ⁶³) — —

⁶⁰) Egtl. paa ströet Gulv eller Bænke (*Sæling*) som til et Gilde. Ordet kan og betyde *Seng*; (her da: *omkring Sengen*).

⁶¹) Ordet *Hövedingr* har mange Betydninger; her, som jeg troer, *unge Kreatur*. Efter denne Oversættelse fortolker *Gedron* de sidste Drømme paa den samme Maade som de første; efter de andre (se *Vol. 5.*) hentyder hun dem til de unge sønners Afriivelse.

⁶²) El. stivsindet, egensindig.

⁶³) *Vol. 5.* tillægger end en Dröm om et *Bed*, hvori *Aste* troede at Döden var ham bestemt m. m.

DET
TREDIE QVAD OM GUDRUNE.

[Det betragtes i den svenske Udgave som en Fortsættelse af det andet, hvortil det dog, efter Fortællings-Maaden, ikke kan henføres. See d. kh. Udg. II, 325-34, 942-44, samt *Saga-Bibl.* II, 317, hvor den lærde Forf. antager, at denne Sang er af tydsk Oprindelse, og ikke saa gammel som de øvrige eddiske.*) Efter min Mening er den, ligesaavel som de fleste andre, fra den hedenske Tidsalder, skjönt den, ligesom nogle af dem, da kan have været paa en eller anden Maade forplantet hid fra de sydlige Gother eller andre germaniske Folkeslag. Den herommeldte *Thiodrek* (*Theuderich*, *Dietrich*) kunde gjerne have været forskjellig fra den berömdte Gothiske *Theodorich*, men senere dog forvexlet med ham. Med historisk Visshed vide vi, at den ostgothiske Konge *Theodemir* (*Theudemir*, *Thiodmar*, af samme Betydning som *Thiodrekr*) blev nödt til at følge *Attila* en Tidlang paa hans Feldttog. Saaledes bliver det os höjst mærkeligt, at den Fyrste, hvem *Gudrun* beskyldtes for at have omgaaedes paa en ulovlig Maade, virkelig kaldes *Thiod-*

*) Dog tilstaaer Forfatteren at den i meget afviger fra Beretningerne i *Vilkinsa-Saga*, *Nibelungen-Lied*, *Heldenbuch*, og andre gamle tydske Skrifter. Vi kunne ikke forundre os over at *Thiodrek* (eller *Thiodmar*) ellers ikke nævnes i de eddiske Digte, da snare mange slige uden al Tvivl ere tabte for Aarhundreder siden. Jfr. Yttringen III, 28, i Aaledning af *Holden den Gamle*, fordam höjberömt, men nu dog næsten ubekjendt i Norden.

mar i Digtets 8de Strophe, hvorved *Suhm* ogsaa har skriftlig antegnet det mere fremmede *Theodemir* i en Codex af Edda. Da Digtet blev opskrevet har man troet at Navnet her var urigtigt, og forvandlet det paa de övrige to Steder (Str. 2 og 5) til *Thiodrek*. En *Theuderic* (*Thiodrek*) herskede ellers over Vestgotherne i *Attilas* Tid, og førte Krige med ham. Ham eller *Theudemir* havde rimeligvis den ældste Digter meent. Er Sangen saaledes hidkommet fra Tydskland, er det ikke underligt, at de der fra Arildstid brugte Ordalier forekomme deri. Skulde dens Urstof söges i Orienten, vare de ligeledes gjængse der paa den selvsamme Maade. Vel kunde man og i meget gamle Tider have kjendt dem her i Norden, skjönt de ikke fik Lovskraft i Island. Selv *Poppo's* Mirakel (som jo dog skulde overbevise de danske Hedninger om hans Sags Retfærdighed) synes at vise det. Desuden finde vi, at den hedenske Berserk i Island, som satte sig imod Omvenderen *Thangbrands* Forkyndelse af den kristne Lære, brystede sig af at kunne vade uskadt gennem brændende Baal, hvormed han vilde overtale sine Troesforvandre om de hedenske Guders Magt, og bevise den gamle Troes Rigtighed. Gjennem to af Hedningerne viede Ild gik han saaledes, men over den tredje,*) som *Thangbrand* havde viet, kunde han ikke gaa (*Nials* S. 104de Kap., jfr. *Kristni* S. 2^{det} Kap.) Her fo-

*) De gamle Italer gik ogsaa tre Gange uskadt gennem det brændende Baal, til Ære for Solguden *Phœbus*, og styrkede af ham (*Virg. Æneis* XI, 785. *Sil. Ital.* v. 175). — Saaledes var det vel enten *Odin*, *Thor* eller *Freyr* som her i Norden især troedes, at udvirke alige Mirakler. Den første mentes især at kunne stille Ilden. See III, 141-24, 168-69.

rekommer tydelig nok et Ordal ved Ilden, fore-
 slaæet af den hedenske Islænder *Gest Oddleifsen*,
 og Berserkerne synes ellers der tiere at have benyt-
 tet det til deres Fordeel. See endvidere, i Hen-
 seende til andre gamle Folks Ordalier, min An-
 mærkning ved den store Udg. II, 943-44. Foruden
 de derommeldte ældre og nyere Inder, de gamle
 Græker, Roimeré og Germaner, kan man tillægge
 Celter, samt Mongoler og Kalmukker. Disse bruge
 endnu Ild- og Jern-prøverne paa samme Maade som
 de gamle germaniske Folk; det bedste Bevis for at
 de ikke bør tilskrives Kristendommen, hvori de ere
 blevene indpodede i Middelalderen med saa megen
 anden hedensk Overtro].

Herkia hed *Atles* Terne;¹⁾ hun havde for-
 hen været hans Frille.²⁾ Hun sagde *Atle* at
 hun havde seet *Thiodrek* og *Gudrun* begge
 tilsammen.³⁾ *Atle* blev da meget sørgmo-
 dig. Da sagde *Gudrun*:

1. "Hvad fattes dig immier
Atle, *Budles* Søn!
 Har du Hjertesorg?
 Hvi leer du aldrig?
 *) Rettere det vilde

1) E. O. (*Amðtt*) Trælqvinde, men i de ældste Digte sy-
 nes frie Tjenestevinder undertiden at nævnes saaledes. I Dig-
 tet ommeldes ikke hendes Stand.

2) El. Medhustru.
Attilas (eller *Etsels*) Dronning (en af hans mange Koner) kaldes
 ellers i de tyske o. a. Oldskrifter *Helcha*, *Hersche*, *Erka*; hos
 Frisens *Kerka* eller *Kreka*.

3) o: ved et hemmeligt Møde.

4) E. O. højere (sømmeligere).

Jarlerne tykkes
 At med Folk du talte
 Og til mig du saa?"

2. ATLE. "Det smerter mig *Gudrun*,
Giukes Datter!
 Mig i Hallen
Herkia sagde,
 At *Thiodrek* ⁵⁾ og du
 Under Tag sove
 Og let (hinanden)
 Indhyllad i Lin."

3. GUDR. "For det alt jeg dig
 Eder skal vinde
 Ved den hvide
 Hellige Steen; ⁶⁾
 At jeg intet havde
 Med *Thiodmar* ⁷⁾ at gjøre
 Som Herre ⁸⁾ eller
 Ægtemand tilkommer.

4. Uden at en Gang
 Jeg omfavned
 Hærens Hersker,
 Hæderlig Konning; —
 Af anden Art

⁵⁾ Maaske rettere *Thiodmar*; see 3die Str. jævnført med Indledning.

⁶⁾ Jfr. *Atla* Qv. 31, og her foran III, 304. Græker, Romere, Vender o. fl. sore ved Stene. See min Afsl. om *Ossians* Digte 1 og 2 Afsnit.

⁷⁾ See Var. 5. Kan og (ligesom *Thiodrek*) betyde: Folkets Fyrste eller Ædling.

⁸⁾ E. O. Vogter; maaske (i feminin.) en Qvinde, da Meningen blev: "Som Qvinde og Mand kunde."

- Vor Adfærd ⁹⁾ var
 Da sorgfulde to
 Sammen vi talte.
5. Hid *Thiðdrek* kom.
 Med tredive Kjæmper;
 Af dem alle tredve
 Een ej lever nu. ¹⁰⁾
 Omring mig med ¹¹⁾ Brødre,
 Brynjeklædte Mænd,
 Omring mig med alle
 Ypperligste Frænder.
6. Send du Bud til *Saxe*;
 Sydlandske ¹²⁾ Konning,
 Han kan hellige ¹³⁾
 Sydende Kjedel."
7. Syv Hundrede Mænd
 I Salen ginge;
 För Kongens Qvinde
 I Kjedelen tog.
8. "Ej kommer nu *Gunnar*;
 Ej kalder jeg *Högne*,
 Ej seer jeg herefter
 Elskede Brødre.
 Med Sværd ¹⁴⁾ vilde *Högne*
 Slig Uret hævne,

9) El. vore Tanker, Samtaler.
 kunde hjælpe ham mod dig.

12) E. O. Söndmænds (sydlige Folks).

13) El. vis. Skaaltes viedes og Bålet för Bersærken gik
 derover; see Indl.

14) o: ved Tvekamp (en anden
 Art af Ordalier).

10) o: For at de

11) o: dine.

- Nu selv jeg nödes
 At nægte den Bröde.”¹⁵⁾ —
9. Den skinnende Haand
 Til Bunden hun rakte,
 Og der op hun tog
 Ædle Stene.¹⁶⁾
 Skuer nu I Mænd! —
 Saglös jeg er
 Helligen vorden —
 Hvor den Kjedel syder!”
10. I *Atles* Bryst
 Hjertet lo
 Da han *Gudruns* Hænder
 Hele saa. —
 ”Nu skal *Herkia*
 Til Kjedelen gaa,
 Hun, som *Gudrun*
 Spaacde Fordærv.”
11. Ynkeligt saa ingen
 Som ej det saa
 Hvorledes *Herkias*
 Hænder forbrændtes.
 Til stinkende Sump
 De førte den Qvinde¹⁷⁾ —
 Saa da *Gudrun* sine
 Sorger hævned.

¹⁵⁾ o: Bevise min Uskyldighed.

¹⁶⁾ Smaastene skulde optages af den knagende Kjedel ved det saakaldte *Köttak* el. *fång*. Det bruges endnu blandt hedenske Folkelag i Indien og Africa.

¹⁷⁾ o: for at druk-

ODDRUNES KLAGE.

[I Originalen *Oddrúnar-Grátr*. See den store Udg. II, 335-60, 944-46. Jfr. *Saga-Bibl.* II, 81, hvorved jeg dog maa anmærke, at Forfatteren af *Volsunga-Saga* synes ligesaa lidet at have kjendt eller benyttet denne Sang som den næstforegaaende, thi det, hvorefter man har sluttet det modsatte, nemlig *Brynhildes* Spaadom om *Gunnars* ulykkelige Kjærlighed til *Oddrune*, er et øjensynligt Uddrag af det 3de *Qvad* om *Sigurd* Str. 56 (S. 78-79) men ikke af *Oddrunes Klage*. Ogsaa det Træk, at alle Slinger i Ormetaarnet bleve, paa een nær, neddyssede ved *Gunnars* sidste Harpespil, læses udtrykkelig i Slutningen af denne Eddas korte prosaiske Beretning, kaldet *Niflungernes Mord* (her foran S. 105*).]

nes deri. En bekjendt Straf blandt de gamle Germaner for fejge Forrædere (*Tacit. Germ. Cap. 12*).

*) Tydeligst indsees dette ved Sammenligningen af hine Steder med dem i *Volsunga-Saga*, som lyde saaledes (S. 114 hos *Rafn* l. c.): "*Gudrun* skal blive gift med *Aile* mod sin Villie. *Oddrun* skal du ønske dig, men *Aile* vil forhindre det. Da vilde I begge have lønlige Sammenkomster og hun vil elske dig, men *Aile* skal svige dig" o. s. v. samt (S. 136): "*Gunnar* slog Harpen. . . . — og saavidt bragte han det med sin Kunst at alle Ormene sov ind, undtagen en Ögle, stor og skrækkelig; den krøb til ham og gravede sig ind med sin Braad indtil den stang i hans Hjerter, og saaledes led han sit Liv med megen Heltemod." Jfr. *Atlagv.* Str. 32-33 og *Atlam.* Str. 62 (i den kh. Udg.) Sagaskriveren anmærker ikke engang, at *Ailes* Moder havde forvandlet sig til Öglen, hvilket han dog vel havde gjort, hvis han havde kjendt nærværende Digt. Af

OM BORGNY OG ODDRUN.

Heidrek hed en Mand.¹⁾ Hans Datter hed *Borgny*. Hendes Elsker²⁾ hed *Vilmund*. Hun kunde ikke føde Børn, førend *Oddrun*, *Atles* Søster, kom liende til Hjelp. Hun havde været *Gunnars*, *Giukes* Söns, Kjæreste. Om denne Fortælling har man digtet følgende:

1. I gamle Sagn
Jeg siges hørte³⁾
Hvorledes Qvinden
Kom til Morgenland;⁴⁾
Ingen kunde
Over Jord
Yde Hjelp
Heidreks Datter.

dette og andet mere er det indlysende, at den Samling af Eddadigtene, som *Folsunga-Sagas* Forfatter har benyttet, tildels har manglet nogle af de som findes i vor *Cod. reg.* og tildels atter har indeholdt adskillige andre, som vi ikke mere have.

1) Andre: Konge. Den berømte *Heidreks* Slægt hørte til de germaniske Gøther, og dette Navn peger da maaske her til en saadan Oprindelse af Sagnet.

2) *Fridill* er egentl. Maso. til *Fridla*, *Frilla* (Frille) af *Fridr* som oprindelig betydede Kjærlighed, Venskab, og alden *Fred*.

3) See *Saga-Bibl.* II, 132-33.

4) Orig. *Mornaland*; *G. Magnus* gjættér og at det kunde betyde *Mähren* (*Moravia*). I det 11te Aarh. kaldte Islanderne *Illuge* i en Viso, de Egne, som *Harald Haardraade* havde under- tvunget: *Sunnlünd*, og: "sydlige Lande", hvor *Budles* Søn (*Atle*) gav sine Svogre (det berøgtede sidste) Gjæstebud. *Hkr.* III, 60. VI, 119.

2. Det spurgte *Oddrun*,
Atles Søster,
 At den *Mö* havde
 Haarde Veer.
 Fra Stalden hun tog,
 Sorte (Ganger)
 Bidslet til Ridt,
 Sadel paa den lagde.⁵⁾
3. Over jævn Jordvej
 Lod hun Hesten rende,
 Til höjknejsende
 Hall hun naaede;
 Sadlen hun kasted
 Af den smækkre Ganger;
 Ind gennem hele
 Huset hun gik,⁶⁾
 Og hun af Ord
 Allerførst det sagde:
4. "Hvorom tales mest
 Her blandt Folk,
 Hvad er hedest⁷⁾
 I *Hunners Land*?"
5. BORG. "Her ligger *Borgny*
 Nedtrykket af Smerter,

5) Alt dette lader maaske Digteren hende selv gjøre, for at antyde saa stor en Skynding, at hun ikke vilde hie efter en Tjener, til hvis Forretninger aligt ellers hørte.

6) o: Til de inderste Værelser.

7) Maaske man for *hæst* burde læse *Mægt*, o: latterligt, mest til Spot. Det Hele sigter vist til *Oddrun*s nu rübede Vanne.

Oddrun! din Veninde
See om du kan hjelpe!"

6. ODDR. "Hvilken Hövding har
Lyde (dig) tilföjet?
Hyi ere *Borgnys*
Veer saa haarde?"

7. BORGN. "*Vilmund* heder den
Högförernes⁸⁾ Ven —
Han i varmt Lagen
Möen indhyllad
Hele fem Vintre;
For Fader hun det skjulte!" — —

8. Ej troer jeg de talte
Mere end dette —
Mild hun gik at sidde
For Möens Knæ:
Höjt goel⁹⁾ *Oddrune*,
Stærkt goel *Oddrune*.
For *Borgny* kraftfulde
Tryllesange. —

9. En Mö og Dreng da monne
Muldvej betræde,¹⁰⁾
Blide Börn, som *Högnæs*¹¹⁾
Banemand avled. —

8) Falkejagt synes kun da at være bleven brugt at de Store.
Jfr. foran S. 54. 9) o: sang; jfr. III, 142 (bruges mest
om Tryllesange, deraf kaldede *Goldre*).

10) o: kom til Jorden. 11) Om *Ginles* berönte Sün
menes her, kunne vi ikke sige. I det Tilfælde maa *Vilmund*
have været en af *Atles* Krigere eller Hofsinder.

- Dette talte den
 Dödsyge Qvinde,
 Saa at hun intet
 Ord för sagde:
10. "Saa hjelpe dig,
 Hulde Vætter
Frigga og *Freya*¹²⁾
 Og flere Guddomme,
 Som du fra mig
 Fjærnede Nöden!"
11. ODDR. "Ej jeg mig nedlod
 Til dig at hjelpe,
 Fordi du det var
 Værd nogensinde.
 Jeg lovede og holdt
 Hvad fordum jeg sagde,
 At jeg allevegne
 Hjelpe skulde
 Naar Ædlinge
 Arv omskifted."¹³⁾
12. BORGN. "Rasende er du *Oddrun*!
 Og afsindig,
 At mig af oprört Sind
 De fleste Ord du sagde —
 Da jeg dig
 Fulgte paa Jorden

12) I lignende Tilfælde paakaldte ogsaa Romerne saavel *Juno*
Lucina som Maanegudinden *Diana*. 13) 9: ved Födselep
 (da Arvegangsmanden stulde forandres).

Som om tvende Bröders
Börn vi vare.”

13. ODDR. ”End jeg mindes hvad

Du en Aften talte,

Da for *Gunnar*

Drik jeg laved.

Du sagde sligt

Derefter ej skulde

Nogen Mö hændes

Uden mig alene.” —

14. Da sig nedsatte

Sörghmodig Qvinde,

Af megen Harm,

Sit Uheld at fortælle.

15. ”Opammet jeg blev

I kongelig Sal,

Omhyggelig plejet

Efter Hövding-Bud; ¹⁴⁾

I Faders Hus

Livet jeg nød

Kun fem Vintre,

Medens han leved.

16. Disse sidste Ord

Sagde han,

Den mödige Konning,

Förend han döde:

¹⁴⁾ Kan og oversættes saaledes: i alskens Herlighed, til
Brud for en Ædling.

17. Mig bad han udstyre
Med röden Guld
*Grimhildes Sön*¹⁵⁾.
I sydligt Land til Ægte;
Ej vilde, han sagde,
Til Verden födes
En herligere Mö,
Hvis Skjæbnen sligt ej spildte.
18. *Brynhilde* i Buret
Borden handtered;
Om sig hun havde¹⁶⁾
Lande og Folk; —
Södt slumred Jorden
Og Himlen föröven,
Da *Fafners* Drabsmand
Borgen kjendte.
19. Da med vælsk Klinge
Kampen blev fört,
Og den Borg opbrudt
Som *Brynhilde* ejed.¹⁷⁾
Ej længe det vared
(Som underligt ej var)
För den hele Svig¹⁸⁾
Hun opdaged.

15) o: Gannar.

16) o: besad, befalede over.

17) Denne Beretning synes at stemme overens med *Vilk. 3.* Kap. 148, hvor det fortælles at *Sigurd* opbrød Jernporten paa *Brynhildes* Slot og ihjelslog dets Vogtere.

18) Ved *Sigurds* Forklædning som *Gannar* og *Fricie* i hans Navn.

20. Haardt lod hun sligt
 Hævnet vorde,
 Det vi alle have
 Overflödig prøvet;
 Hvert Land skal det spørge
 Hvor Mennesker boe,
 At selv hun med *Sigurd*
 Sögte Döden.
21. Men jeg *Gunnar*,
 Ringes Uddeler,
 Kom til at elske
 Som *Brynhild* det skulde. —
 Men han *Brynhilde*
 Bad Hjelm tage.
 Sagde hun Valkyrie ¹⁹⁾
 Vorde burde. ²⁰⁾
22. *Atle* de röde
 Ringe böde,
 Og min Broder
 Böder-øj smaa;
 End for mig han ²¹⁾ böd
 Femten Gaarde,
Granes Siders Byrde,
 Hvis tage sligt han vilde.

19) E. O. *Östensk.*, Ifr. S. 42-43, 55.

20) Man skulde tro at disse 4 Linier handlede om en ældre Begivenhed. Her maa de, jevnførte med Strophens første Hælvte, tilkjendegive: at *Gunnar* allerede elskede *Oddrune* medens *Brynhilde* levede, var allerede bleven kjed af sin Kone og bad hende at vende tilbage til hendes forrige Skjoldmø-Staud. Dette modsigende dog de övrigte gamle Fortællinger. 21) 2: *Gunnar*.

23. Men *Atle* sagde
 Sig aldrig ville
 Saadant Gods ²²⁾ modtage
 Af *Giukes* Sønner.
 Dog vi ikke kunde
 Elskov modstaa,
 Og mit Hoved
 Heltens mödte.
24. Af min Slægt
 Mange fortalte
 At os tilsammen
 Truffet ²²⁾ de havde,
 Men *Atle* sagde
 At jeg aldrig vilde
 Mig Lyde paadrage
 Eller Last udöve;
 Dog sligt ingen skulde,
 For anden Mand,
 Forsværges naar
 Det Kjærlighed gjelder! —
25. Sine Svende
 Sendte *Atle*
 Over mørke Skov
 Mig at friste;
 Og der de kom
 Hvor de komme ej burde,

²²⁾ I Orig. *Mundr.*, nemlig *Brudesket* (forseesvidt som den, efter den ældste fra Österlandene indførte Skik, gaves af Prie-
 ren til Brudens Fader.

²³⁾ El. grebet, overrumplet.

- Da i et Lagen
 Os vi tilhyllad.
 26. Dem vi röde
 Ringe böde,
 At de sligt ej skulde
 Til *Atle* sige;
 Men de i Hast
 Hjem sig skyndte
 Og hurtigen ham
 Det hele fortalte. —
27. De for *Guðrune*
 Dulgte alt,
 Skjönt meget heller
 Hun det vide burde. —
28. Guldskoede Heste
 Hörte man trave
 Da *Giukes* Sønner
 I Gaarden indrede ²⁴⁾ — —
 De ²⁵⁾ af *Högne*
 Hjertet skare,
 Men den anden i
 Ormegaarden kasted! —
29. End en Gang
 Var jeg draget
 Til *Geirmunds* ²⁶⁾ Hjem

24) Efter *Atles* forræderiske Indbydelse.

25) s: *Atles* Mænd.

26) Navnet *Geirmund* forekommer ikke allene i det gamle Tydskland, men ogsaa (formodentlig som gothisk) i det bedenske Lithauen.

- *Gilde at berede. —
 Herlig Fyrste
 Harpen slog, ²⁷⁾
 Han meente det,
 Den højbaarne Konning,
 At ham jeg kunde
 Komme til Hjelp.
30. Fra *Hlesey* ²⁸⁾
 Hørte jeg
 Hvor hisset de stride
 Strænge klange.
31. Terner jeg bad
 Berede sig skulde, ²⁹⁾
 Ædlingens Liv
 Bjerger jeg vilde.
 Over Sundet Færgen
 Flyde vi lode
 Til jeg saa alle
Atles Gaarde.
33. Ud kom da *Atles*
 Arme Moder ³⁰⁾
 I bugtet Fart —
 Forbandet hun være!

27) Saa højt, at Oddrunne kunde høre det i en lang Fræstand.

28) Eller *Hlesey*, *Hlsey*. Her kan ikke det danske *Hlesey* (nemlig *Løfse*) menes. *Liesi*, *Lihesi* hed en Egn eller By blandt Ostfrankerne i gamle Dage. Endnu findes i Saxon Stæderne *Löfzig*, *Lofen* o. s. v. 29) o: til hurtigt Bortreist.

30) Hun har saaledes ikke været Oddrunnes Moder; — her menes vel at hun ved Trolddom har forvandlet sig til en Ægle. See Indledn.

- Ind hun sig grov
 Til *Gunnars* Hjerter,
 At jeg ej kunde
 Ædlingen bjerge.²¹⁾
34. Tit siden derover
 Undredes jeg,
 At jeg, en Kvinde, Livet
 Kan beholde,
 Da fast jeg troede
 At tappreste Kjempe
 Elsket som
 Mig selv jeg havde.
35. Du sad og lytted
 Mens jeg sagde dig
 Mangen Vanskjæbne,
 Min og Andres Lod! —
 Efter eget Sind²²⁾
 Lever enhver — —
 Nu er *Oddrunes*
 Klage til Ende.” —

21) See her foran S. 105. Den yngre Eddas udførligere Fortælling S. 142, saamt *Rafns Føds.* S. S. 136.

22) El. for sin Kjærlighed, sine Elskede.

ATLA - QVIDA.

[3: *Qvad om Atle*; efter den følgende Overskrift ogsaa kaldet: *det grønlandske*; vistnok saaledes af en Egn i Norge, som fordm hed *Grönland*, liggende i de söndenfieldske Oplande, men ikke af det ved Nordmænd og Islændere opdagede og bebygte. Det hele Stykke kaldes og i nogle Codices *Godrunar-Hefna* eller *Guðruns Hævn*. See ellers den kb. Udg. II, 361-410, 946-50. *Saga-Bibl.* II, 74-82, 256-66, jfr. 524 o. l. Den næstfølgende Sang, *Atlamaal*, vistnok af en anden Forfatter, omhandler end vidtløftigere de selvsamme Begivenheder. De fremstilles overhoved i *Fouqvés* Sörgespil *Sigurds Rache*. Verse-maalet i denne Sang har noget besynderligt ved sig, men afviger dog noget saavel fra *Atlamaal* som de övrige eddiske Digte, skjönt det mest nærmer sig til dette og til *Harbards-qvida*].

ATLE'S DÖD.

Guðrun Giukedatter hævnede sine Brödre, og er det blevet vidtberömt. Först dræbte hun *Atles* Sönnar, men siden *Atle* selv, og opbrændte Hallen med alle Hoffolkene. Derom er følgende *Qvad* blevet digtet:

DET GRÖNLANDSKE¹⁾ QVAD OM ATLE.

1. Fordum *Atle* sendte
Til *Gunnar* at ride

1) See Indledningen.

- Navnkundig Mand,
Knefröd ²⁾ blev han nævnet.
 Han kom til *Giukes* Gaarde
 Og *Gunnars* Hall,
 Arne-Salens ³⁾ Bænke
 Og til herligt Gilde. ⁴⁾
2. Hofmænd der drukke
 (End de lumske tauge)
 Vin i hvalte Hall, ⁵⁾
 Frygted *Hunners* Vrede ⁶⁾.
 Da kaldte *Knefröd* —
 Kold var hans Röst —
 Den sydlandske Mand
 Sad paa højen Bænk.
3. "Atle hid mig sendte
 Ærende at ride
 Paa bidslet Ganger over
 Ukjendte mørke Skov, ⁷⁾
 At bede eder *Gunnar*!
 At I til Bænke komme —
 Hjelmprydede til Arnen ⁸⁾
 I *Atles* Hjem, som Gjæster.

2) See foran S. 104, Anm. 2.

3) E. O. Arnen omgivende. Andre oversættelse: *ferubeslagne*.
 Saaledes var der og et Arnested anbragt i den phæaciske Kou-
 ges eller prægtige Gildesal. *Odys.* 7de Bog.

4) E. O. 81 el. stærk Drik.

5) Orig. *Falkhall*, som er det samme efter Ordets Betyd-
 ning. See I, 55. 6) See forhen S. 104.

7) El. Skoven *Mörkved* (*Schwarzwald*) som Egennavn.

8) Grundene til denne Oversættelsesmaade har jeg udvik-
 let i den kh. Udg. II, 565-66. Jfr. Str. 16.

4. Skjolde kunne I der vælge,
 Skinnende ⁹⁾ Landser,
 Hjelme forgyldte
 Og *Hunners* Mængde,
 Sølvprydede ¹⁰⁾ Sadelklæder,
 Krigeres Pandsre,
 Værnende Skjolde, ¹¹⁾
 Bidselvante Heste.
5. Eder han tilbød
 Vide *Gnita-hede*, ¹²⁾
 Klingrende Sværd,
 Forgyldede Stavne,
 Store Skatte
 Med *Danp-Stade*, ¹³⁾
 Og den vidtberømte
Mörkved-Skov. ¹⁴⁾ —
6. Sit Hoved vendte *Gunnar*
 Og til *Högne* sagde:
 "Hvad raader du raske Kjempe!
 Nu da sligt vi höre —
 Ej Guld jeg kjendte være
 Paa *Gnitähede*
 Saa meget, at ej sligt
 Selv vi eje. ¹⁵⁾"

9) E. O. glattede el. afledne. 10) E. O. Sölv-forgyldte.

11) Her har Orig. to dunkle Ord, som forklares af *Feldt S.* ved Skjolde. Jfr. den kh. Udg. II, 598-599.

12) Herf. have nærligg. Bjergvarker været i Oldtiden til Guldets Indsamling eller Virkning. See l. c. II, 370, 947.

13) Om dette Sted see l. c. 368, 868, samt mine Bidrag til nord. Archæolog. S. 201, 203.

14) See Anm. 7. Jfr. kh. Udg. II, 369, 864. 15) Nemlig

7. Syv Sale vi eje
 Af Sværd fulde,
 Gyldent Hjalte har
 Ethvert af dem —
 Min Hest jeg troer den beste,
 Hvassést min Klinge,
 Min Bue Bænke pryder ¹⁶⁾
 Med Brynier af Guld,
 Hjelm og Skjold de hvideste
 Fra *Kjars Slot* ¹⁷⁾ hidbragte;
 Enc alle Hunners
 Min vist overgaacr.”
8. ”Hvad troer du Qvinden betegned
 Da en Ring os hun sendte
 Indsvöbt i Ulyens Dragt? —
 Jeg mener hun Varsomhed byder —
 Vargens Haar jeg fandt
 I gylden Ring indflettet —
 Vor Vej paa den Fart
 Vil med Svig omspændes.” —
9. Ej *Gunnar* tilskyndtes af Sönnér,
 Ej af nogen Frænde,
 Ej Seere, Raadgivere ¹⁸⁾
 Eller dem som Mægtige vare —

(efter *Sigurds Drab*) *Pafuers* derfra bragte Skat, som *Aste* søgte at tilvinde sig ved Glukungernes Mord.

16) som hangende over dem til Prydelse, ligesaa vel som Brynier og Skjolde.

17) i *Folland* eller de sydlige Lande (helst Wales eller Gallien). Jfr. III, 246. Navnet er vist celtisk og forekommer i *Ossians* Digte.

18) El. de som læste og fortolkede Runer. Jfr. *A. M.* Str. 9, o. I. samt *Fols. S.* 42de Kap.

- Fra dem skiltes *Gunnar*
 Som en Konning skulde;
 Han i Drikkesalen
 Højmodig saa talte:
10. "Stat nu op *Fiörner*!
 Lad om Bænke gaa
 Skjaldes Guldskaalet¹⁹⁾
 Frembaarne af Mænd." — —
11. "For Niflungers Arv
 Ulven vil raade,
 Skjægprydede Gubber!
 Hvis *Gunnar* vi miste. —
 Brunpelsede Björne
 Hösten²⁰⁾ opsluge²¹⁾
 Rovdyrflok til Gammen,
 Om *Gunnar* hjem ej kommer."
12. Hæderlige Mænd
 Udledte af Borgen
 Med Graad Landets Konning
 Og stridslystne *Hunner*;²²⁾
 Da *Högnes* unge
 Arving det sagde:
 "Farer karske og kloge
 Hvor eder Tanken byder!" —
13. Bidselvante Gangre
 Rende lod de Kjekke

19) Maaſke for at fremkalde en Afſkedſſang, hvoraf det følgende Udraab da vel er et Brudſtykke.

20) El. a) al Næring; b) Jordens Græde.

21) E. O. afbide, fortære. 22) Her troer jeg *Kaef-*
red og hans humørlige Følgesvende mænes.

- Over Fjelde og
 Ukjendt dunkel Skov; ²³⁾
 Al *Hunmark* ²⁴⁾ blev rystet
 Hvor Haardmodige fore;
 Over grøn, Busk-hadende ²⁵⁾
 Slette hen de flöje;
 14. *Atles* Land ²⁶⁾ de saa
 Taarne ²⁷⁾ Dyb-omgivne;
 Og paa høje Borg
Bickes ²⁸⁾ Svende stande;
 Den Hall om sydlandsk Folk
 Med Bænke tæt omsat
 Prydet var med bundne
 Blegladne Skjolde
 Til Krigeres Værn —
 Men *Atle* der drak
 Vin i hvalte Hall; —
 Vagtens Mænd sad ude
 For *Gunnar* at modtage
 Hvis her til Gjest han kom,
 Med hvinende Spyd
 Mod Helten Strid at vække.
 15. Først Sösteren mærked
 At i Salen de kom

23) Jfr. Anm. 7, 14.

24) Jf. Ordet *Danmark*.

25) o: aldeles skovløs. Denne Beskrivelse svarer til de Sletter eller Stepper som omgave *Atlas* Hovedsæde.

26) El. Borg. See Anm. 54.

27) El. Mure med høvende Porte (Orig. *Lidkjalfe*).

28) Enten Portvæderen *Bicke* — eller og disse hans Tævnings
 gives en saadan Benævnelse for Lighedens Skyld.

- Hendes Brødre begge,
 Ej hende Vinen²⁹⁾ döved —
 "Forraadt er du nu *Gunnar*!
 Hvad nytter vel dig, Tappre!
 Mod *Hunners* Svig³⁰⁾ at kjæmpe;
 Il Hallen at forlade!
16. Bedre var det dig Brøder!
 At Brynie du iförtes,
 End prydet blot med Hjelm³⁰⁾
 Som Gjest til *Atle* drog —
 I Sadel skulde du sidde
 Solklare Dage,
 Lade Norner græde
 Over³¹⁾ blege Lig,
 Lade Hunners Skjoldmøer
 Pröve (Krigens) Jammér,
 Men *Atle* selv indfare
 I Ormegaarden —
 Nu for Eder er
 Den Ormegaard bestemt."³²⁾
17. "Seent det er nu Söster!
 At samle *Niflunger*;
 Til Folkehjelp
 Langt det er at söge;
 Bag *Rhinens* rae Fjelde
 De raske Kjæmper boe." —

29) E. O. Öl (eller anden stærk Drik). Jfr. Str. 14.

30) Jfr. Anm. 8. 31) E. O. nūd-blege (o: faldne efter Nødvendighedens Bud). Her menes de Døendes Skytsgudinder.

32) El. tildækket, tillavet.

18. *Burgundernes* ³³⁾ Venner
Fangede *Gunnar*;
I Fjættre de ham satte,
Fast de ham bunde.
19. Syv hug *Högne*
Med hvasse Sværd
Ind i hede Ild,
Den ottende han drev —
Saa bör den Kjække
Sig mod Fiender værge!
20. *Högne Gunnars*
Hænder forsvarte;
De spurgte den Tappre
Om gothiske Drot
Livet med Guld
Kjöbe vilde. ³⁴⁾ — —
21. ”*Högnes* Hjerte mig
I Haand skal ligge,
Blodigt af bold Ridders
Bryst udskaaet —
Med slövegget ³⁵⁾ Dolk
Af den Kongesön.”

33) Var *Gunnar* den samme som *Burgundernes* berömt, af *Attila* ombragte, Konge, kaldes *Atle* her saaledes af Ironie. Men vi vide ellers: a) at en Art af *Hunnerne* kaldtes *Burgunder*, b) at germaniske *Burgunder* og *Burgundioner* undertiden virkelig vare *Attilas* Venner eller Undersaatte, og ledsagede ham som Hjelpetropper.

34) Her synes noget at mangle. Efter *Atlamål* Str. 55 og det 2det Qvad om *Gudrune* Str. 31 maa den følgende Strophe tilskrives *Atle* selv men ikke *Gunnar* (som nogle mene). Jfr. *Fols.* S. 40de Kap.

35) El. a) med gram (smertende) Eg; b) med en af Skeden udtrukket Dolk (el. kort Sværd).

22. Af *Hjalles* ³⁶⁾ Bryst
 De Hjertet skjare,
 Paa Fadet blodigt lagde
 Og frem for *Gunnar* bare.
23. Da sagde *Gunnar*,
 Kjæmpers Drot:
 "Her har jeg Hjertet
 Af *Hjalle* den blöde, ³⁷⁾
 Uligt Hjertet
 Af *Högne* den tappre,
 Da paa Fadet
 Det saa bæver,
 Det i Brystet har
 Bævet dobbelt meer." — —
24. Da lo *Högne*
 Naar de til Hjertet skjare
 Levende ³⁸⁾ Kampstyrer;
 Paa Klynken mindst han tænkte —
 Paa Fad det blodigt de lagde
 Og frem for *Gunnar* bare.
25. Da sagde det *Gunnar*,
 Ædel *Niflung*-Helt:
 "Her har jeg Hjertet
 Af *Högne* den tappre,
 Uligt Hjertet
 Af *Hjalle* den blöde;

36) Om denne lykkelige Træl see *Atlamaal* S. 60 o. f. og *Fols.* S. 46de Kap.

37) o. følge, qvindagtige.

38) Her har Texten et synderligt Ord, der betegner En som opfinder eller anbringer Prydelser paa Hjelme (til Udmærkelser- eller Skjelne-tegn i Slaget).

Kun lidet det bæver
 Da paa Fad det ligger,
 Ej bæved det saa meget
 Mens i Brystet det laa. —

28. Vær *Atle* saa fjærnet
 Fra (mine) Öjne, ³⁹⁾
 Som du fra Guldets
 Være det skal!
 Ene i min Vold
 Er den hele skjulte
Niflunge-Skat,
 Nu ej *Högne* lever.
29. Ej var jeg eneraadig ⁴⁰⁾
 Mens Liv vi begge nöde,
 Nu jeg det er
 Da jeg kun ene lever.
 Klog, ⁴¹⁾ af Guder yndet, ⁴²⁾
Rhin beherske skal
 Mænds Trætte-Malm,
Niflungers Arv; ⁴³⁾

39) Af *Fols*. S. at slutte, har dens Forf. læst *Andas* (Lykke;

— Liv) for *Augom* (Öjne) som og kun være en Skriversfeil.

40) EL. fast i min Beslutning.

41) o: som forstaaer at skjule eller bevare Skatten.

42) Inder, Perser, Skyther, Geier, Gotter, Skandinaver
 o. fl. dyrkede de store Floder, som havende et himmelak eller
 Guddommeligt Udspring; saaledes Germanerne især *Rhinen*. See
 f. Ex. *Tacit. Ann.* V, 17.

43) Den yngre Edda be-
 reitter at *Giakungarne* skjulte *Fafners* Skat i *Rhinen*, og at man
 aldrig har fundet den siden (8th. Udg. S. 141). Den søger el-
 lers udtrykkelig at oplyse Aarsagerne til disse Guldets tvende
 Benævnelser. Jfr. foran S. 21 (Str. 8).

För renses de Ringe
 I rullende Bölger,
 End paa *Hunners* Börns
 Hænder Guldets skinne!" —

— — — — —

30. ⁴⁴⁾ "Frem med hjulbaarne Vogne!
 Fangen ompændes af Kjeder." —

31. *Atle* den vældige,
 Deres Svoger red
 Af Vaaben omgivet
 Frem paa vælig⁴⁵⁾ Ganger.
Gudrun Sejerheltes⁴⁶⁾

⁴⁷⁾ — — — — —

▼ Ængstet i Hallens Tummel
 Med Taarerne stred.

32. "Saa gaa det dig *Atle*!
 Som *Gunnar* du holdt
 Eder ofte svorne
 Og fordum⁴⁸⁾ vændue,
 Ved syd-vandrende Sol,
 Ved Sejergudens Bjerg,⁴⁹⁾
 Hvilestedets Hvælving⁵⁰⁾

44) Her mangler uden Tvivl adskilligt; af *Fols. S.* at dømme, har Digteren lagt *Atle* disse Ord i Munden.

45) Orig. Udtryk synes at betyde *Klang-mændet* (hvis Munk er forsynet med Bjelder eller andet Klingrende).

46) El. Sejer-Gulders.

47) Versemaatets Brøst angiver en manglende Linie.

48) *År* betyder her maaske *tidlig*, i *Morgenstunden*, og de tre følgende Linier de øvrige vigtigste Punkter af Solens daglige Bane.

49) o: Himmels-Bjerget. Ellers maaske: et *Odin* helliget Offerbjerg el. Klippe.

50) El. Skjal.

Og ved *Ullers Ring*⁵¹⁾. —

Dog derefter

Bidslets Ryster

Helten, Skattes Vogter,

Trak til Döden.” —

33. Mændenes Flok

Levende Konning

Kastede (bunden)

I Gaarden, som vrimled

Af krybende Slangar —

Gunnar der ene

Harpen, vred i Hu,

Med Ankelen slog.⁵²⁾

Saa gyldne Skatte

Gavmild Ædling

Mod fiendlig Vold

Verge bör.⁵³⁾

34. *Atle* fra Mordet

Hjem til sin Borg⁵⁴⁾

Vendte tilbage

51) El. Himlens Kreds, hvorpaa den Ring i Nordboernes hedenske Templer, hvorved Eden aflagdes, vel var et Sindrillede. Jfr. I, 194 o. f. Vi finde eller at Avarerne, Hunnernes Frænder, sore ved Himlen og Idens der boende Gud. See den kh. Udg. II, 949 — ligesom de mongolske Tunguser endnu sværge ved Solen og et helligt Bjerg eller Klippe.

52) Saaledes den kh. Udg. og Overs. i Overensstemmelse med *Atlamaal* Str. 65, samt *Fols. S.* og den yngre Eddas Fortælling (S. 42) at hun slog Harpen med Tærne. Jfr. *Oddrunes Klage* Str. 29-30, og foran S. 105.

53) *Gunnar* forsvarede dem, blot ved at fortie deres Gjæmmede.

54) Den Bemærkning synes Orig. *Land* her at have, ligesom foran Str. 14.

Paa vælige ⁵⁵⁾ Ganger;
 Fra Gaarden gjenlöd
 Gny af Hestes Mængde
 Og Mænds Vaabensange —
 De vare af Heden komne. —

35. *Gudrun* da ud
 Gik mod *Atle*
 Med forgyldte Kalk
 Fyrsten at hædre. ⁵⁶⁾
 "Glad Konge! du modtage
 Af *Gudrun* i din Hall
 De til Skyggeriget
 Hedenfarnes Værger."

36. Vin-tyngede löde
Atles Drikke-skaale;
 Da sammen i Hallen
 Hunnerne kom —
 Sid-skjæggede Gubber
 I Skarer indtrene.

37. Aasynsfaver Disc ⁵⁷⁾
 Ej de Fyrster huld
 Ivrig dem yded
 Drik og Gilde-Kraase
 Nid blegnæset *Atle* ⁵⁸⁾
 Nödig hun forkyndte:

⁵⁵⁾ Derved udtrykkes vel lettest Hovedmeningen af Orig.
 dunkle Tilførsord *eyrskän*, o: markjærende el. løbberikost.

⁵⁶⁾ En slig Procession af *Atlas* Dronning i Spidsen af Hof-
 fets Qvinder, med et fyldt Beger til Velkomst o. s. v. beskri-
 ves af *Priscus*. See den 11. Udg. II, 949.

⁵⁷⁾ o: ædel Qvinde; Fyrstinde.

⁵⁸⁾ *Jornandes*

38. "Du har Sværdes Giver!
 Dine Sønners
 Lig-blodige Hjerter
 Med Honning søndertygget;
 Af Mennesker, du Kjække!
 Vare de Högbrade
 Du aad som Drikke-kraase
 Og Yndlinge tildelte.⁵⁹⁾
39. Til dine Knæer
 Kalder du ej mere
Erp eller *Eitil*,⁶⁰⁾
 Drik-muntrede to;
 Ej mere du seer
 Fra midterst Sæde
 De Guld-uddelere
 Landser skjæfte,
 Manker jævne
 Eller Heste tæmme." —
40. Larm opstod paa Bænke,
 Sky blev Glædens Sang,
 Harmfuld herligst Pragt;⁶¹⁾
Hunners Börn da græde;
 Uden *Gudrun* ene,

(K. 35) beskriver *Alle* som braknæset og styg af Hudlaerve. *Fols.* S. 35te Kap. tillægger *Alle* et mørkt eller sortagtigt Udseende.

59) E. O. sendte til Højsæderne (d. e. Fyrsternes og de ypperste Raadgiveres Sæder). Om de her tilsigtede nordiske, hunniske og asiatiske Skikke see den kh. Udg. II, 401, 949.

60) De myrdede Sønner. 61) E. O. Gny. Tummel (opstod) under Gadvævs-Klæderne (o: enten Hoffolkens Dragter eller Hallens Tapetserier). Jfr. S. 90, Anm. 2.

- Da aldrig hun begræd
 Björn-haarde Brødre
 Eller blide Sønner,
 De unge, uoplærte,
 Som hun *Atle* fødte.
41. Guld udströede
 Den svanhvide,
 Med röde Ringe
 Huskarle begaved;
 Skjæbnen lod hun modnes,
 Den skjære Malm udströmme —
 Ej skaanede Qvinden
 Skatkammerets Gjemmer. ⁶²⁾
42. Beskjænket var *Atle*,
 Mödig af Drik,
 Vaaben han ej havde,
 Sig vogted ej for *Gudrun*;
 Ofte den Leg var bedre
 Da kjerlig de skulde
 Hinanden tit omfavne
 I Ædlingers Flok.
43. Dynen hun med Brod ⁶³⁾
 Blod gav at drikke
 Med mordlysten Haand,
 Og Hundene ⁶⁴⁾ löste;

⁶²⁾ El. Førraadshuse; maaske for at hverve Medhjelpere til den forhåvte Udaad.

⁶³⁾ o: Sværdets Splidse. See *Fol. S. K.* 47, hvor det og berettes at Mordet skete i Sengen. Jfr. d. y. *Edda* S. 142.

⁶⁴⁾ Port- eller Lænke-Hundene.

Hallens Dör (tilspærred,
 Og Huskarle vakte
 Hun med hede Brand —
 Hævned saa Brödre.

44. Ilden gav hun dem alle
 Som der inde vare;
 Fra Mord i Mörkets Huler ⁶⁵⁾
 Komne did tilbage;
 Gammel Bygning faldt,
 Forraadshuse röge,
Budlung-Slotte brændte,
 Og i hede Flammer
Hunners Skjoldmöer ⁶⁶⁾
 Segnede fra Livet. ⁶⁷⁾ —
45. Nok om sligt vi talte —
 Aldrig mere saa
 Til Broderhævn en Kvinde
 Klædes skal i Brynie.
 Tre Folke-Konger
 Hun, den Favre,
 Fældet havde
 För hun döde! — — —

End udförligere fortælles dette i det grøn-
 landske *Atlemaal*.

⁶⁵⁾ E. O. Fra *Gunnars* og de Andres Mord i Mörkljema (Mör-
 kets Hjem) o: Pængslerne, Ormetaarnet.

⁶⁶⁾ Jfr. Str. 16.

⁶⁷⁾ E. O. hindrede fra at leve

GRÖNLANDSKE ATLAMAAL.

[See den kbh. Udg. II; 411-86; 956-56. *Saga-Bibl.*
I. c., samt især *Volsunga-Saga* Kapl 42-47 jevnfr.
med den *yngræ Edda* S. 146-48. Stoffet er bear-
bejdet dramatisk i *de la Motte Fouqué's* Sörge-
spil: *Sigurds Rache*].

1. Vidt spurgtes de Sagn ¹⁾
At fordam holdte
Mænd ²⁾ en Församling,
Stadfæsted ved Eder
Lönlig Aftale —
Dem siden Faren trued;
Dog *Giukes* Sønner ej mindre,
Thi de forraadte være.
2. Skjoldungernes Skjæbne
Modnedes til Död;
Ilde handled *Atle*,
Havde dog Forstand;
Stærk Stötte han fældte,
Stred haardt mod sig ³⁾ —
Svigfuldt Bud han sendte
Svogre, snart at komme.

1) Egtl. Udaad eller fiendske Anslag.

2) o: *Atle* og hans Venner. See *Rafns Fols.* S. S. 123. *Gla-*
kungernes Skatte lokkede ham til disse forræderske Anslag.

3) o: forberedte sin egen Undergang.

3. Klog var Husfruen,
Fornuftig hun tænkte,
Lagt havde hun Mærke
Til lønlige Taler;
Ondt havde den Vise,
Hun vilde dem hjælpe,
Skulde over Sö seile
Men selv ej reise kunde.
4. Runer da hun risted, ⁴⁾
Vinge ⁵⁾ dem forfalsked —
Det Fordærv han förte —
För han dem afhænded.
Atles Sendebud
Siden foere
Over bugtet Fjord ⁶⁾
Did hvor Kjæmper boede.
5. Ved Drik de ⁷⁾ sig glæded, ¹⁰⁰⁰
Gildets Ild ⁸⁾ blev tændt;
Ingen Svig de aned
At det Komme ⁹⁾ voldte;
Mod Gaver de toge
Som Venskab ¹⁰⁾ dem sendte;
Paa Söjlen dem ophængte ¹¹⁾ —
Paa ingen Fare tænkte.

4) o: Indskar dem paa en Trætavle der skulde tjene isteden for et Brev. See min Anm. i den kh. Udg. II, 950.

5) See foran S. 104. 6) Egtl. en Fjord el. Flod med mange Arme eller Bugter. I *Niflunga-Saga* nævnes Rhinen.

7) o: *Giukungerne*. Jfr. *Fols*, S. S. 124. 8) Paa Armen eller Kaminen.

9) o: *Atles* Gesandteros.

10) Jeg læser *fridr* (ikke *fridr*, o: skjøn, anseelig).

11) til Skue for Hoffolkene.

6. Ind kom da *Högnas*
Hustru Kostbera,
 En heel-forsigtig Qvinde,
 Og hilste dem begge; ¹²⁾
 Glad var og *Glömvare*,
Gunnars Mage;
 Ej Hövisheds Pligter hun glemte
 Men sørged for Gjæsters Behov. —
7. Hjem böde de ¹³⁾ *Högne*
 At han det tækkes skulde —
 Havde de ¹⁴⁾ sig besindet
 Den Svig var röbet bleven! —
Gunnar Reisen lovte
 Hvis *Högne* saa vilde
Högne den afslog
 Da hin derom talte. —
8. Miöd bare de Favre,
 Mange Slags ¹⁵⁾ frembragtes,
 Af Horn en Mængde tömtes
 Til nok man drukket fik.
9. Mager Seng beredte
 Som mageligst dem tyktes —
 Kyndig var *Kostbera*,
 Hun kunde skjelne Runer;
 Ved Ildens Skin
 Ord-Stave hun læste —
 (Hun for begge Gummer
 Tungen vogte maatte) — ¹⁶⁾

12. 13) o: Udsendingerne.

14) Brödrene.

15) o: Drikke og Retter.

16) Efter et gammelt

- Forvildrede de vare
Og neppe tydes kunde.
10. Hun siden gik
Med *Högne* til Seng,
Den Folk-milde drömte,
Det ej heller skjulte,
Klog det Kongen sagde
Saa snart som hun vaagned.
11. "Fra Hjemmet vil du *Högne*!
De Raad du vel betænke,
Faa ere fuldkloge; ¹⁷⁾
Far du en anden Gang.
12. Jeg tyded de Runer
Som ristet har din Söster;
For denne Gang dig ej
Den Favre har indbudet;
Mest over Et jeg undres
Og end ej det forstaaer,
Hvad vel den Vise hændtes
At vildt ¹⁸⁾ hun ridse skulde;
Thi saa der sagdes
Som ¹⁹⁾ det blive vilde
Död for Eder begge

Ordsprog, omtrent som den nyere Talemaade: "at holde Tungen midt (eller lige) i Munden," for ikke at sige noget som er galt eller urigtigt. ¹⁷⁾ Egtl. saa forstaa sig fuldkommen

paa Runer, d: deres rette Læsning eller Betydning.

¹⁸⁾ o: fællagtig, urigtig.

¹⁹⁾ E. O. som om der under var o. s. v. Disse Udtryk har *Fols. S.* beholdt, og de skulde nemlig sigte til en Forfalskning af Runerne ved Gravstikken eller Tælgekniven.

Hvis I snarlig kom. —

En Stav²⁰⁾ hun fattes eller

Andre det maa volde.” —

13. HÖGN. ”Ondartede ere de²¹⁾ alle,

Ej sligt jeg vente kunde,²²⁾

Vil det ej heller søge²³⁾

Mens vi det ej fortjene²⁴⁾ —

Os vil med glödrödt Guld

Den Könnig overvælde —

Aldrig jeg ræddes,

Skjönt Rædsel vi spørge.”

14. KOSTB. ”Eders Gang skal vakle²⁵⁾

Hvis I did mon stunde;

Kjærlig Gjæstning der

Dengang ej I finde;

Högne! jeg har drömt,

Det jeg skjuler ikke,

Jer Modgang forestaaer

Som frygte jeg maa.

15. Jeg tyktes at dit Lagen

I Ilden brændte,

Og at höjen Flamme

Mit Hus gjennembraged.”

16. HÖGN. ”Her ligge Lin-Klæder²⁶⁾

Som lidet I agte,

20) El. *stero*, s: Bogstave; Rune-Karakterer.

21) s: Runerne. 22) s: at Advarselen er grundet.

23) s: forudsætte, antage.

24) Meningen er: da vi ere uskyldige, frygter jeg ikke.

25) s: til Fald.

26) ”Her ligge Klæder for at farves” har *F. d. S.* (43de Kap.) Dens Opgævelse af disse Drømme

- Som Lagenet du saa
Snart de brænde skulle."
17. KOSTR. "Jeg saa en Björn indkomme,
Den Bænkene ²⁷⁾ slóg sønder
Og rysted sine Labber
At rædde vi bleve;
I Gabet greb os mange
Saa intet vi formaaede;
Der opkom en Dandren
Som ikke var liden."
18. HÖGN. "Et Væir vil paakomme,
Snart stormende rase;
Den hvide Björn du saa
Til Hagl fra Östen bliver."
19. KOSTR. "Jeg tyktes gjennem det hele
Hus en Örn indfløj;
Svart det vil os vorde,
Med Blod den os alle stænkte —
Af Ordene ²⁸⁾ jeg troede
At *Atles* Ham ^{*}) det var."
20. HÖGN. "Rundelig vi slagte,
Rödme ²⁹⁾ da vi see;
Det ofte Öxne betyder

viser at den har havt flere Qvad og afyggende Lusemader at rette sig efter.

27) El. Stokkene, Bjelkerne. *Fol. S.* "Kongens Højæde."

28) Orig. *Heltom*, or enten *Tværlø* eller *Bænkene*; i sidste Fald synes Navnet *Atle* at være sammenlignet med det tyske *Adler*, gr. *ἄετα*, oldnord. *Arl* (en Örn). ^{*}) Følgesand.

29) Orig. *Rödme*, rød Vædske, her vel *Blod* (Sanscr. *Rudhira* eller *Redhira*).

Naar om Örne man drömmar ³⁰⁾ —
 Oprigtig er *Atles* Hu
 Hvad end du drömme kan."
 Ej talte de mere,
 Hver Tale faaer Ende. —

21. Vaagnede Velbaarne,
 Det ligervis dem gik;
Glömvare derpaa agted
 At Sövnens Ondt bebuded,
 Som hindred *Gunnar* hen
 Og hjem uskadt at drage. ³¹⁾
22. "Jeg tyktes dig en Galge
 Var reist, du gik til Snaren —
 At jeg dig traf, hvor Orme
 Dig levende fortærte —
 At Gudernes Tasmörke ³²⁾
 Kom paa — udtyd de Drömme!
23. Jeg saa et blodigt Sværd
 Ud af din Skjorte taget —
 Ondt er om saadan Sövn ³³⁾
 Sin Mage at fortælle! —
 Jeg end en Landse saa
 Dig midt igjennem staa
 Og ved dens begge Ender
 Jeg Ulve tude hørte."

30) Maa ske af Ligheden mellem Ordene *Ön* og *Örn*.

31) E. O. at Sövnens (eller Drömmens) Skade (eller Farer)
 forment *Gunnar* at lægge de tvende Veje tilbage.

32) Kan og her forklares ved *Fyrsternes Undergang*.

33) d: Dröm.

24. GUNN. "Hunde der rende
 Og heftig ville gjöc —
 Tit Hundeglam bebuder
 Landsernes Flugt."
25. GLÖMV. "Jeg her en Elv saa løbe
 Langs efter Huset;
 Den voldsomt frembruste,
 Bænke overskylte,
 Eders; begge Brödres,
 Födder sönderbröd;
 Intet Floden skaante —
 Det noget vil betyde! ³⁴⁾ —
26. Jeg syntes döde Qvinder ³⁵⁾
 Kom hid i Nat,
 Ej takkelig klædte,
 Kaare dig vilde,
 Til sine Bænke
 Böde dig i Hast —
 Jeg troer at dine Discr ³⁶⁾
 Dig have alt forladt."
27. GUNN. Sligt for sildig siges —
 Saa er nu besluttet
 Ej jeg den Reise skyer
 Som engang var bestemt;

34) Her have de Digte, som *Fols. S.* Forfatter fulgte, været udførligere. Den taler om tvende Oversvømmelser, og indeholder tillige *Gannars* Fortolkning: at de vilde gaa over en bülgende Ager isteden for Elven o. s. v.

35) Formodentlig *Hels* Terner. Jfr. III, 209, 223.

36) o: Skytesgulinder.

Os mange Varsler vise
Vor Levetid blir kort.”³⁷⁾

28. Saasnart Dagen gryede³⁸⁾
De reisclystne alle
Sig skyndte op at staa,
De andre det fraraadte —
De fem tilsammen fore;
Kun dobbelt flere
Huskarle vare med³⁹⁾ —
(Ej ret betænkt det var)
Snævar og *Solar*
De vare *Högnes* Sønner,
Orkning en nævntes
Som og dem fulgte,
Den blide Skjoldbærer
Var Broder til hans Qvinde.⁴⁰⁾
29. Dem fulgte faver-klædte
Til Floden dem adskilte;
De Skjønne dem fraraadte,
Ej Heltene det ændsed.

37) Her kan man ej andet end tænke paa det bekjendte horatziiske: *Tenacem propositi virum* o. s. v.

38) E. O. a) de saa da det dagedes, el. b) da Farverne oplystes (af den unge Dag). 39) El. kunde være med, da Meningen ikke nu er tydelig. Jfr. Anm. 40.

40) Jfr. her foran S. 105. *Fol. S.* kalder *Solar* og *Snævar* *Havars* Sønner, uden Tvivl ved en Skriverfeil (da *Hav.* skulde læses *Havgna* i Orig.) Strophens mellemste Liniers Mening er noget dunkel, men forekommer mig at være den, at de fem nævnte fyrstelige Heltes Følge bestod af ti Huskarle eller Drabantere. Jfr. Udtrykkene om deres Følge i *Fol. S.* 46de Kap.

30. *Glömvare* talte,
Gunnars Mage,
 Saa til *Vinge*,
 Som hun værdigt troede:
 "Ej veed jeg om I lønner,
 Som ønske vi maa —
 Forbrydersk er Gjæstens Komme,
 Naar det Ulykker voldrer."
31. Soer da *Vinge*
 Sig han lidet skaante:⁴¹⁾
 "Ham⁴²⁾ Jætterne eje
 Hvis for Eder han löj,
 Og Galgen hans Krop
 Om Fred han vil bryde!"⁴³⁾
32. *Bera*⁴⁴⁾ saa talte
 Blid i Hu:
 "Stiler med Held,
 Sejer eder følge
 Gaa det som jeg ønsker! —
 Den Færd ej hindres kan!"⁴⁵⁾ —
33. *Högne* da svarte
 (Godt sin Slægt han undte):
 "Fatter Mod I Vakkre!
 Hvor det end mon gaa —

⁴¹⁾ Enten ved at anstille sig beftig og ubændig, eller ved at tillænke sig fortjente Ulykker.

⁴²⁾ Her synes *Vinge* at benytte sig af det Kunstgreb ej at tale om sig men en tredje Person (maaske *Aste*) i det han forbøder Forræderen. I *Fols. S.* nævner *Vinge* sig selv.

⁴³⁾ El. påsær paa Forræderie.

⁴⁴⁾ o: *Kost-Bera*.

⁴⁵⁾ o: da Reisen ikke kan forhindres.

- Mange sligt sige,
 Dog med stor Forskjel, ⁴⁶⁾
 Somme lidet ændse
 Afskedsfærd fra Hjemmet." ⁴⁷⁾ —
34. Öjekast de vexled
 Til Afstand dem skjulte —
 Da vendtes Skjæbnens Gang
 Og skiltes deres Veje!
35. Kraftig de roede,
 Kjölen halv frastödde,
 Vældig Aaren svinged,
 Vrede Kroppen böjed, ⁴⁸⁾
 Tougene ⁴⁹⁾ sprange,
 Rorpindene brödes —
 Ej Færgen de fæsted ⁵⁰⁾
 För fra den de ginge.
36. Lidet derefter
 (Jeg Enden vil mindes)
 Den Borg saa de staa
 Som *Budle* cjet havde —
 Höjt knirkede Porten
 Da paa den *Högne* banked.

46) s: enten de mene det eller ikke.

47) El. For Mange er det ikke magtpaaliggende hvorledes
 (med hvilke Önsker) man tager Afsked med dem fra Hjemmet.

48) Faldt stærkt tilbage (for at forstærke Aaretagene).

49) hvori Aarerne vare fastgjorte.

50) Ved Anker eller Pæl (da de ej ventede at behöve den ved
 Tilbagereisen). Denne Söfart beskrives ikke allene i *Fals. 3.*
 og *Vilkina-Saga*, men ogsaa i *Nibelungenlied* og de danske Kjempeviser om *Fru Grimild*, hvor *Hönn-lund* er forvandlet til *Hönn*
 u. s. v.

37. Ord sagde da *Vinge*,
 Utalt det være burde:
 "Farer fjærnt fra Huse,
 Ej Indgang did er tryg —
 Snart jeg faaer jer brændte;
 Strax I hugges skulle —
 Blidt jeg bad jer komme,
 Svig var skjult derunder —
 Venter her mens jeg
 For eder 'Galgen reiser.'" ⁵¹⁾
38. De Ord sagde *Högne* —
 Ej agted han at vige,
 Ham intet forfærded
 Af alt som ham mödte —
 "Tænk ej os at skræmme,
 Det sjelden du prøve;
 Om et Ord du tillægger
 Dit Onde det forlænger." —
39. Til *Vinge* de stödde,
 Ihjel de ham sloge,
 Med Öxer ham fældte;
 Aanden veg med Hulken.
40. *Atle* og hans Flokke
 Brynier da paatoge,
 Gik i Rustning frem,
 Et Gjærde ⁵²⁾ dem adskilte;

⁵¹⁾ Det var snuellig med Hensyn til disse Ord at *Thiodolf* fra *Hvine* (i det 9de Aarh.) kaldte Galgen *Vinges Træ*. *Yngl. S.* Kap. 26. Jfr. Str. 31 og 55. ⁵²⁾ 5: Mur, Vold eller og en Gaard, Gaardsplads (da *Gård* kun betyde begge Dele).

- Ord de sammen vexled
 Alle i Vrede: ⁵³⁾
 "För vi fast besluttet
 At skille jer ved Livet."
 41. "Ilde det sig viser
 At I det för bestemte;
 End ere I uberedte
 Og En vi fældet have,
 Slaget tildöde —
 Af eders Flok han var."
 42. Rasende de bleve
 Da slige Ord de hörde,
 Ud Fingrene strakte
 Og Strængene ⁵⁴⁾ spændte;
 Skjöde skarpt, men sig
 Med Skjolde selv forsvarte.
 43. Ind bragte Sagnet
 Hvad ude de bedreve,
 Höjt for Hallen det
 Hörtes Trællen raabe,
 44. Opbragt blev *Gudrune*
 Ved den Sorg at høre,
 Tildækket med Hals-Smykker
 Dem alle bort hun kasted,

53) Her synes adskilligt at mangle. Det bekræftes af *Fols. Saga* (K. 45) hvor *Aile* fordrer af sine Svogge *Sigurds* efterladte Skat, som tilhørende *Gudrun*; da de nægte den, truer *Aile* med at hævne den gode *Sigurds* Mord. Saaledes har han troet at finde antagelige Skingrunde for sin Niddingsdaad.

54) d. i. til Kastespyd eller Bue.

- Slængte saa Sølvet
 At sönder sprang de Ringe.
45. Ud gik hun siden
 Ej ret lemfældig; ⁵⁵⁾
 Foer frem uden Sky,
 Hilste de Komne;
 Hasted til Niflunger,
 Den Hilsen var den sidste,
 Oprigtighed den fulgte
 Og flere Ord hun talte:
46. "Med Lignelser ⁵⁶⁾ jeg sögte
 Fra Reisen jer at holde;
 Mod Skjæbnen Ingen magter,
 Thi skulde I her komme." —
 Med stor Forstand hun talte
 Om de forliges kunde,
 Ej derpaa de agted,
 Alle *Nej* de svarte.
47. Saa da den Held-baarne ⁵⁷⁾
 At haard blev dem Legen;
 Paa tapper Færd hun pönsed
 Og Kaaben fra sig smed.
 Et nögent Sværd hun greb
 Og Brödres Liv forsvarte,
 I Kampen behændig
 Hvor Hænder til rakte.

⁵⁵⁾ E. O. slog ikke Dürrene lempelig i.

⁵⁶⁾ El. Sindbilleder, nemlig Ringen med Ulvehaarene.

⁵⁷⁾ o: født til Lyksalighed (af en fyrstelig og vældig Slægt).

48. *Giukes* Datter lod
Trende Kjæmper segne,
Saared *Atles* Broder,
Han siden bæres maatte;
Saa snildelig hun slog
At Slaget Foden tog;
Hun saa hug en anden
At han ej meer sig reiste,
Til *Hel* ham sendte — hendes
Hænder ej skjalve.
49. Den Strid som der stod
Af Rygtet ophöjes,
Dog *Giukes* Börns Bedrifter
Alt andet fordunkled;
Saa spurgtes *Niflunger*
Medens selv de leved,
Svinge Kampens Sværd,
Söndersplutte Brynier,
Og Hjelme saa hugge
Som havde de Mod.
50. Den Morgen mest de kjæmped
Til Middagsstunden,
Hele Otten ⁵⁸⁾ og
Den halve Dag. —
För der nok var stredet,
Blod paa Sletten strömmet.
Atten fældne vare;
Over dem vandt Sejer

58) *Otte*, *Ottestunden* var Nattens sidste eller Morgens første Deel. See den kbh. Udg. II, 446-47, 748.

- Bera's* tvende Sønner,
 Hendes Broder med.
51. Rask da (*Atle*) talte,
 Vred han dog var:
 "Ondt er sig om at skue,
 Eders Skyld er sligt;
 Vi tredive vare
 Stridbare Mænd,
 Kun elleve ⁵⁹⁾ efter leve —
 Alt for stort er Tabet. ⁶⁰⁾
 Fem ⁶¹⁾ Brödre vi vare
 Da *Budle* vi misted;
Hel de halve haver,
 Hugne ⁶²⁾ tvende ligge.
52. Stort Svogerskab fik jeg,
 Ej kan jeg det skjule,
 Forfærdelige Kone!
 Ej godt af det jeg nyder;
 Sjelden blidt jeg havde
 Siden hid du kom;
 Jeg Frænder beröves,
 Föler tit mig sveget;
 Til *Hel* min Söster I sendte ⁶³⁾
 Som mig bittrest er."

59) *Fols. S.* har blot sex (hvor dog sikkerlig en Fejl maa være indløben). 60) Orig. har den Talemaade af samme

Mening, at et alt for stort Stykke der var brændt bort.

61) *Fols. S.* fire. 62) Her manske: svært saared.

Mfr. Str. 48. 63) o: *Brynkilde*, for hvis Död *Atle* gav *Gialtungerne* Skylden. See foran S. 104. *Fols. S.* siger her: "I have forraadt min Söster." *Rafa* troer at *Oddeun* menes derved.

53. "Sligt *Atle*! nu du mindes
 Som för du selv bedrev;
 Min Moder du greb
 Og myrded for Skatte;
 Vakker Sösterdatter ⁶⁴⁾
 Du sulted i en Hule —
 Kun Löjer det mig tykkes
 Naar Sorger du opregner;
 Guderne jeg takker
 At det gaaer dig ilde."
54. "Jeg egger eder Jarler!
 Overmodig Qvinde
 Stor Harm at tilföje,
 Det Syn mig glæde vilde!
 Anstrænger alle Kræfter
 At *Guðrune* klynker,
 See jeg det önsker
 At ej hun Glæde nyder. ⁶⁵⁾ — —
55. Tager I *Högne*,

⁶⁴⁾ El. Südskendebarn. Om dette Slægtskab bör henføres til *Guðrun* eller *Atle* sees ikke tydelig af Texten. See Registeret over Mænds og Qvinders Egennavne under *Grimhilde* (samt den kbh. Udg. II, 878).

⁶⁵⁾ Ved Qvadets omhyggelige Betragtning og dets Jernførelse med *Vals. S.* seer man, at det her, som paa flere enkelte Steder, maa fattes et ikke ubetydeligt Stykke, som suppleres af nysnævnte Saga i Begyndelsen af det 46de Kap. Ginkungerne trængte nemlig *Atle* tilbage ind i Hallen, hvor der skete et stort Slag og Mandefald; tilslidst blev først *Gunnar* og siden *Högne* overmandede og fangne, efter at alle deres Ledsgere vare faldne. Da først kan *Atle* give de følgende grusomme Befalinger til sine Drabantere; men *Högne* svare i en afsmægtig og værgeløs Tilstand.

Ham med Kniven flænger,
 Skjærer Hjertet ud,
 I skulle det fuldbringe;
 Grumsindet *Gunnar*
 Til Galgetræet binder,
 Kraftig Strikken knytter,
 Kalder Orme did." —

HÖGNE sagde:

56. "Gjör som du lyster,
 Glad derpaa jeg bier;
 Rask jeg skal mig vise,
 Jeg för har værre ⁶⁶) prøvet —
 Skade I finge!
 Mens karske vi stode,
 Saa os Saar nu böje
 At selv I raade maa;" — —

57. Det *Atles* Bryde ⁶⁷)
Beite sagde:
 "Hjalle skulle vi tage
 Men *Högne* skaane, ⁶⁸)
 Halvt Værk da fuldbyrdes,
 Han at döe forskylder;
 Saa længe som han lever
 En lumpen ⁶⁹) (Træl) han bliver." —

⁶⁶) Andre: *biartara*, lysere (herligere, bedre) o: Skjæhne, for *brattara*.

⁶⁷) Orig. *Briti* betyder egentlig en Forvalter (her vel en Art af Slotsforvalter); i den Egenkab havde *Beite* vistnok Hals og Haand over alle Kongens Trælle; derfor kan han, uden videre, lade *Hjalle* dræbe.

⁶⁸) El. røde, befrie.

⁶⁹) Orig. *læskr* kan betyde evigfald eller døven.

58. Rød blev Kjædles Vogter,
 Sin Plads han snart forlod,
 Godt han klynke kunde,
 Klavred i hver Vraa; ⁷⁰⁾
 Sin Ufærd han beklaged
 For andres Kamp at böde,
 Og den Ulykkes-Dag
 Naar döe fra Svin han skulde,
 Fra al den Overflod
 Som hidtil nydt han havde.
59. *Budles* Træl ⁷¹⁾ de grebe
 Og blottede Kniven,
 Ond Usling tuded
 För Odden han fölte;
 Lovte Tid sig tage
 Til at gjöde Marker,
 Værst Arbeid forrette
 Hvis vel derfra han slap;
 Sig glad *Hjalle* sagde
 Hvis saa han Livet fik. ⁷²⁾
60. *Högne* da beslutted,
 Faa det gjöre vilde,
 For Trællen at bede

70) For at undkomme.

71) Orig. *Brafs* er nu ubekjendt i den Forstand, men betyder ellers Metal, Jern. Muelig havde *Hjalle* været mere yndet i den gamle *Budles* Levetid. *Brafs* bruges endnu i Islandsk for *baad*, *fræk*, *uforskammet*, og det kunde en Konges Yndlings-Træl let blive.

72) Ved at læse *Hjalles* Skildring af Trællestanden kan man ikke andet end tænke paa *Korkers* Uddælses derom i *Oehlenschlaegers Hakon Jarl* (1ste Scene).

Saa han undslippe kunde —

"For mig jeg agter mindre

At öve denne Leeg;

Hvi skulde her vi taale

At höre paa den Skraal!"

61. De toge den Folk-gode

Da for strænge Mænd

Ej Midler længer gaves

Slig Gjerning at forhale —

Högne da lo, ⁷³⁾

Det hørte Dagens Sønner; ⁷⁴⁾

Han sig hærde kunde,

Qvaler vel han taalte. —

62. Harpen tog *Gunnar*,

Den med 'Tæer ⁷⁵⁾ slog,

Slaa han den saa kunde

At Qvinder græde;

Og de Kjæmper rörtes ⁷⁶⁾

Som kunde nöjest höre —

Raad gav han bold Dronning ⁷⁷⁾ —

Bjelker sönder sprunge. ⁷⁸⁾

⁷³⁾ *Jfr. Atlaqvida* Str. 24.

⁷⁴⁾ el. Frænder. Maaske de med Dagens eller Solens Straal-
ler til Jorden ankommende Lysalfer. *Jfr. foran* S. 43. samt dette
Digts Str. 63.

⁷⁵⁾ Orig. *Hqvaltir* betyder ordret: *Fod-
saalens* (Fodens) *Qviste*.

⁷⁶⁾ o: *bevægedes*, *bleve rörte* (til Græd).

⁷⁷⁾ Orig. *riki*, den mægtige eller rige (Qvinde). Ordet
Drottning (Dronning) forekommer ingensteds i disse eddiske Kjæm-
peviser (skjønt det er indført i det prosaiske Supplement til
Völundarqvida). Det er maaske et ikke uvigtigt Kjendetegn paa
deres høje Ælde.

⁷⁸⁾ ved Harpens stærke Toner. Her

63. Saa de Herlige døde
I Dagens første Stund;
Efter sig de lode
Leve Stordaads Minde.
64. Stor tyktes *Atle* være,
Han steg over dem begge; ⁷⁹⁾
Den Ædle ⁸⁰⁾ Sorg ⁸¹⁾ han sagde
Med smædelige Ord:
"Morgen er nu *Gudrun*!
Du misted dine Hulde,
Selv har du Skyld i noget
At saa det har gaaet."
65. GUDR. "Glad er du nu *Atle*!
Mord du forkynder,
Anger skal dig gribe
Inden alt du prøver.
Den Arvedeel ⁸²⁾ dig levnes
Dig jeg kan fortælle:
Fra Ondt du aldrig skilles
För ogsaa jeg er död."
66. ATLE. "Sligt kån jeg hindre,
Jeg seer et andet Raad
Meget ⁸³⁾ mildere —
Godt vi tit forkaste —

forekommer intet om den Slange, som skal have stukket *Gunnar* ihjel o. s. v. Ellers synes noget her at være bortkommet af Digtet. ⁷⁹⁾ Maaſke tildels af en ældgammel Overtro. See min Ann. i den kb. Udg. II, 952.

80) o: *Gudrun*.

81) Særegelige Tidender.

82) o: Efter de dræbte Svogre, isteden for *Fafners Arv*.

83) E. O. dobbelt.

Jeg vil dig tröste
 Med herlige Gaver,
 Livegne — sneehvidt Sölv
 Saa meget du vil eje.”

67. GUDR. ”Det Haab til intet vorder,

Jeg vil det afslaa;
 Forliget jeg bröd
 For mindre Bröde —
 Ublid för jeg tyktes,
 Foröges det vil —
 Alt Nag⁸⁴⁾ jeg undertrykte
 Medens *Högne* leved.

68. Opfödde vi vare

I et Hus tilsammen,
 Mangen Leg vi legte,
 I Lunden opvoxte —
Grimhilde os begaved
 Med Guld og Hals-Smykker —
 Brödres Tab du aldrig
 Erstatte mig kan,
 Eller det gjöre
 Som godt mig tykkes. — —

69. Mænds Vold Qvinders

Kaar nedtrykker;
 I Skjödet Frugten falder
 Hvis Grenene bugne,⁸⁵⁾

84) El. Splid; enhver Anledning til Stridigheder.

85) El. svækkes, brydes, giver efter. Stedet er dunkelt da
 Ordet *hnefi* (Næve) ellers ikke forekommer for Frugt. *Afsællus*
 oversætter: Haanden (Næven) synker til Knæene (i Skjödet)
 naar Armene (Grenene) visne.

- Træet snart vil lude
 Naar Roden man beskærer —
 Nu *Atle!* over Alt
 Du ene her kan raade.” —
70. Stor var den Uforstand ⁸⁶⁾
 At Kongen saadant troede,
 Vel synlig var den List
 Hvis vogtet sig han havde;
 Ænghjertet ⁸⁷⁾ *Gudrun* tale
 Da mod sin Tanke kunde;
 Letsindig sig anstilte,
 Med tvende Skjolde legte. ⁸⁸⁾
71. Et Gilde hun beredte
 Som Bröddres Arve-Öl,
 Det *Atle* ligervis
 For sine ⁸⁹⁾ give vilde.
72. Det ved Aftalen blev —
 Og Drikken var tillavet;
 For stor var Ödselheden
 Der i det Samfund hersked —
 Haard var behjertet Qvinde,
 Hun *Budles* Slægt modstod;
 Mod egen Mand hun vilde
 Udöve grusom Hævn.
73. Hun lokkede de Smaa,
 Lagde dem paa Stok; ⁹⁰⁾

⁸⁶⁾ Orig. *Grunn-ydgi* er lige det modsatte af det nyere:
Dybsindighed. ⁸⁷⁾ E. O. sammenkrympet, kroget.

⁸⁸⁾ En ældgammel Talemaade om Forstillelse eller Utroskab.

⁸⁹⁾ 3: faldne Brødre.

⁹⁰⁾ Blek, Bjelke el. Bæk.

- De Grumme ⁹¹⁾ Modet tabte,
 Græde dog ikke —
 I Moders Favn de fore,
 Fritted hvad de skulde.
74. "Spørger lidt derefter,
 Jeg begge vil forkomme;
 Længe jeg har lystet
 At læge jer for Ælde." ⁹²⁾
75. "Dræb Börn som du vil,
 Det Ingen forbyder —
 Kort Ro venter Vreden —
 Hvis Brödrenes ⁹³⁾ friske
 Barndom, du Stridslystne!
 Ret forsöger, ⁹⁴⁾
 Alt gaaer som det bör." ⁹⁵⁾ —
 Hun begges Hoved afskjar. — —
76. *Atle* snart spurgte
 Efter sine Dreng, e,
 Hvorhen til Leeg de ginge
 Da han dem ikke saa.
77. GUDR. "Jeg vil gaa did over ⁹⁶⁾
Atle det at sige." — —
 "Grimhildes Datter
 For dig ej sligt vil skjule;

91) o: Haarde, Haardföre. 92) En Talemaade om Drab.

93) Her følger jeg den stokk. Udgaves Læsemaade, jævn-
 ført med Udg. Anm. 94) o: ved at lade dem voxte frem.

95) Denne Linie tillægger den latinske Oversætter Digteren
 med denne Mening: "Alt gik naturlig til" (som man kunde vente).

96) El. Jeg drister mig til at gjøre det Skridt at fortælle
Atle det.

- Naar alt du erfarer
Atle! mindst du glædes;
 Du stor Ulykke vakte
 Ved mine Brödrers Drab!
78. Meget sjelden sov jeg
 Siden de faldt; ⁹⁷⁾
 Haardt jeg dig trued,
 Nu har jeg dig erindret.
 En *Morgen* ⁹⁸⁾ mig du fortalte,
 Det mindes jeg nøje,
 Nu er det *Aften*
 Og du bör det spørge.
79. De Sønner har du mistet
 Som mindst du skulde;
 Vid, deres Hovedskaller
 Haves til Drik-skaaler; ⁹⁹⁾
 Din Drik ¹⁰⁰⁾ jeg dröjod
 Med deres röde Blod. —
 Jeg tog deres Hjerter

97) *G. Magnus* anmærker meget rigtig at det sees heraf at en ram Tid var forløben fra Brödrenes Död till denne Samtale, samt ligeledes rimeligvis fra Drængens Mord.

98) Jfr. Str. 64.

99) Herom siger *Fols. S.* "Deres Hjerneskaaller ere her som Bordbægere," og den yngre *Edda*: "Kort efter (Glukungerens Mord) dræbte *Gudrun* sine to Sønner, og lod Bordkar forfærdige med Guld og Sølvs af deres Hovedskaller, og da holdtes Niflungernes Arvedø" o. s. v. Jfr. III, 253. At de gamle Skandinaver ellers urigtigen beskyldes for at have plejet at drikke af deres Fienders Hovedskaller, har jeg o. fl. beviist. See f. Ex. den kbh. Udg. II, 953, *Saga-Bibl.* II, 497 og *Rafns Fols. S.* S. 164. 100) Vln; *Fols. S.*

- Paa Tenen¹⁾ dem stegte,
 Dig siden dem bragte
 Som de var af Kalve. —
 Enc sligt du voldte! —
 Intet du levned,
 Brugte trolig Tænder,
 Tygged ret med Lyst. —
80. Saa fandt du dine Sønner,
 Faa sig det værre lave! —
 Min Deel jeg selv har naaet
 Og vil deraf ej prale!"²⁾
81. ATLE. "Grum var du *Gudrun!*
 Da saa gjöre du kunde
 Med egne Börns Blod
 At blande min Drik —
 Den Slægt du ombragte
 Som burde du mindst —
 Og mig uophörlig
 Ulykke tilföjer."
82. GUDR. "End er det min Villie
 At ende dit Liv,
 Neppe nok af Ondt
 Ydes slig en Konning,
 För havde du bedrevet
 I denne Verden³⁾
 Daarlig Grumheds Værk
 Blandt Folk uhörte. —

1) För Spid, Stegespid; bruges og i de danske Kjempeviser.

2) And. og leer dog ikke deraf.

3) El. Vaaning, Bolig.

- Du har nu dem formeret
 Som nys vi spurgte,
 Stor Udaad udövet —
 Dit Arv-Öl har du givet.”
83. ATLE. ”Paa Baal skal du brændes
 Og stenet för vorde —
 Da har du det opnaact
 Hvortil du immer stræber.”
84. GUDR. ”Slig Sorrig du dig selv
 I Morgen fortælle —
 Jeg ved en skjønnere Död
 Til andet Lys vil drage.” *) —
85. I samme Gaard **) de sade,
 Vexled hadske Tanker,
 Kasted Vredes-Ord —
 Begge Glæden savned.
86. I Had en Niflung *) opvoxte,
 Han paa Stordaad pönsed;
 For *Gudrun* han det yttred
 At fiendsk han var mod *Atle*.
87. *Högnæs* Medfart randt
 Hende i Tanke;
 Held for ham hun sagde,

*) Om disse Udtryk og vore hedenske Forfædres Udödelighedstro, see den kh. Udg. II, 473. 954.

§) El. a) Byo; b) Hange.

g) Uden Tvivl et Stamme-Navn, skjönt *Fols. S.* gör det til et Egennavn. *G. Magnæus* mener at dette var *Giute*; see (foran S. 105) samt at han menes i *Atla-Qv. Str. 12.* Den yngre *Edda* kalder ham *Högnæs Sön*, uden ellers at nævne ham. I *Filstins S.* hedder han *Aldrian*, i de danske Ejæmpeviser *Rante*.

Hvis Hævn han fuldbyrded. —

Dödet blev da *Atle*

Inden stakket Tid;

Ham *Högnæs* Sön saared

Og selvc *Gudrun* med.

88. Talte da den Raske,
Hans Sövn forstyrret blev,
Snart Vunder han fölte, men Bindsel
Behöves, han sagde, dog ej —
"Siger det sandeste,
Hvo slog ⁷⁾ *Budles* Sön?
Haard Medfart har jeg prøvet." —
Ej Haab til Liv han sagde.
89. GUDR. "*Grimhildes* Datter
For dig det ej vil skjule,
Vid jeg det volder
Dit Liv gaacr til Ende,
Og *Högnæs* Sön har Deel
I dine Ulivs-Saar." ⁸⁾
90. ATLE. "Fræk gik du til
Afskyeligt ⁹⁾ Mord;
Ondt er at forraade
Ham, som dig vel troede,
(Saa) drog jeg ¹⁰⁾ fra mit Hjem
Til dig at beile, *Gudrun*!

7) o: dræbte, eller og: saarede.

8) E. O. de Saar, som udmatte eller plæge dig.

9) El, som stred mod Naturen.

10) Orig. tillægger *beidr* (o: som Frier) manake rettere *beiddr*,
anmodet, o: af *Grimhilde*, *Gudruns* Moder.

91. En ¹¹⁾ Enke du var,
 Man sagde storsindet; ¹²⁾
 Vi det ingen Lögn
 Være siden prøved.
 Hid hjem du drog,
 Hærskarer os fulgte;
 Herlig da var
 Vor hele Færd.
92. Al Hæder vederfores
 Højbaarne Gjæster ¹³⁾ —
 Overflod af store
 Öxne var til Föde —
 Af Rigdomme Nok,
 Som deelttes blandt mange. ¹⁴⁾
93. Jeg Fæstensgave yded
 Den Ædle; Smykkers Mængde
 Tredive Trælle
 Syv vakkre Terner ¹⁵⁾ —
 Hæderligt var sligt,
 Sølvet var dog mere.
94. Alt det du agted
 Som intet det var,

11) Orig. tillægger *efterladte*, maaske forl. at Ordet *Enke* i gamle Dage undertiden betegnede en Kone overhoved, ligesom det finske *Aika*, hvormed det sikkert er beslægtet.

12) El. berøstsyg, egenrændig.

13) En erefuld Pragt saaes overalt (ved Brylluppet); der vare mange højbaarne Gjæster.

14) til AfiskeA (efter Oldtidens nordiske Skik). Man kan og oversætte: *Mange havde bragt dem til Føde*.

15) *Fals*, S. anderledes: *Tredive gode Riddere* (el. Ryttere) *tyve hæderlige Møer og mange andre Alend*.

Mens de Lande laa urörte
 Som levnet *Budle* havde;
 Saa du undergrov¹⁶⁾ —
 Intet blid modtog¹⁷⁾ —
 Din Svigermoder¹⁸⁾ ut
 Forgrædt du sidde lod;
 Af Tyendet¹⁹⁾ jeg siden
 Ej nogen saa fornöjet.”

95. GUDR. ”Nu lyver du *Atle*!
 Skjönt lidet jeg det agter;
 Sagtmodig var jeg sjelden,
 Men svare Hug du uddeelte²⁰⁾ —
 I Brödre sloges unge,
 Hinanden bagtalte;
 Hælvten af dit Hus
 Til *Hel* nedstyrted;²¹⁾
 Alt ravede som
 Til Held skulde tjene.
96. Tre Södskende vi vare,
 Kjække vi tyktes,

16) o: min Lykke eller Velstand.

17) El. *Jeg modtog Intet* (som Medgift eller Arv efter dine Slægtninge). 18) El. Svigerinde.

19) *Hiden* kan haade betyde *Egtefolk* og *Tyende*; her menes formodentlig *Atles* Husbolk i det Hele (siden *Gudrun* blev gift med ham). 20) Forf. af *Fols. S.* har læst *jökum* (for *hósta*) o: Men du forögde siden meget (min Sindssure).

21) *Attila* dræbte virkelig sin Broder *Blöda*. *Jornandes* siger og om ham (i 35te Kap.) at han søgte at forstærke sin Magt ved sine nærmeste Slægtningers Mord, og voldte almindeligt Uheld ved sine Frænders Drab. Jfr. den kh. Udg. II, 955. Saaledes ogsaa *Fols. S.* ”Her have ofte været store Uroligheder i din Gaard og ofte sloges Frænder og Venner” o. s. v.

- Af Landet vi fore,
 Fulgtes med *Sigurd*.²²⁾
 Vi sværmed omkring,
 Et Skib førte hver,
 Paa Reiser Lykken søgte
 Til öster paa vi kom.
97. En Konning först vi fældte,
 Landet der indtog;
 Herser os til haande ginge,
 Det vidnede om Frygt.
 Fra Skoven²³⁾ vi frelst
 Hvem Freden vi undte,
 Til Velstand den ophöjod
 Der intet för besad.²⁴⁾
98. Hunnisk Helt²⁵⁾ döde,
 Snart daled min Lykke,
 Stor Sorg den Unge plaged;
 En Enkes Lod blev min.
 Qvalfuldt var at leve
 Og komme i *Atles* Hus —
 En Helt var för min egen,
 Haardt var det Tab!
99. Ej kom du fra et Möde
 Saa vidt vi spørge kunde,

22) Om disse Begivenheder har man vist för hävt mange Sagn og Sange som nu forlængst ere tabte.

23) o: Fredløshed, Landflygtighed.

24) Efter Erobrerens sædvanlige Grundættninger.

25) *Sigurd*. Saa kaldes han paa flere Steder som S. 62, 63, 66, 81. Efter *Vols*. S. vare hans Forfædre Konger i Hunaland, ligesom og hans Fader *Sigmund*.

At ret din Sag du søgte
 Og Sejerherre blev;
 Du vilde stedse vige,
 Intet kjekt forsvere.²⁶⁾ —
 Det tyst vi blive lade.”

— — — — —

100. ATLE. ”Usandt du *Gudrun!* siger,
 Kun lidt derved forbedres
 Din Lod eller min,
 Vi alle meget tabte —
 Nu af din Godhed
Gudrun du handle
 Os til Hæder,
 Naar ud jeg skal bæres.”²⁷⁾
101. GUPR. ”Et Skib²⁸⁾ vil jeg kjøbe,
 En Kiste af Steen,²⁹⁾
 Vel Lagener væxe
 Til Svøb om dit Lig,³⁰⁾

26) Med Sandhed kunde aligt vist ikke siges om *Atle*, men Digteren lader en opbragt Qvinde tale, og her kunde desuden sigtes til hans bekjendte ulykkelige Tog til Gallien, som endtes med en ubøderlig Flugt.

27) O: til det forestående Jordeførd.

28) El. Bnød, hvorl de gamle Nørðboer bleve begravne, isælden for de senere Træ-Ligkister.

29) En Grøv opført af Steen eller Maaurværk. Den kaldes udtrykkelig en *Steenkiste* i *Vols. S.* See foran S. 52 (Anm. 53) samt den kbh. Udg. II, 955, hvor en saadan hunnisk Steenkiste (ved *Mersaburg* i Saxon) med udgravede og overmalede Figurer beskrives. Orig. *steinda* vilde efter nyere Talebrug betyde: malet.

30) Allerede *Herodot* fortæller at Skytherne indsvøbte de Dødes Lig i Vox (eller vææde Lagen). Om de gamle Assyrier og Perser fortælles og at de tildels have begravet deres Døde i Vox.

- Hver Mangel afhjælpe
Som havde för vi elsktes." —
102. Afsjælet blev *Atle*,
Dybt sørged hans Slægt;
Ædelbaaren opfyldte
Alt hvad för hun loved⁸¹⁾ —
(Snart) vis *Gudrun*
Vilde sig omkomme;
Hendes Dage dvælte,
Hun døde en anden Gang.⁸²⁾
103. Salig den kaldes
Hvo slige Börn
Föder, som de,
Der avledes af *Giuke*.

81) *Jornandes* beskriver *Attilas* Ligbegjængelse (i 25de Kap.) Den blev holdt *hemmelig* og dette giver strax Mistanke om hans voldsomme Død, som skulde skjules for Almenheden. Desuden fortælle flere (især byzantinske) Historikere, at *Attila* er bleven myrdet ved Nattetider i Sengen, af hans Kone eller Medhustru og af en Vaabendrager (her *Högnar* 80u) efter at han i Forvejen havde faaet sig en stærk Rns o. s. v. See min Anm. i den kbh. Udg. II, 954, og den magneanske Commissions Portale S. IX-X, XXIII-IV. Virkelig synes begge Sangene om *Atle* saavel som de tvende følgende, at være, allerede i de hedenske Tider, komne til Skandinavien fra de i Udlandet boende Gøther, som stode i saa mangefoldig Forbindelse med Hunnerne, ligesom siden med Slaverne eller Venderne, hvilke Nordboerne ogsaa tillegde det hunniske Navn. Markeligt er det ellers, at Slottets og Hoffolkens Brand, som besynges i *Atla-Queda*, slet ikke ommehles her, og at Sangenes Fortællinger ogsaa her afvige meget fra hinanden, til end et Bevis for at de ikke kunne være forfattede af den samme Digter.

82) *Fols. S. K.* 141. "*Gudrun* vilde ej leve efter dette Værk, men hendes sidste Dag var endnu ikke kommet." Jfr. Samlerens Indledning til *Gudruns Opfordring*.

I hvert et Land
 Skal leve tit forynget
 Deres Eftermæle
 Hvor Folk det Ören laane.²³⁾

GUDRUNES OPFORDRING

[el. Tilskyndelse; i Orig. *Gudrúnar-Hvata* el. *Hvöt.* See den kh. Udg. II, 519-34, 956-59. *Saga-Bibl.* II, 82-92. *Fol.* S. Kap. 48-50. Den yngre Edda (eller *Skalda*) Stockh. Udg. S. 142-45. Jfr. *Saxo*s danske Histories 8de Bog og *Jornandes de rebus Geticis* 24de Kap. I sit anførte Skrift har P. E. Müller tilstrækkelig godtgjort at de nordiske Sagn ere grundede paa gamle Folkesange og aldeles uafhængige af *Jornandes*, hvis Fortællinger igjen ere byggede paa syd-gothiske Qvad og Traditioner. Jfr. min Anm. til den kh. Udg. II, 956].

Gudrun gik til Stranden efter at hun havde dræbt *Atle*; hun gik ud paa Söen og vilde ombringe sig selv; hun kunde ikke synke,¹⁾

²³⁾ Isteden for dette *Epiphonema* udtrykker Forf. af *Fols.* S. sig saaledes: "Volsungerne og Glakungerne siger man har været de heltmodigste og vældigste Mænd, og saa berettes det i alle Oldtidens Qvad." (Rafns Overs. S. 141).

1) See *Atlamaaf* Str. 102. *Fols.* S. Kap. 48. "*Gudrun* gik til Söen, tog Stene i sit Skjød og sprang ud i Vandet, i den Hensigt at drukne sig. Da hævede store Bølger hende hen over Havet, og hun bevægedes ved deres Kraft og kom omsider til Kong Jonakurs Borg. Han var en mægtig Konge" o. s. v. Jfr.

men drev over Fjorden til Kong *Jonakurs* Land. Han tog hende til Ægte. Deres Sønner vare *Sörle*, *Erpur* og *Hamder*.²⁾ Der opfødtes *Svanhilde*, *Sigurds* Datter.³⁾ Hun blev gift med *Jormunrek den Mægtige*. Hos ham var *Bicke*. Han gav det Raad at *Randver*, Kongens Søn, skulde tage⁴⁾ hende. Det sagde *Bicke* til Kongen. Kongen lod *Randver* hænge, men *Svanhilde* trædes (ihjel) af Heste.⁵⁾

her foran S. 80. Den yngre Eddas Beretning (S. 142) er her aldeles overensstemmende med dette nærværende Sted af den ældre.

2) Hermed stemme *Fols. S.* og d. y. *Edda* l. c. Den sidste lægger til om de tre Brødre: "De havde alle ravnsorte Haar ligesom *Gunnar* og *Högn* og andre *Niflungar*." Ordren er i *Fols. S. Hamder, Sörle, Erp*; i d. y. *E. Sörle, Hamder, Erp*. *Erp* synes at have været *Jonakurs* men ikke *Guðruns* Søn, efter Riget *Hamdersmaal* (læs 10de og 11te Str.)

3) Jfr. foran S. 77, 78, 80, 104.

4) o: bortføre eller ægte.

5) Det 49de Kap. i *Fols. S.* indholder en meget udførligere Beretning om *Jormunreks* Frieric til *Svanhilde*, *Guðruns* Raad om Afslag, *Bickes* forførliske Taler paa Hjemreisen med *Randver*, samt om en Hüg, hvorfra han plukkede Fjedrene da han blev ført til Galgen, og sendte sin Fader den som et Siendbillede, der dog blev for alldig forstaaet m. m. *Møller* slutter rigtig heraf, at *Fols. S.* Forf. har havt flere Qvad om denne Tildrægt at rette sig efter, end de vil nu have. Den y. *E.* Fortælling herom er ogsaa temmelig vidtløftig, og formodentlig hentet fra samme eller lignende Kilder. Efter den havde *Randver* og *Svanhilde* virkelig fattet det Forømt at følge *Bickes* onde Raad, men i *Fols. S.* bliver det ved venlige Samtaler. Her siges og, at *Jormunrek* og hans Hoffolk nedtraadte *Svanhilde* under Hestefødder, da de redo hjem fra Jagten, men hun sad ude for at blæse sit Haar (ligesom *Brynilda* og *Guðrun* i Rhinen, efter samme Forf. Beretning, ved deres første Ørdsstrid). Efter *Fols. S.* blev *Svanhilde* bunden i Borgporten, men da hun slog Øjnene op torde Hestene ikke trampe hende. Da *Bicke* saa det, raadte han at trække en Hølg over hendes Hoved, og saaledes lod han sit Liv. *Sass*

Da *Guðrun* spurgte det tiltaledede hun sine
Sønner : *)

1. Den Ordstrid jeg
Grueligst spurgte,
Tung Tale fremsagt
Af stor Sorrig,
Da haardsindet
Med grumme Ord
Guðrun egged sine
Sønner til Kamp.
2. "Hvi sidder I,
Bortsovende Livet?
Hvi jer tungt ej falder
At tale muntre Ord?
Da *Jörmunrek*
Eders Søster,
Ung af Alder,
Nedtraadte med Heste
Hvide og sorte
Paa Hær-Vejen, †)

siger at Hestene ikke vilde sætte deres Fødder paa hendes Krop
förend hun blev lagt paa Jorden med Ansigtet vendt mod den.
Hans Fortælling ligner ellers de övrige i de fleste Poster, und-
tagen deri, at *Raudver* (som han kalder *Broder*) endelig slap for
at döje i Galgen. Den er uden Tvivl ligeledes grundet paa gamle
Folkesange. Lignende Afvigelser finde vi endnu mellem visse
af de danske, færdiske, svenske, skotske o. s. Folks Kjempevi-
ser, skjønt de ere bygte paa den samme Hoved-Grundvold.

*) Af det fölgende Digt er det 50de Kap. af *Vols. S.* et kort-
fattet Uddrag. †) o: Kongevejen, Landevejen; Almann-
Herwegh, i nyere Tydsk *Heerstrasse*.

- Med graa gang-tamme
Gothers *) Ög.
3. Ej bleve I lige
Gunnar og Dem,
 Eller saa kjække
 Som *Högne* det var —
 Hende I skulde
 Hævne söge
 Hvis mine Brödrer
 Mod I havde
 Eller *Hunne*-Kongers
 Haarde Sind.”
4. Da sagde det *Hamder*
 Heflig i Sind:
 ”Lidt vist du har
Högnes Daad berömmet,
 Da de *Sigurd* af
 Söyne vakte
 Og dine blaahvide
 Tepper farvedes
 I din Mages Blod
 Ud af Vunder strömmet.”)
5. Brödrer Hævn,
 Hastig fuldbyrdet,
 Blev dig grum og svar
 Da Sönnar du myrded; 10)

*) Den historiske *Ermerik* eller *Ermanrik* var virkelig *Gothers* Konge. Jfr. Str. 16. Ellers kan Ordet *Gothar* ogsaa betyde *Mænd* i Digtersproget.

9) See foran S. 67, 68.

10) See S. 179.

- Nu med enigt Sind
 Kunnet vi havde¹¹⁾
 Paa *Jörmunrek* hævne
 Vor unge Sösters Drab.
6. Bær da *Hunne-Kongers*
 Kostbarheder frem;
 Os har du egget
 Til Sværd-Stævne." —
7. Leende *Gudrun*
 Sprang til Forraadshuset,¹²⁾
 Af Kister optog¹³⁾
 Kongers Hjelme,¹⁴⁾
 Side Brynier,
 Og Sønner bragte —
 Bolde de Hestes
 Bove nedtynged.
8. Da sagde det *Hamder*,
 Hefug i Sind:
 "Saa skal gjenkomme
 Moder at hjemsöge
 Spydsvingeren, fældet
 I *Gothers* Land,
 At Arve-öl du efter

11) s: dersom de havde levet.

12) Her indskyder *Fols. S.* følgende: "*Gudrun* fyldte store
 Bægere som hun gav dem at tömme." 13) E. O. valgte.

14) E. O. Hjelmspydelser. Den *y. Edda* siger ög: "Da de fl-
 vede sig til Reisen gav hun dem Brynier og Hjelme, saa stærke
 at de ikke kunde gennemtrænges af Jernvaaben." (Jfr. *Hamder-
 maal* 26de Str.) I *Fols. S.* hedder det her blot: "Hun udvalgte
 dem gode Brynier og Hærklæder."

- Os alle drikker —
 Efter *Svanhilde*
 Og Sønner dine." ¹⁵⁾ —
9. Grædende *Guðrun*
Giukes Datter
 Gik nödig til Sæde
 Og Samtale, ¹⁶⁾
 For med Taarer
 At fortælle
 Mangfoldige Sagn
 Om Frænders Vanskjæbne. ¹⁷⁾
10. "Tre Ilde jeg kjendte,
 Tre Arner jeg kjendte;
 Til trende Ægtemænds
 Hus blev jeg fört;
 Bedre end alle
 Mig ene *Sigurd* var,
 Og ham mine Brödre
 Bragte Döden!
11. Ikke (de) svære

15) Jeg har för troet at Strophens Orden maatte vare forrykket af Afskriverne, men falder fra den Mening ved at læse *Afselin's* Oversættelse — hvorimod Textens *mælr* vel maatte læses *man* (man) eller *kómz* (komst) for *komaz*. Man havde den Overtre i det gamle Norden, som paa flere Steder, at de Afslæde indfandt sig ved deres Arve-öl. See f. E. den af *Thorkelin* udgivne *Lyrbyggja-Saga*, om en slig Begivenhed paa Gaarden *Fredaa*.
 16) "til at slæde paa Tærne," oversættelse mine Førgjængere. Tid er egentlig en Samtale mellem Tvende. See Gloss. til den kbh. Udg. II, 812-13.

17) Kunde og oversættes: *At fortælle sin Broder* (el. Frænde, — men om ham vilde vi ellers intet) *sørgelige Sagn*.

- Saar jeg hævne kunde,¹⁸⁾
 End mere de tyktes
 Mig dog bedrøve
 Da de Ædlinge
 Med *Atle* mig gifted. — —
12. Jeg raske Drenge kaldte
 Til hemmelig Samtale;
 Ej fik jeg mine Sorger
 Fuldelig hævnet
 För jeg de *Niflungers*
 Hoveder afskjar.¹⁹⁾
13. Til Stranden jeg gik,
 Gram var jeg Norner,
 Jeg vilde deres grumme
 Forfølgelser standse;
 Mig hæved høje Bølger
 Men ej nedsænked,
 Og Land jeg besteg
 For leve jeg skulde!²⁰⁾
14. I Brudeseng jeg gik —
 En bedre Skjæbne ventet —
 Tredje Gang med
 En mægtig Konning.
 Börn jeg fødte
 Arv at vogte —
 Arv at vogte
 For *Jonakurs* Sønner.²¹⁾

¹⁸⁾ Her maaske *wilde* (da hun elskede sine Brødre saa højt).
 Mr. *Atlam*, Str. 67-68. ¹⁹⁾ See den 5te Str. med Anm.

²⁰⁾ See Indl. med Anm. 1. ²¹⁾ Er Læsemaaden her

15. Men omkring *Svanhilde*
 Sade Turner,
 Af mine Börn hende
 Mest jeg elskte —
 Saa i min Sål
Svanhilde var
 Som en Solstraale
 Ynderig at skue.²²⁾
16. Med Guld og herligst Dragt²³⁾
 Begaved jeg hende,
 För hende jeg bortgifted
 Til *Gothers Land*.²⁴⁾ —
 Haardest af alle
 Sorger mig det qvæler,
 At de *Svanhildes*
 Skinnende²⁵⁾ Haar
 I Dynd lod nedtrampes
 Af Gangeres Födder —
 Dog bittrest er den Harm
 At de min *Sigurd*

rigtig er Meningen, at hendes med *Jonskur* avlede Sønner vare kun bestemte til at vogte eller beskytte hans andre Sønners Arv, men ikke til selv at faa den i Besiddelse. Ellers maatte Ordet for udeindes og Talen kun være om de tre Brødre.

22) Jfr. foran S. 78. *Fols. S.* har disse Ord (Kap. 48): "Saaledes overgik hun andre Qvinder i Skjønhed som Solen med sin Glands forlankter Himlens övrige Stjerner." Den y. *Edda* "Hun var skjønnest af alle Qvinder."

23) I Orig. *Gudvef.* Altsaa Klæder eller Tepper (maaske begge Dele) af dette kostbare Tøj. See foran S. 90, Anm. 2.

24) Jfr. Str. 2, Anm. 8. 25) E. O. hvide (lyse). Jfr. Anm. 5, om den Umage hun gjorde sig for at blege det.

Sejer berövet,
 I Sengen myrded —
 Og den grummest
 Da i *Gunnars* Bryst
 De glindsende
 Slinger indtrængte —
 Men den hvassest
 Som Hjertet gjennembored,
 Da de haardför Konning
 Levende opskjære.²⁶⁾

17. Jeg mindes Uhelds Mængde,
 Mængde af Sorger —
 Vend *Sigurd!* hid
 Din sorte Ganger;
 Den hurtige Hest
 Hid du rende lade²⁷⁾ —
 Her ingen Sönnekone
 Eller Datter sidder,
 Som *Gudrun* med Gaver²⁸⁾
 Glæde kunde.

18. Kom *Sigurd!* ihu
 Hvad vi talte
 Da sammen vi begge
 Sade paa Lejet,
 At du, Højmodige!
 Hjemsøge mig skulde,

²⁶⁾ See foran S. 175.

²⁷⁾ Jfr. III, 305, 307, 310. *Helhesten* er endnu bekjendt blandt Almnen.

²⁸⁾ El. med Godt, gode Ting, Kostbarheder.

- Fra Dödnings Land —
 Dig jeg fra Verden! ²⁹⁾
19. Opreiser I Jarle!
 Egebaalet,
 Lad det under Himlen ³⁰⁾
 Höjest vorde,
 At harmfuldt Bryst
 Brænde kan,
 Ild om Hjertet
 Sorger optøe." ³¹⁾ —
20. Alle Jarlers Sind
 Lettere vorde!
 Alle ædle ³²⁾ Qvinders
 Sorrig mindre —
 För denne Klagers Række
 Fremsiges til Ende! ³³⁾

29) Disse mærkelige Ord udtrykkes saaledes i *Fols. Saga*: "Bedre var det at *Sigurd* kom mig i Müde, og jeg foer med ham. Her er nu ingen Søn (læst *Sonar* for *Söner*) eller Datter for at fröste mig. Mindes nu *Sigurd* om det vi talte da vi steg i en Seng, at du vilde besøge mig fra *Hæl* og hente mig."

30) Saaledes i den svenske (*himni*). Andre læse *hilm* (Kon- gen, Fyrsten). 31) Heraf skulde man slutte, at *Gud- run* følte sin Død nærme sig, og saaledes anordnede sin Ligbe- gjængelse ved Dödningsbaalet. Jfr. S. 63.

32) Egl. dannede (*Söndom*).

33) Den sidste Strophe fremsiger vel Digteren i sit eget Navn. Jfr. III, 144. 172.

HAMDER'S-MAAL

ELLER

SANG OM HAMDER.

[See den kbh. Udg. II, 487-518, 959-63, samt de övriga nysanförte Skrifter. Da nogle Afskrifter kalde dette (nu vistnok meget ufuldstændige) Digt *det gamle Hamdismaal*, saa er det rimeligt, hvad *Müller* mener, at man har havt flere Sange af det sidste Navn, som og ere blevne benyttede af *Volsunga-Sagas* Forfatter, men at denne ogsaa har brugt det nærværende, sees tydelig nok af de derfra i Sagaen indrykkede fire Vers-linier. Af *Brage* den Gamles Qvad om *Ragnar Lodbrog* (og hans Slægt) findes 5 hertil hørende Stropher i den yngre Edda l. c. S. 145].

1. Snart kom paa Tale
 Ukjære Bedrifter
 I Skumringens Tid,
 Som Alfer bedröved ¹⁾
 Tidlig en Morgen,
 For Menneskers Plagers
 Samtlige Smerter
 Med Sorg at optænde. ²⁾
2. Ej var det nu
 Eller i Gaar,

1) o: Morgenslumringen, som driver Mörkets Alfer paa Flugten. 2) *Gudrun's* smertelige Erindringer kunne siges at indeholde de fleste Arter af Menneskelivets Sorger.

Lang er den Tid
 Der siden forløb;
 Faa Ting ere ældre,
 Og dobbelt för det var ³⁾
 Da *Gudrun* af
Giuke avlet
 Egged unge Sönnar
Svanhilde at hævne.

3. "Eders Söster blev
Svanhilde kaldet,
 Hende *Jörmunrek*
 Med Heste nedtraadte
 Hvide og sorte
 Paa Hærvejen,
 Med graa, gangtamme
Gothers Ög. ⁴⁾
4. Jer siden Sorger trykke, ⁵⁾
 I Konningbaarne!
 Af min Æts Poder ⁶⁾
 Endnu I leve. —
 Eulig er jeg vorden
 Som Aspen paa Bakke,
 Frænder berövet
 Som Fyrren Grene,
 Skilt ved al Glæde

3) Disse Udtryk maa sigte til andre nyere Begivenheder, som den samme Skjald havde senest besjungen, för end han forfattede eller reciterede det nærværende Digt.

4) See *Gudruns* Opford. 2den Str., som, tillige med flere andre, allerede i gamle Tider er bleven indflettet i denne Sang-

5) El. Siden omgives i af Trængsler,

6) 2: Grene-

- Som Skoven ved Löv,
 Da den Qvist-tærende *)
 Kom en lammer Dag." — —
5. Da sagde *Hamder*
 Heflig i Sind: *)
 "Kun lidet har du *Gudrun!*
Högnes Daad berömt,
 Da de *Sigurd* af
 Sövne vakte;
 Paa Lejet du sad
 Og Morderne loc,
 Men dine Tepper,
 De blaa-hvide,
 Som Kunstnere *) væved,
 Flöd i Mandens Blod.
 Da *Sigurd* döde
 Du sad over Liget,
 Ej Glæder du ændsed —
Gunnar sligt dig voldte.
6. Du *Atle* tyktes plage
 Med *Erpurs* Mord

7) Her menes formodenlig Solen, der fortærrer Qvistens og
 tærer de visnede Blade, eller maaske en Hagl- eller Torden-
 hyge i Sommervarmen?

8) Den hidslige *Hamder* over-
 User sin Moder med Bebrejdelser, med Hensyn til hendes Klage
 over at have mistet sine Slægtninge, o: dels ved hendes Bröders
 og dels ved hendes egen Grusomhed, som Skyld i slige Tab.

9) Her er Egennavnet *Völund* blevet til en Hæderstitel for
 udmærkede Kunstnere (efter vor Oldtids Begreber). Det heder
 ogsaa i *Vilk. S. 24de Kap.* at *Valent* eller *Völund* er bleven saa
 berömt i den hele nordlige Deel af Verden, at de bedste Kunst-
 nere, hver i sin Art, hædres med hans Navn.

- Og med *Eitils* •
 Undergang,
 Dig selv blev det værre —
 Saa skulde enhver
 Svinge hvas-egget
 Sværd til Andres Fald,
 At ej mod sig
 Selv han strider.”
7. Andet sagde *Sörie*,
 Forstandigt var hans Sind:
 ”Ej vil jeg med
 Moder trættes —
 Enhver af eder
 Ord¹⁰⁾ synes mangle —
 Hvorom beder du *Gudrun*!
 Da Graad din Tale hindrer.” — —
8. ”Begræd kun dine Brødre
 Og blide Sønner *Gudrun*!
 Nærmeste Frænder
 Lokkede til Kampen;¹¹⁾
 Os begge du begræde
 Som til Död bestemte
 Her paa Heste sidde
 At søge den langt borte!” —
9. Fra Gaarden de foere
 Og fnyste af Harne —
 Unge fremsvæved

10) s: smukke Ord, el. Eders Samtale er uvedbørlig.

11) Her menes vel Ginkungerne, lokkede til den sidste
 strid ved *Atils* forræderiske Indbydelse.

- Over vaade¹²⁾ Fjelde
 Paa hunniske Heste
 Mordet at hævne.
10. Og den Gang
*Erpur*¹³⁾ sagde
 (Den Vakkre leged
 Paa Gangerens Ryg):
 "Ondt er at vise
 Vej den Fejge"¹⁴⁾ —
 Haard nok de sagde
 Træl-Ungen¹⁵⁾ være.
11. Paa Vej de fundet havde
 Den Rænkefulde¹⁶⁾ —
 "Hvor vil den brune Knold¹⁷⁾
 Os Bistand yde?"

12) Et hos vore ældste Digtere hyppigt Tilingsord om Fjeldene, dels fordi de trække Regn og vaade Daaister til sig, dels fordi de som oftest give Floder og Elve deres Udspring.

13) Om ham siger *Fols. S.* (Kap. 51): "Da de vare komne paa Vejen traf de deres Brøder *Erp*." Det samme kan man her slutte af 11te Str. Den yngre Edda synes derimod at antage at alle Brødrene fulgtes ad hjemme fra.

14) I disse Ord ligger sikkert en Hebreldelse (hvorom mere i den kh. Udg. II, 495), men her synes adskilligt at være bortkommet og sammenhængen derfor utydelig.

15) Orig. *Hornligr* er efter Graagaasen en Frigivens Søn med hans forrige Ejerinde, men bruges ellers om Børn som tilside-sættes af Forældrene for de øvrige Sidskende. See Anm. 2 til *Gedr. Opford.* 16) El. listige, snedige.

17) Orig. *Jarpskamr* er bleven ordret oversat i Latin *fusco-brevia*; Brødrene synes at hebreide *Erp* hans brune eller sorte Haar (hvilke den yngre Edda ellers tillægger alle Nisser, samt Bruge den Gamle især *Hamder* og *Sörle*) der tillige vare korte eller afskaarne, ligesom ellers paa Trælle. See den kh. Udg. II, 497-98, 960.

12. *Erpur* da svartø,
 Af anden Moder födt,
 Den Kloge sagde
 At saa han vilde
 Frænder Hjelp bringe
 Som en Fod den anden
 Eller Kroppens ene
 Haand den anden. ¹⁸⁾
13. Af Skeden de flux
 Klingen uddroge,
 Svange Sværdets Eg
 Til Jættindens ¹⁹⁾ Glæde;
 Om en tredie Deel
 De svækked egen Kraft,
 Saa ung Slægting lode
 Segne til Jorden. ²⁰⁾
14. Kaaberne de rysted,
 Sig til Strid beredte; ²¹⁾

18) *Fals*, S. "Ligesom Hænder og Fødder hjælpe hverandre" Den y. *Edda*: "Ligesom Haanden kommer Foden til Hjelp." I begge disse prosaiske Paraphraser fortælles hvorledes een eller begge af de efterlevende Brødre snublede, men reddede sig fra Fald med at støtte sig ved Hænderne, da de indsaa Sandheden af *Erps* Ord. Dette, med mere, er for langt bortkommet af nærværende Digt.

19) Dødsgrindinden *Hels*, eller overhoved Jættindernes, 'Troldkvindernes (hvis Gangere, Ulvene, mættedes af Rov).

20) De forstode *Erps* Svar saaledes som om han ikke vilde hjælpe dem. Den yngre *Edda* siger at de vare blevne saa uskyldig vrede af deres Moders heftige Ord, da hun eggede dem til Toget, at de dræbte *Erp*, hendes Yndlings-Søn, for ret at gjøre hende imod. Da kunde man vel sige at de forlente deres endelige Skjæbne.

21) E. O. fæstede eller istandsatte deres Sværd eller Landser.

- Højbaarne iförtes
Herlig Klædning. ²²⁾
15. Frem Vejene laa,
De fandt Ulykkens Stier ²³⁾
Og Søsters Søn ²⁴⁾
Saaret i Galge —
Vindkolde Mordtræer ²⁵⁾
Vesten for Borgen, ²⁶⁾
Den hængte hæslig dirred ²⁷⁾ —
De her ej bie lysted. —
16. Højt Hallen gjenlød
Af Drikkendes Glæde;
Ikke de mærked
Hestenes Trampen ²⁸⁾
Förend de hørte
Hornblæserens Tuden. ²⁹⁾

22) Det tit ommeldte *Gudeef*; Nordboernes Purpur.

23) ledende til Retterstedet.

24) o: *Roudeef*, deres Søsters Stedsøn. See d. kh. Udg. II, 501.

25) E. O. *Farg-Træer*. *Farg* betyder en *Ulv* og en *Prædica* eller *Misdader*. See d. kh. Udg. II, 501, 828. De gamle Romere kaldte Galgen *det ulykkelige Træ* (*arbor infelix*). Jfr. Ann. 26.

26) Middelalderens tyske Love kaldte Galgen (vistnok af dens da sædvanlige Beliggenhed) *det nordlige Træ*. Jfr. Ann. 25.

27) Grunden for denne Oversættelsesmåde har jeg fremsat i Glossariet l. c. S. 817, 819.

28) *Vols. S.* taler intet om Drikkegildet, men siger blot at Brødrene gik ind til Kong *Järmaurek* og gjorde strax Anfald paa ham. *Skalda* (eller den y. E.) beretter, at de overfaldt ham sovende om Natten, og det samme sees tydelig af *Brage* den Gamles der anførte Digt. *Saxo* siger at *Jarmerik* indholdt en Beleirning, förend Brødrene brøde med deres Hær ind i Slottet.

29) E. O. Förend den modfaldne Mand (Forposten eller den paa Udkik staaende Skildvagt) tudede i Hornet (for at advare om fædtiligt Overfald).

17. Hen de ginge
Jörmunrek at sige
 At seet man havde
 Hjelm dækkede Kjæmper —
 "Taler nu om Raad,
 Vældige hid komme;
 I for de stærke Mænd
 En Mö (ihjel) lod træde."
18. Da lo *Jormunrek*,
 Sit Skjæg med Haanden strög;
 Brynie ej begjærte,
 Kun med Vinen stred —
 Rysted brune Lokker
 Saa til hvide Skjold,
 Sig i Hænder svæve
 Lod den gyldne Skaal.³⁰⁾
19. "Salig jeg mig priste,
 Hvis see jeg kunde
 Her i min Hall
Hamder og *Sörle*;
 Jeg skulde dem binde
 Med Buestrænge,
Giukes gode Börn³¹⁾
 Paa Galgen opfæste." —
20. Da sagde *Hrodur glade*,³²⁾

30) Den hele Strophe udtrykker *Jormunreks* Foragt for et saa uforsigtigt Anfald, og hans trygge Lid til sin store Overmagt.

31) for Afkom (Dattersønner).

32) Synes at være et Egennavn, og da at betegne *Jörmunreks* Moder; men det kan og betragtes som et Tillægsord, der vel betyder: *høverende* (over Sejer) og kunde da måske antyde Nifingernes Moders (*Gudrun's*) uførmødelige Nærværelse, for at

Stod paa højen Tillie: ³³⁾
 "Fyrste!" — til Manden ³⁴⁾
 Sagde hun — "De tvende
 Mænd ene formaa
 Mod tusende ³⁵⁾ Gothen,
 Thi sligt de vove,
 At hine dem ej kunne
 Binde eller slaa
 I Borgen den høje." ³⁶⁾ —

21. Strid stod i Salen,
 Sönder Bægre sprunge;
 I Blod af *Gothers* Bryst
 Laa de faldne Mænd.
22. Da sagde *Hamder*
 Heflig i Sind:
 "Du *Jörmunrek*
 Önskede vort Komme;
 See nu dine Födder,
 See nu dine Hænder
Jörmunrek! kastes
 I hedeste Ild." ³⁷⁾ — — —

styrke dem ved overnaturlig Trolddomskunst. En saadan Fortælling har ogsaa *Saxo* fulgt, da han siger at en Troldqvinde, som hed *Guðrun*, hjalp Brødrene ved Koglerie, saa at *Jarmeriks* Folk bleve slagne med Blindhed og dræbte hiisanden indhyrdes.

³³⁾ Forhøjning eller Arne (see Glossar. l. c. S. 669-70, samt Anm. 96D) — maaske for ret at kunne öve Trylleriet.

³⁴⁾ Bl. Sönnen, Slægtningen. ³⁵⁾ E. O. ti Hundrede.

³⁶⁾ Jfr. Anm. 32, i Slutningen. *G. Magnæus* vil at den talende Qvinde er Kongens Moder, og giver den hele Strophe den Mening (ved en anden Konstruktion og en spørgende Retning) om vel to Mænd formaa at binde eller slaa 1000 Mænd? o. s. v.

³⁷⁾ *Fcl. S.* "Hamder aflag begge *Jörmunreks* Hænder og Sörlø begge hans Födder." *Skalda*: "De hug Hænder og Födder af ham."

23. Med hule Röst som Björnens
 Brummen ligned;
 Da brynicklædte Kjempe ³⁸⁾
 Kjendt blandt Fyrster ³⁹⁾ svarte:
 "Kaster Stene paa
 Jonakurs Sønner,
 Af Landser, Egge, Staal
 Da ej de saares kunne." ⁴⁰⁾

Saxo: "Jarmerik havde mistet baade Hænder og Fødder, laa saaledes lemlæstet og vältede sig mellem de døde Kruppe." Dermed stemme *Brage* den Gamles Udtryk temmelig nøje. Efter *Jornandes* blev *Ermanarik* meget svækket ved de svære Saar som Brødrene havde tilføjet ham. En forunderlig Overensstemmelse blandt saa mange forskellige Vidner!

38) Orig. *Baldur*, som i Poesie baade kan betegne en anden Gud, og en Helt eller Fyrste overhoved. I Island bruges endaa Talemaaden: *Mann-Baldur*, o: en *Baldur* blandt Menneskene, om en ypperlig Mand.

39) El. Guder; eller vel kjendende Guderne o. s. v. (*regin-kungr*) eller nedstammende fra, beslægtet med Guder eller Fyrster (*regin-lungr*).

40) I det foregaaende har *Vol. S.* Forfatter troet at *Odin* var neent. Han siger nemlig: "Mange Mænd faldt for deres Hænder, men Jern heed ej paa dem; da kom en Mand til, der kan havde et Øje og var noget til Alders. Ej ere I vise Mænd, sagde han, at I ej kunne tilføje disse Mænd Bane. Kongen svarede: Giv os Raad dertil, om du kan. Han sagde: I skulle slaa dem ihjel med Stene, og saa blev gjort." — — *Brage* den Gamle beretter og, i de Brudstykker som vi have af Qvadet om *Ragnar*, at Brødrene tilsidst bleve stenede ihjel, uden at tale om, hvo der gav det Raad. I *Skalde* heder det: at da Brødrene ej kunde overmandes ved Vaaben, fordi de Harnisker og Hjelme som *Gudrun* havde givet dem ej kunde beskadiges af Jern, gav *Jornundrek* det Raad at kaste Stene paa dem. *Saxo* siger udtrykkelig, at *Odin*, der altid havde faderlig elsket de Danske (som Forf. gjør til *Jarmeriks* Underaanter) havde undervist dem om at kaste store Stene paa Brødrene, da ingen Vaaben kunde bide paa dem, fordi de havde gjort sig haarde ved Tryllesange. Her har man ellers Oprindelsen til forskjellige af Stenenes poetiske Benævnelser, endog i meget gamle Digte, f. Ex. *Jonakurs Sønners Harm* i *Ynglingatal* (fra det 9de Aarh.) i *Yagl. S.* 39te Kap. *Jfr. Saga-Bibl.* II, 377.

24. Det sagde da *Hamder*
 Heflig i Sind:
 "Du gjorde Broder! ilde
 Ved denne Bælg⁴¹⁾ at aabne,⁴²⁾
 Tit af den Bælg
 Bittre Raad udfore."⁴³⁾
25. "Mod har du *Hamder*!
 Blot du havde Forstand!
 Den Mand fattes meget
 Som mangler Fornuft. —
26. Af Hovedet nu var
 Hvis *Erpur* levet havde,
 Han vor kamp-raske Broder
 Hvem paa Vejen vi fældte,⁴⁴⁾
 Den modige Kriger!
 Os Diserne⁴⁵⁾ egged
 At dræbe vi skulde
 Fred-hellige Mand!
27. Ej burde os hændes
 Ulvenes Færd
 Indbyrdes at slaes
 Som Nornernes Hunde,⁴⁶⁾
 Der glubske i Örkner
 Opfostrede vare.

41) Sandsynligvis Munden. Jfr. III, 136 (Var. 26) den danske Talemaade: *Skevalderpose*, og Ordsproget: *Man kan ej binde for Folkemunde*. 42) E. O. lose. See Anm. 41.

43) Uden Tvivl mangler her et betydeligt Stykke, som før har underrettet om Aarsagen til denne Irettesættelse af *Hamder* til *Sörle*. Det var maaske *Sörle* som begyndte først at kaste med Stene, mod *Gadrungs* Raad, efter *Fols. S.* Fortælling.

44) Disse 4 Länier anføres i *Fols. S.* 51de Kap.

45) De onde el. vrede Nørner. 46) Jfr. III, 278 (Anm. 10).

28. Vel have vi kjempet,
 Staa paa Dynger Lig
 Af sværdmattede Mænd
 Som Örne paa Qviste;
 Heltes Ære have vi naaet
 Om i Dag eller Morgen ⁴⁷⁾ vi falde, ⁴⁸⁾
 En Aften Ingen lever
 Efter Norners Dom. ⁴⁹⁾ —
29. Der faldt *Sörle*
 Ved Salens Gavl,
 Men lag Huset
Hamder segned. ⁵⁰⁾ —

47) I Orig. Enten vi døde (skulde dø) i Gaar eller i Dag.

48) Jfr. III, 121-22 (*Havamamal* 76-77) 154.

49) Jfr. Anm. til den kh. Udg. II, 517-18, hvor G. Magnússon anfører det hertil passende Sted af *Ænsiden* 9de Bog: *Stat una cuique dies, brevis & irreparabile tempus.*

50) Ogsaa efter *Fels. S.* endte de her deres Liv. I *Skalde* heder det: "Der faldt *Sörle* og *Hamder*; da var ogsaa *Glücks* hele Slægt og Afkom uddød." *Guðrun* skulde altsaa, efter nogle Qvad eller Sagn, ikke have oplevet sine langstlevende Sønners Død. Muelig har hun forudsæet den, og saaledes endelig er død af Sorg, tillige over hendes elskte *Erpurs* Mord. Jfr. *Guðrunas Opfordr.* Str. 19, Anm. 31. Saaledes ender det store Sörgespil, hvis Optrin Oldtidens fleste Skjalde, efter *Skalde's* Vidnesbyrd, have besjunget paa forskellige Maader. Ogsaa søgte man at give billedlige Forestillinger deraf; saa siger f. Ex. *Brage den Gamle* i det tit anførte Digt, om et Skjold som Kong *Ragnar Lodbrog* havde skjænket ham, og hvorpaa *Sörles* og *Hamders* sidste Bedrifter vare fremstillede:

De Heltes Fald jeg skuer
 Paa Skjoldets fævre Hvalfving
 Med andre Sagn i Mængde. —
 Mig *Ragnar* det har givet.

(Jfr. *Saga-Bibl.* II, 384-96, samt mine *Bidrag t. nord. Archæologie* s. 86 o. f.)

HENVISENDE ORDBOG

OVER DE I DEN

AELDRE EDDA

FOREKOMMENDE

MYTHOLOGISKE NAVNE.

[De, som betegnes med en Stjerne ere hverken nævnte eller ommeldte i den ældre Eddas her oversatte Digte, men blot i Kommentaren].

A.

Aandrimner (*Andhrimnir*) Gudernes Kok el. Kjøgemester I, 172, 237, 239.

Æ (*Ái*) en Alf I, 36, 58.

Agnar, *Hröðungs* Søn, opfostret af *Frigga* I, 165. Hans endelige Skjæbne 166, jfr. 189, 192.

Agnar, *Geirröds* Søn, viser sig velvillig mod *Odin*, der kaldte sig *Grimner*, og undervises af ham I, 167 o. f. Bliver Konge i *Gothland* 188, jfr. 191-92. *Mythens* Betydning I, 134.

Albrænderen. S. *Alsvidar*.

Alda-fadir (*Alldafadir*) a) *Tidernes* eller b) *Folkenes* Fader I, 101. See *Odin*.

Alf (*Álfr*, *Álfur*) et særegent men ellers almindeligt Navn for Alfe (hvoraf *Dvergene* ere en Art) I, 36. S. *Alfe* og jfr. *Egenn. Register*.

Alfader (*Alfadir*, *Alifadir*) et af *Odins* ypperste Navne, tillagdes ham som

vor Verdens Skaber samt Guders og Menneskers Fader I, 76, tillige som Aarets og Tidens Fader, samt Gud for Lysets eller Solaaarets Første Maaned 157, jfr. 272; tillagt ham i Almindelighed I, 185. II, 218, 230. III, 285. (I Henseende til Universet maatte Navnet dog snarere tilkomme den højeste ufattelige Gud, som gav Verdensstoffet det første Liv og Bevægelse. Jfr. I, 67, 69, 110-111). Selv den kristne *Arnor Jarlaskald* (først i det 11te Aarh.) tillod sig at kalde *Odin Alfader*. Ellers svarer det ganske i Betydningen til det gr. Παντατορ, anvendt af *Orpheus* paa *Zeus* eller *Jupiter*.

Alfe, *Alfer* (*Álfar*, Eukt. *Alf*) aandelige Mellemvæsener mellem Guder og Mennesker; Naturens underordnede og som oftest usynlig virkende Elementar-Aander, *) inddel-

*) En skjøn og treffende Beskrivelse over *Alferne* eller *Fairies* findes i en gammel skotsk Folkevise: *the young Tamlane* (hvortil *Walter Scott* har skrevet en berømt og lærerig Indledning) i *Minstrelsy of the Scottish border* II, 197-98. De siges der at kunne forandre deres Skikkelser og Legemer, boe i Jord og Luft, i Nøddeskallen som i

te i to Hovedklasser, nemlig 1) *Lysalfe*, der atter vare *a)* empyræiske eller overhimmelske, hørende til Lysalfernes (samt maa-ske tillige Flammeverdenen *Muspels*) överste Regioner, og *b)* hørende til vor Himmel eller Verden. De vare af Asagudernes Natur og stode under deres, især Solguden *Freyrs* Overbefaling I, 197. II, 197. Jfr. 107, 119. 2) *Mörkalfe* eller *Sortalfe*, som især hørte til Underverdenen, samt vare Jætterne undergivne. Til disse regnes som oftest *Dvergene*, skjönt *Valas Spaad*, dog synes at kalde alle Jordens Alfe tilsammen med dette Navn, mueligen paa Grund af deres atomistiske ogsom oftest usynlige Væsen. En stor Deel af dem opregnes i det nævnte Digt I, 34-37, jfr. 57-59, 67. II, 119. See endvidere I, 49 o. fl. St. II, 28-29, 31. III, 162. Deres Dyrkelse II, 35. Som en Art af erotiske Genier II, 34. III, 40, 54. *Alferne* siges at *skjelne*, samt sættes for alle de bedre Elementaraander overhoved II, 218, 230. De til Alferne hørende qvindelige Væsener kaldtes *Diser*. See *Lysalfe*, *Mörkalfe*, *Alfmoer*, *Diser*, *Dverge*, *Vætter*.

I Oldtiden dyrkede man Alferne ved visse Fester og Offre som kaldtes *Alfa-blót*. Deres Navn og Overtroen om dem have forplantet sig blandt Almuen i de nordiske Lande paa mangfoldige Maader. I Danmark kaldes de *Elve*, *Ellefolk*, *Ellisser*; i Norge *Alfe*, *Alve*; i Sverrig *Ælf*, *Elf* (*Elf-wor*); i Engelland og Skotland *Elf* (*Elves*); i Tydskland *Alp*, *Olp*, *Elb*, *Elfo* o. s. v. Angelsaxerne kaldte dem *Ælf* (*Ylfe*) samt afdelte dem efter deres Boliger i Bjerge, Skove, Træer, Floder, Kilder o. s. v. Dvergene holdte de og for en Art af Alferne. Den svenske Almue inddeler dem endnu i *gode* og *onde*. De første opholde sig i Luften, dandse paa Marken eller sidde paa Træernes Blade. De sidste ansees som et underjordisk Folk, der ofte forarsager Sygdomme og andre Uheld. Overhoved sporer man endnu Alfernes gamle Virkekreds i den skandinaviske Mythologie, da *Havmand*, *Havfrue*, *Marmæle*, *Strömkarl*, *Fossegrim* og *Nökke* boe i Have, Søer og Elve; *Djur-rer*, *Huldrer*, *Skovfruer*, *Ellepiger* o. fl. i Skove og Marker; *Dverge*, *Pu-*

Hallen, slumre i Rosenknoppen, baltre sig i Strømmen, flagre i Vindene og fremglide paa Solstraaen.

ker, *) *Ellefolk*, *Underjordiske*, *Vætter*, *Tostevætter* eller *Tømtgubber*, *Nisser* i Bjerge, Høje og underjordiske Huler. Af Hedningernes Offeringer til Alferne finder der endnu overalt Levninger blandt meget overtroiske Almuesfolk. Ogsaa ansees de endnu paa mange Steder som gode Væsen; det sees best af deres Bivavne i forskjellige Lande, som i Island *Líf-lingar* (Yndlinge; kjære, blide Folk); i Norge og tildels i Danmark gode *Vætter*, gode *Drenge*; i Tydskland *gute Kinder*, *Huldchen*, *das stille Volk*; paa Man og Irland *good People*; Skotlands Lavlande *good Neighbours* (gode Naboer); *good fellows* (gode Fyre) samt *seely people*, *seely Wights* (salige Folk eller Vætter); Højlandene *Fredens Folk* o. s. v.

Alfheim (*Álfheimr*) Lysalernes eller Lysets Aanders Bolig eller Opholdssted. *Freyrs* Gudeborg eller Himmeltegnet Stenbukken I, 148, 169, 196, jfr. 152 o. f. **). *S. Alfse*, *Lysalfe*, *Sortalfe*.

Alfmøer eller *Nymphes*, maaske erotiske (9 i Tallet) hos *Menglade*, tilbødte af deres Dyrkere III, 55, 63. *S. Alfse*, *Dier*.

Algrön, en mythisk Öe II, 143, 157. Angelsaxen *Cædmou* kalder Jorden *Algrön* (*Ælgræne*) og her kunde maaske den selv samme Benævnelse betegne den paa en allegorisk Maade.

Alsvið (*Alsviðr*, *Alsvinnr*) den ene af Solens Heste I, 80, 263-64. IV, 47. Jfr. II, 219, 231.

Alsvið (*Alsviðr*) el. *Asvið* (*Ásviðr*) Jætternes ældste Runemester III, 139, 166.

Alsvið. *S. Surtur*.

*) I Sverrig og Island (en Art af Dverge); deraf *Shakespeare's Puck*, som uden al Tvivl, ligesom hans fleste Øvrige Aande-Væsen, tilhører den engelske Overtro i hans Dage, men ikke hans egen Opdigtelse.

**) Ellers satte man et andet *Alfheim* (Sortalfernes Helliger) under Jorden, hvortil Almannens senere Forestillinger i Island, Skotland, Danmark, Norge o. s. Lande, mest have hæftet sig. Det kan og kaldes *Alfrú* (Alfernes Rige) hvoraf vel det skotske *Brick* ligesom *Elfland* er det isl. *Alfland*. Jfr. *Heldenbuchs* Dvergekonge *Elberich*. I *Thorsdræpe* nævnes Sortalfernes Verden *Alfheim*, da Talen er om en Jætte, deres Frænde. Et Landskab ved Norges og Sverrigs Grænse (mellem Gothelven og Romelven) har og haaret Navnet *Alfheim*, ligesom og dets Indbyggere deraf kaldtes *Alfer*. Det er uvist om Dæmøner eller Mennesker menes ved *Alfer* III, 249-50, hvor *Poland* kaldes deres Andører eller Staldbruder.

Alsvið. S. Egenn. Reg.
Altyv (*Alþjófr*) en Sort-
 alf, betegnende Natten
 eller Mørket I, 35, 58.

Alvalde (*Allvaldi*) ellers
 kaldet *Ólvaldi*) Jætten
Þiasses Fader I, 44.

Alvis (*Alvis*) en Dverg el-
 ler Sortalf om hvem Dig-
 tet *Alvismaal* handler II,
 3 o. f.

Alvitur, en halvmenneske-
 lig Valkyrie. S. Eg. Reg.

Amsvartner (*Amsvartnir*)
 en mythisk Sö med en
 Holm (kaldet *Lyngve*)
 hvorpaa Fenris-Ulven er
 fængslet I, 248. II, 297,
 314). (Den beskrives ud-
 førlig i haandskrevne Ex-
 emplarer af *Skalda*; man
 kan lettelig slutte sig til,
 at ved den menes de sorte
 og störkneende Lava-
 strømme). S. *Fenrer*.

Anar, en Alf I, 35.

Andvare (o: *Andvari*,
 Luftning, Kuling) *Oins*
 Sön, en Alf eller Dverg,
 som opholdt sig underti-
 den i Vandfaldet *Andva-
 refos* i Skikkelso af en
 Gjedde, men fangedes af
Löke, og tvanges til at af-
 hænde ham alt sit Guld
 til den sidste Ring, som
 siden stiftede alle Ulyk-
 ker saavel i Modtageren

Hreidmars, som siden i.
 Volsungers, Budlungers
 og Giukungers Slægt IV,
 19 o. f.

Angeia (*Ángeya*) en af
Heimdalls ni Mödre III,
 19, 31-32.

Angurbode (*Ángurbodi*, o:
 den, som bebuder Sorg
 eller Uheld, efter Nogle
Augurbodi, *Ögurbodi*,
 af samme Betydning) I, 57,
 jfr. 120. II, 230. Med den-
 ne Jættinde avlede *Löke*
 tre Uhyrer, nemlig a)
Fenris-Ulven I, 248. III,
 20. b) *Midgaardsormen*
 II, 68, 80, og c) Döds-
 gudinden *Hel* II, 218, 230.

Arvakur (*Árvakur*) den
 anden af Solens Heste I,
 80, 263-64. IV, 47.

As, *Asa*, *Asa-gud* (*Ás*) II,
 105, 224; i Flertallet: .

Aser (*Æsir*, maaske un-
 dertiden *Asar*) Stjerne-
 himmelens eller Æthe-
 rens og overhoved vor
 Verdens ypperste Gu-
 der *) I, 67, 33, 163, 194.
 II, 29, 40, 118-19, 197,
 306. Tre af dem (*Börs*
 Söner, hvoraf *Odin* var
 den överste) skabe Ver-
 den eller opføre Vordens-
 bygningen I, 32, 55; an-
 lægge Gudernes Templer

*) Tydelige Beviser for en saadan Tre om Guderne hos Ger-
 manerne indeholde Amsvartners Taler i Tacit. Ann. XIII,
 54, 56. Perserne kaldte Himmelen *Asman* (Zend. *Asmenam*) o.
 s. v. Overhoved vil vel *Lucretii's* Udsagn gjælde om de
 Heste Folkelag:

In caelo Deum sedes & templa locantur.

Jfr. dette Værk I, 33, 169. III, 69 o. fl. St.

eller Sloue paa *Ida*-Sletten, samt fremstilles som de første Værkmestere eller Kunstnere; anordne Dagens og Aarets Tider; lege med Stjernehimmels Guldtafl I, 33, 56. Deres kosmogoniske Krig med *Vanerne* I, 94, 114-15. II, 295, 313. De skabe Dvergene eller Alterne som høre til vor Verden I, 34-37, 57-59, samt de første Mennesker I, 57, 59. Straffe *Guldveigjer* Drab, begaaet af Menneskene I, 40, 60. Raadslaa over *Freyas* Bortførelse I, 40-41, 61. Raadslaa for at gjenfinde *Thors* Hammer II, 110. Raadslaa over et Gjæstebud som *Ægtr* skulde give dem, og den store Bryggerkjedel som han manglede dertil II, 60 o. f. Betages af tunge Anelser II, 218, 230. Søge at udforske det Tilkommande ved Spaadomskunster II, 60, 75, 218-19, 230-31. Raadslaa atter om *Baldurs* Drømmes Betydning II, 251. Komme sammen til et Gilde II, 60 — i *Vingolf*, tilligemed *Asynierne* II, 225; ligeledes hos *Ægtr* II, 272 o. f. 283 o. f. De drikke ellers, eller bivaane Gilder, i *Einheriernes* Selskab I, 95, 115-16. Udelukke Morderen *Loke* af deres Samfund II, 284, 287 o. f. De holde Dom ved *Ygdrasill* I, 177, 254.

Asers og *Jætters* Slægtskab og Fjendskab I, 112 (jfr. 106) II, 172. *Asers Sønner* (*Asa-synir*) oftest det samme som *Aser* I, 182, 268. II, 186, 285. Synes at betyde *Asafolket* el. dets *Hövdinger* II, 19, jfr. 31. *Asers Venner*, eller *Følgesvende* (*Aslidar*) II, 191, 204. *Asernes Land* er *Himlen* I, 169, 194. Jfr. II, 29-30. (S. *Asgaard*, *Valhall*); deres *Bro* er *Regnbuen* I, 177, 254. (S. *Bif-røst*); deres *Vej* *Melkeveien* (*Bil-røst*) I, 217-18; deres *Heste* opregnes I, 177, 254. *Aserne* siges at have været ellers efter *Baldurs* Død III, 17; paakaldes af Menneskene IV, 43. (S. *Bønner*, *Offringer*); forsamles til et Stævne for den sidste Kamp begynder I, 49, 67. De undergaa tilligemed vor Verden I, 47-51, 67-68. (Jfr. *Os-copner*, *Vigrid*); men forsamles atter, efter *Verdens* Forryngelse, paa *Ida*-Sletten, samt tiltræde deres forrige Forretninger og Ejendele I, 52, 68-69, 130. (Gudinderne kaldes *Asynier*).

Af *Asernes* Dyrkelse har man i de nyere Tider villet finde forskjellige Levninger i det norske Almue-Sprog, f. Ex. Udraabet *As*, Ordet *As-Vætr* o. s. v. Om *Aserne* som menneskelige Hierarker

og de efter dem opkaldte Folk see Indledn. XLVI. II, 314-15. Jfr. III, 25-26. Meget rigtig har *Nyerup* anmærket herved af *Strabo*, at Geterne, visnok et med Gotherne beslægtet Folk, gave deres Kongers Raadgivere Titel af *Guder*: *Fyrsterne* kaldtes *Guder* af mange asiatiske o. fl. Folk, ligesom det endnu skeer, og i vore ældste Skjaldedigte have *Guder* og *Fyrster* desamme Benævnelser. (Det menneskelige *Asa*-Folks Forhold til *Guderne* vil nærmere udvikles i min *Edda-Lære*). Jfr. *Asgaard*, *Börs Sønner*, *Odin* o. fl.

Aser og *Alfer* nævnes sammen som beslægtede Væsener I, 49, 67, 169, 194. II, 107, 119, 182-83, 197, 270, 283, 307, 288. III, 143, 144. IV, 32, 48.

As-Odin, *Asa-Thor*. See *Odin*, *Thor*.

Asgaard (*Ásgardr*, *Ásgardur*, i Fl. *Ása-gardar*) *Gudernes Land*, 5: *Stjernehimmelen*, *Æther*, *Jordens Himmel* I, 156, 169, 194, 270-71. II, 6, 77, 106, 118, 123. III, 68, 70. I yngre Skrifter forekom-

mer det og som et *Gudebjerg* eller et *jordisk Land*, liggende midt i *Verden*, hvor *Guderne* først aabenbarede sig for *Menneskene*, eller *Fyrster* herskede, som udgave sig for *incarnerede Guder* og udbredte derfra den asiatiske *Gudsdyrkelse* til vore *nordiske Lande*. *Asgaard* kaldes og *Godheim* (*Gudernes Verden*) og *Asaheim* (*Asa-Folkets Boliger*); *Asgaards* Navn i de nyere *Kjempeviser* II, 95-97. See foran under *Aser*.

Ask, *Askur* (*Askr*, *Askur*) den første Mand, hans *Skabelse* I, 37, 59, 119. Jfr. III, 164. *) (De græske *Myther* omhandle paa flere Maader *Menneskets Skabelse* af *Æsketræet*, uden at nogen *Rimelighed* kan antages for deres *Indvirkning* paa de *nordiske* i *Middelalderen*).

Asmund (*Ásmundr*) en Jætte eller *Kjæmpe*, hos hvem *Odin* var som *Gjæst* under Navn af *Jauk* I, 185.

Asynter (*Ásynjur*) 5: *Asinder*, *Asa-gudinder*; deltagende i *Asernes Gilder* og *Raadsforsamlinger* II, 226

*) *Senonernes Sagn* (hos *Tacitus*) om en hellig Skov eller *Lund* "hvorfra Folket var oprundet" synes virkelig at vidne om en sanden Tro hos de gamle *Tydske* (*Germania* Cap. 39). *Saxernes* Æste *Anfører Askanes* er vel *Eddaernes Askur*, ligesom deres *Folkesagn* ogsaa vilde, at han er fremsvøvet af en Skov ved en Kilde i *Harzbjergene*, Høgsaavel som det hele Folk. S. *Grimm* *Volkssagen* II, 62.

251, 283 o. f. Paakaldes af Menneskene I, 219. III, 11. IV, 43, 132. Videre see *Freya*, *Frigga* o. s. v. *Atla*, en af *Heimdalls* ni Mödre III, 19. *Atridi*, et af *Odins* Navne I, 85. (Tillægges ogsaa *Freyr*). *Atvard* (*Atvardr*) en Alf III, 54. (Efter nogle eller endog de fleste Atskrifter maa han bortfalde, og de øvrige der opregnede blive da ni, naar *Loke* undtages. Dette er glemt at anmærkes i Varianterne, hvorfor Anmærkningen til *Fsv. M. Str.* 35 er bleven noget uforstaaelig). *Audumbla* en mythisk Ko, som opfostrede *Ymer*, den chaotiske Jætte, samt

gav *Bure* Tilværelse og Liv I, 106.

* *Audur*, Nattens Søn I, 107, 108.

Aurboda, udtalt *Öjrboda* (*Aurbodi*) *Gymers* Hustru og *Gerdes* Moder I, 167. III, 17. (*Aur* betyder *Dynd* og sandsynligvis i det ældste Sprog tillige tykke *Dunster*. *Gymer* er uden Tvivl Oceanet, især det nordlige, hvis Mage *Dunstkredsen* eller *Nordpolens Taage* kan siges at være, men *Gerda* eller *Nordlyset* begges Foster el. Datter).

Aurboda. S. *Alfmøder*.

Aurgelmer. S. *Örgelmer*.

Aurglasa. S. *Öirgiаса*.

Aurvangr. S. *Öirvang*.

Austre. S. *Östre*.

B.

Baldur (*Balldr*, *Baldur*) *Odins* anden Søn (næst efter *Thor*) Gud for Sommersolen, den skjönneste, blide og lyse Aarstid overhoved, samt alt det gode i Naturen, dog især, som Maanedsgud for Himmeltegnene *Tvillingerne* eller Solbuset *Breidablik*, og saaledes dyrket ved Mid-sommers-Festen m. m. I, 16-18, 148, 171, 212-15. II, 200, 243, 266, 278, 312. Jfr. 153. Kaldes *Ullers* Frænde eller Vinterens Broder I, 196. II, 252, 260. Hans sørgelige Drømme II, 245, 251, 260. Hans

Mord af *Höder* eller *Mörket* I, 20, 43, 62-63, 214. II, 243 o. f. 256 o. f. Hans Moder *Frigga*, alle Guderne og hele Naturen (paa *Thöck* eller *Loke* nær) begræde hans Død I, 43-44, 63, 214. *Odin* hvisker ham hemmelige Ord i Øret førend han lagdes paa Ligbaalet I, 99. 129-30. (Ellers blev han brændt i sit Skib *Hring-horne*, som stødtes ud paa Søen af Jættinden *Hyrrokin*; jfr. *Draupnir*). Hans Ligbegjængelse var en Hovedgjæstand for ældgamle bil-

ledlige Forestillinger II, 47. Hans Bolig og Modtagelse i *Helheim* II, 255-56, 262. *Hermod* søger (Iorgjæves) efter *Odins* Befaling, at hente ham tilbage I, 209. Han savnes af *Frigga* i *Ægers* Gjestebud II, 295. Nævnes som død af *Hyndla* III, 17, 30. Hans Betydning i ethisk-allegorisk Henseende II, 278. Efter hans Død vare Aserne kun elleve III, 17. Han oplives atter og gjenkommer til den nye Verden, hvor alt Ondt forsvinder, samt boer i *Odins* Vaaning I, 53, 69, 214-15. Hans Død er Forbilledet for Verdens Undergang o. s. v. I, 214-15. *Baldurs-braa* (eller Öjenhaar) en ham helliget Blomst (ligesom Urterne: *Baldblomme*, *Baldrian* o. fl. ogsaa menes at bære hans Navn) I, 213. Hærens eller Folkets *Baldur* kaldes en ypperlig Fyrste IV, 66. (Endnu kaldes en ypperlig Mand i det islandske *Mann-Baldur* eller en *Baldur* blandt Menneskene). *Baldur* dyrkedes ogsaa af Venderne, og ligeledes, som *Solen*, under Navnet *Beal*, *Bealan* af de celtiske o. fl. Folk, som tændte Midsommers-Baalene til hans Ære m. m. Den asiatiske Baals Dyrkelse synes tildels at ligge til Grund for en stor

Deel af det europæiske Hedendom II, 243-44. Den yngre Eddas vidtløftige Fortælling om *Baldurs* Død og Forsøgene til at udfrie ham af Underverdenen kan læses i *Rasks* Udgave S. 64 o. f. *Nyerups* Oversættelse S. 76-83, hvormed hans mytolog. *Wörterbuch*, der ogsaa har taget Hensyn til *Saxos* Beretninger, kan sammenlignes. Foruden *Evald* og *Oehlenschläger* har *de la Motte Fouqué* ogsaa bearbejdet dette rige Stof dramatisk i hans *Baldur der gute, ein Heldenspiel in sechs Abentheuern* 1818. — *Baldursbrönd*, Navnet paa en Landsby mellem *Kjöbenhavn* og *Roeskilde* (ommeldt af *Saxo*) vedligeholder endnu Erindringen om denne Gud og den mythiske Tidsalder i Danmark; ligeledes *Balderstøke* i det Slesvigske m. fl.

Baleyg (*Båleygr*) et af *Odins* Navne I, 184.

Barre (*Barri*, *Bari*) en Alf III, 54.

Barro (*Barri*) en Lund (eller *Barey*, en Öe) hvor *Freyr* og *Gerde* komme sammen til et Kjerlighedstævne II, 168, 173, 194, 205-6.

Baugregin. S. *Kredsguden*. *Baugvör*. S. *Böjgvör*.

Bavör, en Alf I, 35.

Bedöveren. S. *Dain*.

Bele, Beli (Bell) en Jætte, ombragt af *Freyr* I, 50, 67. II, 169, 176, 186, 198-199.

Belsta eller *Bestla*, en Jættinde, *Börs* Hustru og *Odins* Moder I, 106. III, 138, 165.

Bergelmer, en kosmogonisk Jætte (fra hvem alle de nyere Jætter og Riser siges at nedstamme) I, 91, 93, 106, 109.

Berg-riser, en Art af Jætter. *Bestla*. S. *Belsta*.

Beygver (Beyggvir) *Freyrs* Tjener eller Opvarter II, 283. Hans Ordstrid med *Loke* 298-99. Betydning m. m. 307, 314. Jfr. *Beyla*.

Beyla, *Freyrs* Terne II, 283. Ordstrid med *Loke* 302. Betydning m. m. 307, 317. Jfr. *Beygver*.

Bjergriser (Berg-risar) en Art af Jætter (tildels lignende den græsk-romerske Mythologies Satyrer og Fauner) som mentes at opholde sig inde paa Jordkredsen, især ved dens yderste Kanter, samt i Ørkener og paa vilde Fjelde. Undertiden forvexles de og med de udgaardske Jætter. Visse Ur-ludvaanere i de nordiske Lande sagdes at nedstamme fra Riser og Halv-Riser. S. *Jætter*.

Bif-linde (Biflindi, Biflyndi) et af *Odins* Navne I, 185. Som Maanedsgud I, 158.

Bif-röst, Regnbuen eller Gudernes Bro, hvorover *Thor* dog ikke ager I, 177. Ypperst af alle Broer 183, 270. Bevogtes af *Heimdall* II, 221. Bestiges af ham i Morgenstunden II, 229, 239. Jfr. IV, 47. Den er sandsynligvis forskjel- lig fra:

Bil-röst, o: Melkevejen (ellers kaldet Gudernes Vognvej eller Kjörevej) som brister under *Muspells* Sønner, da de drage ovenfra til den sidste Kamp, saa at deres Heste maa svømme gennem (Luftens) store Floder. IV, 33, hvor *Bilröst* elter Membranen og de fleste andre Haandskrifter vel maa restitueres for *Bif-röst*. (*Bil* regnes af den yngre *Edda* blandt Asynierne, og hører uden al Tvivl, ligesom Maanen, især til den natlige Himmel. Om *Melkevejen* kaldtes hendes Vej, kunne vi nu ikke sige med Vished. Andre Forklaringer over Navnet, og nærmere Beviser for denne Sætning, skulle nøjere udvikles i min *Edda-Lære*).

Bild (Bildr, Bildur) en Alf I, 36.

Bileyg (Bileygr) et af *Odins* Navne IV, 184.

Billing (Billingr) en Alf I, 36. Jfr. III, 157.

Bilskirner (Bilskirnir) *Thors* Slot med 540 Hvæl-

vinger, betyder Athmo-
sphæren eller Sky luften
I, 174, 250. II, 50.

Blugvör (*Blúgvör*) en alle-
gorisk Furie III, 217, 228.

Blivör, en Alf I, 35.

Blört, o: Klar, Skinnende.
S. *Alfsmøer*.

Blid } o: Blid, Blidhed.
Blidur }

S. *Alfsmøer*.

Brage (*Bragi*) Digtekun-
stens og Veltalenhedens
Gud, *Idunnas* Ægte-
mand, kaldes den ypper-
ste blandt Skjalde I, 183,
270. Fremtræder som
Gudernes Taler II, 287.
Brages Taler (*Braga ræ-
dir*) en Deel af den yngre
Edda, siges at være grun-
dede paa hans Fortællin-
ger til *Ægir*, da han besø-
ger Asaguderne II, 270-71.
Runer paa *Brage's* Tun-
ge IV, 47. Han elsker
stærke Drikke II, 90, 310.
Han udsendes af *Odin*,
tilligemed *Heimdall* og
Loke, for at udfritte den
i Jætteverdenen fortrylle-
de *Idunna* II, 212, 222.
Bliver der hos hende 224,
237. Var i *Ægers* Gjæ-
stebud II, 253. Hans Ord-
strid med *Loke* (som be-
brejder ham Feighed og
Prælerie) 287-89, 309. *Bra-
ge*-Bægeret, helliget ham,
uddrikkes Jule-Aften ved
højtidelige Løfters Aflæg-
gelse III, 269-70. Hans
Betydning og Egenskaber
II, 308. Jfr. *Idunna*. [Ri-
meligvis har hans Erin-

dring vedligeholdt sig i
Sverrig og Norge ved
Troen paa forskellige
musikalske Aander, skjönt
hans rette Navn der har
tabt sig; derimod findes
det maaske i den engel-
ske Folketro, som *Brag*
eller *Barguest*. See *W.
Scotts Minstrelsy* 5 Ed.
Indl. CVI].

Brages-Lund, et Stedsnavn
III, 296.

Breidablik, *Baldurs* Gu-
deborg, eller Himmelteg-
net Tvillingerne I, 148,
171, 212 o. l. Jfr. 153.

Brimer (*Brimir*) den Flam-
mende, Skinnende (af
Brimi Ild) et mythisk Jæt-
tesloti *Ocolne* I, 45. (An-
dre ville gjøre *Br.* til Jæt-
tens eget Navn).

Brimer (den Flammende)
Odins Sværd I, 183. IV, 47.

Bristing, *Brisingamen* (*Bri-
singr* o. s. v.) *Freyas*
Halssmykke I, 219. II, 109,
121. *Heimdalls* og *Lo-
kes* Kamp derom, biffed-
lig forrestilt 47. *Brister*
(eller springer fra Hal-
sen) ved *Freyas* Vrede II,
109, 121. En oprindelig
mythisk, men af Munke
fordærvet Beretning om
dette Stykkes Tilblivelse
er indflikket i den store
Saga om Kong *Oluf*
Tryggveson, trykt i den
Skalhøtske Udgave, samt
bagved den fuldstændige
Snorra-Edda S. 355.
Mærkeligt er det at *Bri-
sing* (*Brisingr*) er et ed-

disk Navn for Ilden, og tillægges endnu Midsommers-Baalet eller St. Hans Ilden i det nordl. Norge.

Brune (*Bruni* eller *Brunt*) en Alf I, 36. Fra ham synes Skotternes, Shetlændernes og Orcadensernes Hus-Alf *Brownte* at nedstamme. S. *Jamiesons Scot. Dictionary* og *W. Scotts Minstrelsy of the Scottish border* Vol. I. Introd. S. CL. (Ed. 5).

Brynhilde, en halvmenneskelig Valkyrie under Navn af *Sigurdriða*. S. Egenh. Reg. Jfr. *Hilde*.

Bumbur, en Alf I, 35. (*Bumba* betyder ellers en Tromme).

Bur, *Bör* (*Börr*, *Borr*, *Burr*) et kosmogonisk Væsen, Søn af *Bure*, Fader til *Odin*, *Hæner* eller *Vile*, *Ve* eller *Loder*, de tre skabende Guder I, 32, 106, 265. III, 17.

Bure, en Alf I, 36, er vistnok forskjellig fra:

Bure, Fader til *Bur* (*Bör*) I, 106. Mene troer at man ved ham har tænkt sig den uorganiske Verdens

drivende og skabende Kraft, samt at Saltet af den Aarsag varsaa helligt for de gamle Germaner. (*Gesch. des nord. Heidenth.* I, S. 317-18). Jfr. *Grimms deutsche Volksagen* II, 1-2.

Byleist, *Bileist* (*Byleistr*, *Bileistr*) den ene af *Asa-Lokes* tvende Brødre I, 49, 66. II, 278-79. Jfr. III, 157.

Böjgvör (*Baugvör*, 3: Ringomgivende) denældste af *Njords* Døttre III, 218, 229. I nogle Exemplarer kaldes hun *Baugveig*; i et eneste, som de svenske Udgaver her følge *Rådveig* (*Raad-veig*) 3: Raadende eller herskende Kraft m.m. Jfr. *Kreppvör*.

Bölthorn (*BölÞorn*) eller *Bölthor* (*BölÞór*) en Jætte, *Belstas* Fader, III, 138, 165.

Bólverk (*Bólverkr*) et af *Odins* Navne I, 183. II, 226, svarer i en anden Betydning til det græske *ὀδύ* (*Smerte*). Jfr. III, 130, 159.

D.

Dag, *Dagen* (*Dagr*, *Dagur*) som mythisk Person I, 86, 102, 90, 107-8. *Natts* Søn (ligesom hos *Hesiod*) I, 107. En skjøn digterisk Beskrivelse over dens Frembrud II, 228, 239. *Dagen* og dens Søn-

ner (eller Slægtninge) 3: Lysallerne, paakaldes IV, 43. Jfr. IV, 175. Gamle norske Sagn lade *Dag*, *Dellings* Søn, gifte sig med *Sol*, *Mundilfares* Datter, og avle en Datter, kaldet *Svanhilde*

- Guldsfjæder*, som giftedes med *Alf* (en Søn af Kong *Raum*, Nors Søn) opdraget hos *Berg-Finn*, en Jættesøn (af finsk Oprindelse) og derfor kaldet *Finn-Alf*. Deres Søn blev *Svan hin røde* (see videre III, 12). Disse mærkelige Beretninger synes at vise, at Sagnene om *Dag*, *Sol* o. s. v. under disse Navne ere af finsk Oprindelse, samt ere til lige et tydeligt Bevis for den Maade, hvorpaa Præsters eller Digteres Indfald med Tiden forvandles til historiske Sætninger, ved den bogstavelige Fortolkning. S Udskriften af *Flatöbogen* bag ved *Rasks Snorra-Edda* S. 362.
- Dagstiderne* og deres Guddomme I, 152-54.
- Dain* (*Dáinn* af *Dá* Dannelsen, Afmagt, dyb Stillehed) en Alf eller Dverg I, 35, samt en af Nattens og Søvnens ypperste Aander. Han frembringer Søvnens ved sit magiske Scepters Vink II, 223-24, 235. Skal forklare *Baldurs* Drømme II, 219, 231. Er Dvergenes ypperste Runemester III, 139, 146. Forfærdiger *Freyas* gyldenbørstede Galt, kaldet *Hildesvine* III, 10, 25.
- Dain*, en af *Ygdrasils* fire Hjorte I, 178. Jfr. 256, 259-60.
- Delling* (*Dellingr*) Dagens Fader I, 90, 107-8. II, 228, 239. III, 143, 171.
- Delling*, en Alf eller Genius af uvis Betydning III, 54.
- Diser* (*Disir*, Enkelt. *Dis*, *Dise*) et almindeligt Navn for alle qvindelige mythiske Væsener overhoved; dog bruges det især om Menneskers Følgeaander I, 274, f. Ex. de beskyttende IV, 163; forræderiske eller forfølgende IV, 28-63. Kristelige Diser (eller Helgeninder) nævnes III, 206, 222. Jfr. 216. I Heddendommen holdtes de saakaldte *Disa-blot* eller *Dis-Offre* til deres AÆre; deraf lik *Distinget* sit Navn, som endnu vedvarer i Sverrig, og er tillige en Levning af den ældgamle Fest. S. *Asynier*, *Alf*, *Alfsmøer*, *Nørner*.
- Dolgthraser* (*Dolgþrasir*) en Alf I, 36; er maaske en Personification af vedholdende Storm eller kold og skadelig Blæst.
- Dorre* (*Dorri*) en Alf eller Genius af uvis Betydning III, 54. Bruges ellers nu om en Buk eller Vædder.
- Draupner* (*Draupnir*, o: Dryppende, Regnfrembringer o. s. v.) en Alf I, 36, 58.
- Draupner* (*Draupnir*) Odins Ring, givet *Baldur* og brændt med ham — tilbydes *Gerde* af *Skirner* II, 187, 200-201.

Duneyr (*Duneyrr*) og *Durathror* (*Dyrathror*, *Durathror*) — to af *Ygdrasils* fire Hjorte I, 178, 259-260.

Darin (*Dárrinn*, 3: Blund eller Søvngiveren) en af de ypperste Alfe el. Dverge I, 34, 35, 57.

Dvalin (*Dvalinn*, 3: Dvallegiver) en af de ypperste og mest berømte Alfe eller Dverge, virkende især i Nattens eller Underverdenens Mørke I, 35, 58. En ham underordnet Flok af Dverge I, 36, 58. Han siges at være Fader eller Stamfader til visse Norner IV, 32. Kaldes Alfernes ypperste Runemester III, 139, 165. Solen kaldes *Dvalins* Tryllerinde, Forførske eller Legesøster II, 19, 31, 228, 239.

Dvalin, en af *Ygdrasils* fire Hjorte I, 178. Jir. 256, 259-60.

Dverge (*Dvergar*, Enkelt. *Dvergr*, *Dvergur*) en Art af Alfer, som undertiden ogsaa nævnes overhoved med dette Navn. Deres Skabelse I, 34, 57. De forestilles i Menneskeskikkelse, dog som Væsener af en luftig Natur I, 34, 57. De først skabte Dverges eller Alfes Navne (tildels med etymologiske Forklaringer) I, 34-37, 57-59. De ere Verdens og Jordens underordnede Elementaraan-

der eller virkende Naturkræfter I, 57, 59. De anses for meget vise og Aarsagen dertil I, 77. Som Sortalle boe de i Jord og Stene II, 14-15, 26; ere meget kunstrige og forfærdige Gudernes Klenodier I, 182, 278. II, 121. III, 10, 24-25; dræbes, tilintetgjøres, forstenes eller fordrives ved Dagens og Solens Lys I, 77-78. II, 7, 25, 36, 228, 239. De fortolke Gudernes Drømme II, 249, 231. Deres Frygt for Verdens Undergang, skjönt de boe i Bjergenes Huler I, 49, 67. De fire Dverge som bære Jorden og frembringe dens Hovedvinde I, 35, 57, 58, 226. II, 219, 231. Disse Væsener havde de gamle Nordboer tillæles med deres Naboer, Angelsaxer og Tydske, ligesom og de fleste andre Folk have kjendt dem, og tildels kjende dem endnu under andre Navne. Endnu vedvarer Overtroen om dem i de nordiske Lande, især om deres store Kunstfærdighed, hvorfor Nordmænd og Islændere endnu kalde smukke Bjergkrystaller, samt andre skjønne Naturproducter, *Dvergsmie*, *Dvergsmidt* (Dvergenes Arbejder). I Norge kalder man et saadant Væsen *Dverg*, paa Færøerne *Dvørg*, i Tydskland *Zwerg*; for-

dum i England *Dverg* (siden *Dwarf*) Skotland *Duergh*. For Troen paa Dvergene i Danmark, i de nyere Tider, indeholdes mangfoldige Beviser i *Thieles* danske Folkesagn. Jfr. *Alfe*, *Sortalfe*, *Dain*, *Dvalin*, *Durin* o. fl.

Dödninge, *Gjensfærd*, flygte for Solen og Dagen II, 228. Deres Aabenbarelses for de Levende III, 307 o. f. Gravhøjene kaldes *Vaninger* for *Gjensfærd* III, 311. (Originalen har

Draug, norsk *Drau*, skotsk *Droigh*, *Dreich* — dog snarere om Dverge — angelsax. *Dreah*). De indfinde sig ved Arveøllet eller Begravelses-gildet IV, 194. Jfr. *Sag-Registeret* under: *Nekromantie*.

Dödningevejen. S. *Gjallarbro*, *Underverden*.

Dödninges Kyst. See *Næstrond*.

Dödninges Volde el. *Gitter*. See *Någrind*, *Helgrind*.

E.

Egeskjold (*Eikinskialdi*)

a) En som bærer et Egeskjold, el. b) beskytter Ege og Træer overhoved, el. c) huses eller skjules af Ege eller Træer. Navn for to Alfe eller Dverge i forskellige Flokke I, 36.

Eikin. S. *Himmelfloder*.

Eikthyrner (*Eikþyrnir*) en Hjort, som staaer paa *Valhalls* Tag eller Himmelhvelvingens Spidse og fra hvis Horn Vand neddrypper i Afgrunden, hvoriga saaledes alle Floder have deres Udspring I, 175, 252 o. f. II, 116.

Einherier (*Einheriar*, Enkelt. *Einheri*) de afdøde og til *Valhall* optagne

Helte. Deres Beskjæftigelser I, 95, 115-16, jf. III, 306. Deres Føde I, 172, 237-40; Drik 95, 116, 174, 243, 250, jfr. III, 309. Den bringes dem af Valkyrier I, 180, 243, 262. De slaas indbyrdes for en Valkyries Skyld III, 285. De siges at ynde eller beskytte jordiske Fyrster eller Helte I, 186, 274. 432,000 Einherier gaa paa engang ud af *Valhalls* Porte til den sidste Kamp I, 174, 249-50. En enkelt Gang tillægges denne Benævnelse ogsaa Guderne (dog som forringende) II, 303, jfr. III, 121 (Var. 58) 154. *)

*) Navnet *Einheri* synes at være bleven vedligeholdt blandt den tyske Almue i Folkesagnet (1570) om den tappe og vidunderlig stærke Rise *Einher*. *Grimms Deutsche Sagen* I, 25.

Eir. S. *Alsmöer*. Ellers var *Eir* eller *Eyr* Lægekunstens Gudinde hos vore Forfædre (ligesom deres Læger som oftest vare af Qvindekjønnet). Gjerningsordet *eyra*, *eyra* betyder *a)* at være fornöjet, *b)* at skaane, ynde; og *eyrd*, *eird*, *Fred*, *Rolighed* synes saaledes at være beslægtet med det græske *εἶρη*.

Elder (*Eldir*) *Ægers* Opvarter ved Gjæstebude II, 284. Hans Samtale med *Loke* 284-86. Betydning 307-308. (*Elder* nævnes i *Heidreks Gaadeløsning*, hvor Bølgerne kaldes hans Brude eller Veninder).

Eldhrimner. S. *Ildrimner*.

Elgia, en af *Heimdalls* ni Mödre II, 19, 31 32.

Elivaga (kun i Flertallet *Elivagar*) Underverdens Floder, som forenes med det Jorden omgivende, saint til *Udgaard* og Jætteverdenen henhørende ubefarlige Ocean, som ogsaa undertiden faaer dette samme Navn I, 64, 92, 110-12. II, 39-40, 62, 76, 223, 235.

Embla, den første Qvinde; hendes Skabelse I, 37, 59. Jfr. 119. Det er uvisst om hendes Navn (ligesom den første Mands) betegner en vis Træart. *Skule Thorlacius* troede at det staaer i Forbindelse med det hebr. *DN* (*Em*) Moder (ellers *Eme*, *Emma*, *Ella* i forskellige Nord-Asiatiske Sprog).

F.

Fafner, en Halv-Rise, Dverg eller Sortalf, *Hreidmars* Søn, dræber sin Fader og bemægtiger sig hans Skatte IV, 23. Forvandler sig siden til en Slange eller Drage, og bevogter Skatten paa *Gnitaketde* 24 o. f. Hans Adfærd og Samtale med *Sigurd* 29 o. f. Hans Drab III, 17. IV, 29. Hans Hjerte steges og fortæres 37, 39, jfr. 95. Beskrivelsen over hans Jernhus og efterladte Skatte 41. *Falhofner*, en af Gudernes Heste I, 177.

Farbaute, *Asa-Lokes* Fader II, 274.

Farmatyr, et af *Odins* Navne I, 185.

Feng (*Fengr*) et Navn som *Odin* giver sig selv IV, 26.

Fenrer (*Fenrir*) eller *Fenris-Ulv* (*Fenrisúlfr*) et af *Asgrundens* farligste Uhyrer, avlet af *Loke* (snarere oprindelig *Udgaards-* end *Asa-Loke*) II, 273-74, 278, 314. III, 20, 33. Betegner undertiden *Asgrunden*, som I, 46, 64, andie *Gange* især dens underjordiske Ild (lige-

som *Ulven* og *Ilden* have adskillige poetiske Benævnelser tilfælles) II, 314. Han afbider *Tyr* ene Haand eller Arm II, 42, 283, 296, 313-14. Fængsles af Guderne, og smægter i Lænker til Verdens Undergang, hvorpaa han dog rolig venter II, 297, 314. I, 173, 248-49. Lösnes af sine Lænker I, 47, 65. Styrter frem for at ødelægge Verden 49, 66 Kjemper mod Eihærierne I, 174, 249-50. Siges at opsluge Solen I, 96, 119. Overvinder eller opsluger *Odin* 50, 67, 98, 128-29. Ombringes af *Vidar* I, 50, 67. Den udførlige Fortælling om *Fenris-Ulvens* Fængsling af Guderne kan eftersees i den yngre Edda, *Rasks* Udg. S. 33 o f. *Nyerups* Oversætt. S. 34, 41-44. At Nogle have i Oldtiden forestilt sig *Fenrir* som *Afgrundens Mørke*, der opsluger Himlen, kan man slutte sig til af Gaaden om *Mørket* el. *Taagen* i *Hetdreks Gaadeløsning*, hvor det heder:

Hvo er vel det Uhyre,
Som over Jorden svæver,
Men Vand og Skove sluger;
Stormen han frygter,
Men Folk ikke,
Udfordrende Solen til Strid.

I Svaret siges *Uvæirs-Mørket* at opstaa fra *Gymers* (Isbavets) Leje eller Bølger, skjule Himlen, *) dræbe *Soleus* Skin og kun flygte for *Fornjots* Søn, 3: Stormen; i Gudekampen overvindes det kun af *Vidar*, den stærkeste Hvirvelvind. Jfr. *Ulve, Solulve*.

Fensale (*Fensalir*, 3: de dybt liggende Boliger) Verdens-Gudinden *Friggas* jordiske eller nær ved Jorden liggende Slot I, 44, 63.

Fialar, 3: den Foranderlige eller Mangefoldige, en Alf I, 36.

Fialar, en Dverg som engang dræbte *Qvaser*, lavede og besad *Digterdrikken*, og hvem *Odin* gjæstede paa et af sine eventyrlige Tog III, 107, 147. (Ordet er ellers en almindelig Benævnelse for Jætter i *Skalda*, og kan da mueligen her betegne *Suttung*, som ommeldes i det følgende, ligesom ellers *Skrymner* 147, 160, hvor Originalens *Fialar* oversættes ved *Jätte*).

Fialar, en mythisk lysrød Hane I, 46, 65; maaske betegnende Nordlyset.

*) I den kjøbenh. Udgave er dette saaledes oversat: *suam prolem diligit* (elsker sit Afkom). *Hervarar-Saga*, da forklaret af en Mathematiker, som ellers ikke befattede sig med Sprog- eller Old-indsigt, trænger højlig til en Korrekt Udgave og Oversættelse.

- File (Filt)* en Alf (maaske den fjælende, skjulende, og betegner da en Taage-aand) I, 35.
- Fimafeng (Fimafengr)* *Ægers* hurtige Opvarter; dræbes af den avindsyge *Loke* II, 284. Betydning 307.
- Fimbulthul (Fimbulþul)* en Himmelflod I, 175.
- Fimbulthuler (Fimbulþulr)* oversættes ved den store *Taler* III, 122, 139. Et Navn for *Odin* eller for hans Ypperstepræst. Jfr. 155, 160, 165.
- Fimbul-tyr (Fimbultýr)* oversat: den høje (eller store) Gud, et Navn for *Odin*, I, 52.
- Fimbul-vinter (Fimbulvetr)* den store Vinter, der varer i tre Aar, ogsom bebuder Verdens forestaaende Undergang; synes endog af Digteren at sættes isteden for denne I, 96, 117-18. III, 20-34. Jfr. I, 47, 65.*)
- Finn (Finnur, Finnur, o: Finder, Opdager)* en Alf I, 36. Ordet, som ellers betyder en Finn, Finlapp eller Finlander, blev siden til et skandinavisk Egennavn, Kjempevisernes *Finn* o. s. v. Jfr. *Funden*.
- Fiölner*, et af *Odins* Navne I, 52, 184. Som en Maanedsgud I, 157. Paataget af ham selv IV, 26.
- Fiölsvinn, Fiölsvid (r)* ligeledes I, 184.
- Fiölsvinn, Fiölsvid (r)* *Menglades* Borgvogter III, 39, 41 o. f. 46 o. f.
- Fiölvar*, et mythisk, nu ellers ubekjendt Navn II, 143.
- Fiorgyna (Fiörgyn)* Jorden i dens ældste Tilstand, *Friggas* Moder, II, 133, 153, 163-64, 311.
- Fiörgyn (Fiörgynr)* forekommer ellers som *Friggas* Fader, ventelig da i samme eller lignende Betydning II, 292, 311. Anføres og saaledes i *Skalda*.
- Fiörm*, en af Himmelfloderne I, 175.
- * *Fiörsvarner*, Nattens anden Hest I, 103. Jfr. *Rimsfaxe*.
- Folkvang (Fólkvangr)* *Freyas* Himmelborg, ellers Himmeltegnet *Löven* I, 148, 171, 219 o. f. Jfr. 153.
- Forn-jot (Fornjótr)* o: den gamle Jætte; hans Frænder eller Sønner *Vindene* II, 225. Han var ellers den samme som *Ymer* eller *Örgemler*, og sagdes at være Fader til *Loge* (eller *Loke*) *Æger* (eller *Hler*) og *Kare* (nemlig *Ild*, *Hav* og *Vind*) II, 278. Da denne Tro sand-

*) De gamle Perser o. fl. antog ogsaa en rædsom og vedholdende Vinter for et af Kjendetegnene paa Verdens forestaaende Undergang.

synligen tilhørte Finnerne har Traditionen sat ham i deres Egne. See Udskriften af Flatöebogen bagved *Rasks Snorra-Edda* S. 358.

Forseta, Herre for Gudeborgen *Glitner* eller Himmeltegnet *Jomfruen* og Efteraars Jevndøgn, Retfærdigheds og Dommeres Gud I, 148, 171, 223. Hans Skildring i det Hele 228. 230.

Franangur (*Fránangur*) en mythisk Flod; en Fos eller Vandfald deri II, 305. 318.

Frar (*Frár*, o: den Hurtige) en Alf I, 36.

Freke, den ene af *Odins* Ulve I, 173, 240-242. Jfr. *Gere*, *Sol-Ulve*. Blev siden et almindeligt Navn for Ulve.

Freya, som Herskerinde for Gudeboligen *Folkvang* (samt *Palladset* *Sessrumner*) eller Himmeltegnet *Lóven* *) I, 148, 171, 219 o. f. jfr. I, 153. Hendes Skildring i det Hele som Nattens Dronning, Gudinde for alskens Frugtbarhed, Kjærlighed; Sang o. s. v. 219-28; for Maanen, og hendes Forhold dertil I, 107, 115, 219-20. II, 89, 92, 306, 312. III, 3,

24-25, 35; for Planeten *Venus* og for Fredagen I, 138, 220; for Foraaret og dets Blomstren II, 93. Hun paakaldes af Barselkoner IV, 132; dyrkes og af Mænd III, 11. Har de Faldnes Hælvie mod *Odin* I, 171, 219, 221. Modtager alldøde ædle Qvinder, især Jomfruer I, 222. Trolddomskunster tillægges hende II, 294, 312. Er lódt i *Vanaheim* og Datter af *Njord* I, 114-15, 219-20. II, 113, 124. Gift med *Oder* eller *Odur* I, 41, 61, 219. Moder til *Hnos* (eller *Hnossa*) og *Gersemi* 219. Hendes fire Diser eller Nympher 223-26. Hendes Hals-Smykke, s. *Bristing*. Hendes Fjederham II, 106, 108, 117. Hendes gyldenbørstede Gah, s. *Hildervinc*. Hun loves Jætterne (tilligemed *Sol* og *Maane* efter den yngre *Edda*) I, 41; men Løftets Fuldbyrdelse hindres af *Thor* 42, 60-61, samt II, 90 o. f. Hendes Vrede ved *Lokes* Anmodning om at drage med ham til *Notunheim* II, 109. Hun drager paa en Natte-reise til *Valhøll*, tilligemed Jætinden *Hyndla*, og fører en lang Samtale

*) Altsaa ogsaa for Jull Maaned; da *Sottérup*, af andre Grunde, troede at hendes Fest især helligholdtes. Skjøn er hans Forklaring over *Freyas* gyldne *Taurer*, at de betyde den da for Sød og Frugtbar saa dyrebare Regn (og Nattedag). Om den plejer man og at sige: nu regner der Guld ned; den Regn er Guld værd o. s. v.

med hende III, 3, 8. Beskytter *Ottar hjemske* III, 4, 11 o. f. Vil offere til *Thor* før at han ej skal forfølge *Hyndla* 9, 24. Kaldes *Ildventinde* af denne Jættinde (jfr. I, 220) som bebrejder hende løsagtigt *Levnet* III, 22, 35. Var i *Ægers* Gjestebud II, 283. Hendes Ordstrid med *Loke* 293-94, 312. Hendes Navne i de yngre Kjempeviser II, 95 o. f. 100. [Den eddiske *Freyr* er forskjellig fra en Dronning af dette Navn, som engang regjerede i *Sverrig*, efter de i *Ynglinga-Saga* indeholdte Beretninger, som muelig ere forvandlede til historiske fra de ældre mythiske].

Freyr, Frey, som Herre for Gudeboligen *Alfheim* eller Himmeltegnet *Stenbakken* I, 148, 169, 196, jfr. 152. Var født i *Vanaheim* og en Søn af *Njord* I, 114-15, 198. Er Solens og Solaarets Gud, samt hans Forhold til Solen I, 67, 107, 115, 197-200, 268. II, 170 o. f. 306. Kaldes Gudernes Fyrste el. Hærfører II, 181, 195, 295, 313, jfr. 206. Hades af ingen II, 295. Er best af Asa-Guderne I, 198. II, 296; god mod Qvinder og løser alles Lænker II, 296, 313. Overvinder (Vinterjættten) *Bele* I, 50, 67. II, 169, 176. *Freyrs*

Kjærlighed til *Gerde* II, 67 o. f. 297, 314. Han ægter hende III, 17, 30. Han giver sit Sværd til *Skirner* II, 168-69, 172, 183, 197, 297, 314, og sin Hest 183, 197 (i *Skalda* kaldes den *Blodighov*). Hans Skib, s. *Skybladner*. Hans Galt, s. *Gyldeborste*. Han var i *Ægers* Gjestebud II, 283. Hans Ordstrid med *Loke* 297. Hans Tjener eller Vaabendrager *Skirner* II, 168 o. f. Hans Opvarter og Terne, see *Beygver*, *Beyla*. Hans Kamp mod *Muspels* Sønner og Fald for *Surtur* i Gudekrigen I, 50, 67. II, 169, 297, 314. Helten *Sigurd Fafnersbane* kaldes *Freyrs* Yndling IV, 68. Det første Runebogstav, nemlig P (F) opkaldt efter *Freyr* (og en Række af de følgende kaldes derfor *Freyrs* Slægt) III, 86. — *Freyr*, en Konge i *Sverrig* og Solgudens Ypperstepræst, under Navn af *Yngve-Freyr* II, 314-15. Jfr. III, 68.

Fride (*Frid*, s. *Skjön*). S. *Alfmoer*.

Frigg, Frigga (*Frigg*) *Odins* Hustru, Gudernes (især *Baldurs*) Moder og Dronning I, 76-77. Betragtes undertiden som Naturens qvindelige Princip I, 219. Betegner og den blomstrende el. frugtbare Jord I, 214. II, 243,

306, samt den Jorden omgivende og befrugtende Luft II, 306. Hendes Ven-
skab for *Vile* og *Ve* II, 292. Hun sidder med *Odin* i *Lidskjalf* og seer ud over den hele Verden I, 166, jfr. 133. 189-91. Fraraader *Odin* det farlige Tog til Jætten *Vafthrudnars* Bolig I, 74. 83-84. Opfostrer og beskytter *Agnar*, men forfølger *Geirröd* I, 165 o. t. Er med *Odin* til et Gilde i *Vingolf* II, 227. Tager alle *Væsener* i Eed for at skaane *Baldur*, hendes Yndlings-Søn II, 245, 252. 260. Aner hans Død II, 252, 260, begræder den *) I, 43-44. 63. og savner ham i *Ægers* Gjestebud II, 293. Hendes Taler der II, 292-93. Hun kjender den skjulte *Skjæbne* II, 293. 310. Paakaldes af *Barsekoner* IV, 132. Skal begræde *Odins* Fald I, 50. 67. *Frigga* eller *Odins* Hustru sættes i et kristeligt Digt isteden for den onde *Verden* III, 217. 228. Efter hende kalder *Almuen* i visse Egne af *Sverrig* endnu et *Stjernebillede* (*Orions* Belte) *Friggas* Rok; dogkunde man her have sat hende isteden for *Freya*, lige-

som det allerede, formædelst Navnones Lighed, undertiden skete i den kristne Middelalder. *Friggas* Hof-møer og Sendebud, see *Fulla*, *Lyna*. (Om *Gua* see *Nyerups* og *Mölnichens* mythol. Ordbøger). Hendes Bølg, s. *Fensale*.

Frode-Fred. S. Sag-Regist. *Froste* (*Frostens* Frembringer) en Alf I, 36.

Froste, et gammelt Maanedes-Navn I, 196.

Frost-Jætter, *Rim-thurser*, (*Hrim-pursar*) nedstamme fra *Ymer* I, 110, jfr. II, 239. I, 44. 66. Boe under en Rod eller (den nordlige) Stamme af *Ygdrasil* I, 178. 255. 257. II, 228. 239. Forestaa Vinterens Rædsler, samt Mørkets og Kuldens Rige overhoved II, 132. 190. 202-203. Ere noget forskjelligt fra de egentlige Jætter II, 191. 204. Jfr. *Jætter*, *Thurser*.

Fræg, *Frægur* (*Frægr*, Berømt; som høres eller spørges vidt omkring, og synes saaledes at forestaa Hørelsen, Talen el. Rygtet) en Alf I, 36.

Fulla, *Fylla* (*Full*, s: Fylde, Overflod) *Friggas* *Æskemö* og fortrolige Sendebud I, 166. Hun

*) *Sorlerup* troede at have udfundet at *Frigga* dyrkedes især ved en stor Fest i Juni Maaned. Hun ommældes og udtrykkelig i *Falas* Spændem (ligesom *Baldur* og *Heimdall*) som jeg troer især var bestemt for Midsommersfesten. S. *Baldur*.

bar ellers udslagne Haar
og et Guldbaand om Hovedet, passede *Friggas* Pyn-
tæske, Klæder og Sko-
tøj. *Nanna* sendte hen-
de (fra *Helheim*) en Fin-
ger-Ring. Hun nævnes
blandt *Asynierne* i *As-
gaard*, ved det Gilde
hvor *Æger* var til Gæst.
Skjaldene lade hende fæl-
de gyldne Taarer, lige-
som *Freya*. Hun synes
at være en nordisk *Phyl-
lis* eller *Flora*, ligesom
man ogsaa maaske troede
at hun aabenbaredes i det
skjønne og kjærkomne

Kornmod, som vistnok
maatte høre til *Friggas*
Følge. En Vise i *Land-
nama* sætter hende iste-
den for Jorden eller den
blomstrende Mark (p.
416).

Funden (*Fundinn*, 3: den
Fundne, Opdagede) en
Alf I, 35. Jfr. *Finn*.

Følge-Aander (*Fylgjur*, En-
kelt. *Fylgia*) III, 270. IV,
161. S. *Hamingier*, *Di-
ser*, *Norner*, *Valkyrier*.
(Denne Overtro har end-
nu Sted blandt den nor-
ske og islandske Almue).

G.

Gagaraad. (S. *Gangraad*)
I, 101.

Gand-Alf (*Gand-álfr*) en
Alf eller Dverg. *Gaadr*
betyder blandt andet en
Slange. Muelig betegne-
des da derved den Dæ-
mon, der efter en æld-
gammel Overtro behær-
skede eller besjælede de
som Alfe eller Husguder
dyrkede eller højt anseete
Slanger eller Snoge. (I
Norge endnu kaldet *Bu-
Orm*, i Island *Snackr*
o. s. v.) Om andre Be-
tydninger af Ordet *Gandr*
see II, 222, 234. Jfr. *Odin*,
Slanger.

Gaaglere (*Gángleri*) et af
Odins Navne I, 183. Be-
tyder enten En, som er
trættet af Gang, eller
En, som standser andres

*Gaagved Træthed eller
Mathed*.

Gangraad (*Gángradr*) det
Navn som *Odin* gav sig
hos *Vafthrudner* I, 75,
101. Kan betyde en *Van-
drer*, men ogsaa En, som
raader for (Andres)
Gaag Jfr. *Virgils* be-
kjendte:

*Deum namque ire per omnes
Terrasque tractusque maria
circumque profundum.*

Garmur (*Garmr*) et my-
thisk Udyr og en Art af
Helvedeshund I, 47 o. f.
65 (i Texten *Garmr* for
Udyr, Hund). Kaldes
den største eller ypperste
blandt Hunde I, 183, 271.
Jfr. II, 245, 253-54, 261.
[Saavel *Stormen* som *Il-
den*, forsaavidt de ere
voldsomme eller skadeli-

ge, kaldes ellers Huses, Skoves og Tævers Hund (*elris garmr* o. s. v.) eller Ulv, 3: Fortærer m. m. i det poetiske Sprog]. Ordet kommer vel af *gér*, graadig. Jfr. *Gere, Maanegarm, Hel*.

Gastropner, en mythisk-allegorisk Gaard eller Hus III, 49 o. f. 60.

Gaut (Gautr) et af Odins Navne I, 187.

Gefion, Gefione (Géfiða) en jomfruelig Gudinde, som mentes at modtage og huse afdøde Møer II, 310. Var tilstede i *Ægers* Gjestebud; hendes Ordstrid med *Loke* II, 290-91, jfr. 310. Hun kjender den skjulte Skjæbne 291, 310. Siges at have opløjet Sjælland fra Mælarsøen i Sverrig med otte Troldxne II, 53. (S. videre derom *Thieles danske Folkesagn* I, 1, 161, og de der paaberaabte Værker.)

Gefn, Gefna (Géfn, 3: Giverinde, den Gævmilde) et af *Freyas* fire Hovednavne I, 227, 233.

Geirröd (Geirrudr, Geirródr, Geirraudr) Hrödungs Søn, en Konge i Gothland, hvem Odin havde opfostret og hvem han siden besøgte under Navn af *Grimner* I, 134.

165-67 o. f. Hans Död 186-88. Jfr. 189-91, 192.

**Geirröd (Saxo's Geruth)* en Jætte i *Udgaard* efter den yngre *Edda* I, 133.

Geir-Skögul (maaske her rettere *Geir-ölul*) en Valkyrie I, 42.

Geir-Vimul. S. Himmelfloder.

Geir-ölul, en Valkyrie I, 180.

Gerde, Gerda (Gérdur) *Gymers* Datter, *Freyrs* skjønne Elskede, af Jætteslægten, omhandles i Digtet *Skirners Reise* II, 77, 167 o. f. 171, 180 o. f. 195 o. f. Hendes Betydning som Nordlyset eller den nordiske *Aurora* 171-75, 197, 306, 310. Siges at have været gift med *Freyr* III, 17, 30.

Gere (Geri, 3: den Graadige) den ene af Odins Ulve I, 173, 240-42. Jfr. *Freke*, samt:

Gere, en Vagthund III, 50, 60. Jfr. *Gifur*.

**Gestur Blinde (Géstr blindi)* et Navn som Odin paatager sig aabenbart som en vis menneskelig Person, efter *Hervarar-Saga* (oimmeldes og af *Saxo* samt *Ericus Olaf*) I, 130.

Gjallar-brø (Gjallarbrök) en skinnende Brø for de Afdødes Skygger over Flo- den *Gjöll* eller *Gtalla*,

*) Ved det sorte Havs Kyster havde man i Oldtiden det Sagn (blandt flere lignende) at en Gud havde opløjet det Sand med Tyre, som deraf kaldtes *Bosporos*. (*Orphei Argonaut.* v. 1054 sq.)

paa den nordlige Vej til Underverdenen; betyder formodentlig Nordlyset II, 233-34, 261. S. *Gjöll*. At de engelske Katholiker af Almuestand endnu antage en *Rædselsbro* (*Brigg o' Dread*) hvorpaa den Døde maa vandre, sees af *W. Scotts Minstrelsy* II, 368, jfr. 364.

Gjallar-hornet (*Gjallarhorn*) *Heimdals* Basun I, 15, 41, 48, 66, 215, 217. Kaldes *Odins* skingrende Horn, bevogtet af *Heimdall* II, 224, 237, 229, 239-40.

Gjallar-hornet, kaldes ogsaa *Mimers* Bæger I, 255.

Gjalp (*Gjálp*) en af *Heimdalls* ni Mødre III, 19. Ellers en af Jættene *Geirrøds* Døttre i *Udgaard* 32.

Gjensfærd. S. *Dódníng*.

Gimle (*Gimli*, *Gimlir*) den øverste empyræiske Gudeborg og de Saliges evige Vaaning under *Surturs* Overherredømme I, 53, 69. Jfr. *Surtur*, *Lysatjer*.

Gin-Regin synes at betegne de højeste Magter i Digtet *Alvismaal* II, 5 o. f. 21, 23. De kaldes og *Up-Regin*, de øverste Magter 5, 17, 29. Ellers skrive nogle *Ginn-Regin* 62, 98 III, 122, 139. Paa de to sidste Steder synes Taleren at være om *Asa-Guderne*, samt *Ginn-Regin* og *Gin-*

Regin saaledes forskellige. Rummet tillader os her ikke nogen vidtløftig Undersøgelse om disse (med Hensyn til de nyeste Fortolkninger) særdeles mærkværdige Ord. S. *Regin*.

Ginnar (den Lokkende, Skuffende) en Alf; maa-ske raadende for Taage, skuffende eller blændende Dunster m. m. I, 36.

Ginnunga-gab (*Ginnunga-gap*) det chaotiske Svælg I, 32, 105, 110, 255, 265, II, 219, 231. Her opdyggedes efterhaanden de Master hvorfra Jorden og dens Atmosfære siden skabtes. *Ginnúngr* betegner a) en Høg, en af de højest flyvende Fugle; b) en Fisk; altsaa tilsammen taget Luftens og Vandets Behoere, hvis Gab eller Svælg man har faldet paa at kalde det oprindelige Verdensrum, som ellers er bekjendt under Navn af Chaos; c) en Jætte. Endelig har man kaldt en Tosse, som let lader sig lokke, *Ginnúngr* af Gjærn. Ordet *ginna*, lokke, forlede, hvilket Navn man og kunde give Jættene, med Hensyn til deres Forhold til *Aserne*. Efter *Skalda* kan man kalde den Luft, som nu omgiver Jorden, *Ginnungagap*,*) og nogle ha-

*) Denne Benævnelse retfærdiggjæres ved en anden i *Höst-lång*, nemlig: *Ginnunga va*, hvor det sidste Ord betyder

ve tillige villet betegne den nordvestlige Deel af Ishavet derved.

Gipul. S. Himmelfloder.

Gisl (*Geisl*, *Geistl*, o: Straale) en af Gudernes Heste I, 177. 254.

Gjöll, *Gjalla* (*Gjöll*, *Gjault*) den mest berømte af Underverdenens Floder, hvorefter *Gjallar-broen* ligger; nævnes blandt de jordiske, som nedflyde til *Helheim* I, 176. 254. ellers: II, 231. 233-34. Den var endnu bekjendt og antaget i Kristendommen III, 210. 224. (Navnet betyder a) den Skinrende; b) den Brusende, Højt-lydende).

Glad (*Gladr*, *Gladr*) en af Asagudernes Heste I, 177. 254.

**Glad*, Dagens anden Vogn-Hest I, 102 Jfr. *Skinfaxe*.

Gladshelm, *Hropters* eller *Odins* Gudeborgel. Himmeltegnet *Vædderen*. Gjennem den er Indgangen til *Valkall* (som udbreder sig derover) eller den øverste Deel af Himmelhvælvingen, ligesom de Gamle ellers kaldte Foraarsjevndøgn og dette Himmeltegn Solens eller Himmelens Porte I, 148. 170. 206 o. f. Jfr. 153.

Glanur, *Glenur*, *Glørner*, Solens Ægtemand I, 263. 264.

Glapsvid (*Glapsvidr*) et af *Odins* Navne I, 184.

Glemsels-Hejre. S. Sagregisteret.

Glitner, *Forsøtes* Gudeborg eller Himmeltegnet *Jomfruen* I, 148. 171. 228. Jfr. 154.

Gloe (*Glóti*, o: den Gloende eller Glimrende) en Alf I, 36. 58; kan betegne Ilden, Straaler m. m.

Glær, en af Gudernes Heste I, 177. 254.

Gnipa- eller *Gnupa-Hulen* (*Gnipa*- eller *Gnúpa-hellir*) et mythisk Stedsnavn I, 47-48. (*Gnipa*, *Gnúpr* betyder ellers en Fjeldspidse, Tind eller høj Klint).

**Godhelm* (*Godheimr*) Gudeverdenen, identisk med *Asgaard* II, 5. III, 167.

Goe, *Goa* (*Góti*, *Góa*) en Dæse eller finsk Gudinde, især for *Saga's* Mæned, maaske da en anden hende tilkommende Benævnelse; endnu et nordisk (svensk, norsk og islandsk) Maanedsnavn I, 148. 204.

Goin (*Góinn*) } Slangenavne I, 179.
Graaryg (*Grábakr*) }

Gråd (*Grád*). S. Himmelfloder.

Gram (*Gramr*). S. Sværd.

Grane (*Grant*, o: den skjæggede) et af *Odins* Navne (jevnført med *Apollo Grannus*) II, 132.

Boliger, *Egne*, som stode i Luc ved *Thors* lynende Part. (S. *Thorlacii* Udg. p. 5. 13-15).

S *Harbard*, *Sidskjæg*,
Sid-grane m. fl.

Grane (*Grani*, *Gráni*) Hel-
ten *Sigurd Fafuersbanes*
Hest, valgt fra Kong *Hjal-*
preks (danske) Stutterie
IV, 5. 19. Elter *Fols*, S.
22de Kap. nedstammende
den fra *Sleipner*, *Odins*
Hest, og blev paavist af
ham selv i Skikkelse af
en gammel langskjægget
Mand. Hans Sorg over
Sigurds Død IV, 85, 107-
108 See endv. IV, 41, 48,
55-56. III, 250, 286. I de
senere danske Kjempe-
viser kaldes den *Graa-*
mand, ligesom dens Lød
ogsaa her siges at have
været *graa* IV, 85.

Grav-vitr (*Gravvitnir*) og
Grav-volder (*Gravvölludr*)
Slangenavne I, 179.

Greip, en af *Heimdalls* ni
Mødre III, 19. Ellers en
af Jættin *Geirróds* Døt-
tre i *Udgaard* 32.

Grim (*Grimur*)

Grimar (*Grimar*) } *Odins*

Grimner (*Grimnir*) }

Navne I, 183-84. I en
svensk Kjempeviser fra
Middelalderen paakaldes
Odin saaledes:

"Hjelp nu *Odin Asa-Grim*!"
O. S. V. ")

Grimner (*Grimnir*) som
kan betyde a) den For-

mummede, b) den Grum-
me, kaldte *Odin* sig især
hos *Geirróð* I, 167, 185.

* *Grimner* (3: den Grumme)
Vinterens Frænde, et al-
legorisk Væsen I, 109.

Groa (*Gróa*) en Vala eller
Trolldqvinde, som op-
vækkes fra Døde af hen-
des Søn, for at give ham
gode Raad III, 273 o. f.

* *Groa*, en Jættinde, som
forgjæves søger at udtage
Hvæssestenen af *Thors*
Hoved III, 172. S. den y.
Edda I. c. S. 110-111. —
Mölnichens mythol. Ord-
bog S 175.

Guder, s. *Aser*, *Aynier*,
Regin. *Gudernes* o. fl.
Tungemaal II, 6 o. f. —
Alfom eller Folk, s. *Go-*
ther (i *Egenn* Reg.)

Guldtand S. *Gullintanne*.

Guldtop (*Gulltoppr*) *Heim-*
dalls Hest I, 177, 216, 254.

Guldveig (*Gullveig*, 3: Gul-
dets Kraft eller Grund-
Æmne, en qvindelig Per-
sonification af dette højt
hædrede Metal") ogsaa
kaldet *Heide* (*Heidur*, 3:
Guld, Rigdom) slaget og
brændt af Menneskene,
men oplives paa ny, hvil-
ket Drab dog *Gudernes*
hævne. Hendes henri-
vende og fordærvelige
Egenskaber I, 39-40, 60.

*) Den gjemmes i Haandskrift paa det kongl. Bibliothek i
Stockholm. See *Svensk Lit. Tids.* 1819, No. 43. Tildragel-
sen er sikkerlig den berømte Kong *Alfs* Død, hvorefter og-
saa en feröisk Kjempeviser handler, der kalder *Odin Euan*.

**) Det samme antog ogsaa allerede den almindelige *Gudmund An-*
dreessen, ved hans første Anmærkninger til *Valas* *Spædom*,

- Loke* eller *Ilden* siges at have slugt eller fortæret hendes Hjerter III, 33.
- Gullintanne* (Gyldestand) *Heimdalls* Binavn I, 215-16 (sigter muelig til *Regnbuens Udseende*).
- Gullner*, en Jætte III, 287.
- Gungner* (*Gúgnir*) *Odins* Lande; Ruiner paa den IV, 48.
- Gunlöd*, *Gunlade* (*Gunnlöd*) Jættens *Suttungs* Datter, som skulde bevare *Digtermjöden*, men blev overrumplet af *Odin*, som kjælede for hende og bortførte den III, 107. Hun giver ham *Drikken*, beskytter ham mod Jætternes Forfølgelser og hjælper ham til at undkomme 129-30, 158-59.
- Gunn* (*Gunnur*, *Gudur*) en *Valkyrie* I, 42, 262.
- Gunnthorin* (*Gunnþorin*) og
- Gunnþrö* (*Gunnþro*). S. *Himmelfloder*.
- Gust* (*Gustr*, \circ : *Vind*, *Luftning*, norsk og engl. *Gust*) et almindeligt Navn for *Dverge* (eller *Alfe*) forekommer IV, 21. (Str. 5, V. 2, oversat: *Dvergen*). I Norge kaldes endnu visse Sygdomme blandt Mennesker og Creature *Gust*, *Alf-Gust*, fordi Almuen mener at Sortalferne have forarsaget dem ved deres Pust eller Aande. (Ligeledes tillægges den *Vind*, som kommer fra *Smeeesssen*, Navnet *Alv*).
- Gyldenbörste* (*Gullinbursti*) *Freyrs* Galt, forestillende *Solen* I, 269. III, 24. Om den siger den yngre *Edda* (*Nyerups Overs.* S. 124, 126): "*Freyrs* Galt" med *Guldbörster* kunde "fare afsted baade i *Luft* "og *Hav*, *Nat* og *Dag*, "stærkere end nogen "Hest, og det maatte være saa mørkt og skum- "melt som det vilde, saa "blev der lyst nok af *Börsterne*." *Gyldenbörste*, *Freyas* Galt (forestillende *Maanen*) s. *Hildesvine*.
- **Gylfe* (*Gylfi*) en mythisk Fyrste i *Sverrig*, som reiste til *Asgaard* for at undervises om den eddiske *Gudelære* Indl. XXXI, III, 68. (Det var ogsaa ham der overlod det *Pløjeland*, hvoraf *Sjælland* blev til, og i hvis *Sted* *Mælrsöen* opkom. S. *Gefion*).
- Gyller* (*Gyllir*, \circ : *Forgyldende*, *Gylden*) en af *Gudernes* Heste I, 177, 254.
- Gymer* (*Gymir*) *Gædes* Fader, *Ishavets* al. det nordlige *Oceans* Hersker II, 167 o. f. 171, 182, 197, 214. III, 17. Var en vældig *Kjæmpe* II, 188, 201. Egentlig den samme som *Æger* II, 282. Hans *Rigdom* paa *Guld* 187, 201. Jfr. *Æger*. Hans *Hyrde* og *Hunde* 184, 198.

Gymersgaarde (*Gýmsigar-
dar*) Havjættens *Gymers*
nordlige Bolig II, 171,
180, 182, 184, 185.
Göll, en Valkyrie I, 180.
Gömul. S. Himmelfloeder.
Göndler, et af *Odins* Nav-
ne, I, 185

Göndul, en Valkyrie I, 42.
Blev ellers, tilligemed *Skö-
gul*, udsendt af *Odin* for
at hente *Hakon* den gode
til *Valhall*, efter *Eyvind*
Skaldaspillers berømte
Digt.
Göpul. S. Himmelfloeder.

H.

Haler (*Haltir*, Enkt. *Hølr*)
kaldes Dödningserne eller
Helheims Beboere i Dig-
tet *Alvismaal* II, 5. *Hala*
forekommer og som Navn
for en Jættinde III, 265 (i
Texten Str. 17, Lin. 2).
Ellers betyder *Haler* lige-
frem Kjæmper, Mænd.

Hamingier (*Hamingjur*)
en Art af Skytsgudinder
II, 253 (oversat *Lyksalig-
heds Norner*) 260.

Hallinskeidi, et af *Heim-
dalls* Tilnavne; forkla-
res I, 215. Ogsaa *Sorte-
rup* mener at det staaer i
Forbindelse med denne
Almuens Tale-Maade:
Solen *haler* (isl. *hallar*)
nu mod Nedgangen.

Hanar, en Alf I, 35.

Har (*Hár*, 3: den Høje) og
Havi, *Hávi* (af samme Be-
tydning) et af *Odins* Nav-
ne I, 39, 116, 184. II, 169.
Hars, *Haves*, 3: den
Højes Hall, er Himmel-
hvelvingen eller Verden
I, 55, 60. III, 68, 69, 70,
131, 145, 160, 172. Jfr.
Odin.

Har (*Hár*, kan betyde den
Høje, men ogsaa den

haarrige, laadne, graa-
haarede) en Alf I, 36.

Harbard (*Harbardr*, *Hard-
bardr* eller *Hárbardr*) et
af *Odins* Navne I, 185.
II, 131, 132 o. f.

Harbard, en Vinterjætte
eller Vinterens Repræ-
sentant, omhandlet i *Har-
bards Sang*; hans Ord-
strid med *Thor* II, 131 o. f.
139 o. f. 155 o. f.

Hate (*Hati*) den Ulv som
daglig forfølger Maanen
I, 181, 265. Jfr. *Ulv*, *Sol-
ulve*, *Maanegarin*, *Skoll*,
Fenrer.

Hate (*Hati*) en Jætte III, 264.

Haugspore (*Höjbetræder*,
som efterlader sine Spor
paa Højene) en Alf eller
Dverg I, 36. Jfr. det i
Danmark, Sverrig, Stor-
britannien og flere euro-
pæiske Lande almindelige
Sagn: at de Kredse eller
Bølgelinier, som under-
tiden sees i Græsset, især
paa store grønne Høje,
frembringes af Alfernes
el. Ællefolkenes Dandse.

Hestkold, et allegorisk
Navn III, 48, 59.

Heiddraupner, et mythisk Væsen IV, 46.

Helde (*Heid*, *Heidur*, 3: a) den Klare, Skinnende, el. b) Guld, Skat (Rigdom). *) S. *Guldveig* Er ellers i Sagaerne et Navn for flere bekendte Vala'er (Spaa- eller Troldkvinder).

Heider (*Heidr*) en Jætte III, 18.

Heidrun (*Heidrun*) en mythisk Geod, som staaer paa *Falhall's* Tag eller Himmelhvælvingens Spids, og nærer Einherierne ved sin Melk, som er den beste Mjød I, 174. 250-52. 276 (sidst paa Til lægsbladet). II, 204. III, 22. 35.

Heimdall (*Heimdallr*) Himlens Vogter og en den forestaaende underordnet Naturgud I, 55. Var en Søn af ni Mödre III, 19. 31. Hans Skildring i det Hele I, 215-18. III, 19. 31. 33. Forestaaer Gudeborgen *Himmelbjerg* eller Himmeltegnet *Krebsen* I, 15. 148. 171. 215. jfr. 153. Dyrkedes som Maanedsgud ved Midsommersfesten I, 15. 19. Den hvideste eller lyseste Asagud I, 215-16. II, 110. 122. Regnes undertiden til *Vanerne* I, 218. Siges at være forudvidende ligesom andre *Vaner* steds.

Bevogter Gudebroen eller Regnbuen I, 215. 217. 221. Bestiger den i Morgenstunden II, 229. 239-40. Kaldes Gudernes Vægter II, 189. 202. 299. 315. Betages af Sönnens Svimmel II, 224. 236. Giver Guderne det Raad at sende *Thor* til *Jotunheim* istedenfor *Freya* II, 110. Udsendes af *Ödin* for at udfriite *Idunna* ved *Mimers* Kilde II, 212. 221. 233 o. f. Han trættes med *Loke* om *Freyas* Smykke *Bristing* II, 47. Hans Ördstrid med *Loke* i *Ægers* Gjestebud II, 299. Hans Horn eller Basun (som toner i den sidste Kamp) I, 15. 41 (s. *Giattarhorn*). Et Sværd hører til hans Attributer II, 224. III, 19. 32. Han siges at være Nordboernes (eller endog, efter en vis Mythe, alle levende Menneskers) Stamfader m. m. I, 14-15. 31. 55. Efter den yngre *Edda* skulde han og *Loke* ombringe hinanden i den sidste Strid. [Naar man antager, at *Bif-röst* (forskjellig fra *Bif-röst*) betydede Melkevejen, som *Gudernes Vej* eller *Bro*, var hans vigtigste Station vel oprindeligen paa dens eller Stjernehimmelens, ligesom ellers paa Regnbuens (eller Skyhimme-

*) Denne Bemærkning af Ordet har Gudmund Andriassen allerede l. c. udførligen beviset.

lens) Spidse ; derfra kunde han best see *Muspels Sønners* Nærmelse til den sidste Kamp, men paa *Bifróst* var han nærmere Jæsterne].

Hel, Hela (Hel) Dødens og Dødningernes Gudinde ; avlet af *Loke* og *Angurbode* (q. v.) II, 273-74. III, 20, 33. Hendes Boliger I, 47, 48, 65, 178. II, 189, 254, 261, 364. Sættes for Graven eller Døden IV, 32, 34 o. fl. St. *Hels* Møer byde de Døende til hendes Boliger III, 209, 223. IV, 163. *Hels* Reeb Sygdommens Smærter III, 208, 223. Hendes Hest (som endnu kaldes *Helhesten* af den danske Almue) IV, 197. *Hels* Hane I, 47, 65. Hendes Hund, s. *Garmur*. *Hela* dyrkedes under dette Navn af Venderne, som og synes at have kjendt hendes Hund under Navn af *Mita*. (Jfr. *Garmur*). See ellers *Nyerups* mytholog. Wörterbuch.

Helblinde, et af *Odins* Navne I, 84.

**Helblinde*, en af *Lokes* to Brødre I, 67. II, 279.

Helgrind, Hells Port eller Gitter m. m. (modsat *Valgrind*, Himlens Port eller Gitter) II, 189. Dens Knirken høres af den Døende III, 209.

Helheim, Hel (Hel, Helia, Helheimr, s: Dødens Verden) I, 96. Den 8^{de}

af de ni Verdener II, 5, 18 o. f. (Heraf det nyere *Hel-vitt*, s: *Hels* Straf, hvoraf atter det danske *Helvede*, engl. *Hell*, tydske *Hölle*). S. *Hel*.

Hepte (Hepti, Hefli) en Alf I, 35.

Here (Hersi) en Alf I, 37.

Hersadr. S. *Hærfader*.

Herfötur (s: Hær-Fjætter) en Valkyrie I, 180.

Herian (Hærføreren eller den Hærgende, Krigførende) et af *Odins* Navne I, 43, 184, 272. II, 224. Jfr. IV, 100. Som Maanedsgud I, 157.

Hermod, Hermoder (Hermódr) *Odins* Søn, udsendt for at hente *Baldur* tilbage fra *Helheim* I, 209. Faaer Hjelms og Brynie af *Odin* som Gaver III, 8, 24. Efter den yngre Edda var han særdeles hurtig og kjendte alle Veje overhaands vel. I den Henseende lignede han *Mercur* el. *Hermes* med hvem han og maaske er beslægtet af Navn. *Hropt (Hroptur, Hroptur)* er muelig ellers en ham tilkommen- de Benævnelse I, 209.

Herteit (Herteitr) et af *Odins* Navne I, 184.

Hjelmbarer (Hjálmber) ligeledes I, 184.

Hilde, Hilda (Hildur) en Valkyrie I, 42, 180. Sættes undertiden for Krig eller Fægtningen, og siges saaledes at vækkes

naar Slaget begynder III, 295. Krigen kaldes hendes Leg IV, 36. Hun gav Helten *Beovulf* en kunstig Hjelme (efter et angelsaxisk Digt) III, 24-25. Var det egentlige Navn for Skjoldmøen *Bryn-Hilde* (o: den brynieklædte eller hjelmbedækkede *Hilde*) IV, 92. Navnet tillægges ellers en Prindsesse, som blev Aarsag til Feider og Mandefald III, 303. *Hilde* synes at have været meget dyrket af de gamle Angelsaxer; med Tiden sammenblandede man denne Valkyrie eller Krigsgudinde — ligesom med vor *Brynhilde* — med en dansk Prindsesse, som var Aarsag til et blodigt og langvarigt (af *Brage* den Gamle besjunget og forhen paa et Skjold afbildet) Slag mellem hendes Fader *Högne* og hendes Bortfører *Hedin* paa *Hå* eller *Håey*, nu *Hoy*, en af Örkenøerne (*Orkneys*) hvor en lokal Tradition vilde at Fægtningen fornyedes hver Nat, indtil en af den norske Kong *Olaf Tryggvesøns* Krigere troedes at have gjort Ende paa Trylleriet. Sagnene om *Hilde* have og iordum været bekjendte og besjunget i Tydskland, samt henførte til de nordiske Riger. Mangfoldige nordiske, tyske

og angelsaxiske Egennavne maa og derivatives fra hende, f. Ex. *Hildebrand*, o: *Hilde's Sværd* o. s. v.

Hildesvine (*Hildisvini*) Navnet paa *Freyas* gyldebørstede Galt (o: Maanen) paa hvem hun drager frem ved Nattetide III, 9, 10, 24-25. Derfor anbragte de germaniske, angelsaxiske og nordiske Krigere en Vildgalteskikkelse paa deres Hjelme for at bringe Ejerne Lykke, og de erholdt saaledes undertiden Navnet *Hildesvine* og *Hildegalt* III, 24.

Hildolf (*Hildólfr*, *Hild-ólfr*) et mythisk-allegorisk Navn II, 141, 156.

Himmelbjerg (*Himinbjörg*) *Heimdalls* Gudeborg og Himmeltegnet *Kræsen* I, 148, 171, 215 o. f. Ellers ogsaa betragtet som selve Himmelen, dens, Melkevejens, Solbanens eller Regnbuens Top II, 228, 239.

Himmelbjerger (*Himinbjögl*) maaske en mythisk-allegorisk Benævnelse III, 274.

Himmelbryder (*Himinbriðr*, efter Nogle *Himinbriðr*) den Tyr som Thor dræbte, for at bringe dens Hoved til Lokkemad for Midgaardsormen II, 43 o. f. Jfr. 67.

Himmelfloder, mythiske, opregnes I, 175-76, 252-54. Jfr. *Saga*, *Urde*.

- Hindarfield*. S. Eg. Reg.
- Hjorvard* (*Hjörvardr*, 3: Sværdvogteren) Jættinden *Hvednas Fader* III, 18.
- Hlebard* (*Hlébardr*) en Jætte II, 145, 158-59.
- Hler* (*Hler*) antoges af Finnerne eller Nordens fra dem nedstammende Indbyggere for en Søn af *Fornjot* (identisk med *Ymer*) samt Havets Gud II, 278. Selv er han vel den samme som *Æger*. Jfr. *Dag*, *Kare*, *Loge*.
- Hlsey* (*Læsfo*) digtedes af Nogle, i senere Tider, at have været Havguden *Hlers* eller *Ægers* fornemste Opholdssted II, 149, 161, 270. S. *Hler* samt *Egenn*. Reg.
- Hlevang* (*Hlévangr*) en Alf I, 36, 58.
- Hlidskjalf*. S. *Lidskjalf*.
- Hlif*, *Hlif-thursa*. S. *Alf-møer*.
- Hliodolf* (*Hlióðólf*, *Hlióð-álfr*, 3: *Lyd-Alf*) en Alf I, 37, 58.
- Hlodyna* (*Hliódyn*) et af Jordens eller Jordgudindens Navne I, 51. *Skule Thorlacius* har vist i en ypperlig latinsk Afhandling (1782) at de gamle Germaner ogsaa have dyrket hende under Navn af *Hludana*.
- Hlorride* (*Hlórridi*, *Hliódridi*) et af *Thors* Navne II, 39 o. f. II, 62, 66, 301, 302, 316.
- Hlyna*, *Lyna* (*Hlyn*, *Hlin*) en Asynie I, 50, 67. Hun beskyttede ellers *Friggas* Yndlinge i overhængende Farer.
- Hlōck*, en Valkyrie I, 180.
- Hnikar*, *Nikar*, et af *Odins* Navne I, 184. *) Som Maanedsgud I, 157. Under det aabenbarer han sig for *Stigurd Fafnersbane* og underviser ham om *Krigens* Varsler IV, 25-28. Jfr. Fortællingen om *Nornagest*, oversat ved *Grundtvig*, i *Heimdall* (1816) S. 36 o. f.
- Hnikad* (*Hnikadr*) et af *Odins* Navne I, 185. Som Maanedsgud 157. Jfr. *Hnikar*.
- Hnos*, *Hnosfa* (*Hnosf*) den ene af *Freyas* Døttre I, 219, 227.
- Hoddmimer*. S. *Kreds-jætt*-ten.
- Hoddropner*, et mythisk-allegorisk Væsen IV, 46.
- Horn* (Nogle *Hörn*, ikke *Hörn*, som Andre urigtigen mene) et af *Freyas* Navne I, 219, 227.
- Horn*, et allegorisk Navn for en brusende Flod III, 180.

*) Da Asaguderne i Middelalderen, ligesaa vel som Olympierne, forvandlede til *Djævel* i Folketroen, kom *Satan* og i England til Navnet *Nick*, *Old Nick*, i Island *Nikar* o. s. v. Jfr. det tyske *Nichs*, *Nichse*, *Nix*, hvorfra igjen det danske *Nisse* o. s. v.

Hornborer (*Hornbóri*, Andre *Hornbogi*, *Fornbogi*) en Alf I, 36.

Forsetyr (*Hrofsþiðfr*) en Jætte (nævnes og i *Skald*) III, 18. (Maaske *Saxos Rostioph*).

Hrödung (*Hrödungr*) en Fyrste, Fader til *Agnar* (oplostret af *Frigga*) og *Geirröd* (oplostret af *Odin*) I, 165 o. f.

Hrödung, *Hrödunger*, der nævnes som Stamfader til *Hjordise*, *Sigurds* Moder III, 16.

Hreidmar, en Halv-Rise eller Sortalf, Fader til *Otur*, *Fafner* og *Regin*, fordrer og faaar Bøder af *Loke* for den Førstnævntes Drab IV, 19 o. f. Videre see *Egenn. Reg.*

Hrid (*Hrid*) en af Jordens mythiske Floder I, 176.

Hrimfaxe. S. *Rimfaxe*.

Hrimgerde (*Hrimgerdur*) en Jættinde, *Hate's* Datter; drukner Søfarende III, 266. Forvandles til Steen ved Dagens Skin 264 68. Hendes Moder ødelægger en heel Flaade 266.

Hrimgrimner. S. *Rimgrimner*.

Hrimner, en Frostjætte II, 189, 202. III, 18.

Hrimthurser. S. *Rimthurser*, Frostjætter.

Hrist, en af Valkyrierne som især bragte *Odin* Drikkehornet I, 180. Jfr. *Mist*.

Hrodvitner, en mythisk Ulv, *Hates* Fader I, 181, 265. Jfr. *Fenrer*, *Hate* o. s. v.

Hropt, *Hropter*, *Hroptur* (*Hroptir*) Herre for Gudeborgen *Gladshheim* eller Himmeltegnet *Vædderen*, maaske identisk med *Odin* I, 148, 170, 209-10, eller og med *Hermud* 209. Modtager (eller udkaarer) hver Dag i *Gladshheim*, som *Valhalls* Port eller Forstad, de faldende Krigere 170, 209. Ordet betegner ellers Gudernes Høvding, Udraaber eller Herold (maaske deres jordiske Præst *Hroptir rögna*) *Havamaal* 145 (III, 144). Deraf kaldes *Odin* igjen *Heroldernes* (der tillige som oftest vare *Skjalde*) eller *Præsternes Gud* (*Hropta-tyr*. *Havam.* 153) III, 144, samt I, 187 (*Grimnersm.* 53; der maaske Raabernes, o: de tudende Stormes Gud. Ogsaa i Oldtiden kan man have forklaret slige mythiske Benævnelser paa forskjellige Maader). *)

Hroptatyr. S. *Hropt*.

*) F. Ex. som Grækerne forklarede *Platos* Tilnavn *Κλύμενος* (Raaber) enten fordi han kalder alle til sig eller fordi han høres af alle. Det selvsamme kunde gjælde om *Odin* som Nørdhuernes *Hropt*, ligesom ogsaa Grækerne forvekslede

Hrotte. S. Sagreg. under *Sværd*.

Hrungner (*Hrúgnir*) en Jætte, overvundet af *Thor* ll, 49, 66, 79, 143, 157, 303, 318. Den gamle *Sor-terup* antog at denne Mythe sigtede til Kampen mellem Kulde og Varme,*) og har vel virkelig Ret deri. See ellers *Nyerups mythol. Wörterb.* under *Hrúgnir*.

Hrym, *Hrymur* (*Hrymr*) en Frost- eller Ild-Jætte, af *Hrim*, a) Rimfrost, b) Sod; drager frem for at ødelægge Verden l, 48, 105.

Hræsvelg (*Hræsvelgr*) en gigantisk Ærn, siddende ved Nordpolen og frembringende Vinden, især Nordenstormen l, 93, 113-14, 206. Efter *Gunnar Paulsens* Gissning**) er Ordet *Klósigt*, der i Island betegner visse Sky-samlinger som forkynde Storme, draget af dens *Klo* eller *Kløer*. Efter *Walter Scotts* nye Fortælling *the Pirate* skal en magisk Sang endnu være vedligeholdet paa *Unst*, en af *Shetlands* Øerne, som stiles til *Stormen* eller

Nordvestens Ærn (uden Tvivl vor *Hræsvelg*) og hvoraf han har givet Verden en skjøn og kraftfuld Efterligning. Jfr. *Ærn* i Sag-Reg.

Hrönn, en af Jordens mythiske Floder l, 176.

Hugin (*Huginn*, o: det samme som *Hugi*, Hu, Tauke)-den ene af *Odins* Ravne l, 173, 243-47. Selvsamme Betydning har Navnet *Hugi*, der tillægges Tanken som en flink Löber i Mythen om *Thors* Reise til *Jotunheim*. Jfr. *Munin*.

Hunnerslund forekommer som et mythisk Sted (i en Variant) l, 44, 63.

Hvedna, en Jættinde ll, 18.

Hvergelmer, det underste Dyb eller midterste Afgrund (omgivet af *Nastrond*, o: Lig- eller Dødnings-Kysten) l, 64, III, 175, 252, 256. ll, 40, 53, 204.

Hyfiaberg, et allegorisk Bjerg ll, 54, 63.

Hymr (*Hymir*), ogsaa kaldet *Ymer* (*Ymir*, *Imir*) en Jætte i *Udgaard*, om hvem *Hymisqvída* handler ll, 39 o. f. Hans Kjedel er Oceanet eller Ha-

Guldens Præst med ham selv. See *Pausanias* 2den Bog, 35te Kap., samt *Creutzers* Symbolik 2den Udg. IV, 38, 47.

*) Hans egne Ord ere disse: *Non aliud vult pugnare Hrúgnæris et Thoris quam caloris et frigoris dissidium*. Den samme Mening er ret tydelig vidtløftig udviklet af *Mone*.

**) I hans in margine tilføjede Bemærkninger ved den kjøbenhavnske Udgave af *Semunds Edda* 1ste Deel — Universitets-Bibliotekets Exemplar.

vets Udspring 40, 42. *) Han kastes i Vandet af Thor (efter den y. Edda) 45. Hans Døttre de vilde Fjeldstrømme som udgyde sig i Havet 295, 313.

Hyndla, en Jættinde, som følges med *Freya* til *Valhall* paa en Nattereise, og opregner, i Samtale med hende, Guders, Jætters, Fyrsters og Kjæmperes Slægtregistro m. m. III, 30 o. f. 8 o. f. Omgives af (Morgenrødens) Luer og maa søge at undflye Døden 22, 35. Jfr. *Freya*, *Ottar*.

Hyrr, *Hyr*, en allegorisk Sal eller Bolig III, 54, 63.

Hæner (*Hæmir*) er vel en af de tre skabende Guder I, 32, 55. Giver de første Mennesker Forstand I, 37, 59. Kaldes ellers *Vile* og betegner Himmelysetsældste Guddom 55. Giver *Vanerne* til Gidsel af Aserne (da Lysets Udspring antoges at være i den høje Himmel, skjönt det forekommer os at være i *Vanahheim* eller den lavere Skyluft) 114. Drager ud i menneskelig Skikkelse med *Odin* og *Loke* for at vandre Jorden omkring IV, 19 o. f. Modtager Offre (eller Ejende-

le) i den nye Verden I, 53, 69. [I *Skalda* kaldes han *den Hurtige*; *Pilekonge* m. m., som vel passertil Lysets Egenskaber og sædvanlige Atributer].

Hærder, en allegorisk Helvedes-Fyrste III, 217, 228.

Hærfader (*Herfadir*, *Herfödur*, *Heriafadir*, 3: Hærenes Fader) et af *Odins* Navne I, 42, 62, 83, 100. III, 8.

Havatein, et allegorisk Spyd III, 52 o. f. 62. Jfr. *Mistelten*.

Höder, *Hödur* (*Hödr*) *Baldurs* Drabsmand (efter *Lokes* Anstiftelse) I, 43, 62. Betegner Nattemörket i *Aarats Löb* I, 16, 20, 62. II, 44, 256, 262-63, 312. Ombringes og opbrændes atter af *Lysguden Vale* i Foraarsiden I, 20, 43, 63. II, 257, 264-65. III, 17. Oplives paa ny i den nye Verden og boer i *Odins* Slot i Forening med *Baldur* I, 53, 69. Jfr. *Baldur*, *Vale*, *Mistelten*.

Högstare, en Alf I, 37.

Höjbrog (*Hábrók*) en mythisk Hög og den ypperste af sit Slags I, 183, 270. Jfr. *Fedurfolgrer*.

Höll. S. *Himmelfloder*.

*) Tager man ellers Digtningen i bogstavelig Mening man man tænke paa Skythernes uhyre Kjedel (ved Floden *Hypanis*) som rummede 600 Amphorer (eller Ankere) og var sexgange større end et andet helligt Kar, som forvartes ved *Pontus* (*Herodot.* IV, 81). Jfr. II, 53, 75-76. Cimbrernes store Offerkjedel er ogsaa bekjendt af den romerske Historie.

I.

Jafnhar (*Jafnhár*) et af Odins Navne I, 185. III, 68.

Jare (*Andre Være*) en Alf I, 36.

Jarnsaxa, en af *Hoimdalls* ni Mödre III, 19, 31-32.

Jaulk (*Jálkr*) et af Odins Navne I, 185. Som Maa-nedsgud 158.

Ida-Støtte (*Ida-völlur* *) Asernes første Forsamlingssted, hvor de anlægge deres himmelske Boliger I, 33, 56, 206. Desamles der paa ny efter Verdens Forryngelse 52, 68.

Idunn, *Idunna*, *Ydun*, *Brages* Hustru, forvarende Udødelighedens Æbler; **) siges at forrynge Guder og Einherier II, 222, 234-35, jfr. 231. Rannes af *Thiasfel* I, 210, 231, 232. Omtales i *Odins Ravnensang* II, 211 o. f. som *Ivaldes* (eller *Yvaldes*) Datter, nedsegnet fra Asken *Ygdrasil* til Jætteverdenens Dybder II, 220, 232-33. Var i *Ægers* Gjestebud II, 283. Samtaler med *Brage* og *Loke* 289-90. Hendes og

Brages Afkom 289. Hendes Betydning II, 309-10. Fortællingen om *Iduns* Ran kan ellers eftersees i den y. Edda, *Rasks* Udg. S. 800. f. *Nyerups* Overs. S. 102-105. Jfr. hans mytol. *Wörterbuch*, samt *Oehlenschlägers Nordens Guder* S. 162-94. [*Idunna* var vel oprindelig den blide Aarstid eller ogsaa den rene milde Luft som fremavler Blomster og Frugter, og hvorved hele Naturen med dens guddommelige Aander aarlig forrynges. Hun bortrøves af Vinterjætten, men bringes tilbage i Vaartiden af den til Jorden atter tilbagevendende Varme; derfor siges hun da at forvandles til en *Svale* (denne Vaarens Fugl som endnu er den nordiske Almue saa hellig) o. s. v. *Brage*, som fremkalder Sang og Munterhed var hendes naturlige Ægtemage; især ynder han den gyldne Høst, som yder Stoffet til de begei-

*) Antager man at Ordets Oprindelse bør udtledes fra det oldnordiske Sprog, saa betyder det enten *Forretningernes* eller snarere *Frimmelens Mark*, af *Id* *Vrimmel*, Stimen, hvoraf Gjæringsordet *Ida*; jfr. *Ida* en skummende Fos, hvor Vandpartiklerne saaledes vrirle og mylre. Navnet *Idavölle* kunde da let betegne Himmelen, hvor det samme kan siges om Stjernerne.

**) I Digtet *Höstlång* kaldes hendes Bolig *Brunnskrar*, o: Kilde-Agre eller Marke. En Benævnelse der paa en eller anden Maade vel sigter til Himmelen og dens Kilder, som vedligeholde Jordens Frugtbarhed m. m.

strende Drikke. Længere hen i Tiden fik Ideen en mere filosofisk Retning. *Brage* var allerede antagen til Digternes og Talernes Gud; i hans Forbindelse med *Idunna* lagde man da (efter *Bastholms* o. fl. Bemærkning) den Tanke: at Veltalenhed og Digtekunst gjorde udødelig og forevigede dem, som bleve besjunge af Digterne. Den berømte *Herder* har, i Anledning af dette Æmne, skrevet en fortrefelig Dialog, kaldet *Idunna oder der Apfel der Verjüngung* (om den nordiske Mythologies passende Anvendelse i de dannende og talende skønne Kunster). Ogsaa *Gräter* har skrevet en Afhandling af samme Tendenz, indtrykket i 4de Bind af *Tidskriftet Bragur*.

Jernskoven (Járnvidr) en mythisk Egn, hørende til *Udgaard* I, 46, 64, 120.

Ifing. S. *Iving*.

Aldrimner (Eldhrimner) den Kjedel hvori *Sörim-*

ner kaages I, 172 237, 239.

Im. S. *Ym*.

Inguns-Freyr. S. *Freyr*, *Yngve-Freyr*.

Jora's Slette, et mythisk Stedsnavn I, 36.

Jord, Jorden (Jörd, Jörþ)

Odins (Himmelens eller Himmels gudens) Ægtefælle I, 76. *) *Thors* eller *Tordeagudens* Moder I, 51, 67. II, 50, 133, 140, 156, 302. Paa kaldes IV, 43. Kaldes *Dybbets* Himmel eller Dække II, 222-23, 235. *Jordens Skib* tillægges *Odins* Hustru som den onde Verden i et kristeligt Digt III, 217, 228. **) *Jordens Kraft*, et mythisk Udtryk III, 19, 21, 137, 162. IV, 113-14. Ellers kaldtes *Jorden* *Nattens* (og *Onars*) Datter IV, 43.

Jormungand (Jörmungandr, Jörmungandr), 3: *Jordslangen* som og kaldes *Jordomgiveren* I, 52. S. *Midgaards-Orm*.

Jorunn (Jörunn) ellers et qvindeligt Navn (endnu almindeligt i Island) fo-

*) De gamle Perser kaldte (efter *Zend-Avesta*) den synlige Jord *Hethra*, *Herethra*, "som er qvindelig og bærer en Mand." Gjenfandtes dette mythiske Væsen i den germaniske *Mertha* (ved vor Tidsregnings Begyndelse, vore Forfædres *Jörth*, ellers kaldet *Frigga*) o. s. v. At Skytterne trede *Jorden* som Himmels gudens Gemahlinde, bevidner *Herodot* IV, 89. Græker og Romere antog ogsaa de samme Meninger og Talemaader.

**) Merkeligt er det, at de gamle Britter tillagde *Jord-Gudinden* *Coriwen* et seilende Skib. Det Skib eller Baud er be kendt som Germanerne ved vor Tidsregnings Begyndelse helligede deres *Isa*.

rekommer i uvis Betydning II, 224.

Jotunheim (*Jotunheimr*, *Jötunheimr*) Jætternes Verden; dens Beliggenhed I, 46, 64, II, 106, 118-19. Er den 6te i vore Forfædres kosmographiske System II, 5. *Gymers* og *Gerdes* Hjem II, 180. Gjenlyder (eller kommer i Oprør) ved Jætternes o. Fl. forestaaende Anfald paa Verden I, 49.

Iri, en allegorisk Alf af uvis Betydning III, 54.

Ivalde, *Yvalde* (*Ivaldi*, *Ivaldr*, *Yvaldi*) en berømt Fader eller Stamfader til kunstige Alfe eller Dverge I, 269. Ogsaa *Idunnas* Fader II, 220, 232. Hans Sønner *Brock* og *Sindre* (eller *Eitre*) forfærdige *Odins* Ring *Draupner*, *Thors* Hammer, *Freyrs* Skib og gyldenbørstede Galt, samt *Sifs* gyldne Haar (ligesom andre Dverge *Freyas* Galt og Smykke) I, 182, II, 200-201. De hertil hørende Mythers Forklaring I, 278.

Iving (*Ifing*) en mythisk Flod, formodentlig Luftten eller Luftstrømmen, som adskiller Guderne fra Jætter og Mennesker I, 87, 103-104.

Jætter (*Jotnar*, *Jötnar*, Enkelt. *Jotun*, *Jötun*) Guderne Fiender i Naturen II, 131. Ældre end Guderne I, 55. Opfostre *Vala* I, 1, samt de tre

store Norner I, 47, 123. De første kosmogoniske Jætter I, 91, 93, 109-13. (See *Ymer*, *Örgemler*, *Thrudgemler*, *Bergemler*). Jætters og Guders Slægtskab og Fiendskab I, 112, jfr. 106. Jætternes Boliger I, 36, 77. II, 28, 228, 239. Mørke og Kulde høre især til deres Natur I, 91, 109-13. II, 28. Jætternes Sprog II, 28 o. f. De kaldes vise I, 77, samt spørge om meget III, 182, 186. Jætterne ombringes af *Thor* i *Hymers* Følge II, 73, 84, samt i *Thryms* Bryllupsgilde I 116, 127-28. Forfølges overhoved af *Thor* II, 144 o. f. 159. De beherske underjordiske Skatte II, 118-119. De flygte for Dagens Lys II, 228, 239, samt forvandles endog til Steen ved dets eller Solens Skin I, 77-78. II, 7, 36, 90 o. f. III, 6, 268. Deres Dands til *Giallarhornet* i Verdens Undergang I, 46, 66. En fængslet Jætte (formodentlig *Loke*) slipper da løs steds. Jætternes Benævnelser i nyere Tider II, 97-98. Jætters Sønner III, 145, 172. Menneskelige Jætter (Jætternes Folk) II, 124-25, 145, 172. Nye Folkesagn om Jætterne II, 90, 91, 95 o. f. Paralleler til Ordet *Jætte* i de ældste Sprog sees i den store Udg. Glossarium; yngre Levninger i Tydsk-

land see f. Ex. II, 135. III, 76. — Schles. *Jöden*, o: isl. *Jötun*; Hessisk *Jette*; Dansk *Jette*, *Jætte*. I Skotland har man sagt *Eyttyn*, *Ettyn*, *Eaten* (*Jaten*) o. s. v. efter *Jamiesons Scottish Dictionary* (1818).

Jættinder, tre mægtige, som ankomme til Asagudernes Berg I, 34, 56, 57. Den gamle Jættinde i Jernskoven, som föder eller opfostrer Dybets Uhyrer I, 46, 64. II, 218, 230. Deres Nattevaodringer III, 3 o. f. 8 o. f. De kaldes Natteryttersker III, 265, liggraadige ssteds. Bære Haler 266. Snøe Reb eller Stræoge af Sand*) II,

144, 157. Stride med Jernkøller II, 149, 162; ogsaa i de senere Kjempeviser II, 90.***) Söge at ödelægge Folk og Skibe 264 o. f. 266-67. Hindres derfra af Valkyrierne 267. Forstenes af Dagens Lys III, 268 (jfr. Jætter, Mörkalfe). Tyrsk hælslige Oldemoder II, 115, 126. *Thryms* Frænke ssteds. Skjønne Jættinder II, 65, 77, 202. En Jættindes Samtale med den afdöde *Brynhilde*, som kjörer til *Hel* IV, 90 o. f. Jfr. *Angurbode*, *Hyndla*, *Gerda*, *Skade*, *Jætter*, *Jotunheim*, *Trolde*.

Jævnhöj. S. *Jafnhar*.

K.

Kár, *Kári* (udtalt *Kaur* o. s. v.) en mythisk Personification af *Vinden*, som Broder til *Ilden* og *Havet* I, 125. II, 278. I Udskriften af *Flatöebogen* l. c. S. 358 siges han udtrykkelig at have været *Vindenes Hersker* (efter Finnernes Tro). Jfr. *Dag*, *Forniot*, *Hler*, *Loge*. *Karlsvognen*, et nordisk Stjernebillede II, 26. IV, 47.

Kialar, et af *Odins* Navne, som han tillagte sig da han trak Slæder (i en *Vintermaan*) I, 185.

Kile (*Kilt*, *Kyth*, o: den Kjölende, Kulende) en Alf I, 35.

Kerløjg (*Kerlaug*) to mythiske Floder af dette Navn I, 176-77, 254. Jfr. *Körmt*, *Örmt*.

Kölga (Kuling, Vove) en af *Ægers* Dötre; *Bölgen* er hendes Söster III, 282.

*) Skotterne troe at dette skeer at Aander eller Troldefolk, og at Rebene virkelig sees i lignende Sandstribes ved Havbredden. *Minstreley of i. sc. bord* III, 257. Jfr. *Menia*.

**) Ligesledes i de skotske, see *Walter Scotts Minstreley of the Scottish border* II, 134, om en *Gyre* (den norske *Gura*) *Carlyng*, o: *Kerling* (Hex, Jætteqvinde).

Kreds-Guden, et mythisk-allegorisk Væsen af uvis Betydning III, 213, 226. *Kreppvör* (Krympende, Sammensnerpende) den

yngste af *Njords Dötre* III, 218, 229. Jfr. *Böjgvör*. *Körmt*, en af *Skylustens* mythiske Floder I, 176-77, 254. Jfr. *Kertöjg*, *Örmt*.

L.

Laaden (*Lodinn*) en Thurse paa *Dollsöe* III, 267.

Landvide (*Landvidi*) *Vidars* Gudebolig el. Himmeltoguet *Skorpionen* I, 148, 172, 235. Jfr. 154. — Senere har jeg seet af *Ihres Glossarium* at Himmelen, Horizonten, eller den nederste Deel af Himmelhvelvingen, som den viser sig for *Öjesynet*, kaldtes forhen i *Sverrig Wide*, *Vide* (uden Tvivl vort *Vidi*) samt endnu af de svenske *Bönder Videt*. Hertil sigter da, efter min Mening, den senere Deel af Ordet *Land-Vidi*. I Islandsk betyder *Vidi* en *vid Strækning*, og undertiden *det store Hav*, som indsluttes af Horizonten, der saaledes synes at børe, efter vore Forfædres Forestilling, til de Dele af Solbanen som helligedes *Vidar* og *Uller*, endskjönt det maatte forekomme dem, som boede i fældomgivne eller meget nordlige Egne, at Solen, i den sidstnævntes Maaned, opholdt sig under Horizonten i de dybt liggende *Ydale*.

Laufej. S. *Lövö*.

Leiptur (s: *Lyn*, *Lynende*) ommeldes som en af *Jordens* Floder, men tilhører dog især *Underverdenen* (hvortil den allene henføres af den yngre *Edde*) I, 176 Ved den synes *Nordboerne* at have soret, ligesom *Grækerne* ved *Styx* III, 304. At selv *Katholikerne* have forestilt sig *Helvedes* Floder paa en lignende Maade sees f. Ex. af en legendarisk *Romance* i *Minst*, o. t. s. b. II, 365 (*the water brend o' lightning and of thunder*). Jfr. *Giöll*.

Leitrbrimer, et mythisk-allegorisk Navn (maaske for *Urjätten Ymér*) III, 42, 49, 62.

Letfod (*Lettfeti*) en af *Gudernes* Heste I, 177.

Lidskjölf (*Hlidskiöl*) *Odins* Højsæde, hvorfra han saa ud over den hele Verden I, 166. Han deler det med *Friggja* 192. *Freyr* sætter sig deri II, 167, 170, 180, 195, 222, 234. Jfr. I, 206.

Liosalfheim (*Liosálfaheimr*) *Lysalfernes* Hjem eller Verden, den øverste af *Nordboernes* ni Verdenes II, 5. (Deri ligger

- det öfverste Gudeslot *Gimle* q. v.) S. *Lysalfer*.
- Lidsberi*, 3: Lysbringer, et Navn for den Maaned som helligedes Lysbringeren *Vale* I, 148, 201. II, 264.
- Listvör*, en allegorisk Furie III, 217, 228.
- Litr* (*Litr*, 3: Löd, Farve) en Alf eller Dverg som raader for denne Egenkab i Naturen I, 35, 58. Dette var ogsaa Navnet paa den Dverg, hvem *Thor*, efter den yngre Edda, sparkede ind i *Baldurs* Ligbaal, en physisk Allegorie, som kan forklares paa forskjellige Maader. Her anmærker jeg kun den, at ved Mörkets Sejer over Himmellyset, maa Farvernes Virkning paa Synet naturligvis ogsaa svækkes eller tilintetgjøres. Ellers finder man at Lithauerne have dyrket to Guder eller Alfe for Farverne, som paa kaldtes af dem, naar de opsøgte Farveplanter i Skovene.
- Liv* (*Lif*) og *Livthraser* (*Lif* *þrasir*) } de sidste Mennesker i denne, men de første i den nye Verden, da de overleve den store Fimbul-Vinter og skjules i *Hoddmimers* Skov, hvor de næres af Morgenduggen I, 96, 118-119.
- Loder*, *Lödur* (*Lódr*) giver Mennesket Blod og skjön

- Farve I, 37, 59. Var vel en af de tre Guder, *Börs* Sønner, som skabte Verden, ellers ogsaa kaldet *Ve*, samt betegnende Himmelilden 55, 59.
- Lodsfær* (*Lodsfær*) en Yngling, undervist af en hedensk Præst eller Lærremester III, 74-75, 130, 160-61.
- Lofar*, Stamfader til en stor Slægt af Alfe eller Dverge, som staa under *Dvalin* og saaledes vel mentes mest at færdes eller virke ved Nattetide I, 36, 37. S. *Alfe*, *Dvalin*.
- Lofn*, *Lofna* (*Lofn*) den anden af *Freyas* fire Døser eller Nympher, som fuldender de Elskendes Forbindelse I, 223-24. Saavel dette allegoriske Navn som Ordet *Lof* Yndest, Roes m. m. synes at komme af det gamle *leyfa* elske. Beslægtede ere det engl. *Love*, tyske *Liebe* o. fl. (Jfr. II, 95).
- Lofnhetde*. S. Egenn. Reg.
- Loge* (*Logi*, 3: Lue, Flamme) Søn af *Forn-jot* eller den gamle Jætte; rimeligvis den samme som *Loke* II, 275, 278. *Loge* brugtes som et Mands-Egennavn i Island i det 14de Aarhundrede. (Jfr. *Fornjot*, *Loke*, *Hler*, *Kare*). *Loge* er ellers den samme som *Há-Lögi*, 3: den høje Flamme (sammendraget *Hölge*, *Helge*) der især synes at have

været dyrket paa det norske *Halogaland* el. *Helgeland*.

Loke (Loki); af dette Navn forekomme tvende vigtige (i Förstningen maaske identiske, men med Tiden adskilte) Væsener i den nordiske Mythologie, nemlig:

a) *Udgaards-Loke (Útgarda-Loki)* den ypperste Fyrste for de Jætter eller onde Væsener, som tilhøre vort Verdens-System. Navnet *Udgaard (Útgardar)* betegner vel især den Oceanet omgivende Fjeldkreds, der mentes at ligge i det yderste Mørke og de evig frysende eller brændhede Regioner; men kan ogsaa (i Modsetning til *Asgaard* og *Midgaard*) udstrækkes til den hele Underverden. *Loke* kan baa-
de betyde den *Omgivende, Yderste, Sidste* (af hans egentlige Riges Beskaffenhed) samt *den Endende, Ødelæggende, Fortærende*, o: den som frembringer Væsenernes el. Tidens Endeligt. Saaledes mentes han at efterstræbe Guders og Menneskers Undergang. Jfr. II, 275. Som Dybets Konge var han naturligvis Mørkets Velynder og Befordrer. Da vi vide, at Afgrunden nærer vulkanisk Ild i sit Skjød, og denne ofte frembryder af Jord

og Hav; samt foraarsager store Ødelæggelser, var det naturligt at den onde *Loke* mentes at raade derfor, da man ogsaa erfarede, at selv den jor-
diske *Ild* (der dog fra Arildstider havde nydt en vis Dyrkelse, som hørende til de himmelske Elementarguder) ofte anrettede stor Skade, saa troede man tillige, at den ved slige Lejligheder besjæledes eller styredes af *Loke*. Saaledes antog man at denne Naturgud var af samme Art som det Element der bestyredes af ham, nemlig snart *nyttig* (hvortil den dog maatte holdes i en vis Tvang) og snart *skadelig*, efter sin oprindelige Tilbøjelighed. Jfr. II, 275. *Luftilden*, der saaes at komme fra Himmelen eller fare gennem Luften i forskjellige glimrende Meteorers Skikkelse, ansaa man vel saaledes undertiden for *Asa-Loke*, derved var optaget i Gudernes Selskab, men hvis Herkomst man dog udledte fra Afgrundens Ild eller de den bevarende Jætter, og deres Hersker *Udgaards-Loke*. Jfr. II, 274.

De ældste Mytther, udtagne af gamle Qvad (som nu ej mere haves) ved Saxo og *den yngre Eddas* eller *Skaldas* Forfatter, samt jævnførte

med den ældre *Edda*, synes da at lede til den Slumning, at *Udgaards-Loke* egentlig var den personificerede Afgrund, hvis Børn, avlede med Jættinden *Angurbode* (den Sorgbebudende); disse tre Uhyrer sagdes at være:

1) *Hel, Hela*, Döds gudinden; Underverdenens rædsomme Dronning;

2) *Fenris-Ulven*, et glubende Udyr, som hænkebandtes af Guderne, men skal løsnes ved Verdens Undergang, og som rimeligvis ej er andet end en Personification af den underjordiske Ild; samt

3) *Midgaardsormen* eller Verdensslangen, som ligger i det store Ocean, der egentlig forestilles under dette Billede og hører til *Udgaard* eller Jætte-Verdenen, samt er en af Jordens og Asagudernes farligste Fiender. Jfr. II, 273-74. Saaledes bliver denne Mythes Sammenhæng, og fuldkommen tydeligt og det tillige, at det maa være en Navne-Forvexling, naar *Asa-Loke* siges at være den nævnte Uhyres Fader, med mindre man antager ham for at være, ved den saakaldte Emanation, identisk med *Udgaards-Loke*, der da mentes at kunne saabenbure sig i flere Væsener paa en

Gang, ligesaa vel som *Odin* og flere af Himmellens Guder. Ellers maa vi antage, at efter være Forfædres almindeligste Meninger herskede *Udgaards-Loke* især i de dunkle og kolde Polar-Regioner; fra ham kom Mørket og den drøbende Kulde; han var saaledes den ypperste af Rimthuserne eller Frostjætterne. I Mytherne om *Thors* Reise til *Jotunheim* optræder han som *Vinterens* men Tordneten som *Sommerens* Hersker.

b) *Asa-Loke* var derimod *Udgaards-Lokes* og Jætteverdenens Afkom eller Frænde, skjönt han blev, som raadende for jordisk Ild, tildels og for Luftilden, optaget i Asagudernes Selskab; men bidrog dog tit til Mørkets og Kuldens Udbredelse i Verden, især ved at anstifte *Baldurs* Mord o. s. v. Virkede han noget Godt, blev han som oftest tvunget dertil af Aserne. (See II, 90, jfr. I, 60-61). Efter sin Herkomst, Frafald fra Guderne og endelige Skjæbne, maa han dog henregnes til Jætterne.

Baade *Udgaards-Loke* og *Asa-Loke* siges at have været fængslede af Guderne i mørke Huler til en vis Tid. (Jfr. II, 277). Begge forestilte det onde Princip, ligesom Djæve-

len og Lucifer, *Satan* og *Belial* antoges ofte for noget forskellige af Midtaldernes Kristne. At *Loke* (udtalt som *Laake* efter dansk Maade) ellers i det Hele svarede til *Djævelen* eller *den Onde* efter vore Begreber, sees tydelig deraf, at Almuen i Norge, Island og visse Egne af Danmark, lige til vore Dage har givet ham Navn af *Loke* el. *Låke*.

I nærværende Oversættelse af den ældre Edda forekommer *Loke* ellers paa følgende Steder: *Udgaards-Loke* nævnes især II, 44, 273-74. I det Følgende er Talen vel mest om *Asa-Loke*: Hans Herkomst og Formældre II, 274. Førebuderskab med *Odin* 287, 308. Han fortæller et halvtægt Hjerte af en Kvinde, hvorved hans Natur blev saa forærvet, at han fremavlede alle Jordens Uhyrer III, 20, 33-34. Drager ud i menneskelig Skikkelse med *Odin* og *Høner*, dræber *Otur*, langes af *Hreidmar*, griber *Dvergen Andvare* og skiller ham af med sit Guld o. s. v. IV, 19 o. f. (Efter den yngre Edda behøvede han ikke at frygte for

Nogen, da han havde faaet sine vidunderlige Sko paa, thi med dem gennemfoer han Luft og Hav).*) Han hjælper *Thor* til sin bortstjaalne *Hammer* II, 89, 105, 117 o. f. Flyver i den af *Freya* laante Fjederham 106 o. f. Forklæder sig som *Thors* Terne paa Reisen til *Jotunheim* 112, 123. Forvandler sig til en Hoppe for at lokke Jættesteen *Svadilfare*, hvorved Gudehesten *Sleipner* blev til III, 20, 33. (Her synes ellers de 10 *Loker* at være urigtig forvekslede, hvis Mythen ikke i denne Post, som vel er mueligt, maa forklares paa en anden Maade). Udsendes tilligemed *Heimdall* for at udfritte den henrykte eller fortryllede *Idunna* ved *Mimers* Brønd II, 212, 221. Efter den yngre Edda hentede han hende tilbage da *Thiafe* havde, efter hans egen Anstiftelse, ranet hende bort. *S. Idunna*. Efter Tilbagekomsten underholde Gudinderne sig især med ham 226, 237. Hans fortrolige Omgang med Gudinderne 307, 310, 316. Hans hermaphroditiske Natur 123, 291-92, 295.

*) Disse synes saaledes at have været forsynede med Vinger, hvorved *Loke* faar en Lighed med *Asterlar*, som han ellers har i flere Henseender, f. Ex. sin store Listighed og Tyvenatur (hvorfor de nordiske Skjalde tit kalde ham *Eyren*); hyppige Reiser som Gudernes Udsending o. s. v.

311. *) Han giver *Thiasse* sit Ulivs-Saar 300, 316 (jfr. I, 210, 211). *Loke* er Skyld i *Thors* Bukkes Lemlæstelse eller Halten II, 73, 84-85. Hans Kamp med *Heimdall* (om *Brisingamen*) billedlig forestilt 47. Han forlærer *Höder*, til *Baldurs* Drab 312 (jfr. 278). *Loke* var tilstede i *Ægers* Gjestebud 293, 312. Ombringer *Fimafeng* af Misundelse og udjages af Gudernes Selskab 284. Kommer tilbage og taler med *Elder* 284-85, 307-308. Begjærer atter Modtagelse af Guderne 286 o. f. Anfælder *Aser* og *Asynier* efter hinanden med Skjeldsord og Bebreidelser 288 o. f. Roser sig af at have været Skyld i *Baldurs* Mord 293, 312. Beskyldes for at have været det eneste Væsen, som ikke vilde græde over *Baldurs* Død, og at have stiftet mest Ondt blandt *Aserne* 265, 312. Han viger kun for *Thor* 304, Forfølges, fængles og straffes som Fredsforstyrrer II, 305, 318-19. I, 44, 63-64. Jordskjælv for-

aarsages af hans Krampe-trækninger 305, 319. Han slipper løs af sit Fængsel I, 48, 66. II, 246, 259, 266, jfr. I, 105. Styrrer Skibet *Naglfare* (efter *Valas* Beretning) I, 49. Om hans Betydning som den jordiske og underjordiske Ild I, 63, 266, 274-73, 304, 307-8, 318-19. Ellers kaldes *Loke* Løgnens Fader II, 269, samt Guders og Menneskers Skjændsel II, 280. Senere Folketro, Benævnelser og Talemaader ham vedkommende II, 95, 275-76, 278. *Lokes* Navn som en Benævnelse for Planeten *Saturn* m. m. I, 132-33. II, 317. *Loke* ommeldes tildels som en (allegorisk) listig Alf i *Fjölsvinnamaal* III, 43, 52, 54. Jfr. *Loge*.

Lone (*Lóni*, 3: Dybets Indvaaner, Havaand el. Havmand) en Alf I, 36.

Lopt, *Lopter*, *Loptur* (*Loptr*, *Lofttr*, 3: Luftfæreren, Luftaanden, maa-ske især: Luftilden) et af *Lokes* Binavne II, 222, 234, 286, 308. III, 52, 62. S. *Loke*.

**Lora* (*Hlóra*) en Mö i *Thors* Følge II, 26.

*) Mærkeligt er det, at de fleste af Ildens egentlige Benævnelser i det oldnordiske Sprog ere *Masculina*, som *Logi* (Lue) *Elldr* (Ild) *Gnæisti* (Gnist) o. s. v. tre mandlige, men dens Frembringelser derimod qvindelige, som *Gledd* (Gledd), *Lisa* (brændende Aske), *Elmyria* (Emmet), *Aska* (Aske) o. s. v. Af stige mærkelige Kjønsbestemmelser har vort Sprog nuan-ge at opvise, ligesom Mythologerne og have lagt Merke til samme Egenskaber ved det gamle ægyptiske.

Lysalfer (*Liósálfar*) modsatte *Mörkalferne* — *Lysets Genier*, *) af tvende Hovedarter, nemlig: 1) de overhimmelske, som boe i det empyræiske *Liosalфаheim* I, 197. II, 5; og 2) de som egentlig høre til vor Verden, og vel ere udsprungne fra hvide, men som dog høre til *Freyrs* Hofstat og hans Gudeland, Solhuset *Alfheim* eller Himmeltegnet *Stenbukken* I, 148, 197. II, 28, 29.

Lysalfshjem, S. *Liosalфаheim*.

Lysbringere. S. *Liósberi*.

Lærad (*Læradr*, *Leradr*) et Træ paa *Valkalls* Tag, af hvis Blade Himmelhjørtene *Eikthyrner* og Himmelgjeden *Heidrun* næres I, 174, 250-51.

Læsiföe (*Hlæsey*) Havets eller Havjættens Ö, navnkundig ved *Thors* Kamp mod Jættinderne II, 149, 161-62, 270.

Lóvo (*Laufey*) *Lokas* Moder, ogsaa kaldet *Nál* (Naal) II, 111 o. f. 265, 274, 300. Jfr. 224.

M.

Maane (*Máni*) som et mytologisk Væsen I, 33, 56, 89, 106-107. Dens Forhold til de med andre Navne betegnede Maane-Guddomme, som *Freya* 264; *Tyr* II, 41, 42. Bör paakaldes i heftig Vrede III, 138, 163. Kaldes Trolde og Gjengangeres Sol III, 212, 225. Ordets Oprindelse II, 30. Af den har *Mandagen* sit Navn I, 130.

Maanegarm (*Mánagarmr*) den Ulv eller Uhyre, som opsluger Maanen i Verdens Undergang I, 46, 64.

Magne (*Magni*, o: den Stærke) *Thors* Søn ved

Jættinden *Jarnsaxe* II, 142, 153. Ender Gudestriden, seirende med Tordenhammernen *Misliner*, i Forening med sin Broder *Mode* I, 98, 129, 142, 152. Det var *Magne*, som da han først var tre Aar (vel rettere, efter den Wormske Codex, tre Nætter) gammel, kastede den fældede *Hrungners* uhyre Fod fra *Thors* Hals, og fik derfor af ham Hesten *Guldfaxe* til Belønning. See d. yngre Edda S. 110 (l. c. *Nyerups* Overs. S. 119-20). Af denne Mythe at slutte var *Magne* dels en allegorisk Betegning

*) At Angelsaxerne ogsaa ærede Lysalferne sees deraf, at endog deres kristne Digtere kaldte den bibelske Heltinde Judith *el'fascina*, o: skinnende som en Alf. De samme Begreber spores i den nyere brittiske Overtro om Alfer og Feer.

for Tordnerens Styrke, og dels maaske for den Foraarsmaaned hvori han atter kommer til Kræfter, efter at have fældet Vinterjætten, og ret har bortryddet de Ismasser der for nedtrykte ham og atandsede hans Virkninger. Jfr. *Mode*.

Mannheim (*Mannheimr*, 3: Menneske-Verdenen, den beboede Jord; den 5te af Universets 9 Verdenen, ellers kaldet *Midgaard* (som den midterste, saavel af disse som af vor Verdens tre Dele) II, 5, 228, 239.

**Mardöll* (ogsaa *Marðavll*) et af *Freyas* Navne I, 219, 227.

Meile (*Meilt*) *Thors* Broder II, 42. Saaledes nævnes han og i *Skalde-Digtet Höstlög*, samt ellers i *Skalda*, blandt *Odins* Sønner. Hans Bedrifter og Betydning ere forlængst glømt, skjönt de vistnok have været almindelig bekjendte i det nordiske Hedenold.

Menglade (*Menglöd*) *Svipdags* Fæstemø, omhandlet i Digtet *Fiölsvinnsmal* III, 39 o. f. 41-42, 48, 59. Jfr. III, 176.

Menia, den ene af de Jettekvinder, som, efter det i Grottesangen besjungne Sagn, malede Guld (paa en fortryllet Qværn, som kunde saaledes frembringe alt hvad man ønskede

sig) for den danske Konge *Frode* IV, 77. Den anden hed *Fenia*. De vare længslede af ham og bleve tvungne til at male uden Ophør, indtil Sökongen *Mysing* overfaldt og dræbte ham, men bortførte de trællende Jættinder, og lod dem male Salt uden Hvile, indtil de malede ham med hele Skibet ned i Söen. Efter nogle gamle Beretninger skete dette paa *Petlands* Fjorden, nu *Pentland-Frith* (det Sund, som adskiller *Skotland* fra *Örkenöerne*) hvor der siden opkom en farlig Malström, ved det Söen strömmen ind giennem Qværnestenens Öje (el. midterste Hull). Naar den maler, saa maler Söen (eller lyder usædvanlig höjt, heder det i haandskrevne Exemplarer af *Skalda*). Endnu ere Malströmmene i *Pentlands* Fjorden berygtede blandt de Söfarende. — Denne Mythe er oprindelig uden Tvivl af den Natur som *Ainleths* (eller *Amlodes*) Svar (i *Saxos* 3de Bog) tilkjendegiver. Da man nemlig viste ham nogle Sandbanker og bad ham betragte det Meel, sagde han: *Det er malet af Stormvinde og Havets hvide Skum*. De Tilstædeværende berömtede dette Svar, hvorom han og selv

sagde at han havde talt fornuftig. Paa andre Steder har jeg vist at vore Forfædre betragtede personificerede Stormvinde og Bølger som Jættinder af *Ægirs* Slægt (f. Ex. II, 144, 157-59, 161). Nu indsee vi at *Guldsand* kunde siges at være fremkommet paa samme Maade, og at Havet maler *Salt* er næsten bogstavelig Sandhed. I tvende Bemærkninger af *Grundtvig* og mig, indførte for faa Aar siden i et Tidskrift (*Kjöbenhavns nyeste Skilderie*) blev det oplyst, at Havet af de samme Aarsager kaldtes af Nordens gamle Skjalde *Amlodes Qværn* og Skjærenes *Grotte* (= Mølle, hvoraf *Grottesangen* bar sin Benævnelse) hvorpaa *Söens* ni Møer (*Ægirs* Døttre) forðum malede. Forunderligt er det, at disse Ideer og Talemaader vedvarede blandt de danske Bønder lige til det 18de Aarhundredes Begyndelse, hvortil den særdeles skarpsindige *Sorterup* lagde Mærke, og har underrettet os derom i et paa det kongl. Bibliothek forvaret latinsk Haandskrift. Der heder det: "Vore Bønder sammenligne endnu *Söens* Bevæ-

gelser med en *Qværns* Malen. Naar Bølgerne i klart og stille Vær lyde usædvanlig højt, spaa de at en Storm vil reise sig om kort Tid, med denne Talemaade (overenstemmende med den gamle eddiske): *Vi faa snart Uvær, det maaler* (maler) *saa i Havet.*" Bølgegangens og Møllestenenes Lyd have ogsaa virkelig meget tilfælles. I Oldtiden var dette (ved tillige at betragte Brændingens malende Kraft) tilstrækkeligt til at skildre Havet som *Ægirs* Døttres, *Fentas* og *Mentas*, Jættindernes eller ligefrem Stormvindenes *Qværn*.

Midgaard, Midgard (*Midgardr*) Jorden eller Verdensbygningen I, 32, 55, 182, 266. II, 223. Skylufften betegnes undertiden med dette Navn II, 108, 118, 120, 236. III, 12. *Thor* kaldes *Midgaards* Forsvarer I, 51, 67, jfr. II, 146 o. fl. St. See videre under *Mannheim*.

Midgaardsormen el. *Verdensslangen* (*Midgardsormr*) ogsaa kaldet *Jordslangen* (*Jormungandr*) samt (som det synes) *Jordomgiver* (*Moldpinnurr*) I, 52 (jfr. II, 48-49) en Personification

*) Efter mine senere Undersøgelser kan det dog vel være at disse Linier:

af det rasende Ocean I, 67, 249, 260. II, 51 o. l. Thor prøver paa at lange den eller give den sit Banesaar II, 44 o. f. 68 o. f. 80-82. Thors Kamp med den, billedlig forestilt samt besjungen af mange Hedenoldsskjalde II, 46-51. Den raser atter frem i Verdens Undergang I, 48, 66, 105, og ombringer Tordenguden 51, 67-68, jfr. II, 45, 47, 51, samt 98, 129. Den hades af alle Mennesker II, 189, 202. Levninger af Meningerne om den indfikkede i den kristne Tro II, 50-51. *)

Midvitner (*Mid-vitnir*, 3: Midtens Ulv eller Slange) I, 186. Man maa da formode, at enten *Fenrisulven* el. *Midgaardsslangen* her siges at have havt en berømt Søn, fældet af *Odin*, men som nu ellers er os aldeles ubekjendt.

Rask mener at her bør staa *Miödvitnir* (og *Midvitner* kan, naar dette antages, have den selvsamme Betydning). Jfr. *Miödvitner*.

Mímameidr, 3: *Mime-Træet* eller *Mimers Træ*, af en allegorisk-mythisk Betydning III, 42-43, 51-52, 60-61.

Mimer (*Mimr*) ogsaa mueligen *Mimur* (*Mimr*) et synderligt Jætte Væsen. Han forestaaer Havets dybe Væld i Norden, samt modtager der *Odins* Øje eller Solen i Pant for Dybets Visdom I, 20, 41-42, 61-62, 255, 258-59. Visdommen skjules i *Mimers* Kilde II, 211-12, 220, 232. *Mimers* Mjød I, 42, 61-62, 259 Drikkes og i *Vingolf* II, 227, 237. *Mimer* synes undertiden at betegne Urjættens *Ymer* eller *Imer*. Hans Hoved raad-

*Ok um Moldþinnur
Máttkan dæma*

bør oversættes saaledes: Og dümme (raadslaa) omkring det vældige store Jordtræ (Verdenstræ, 3: *Ygdrasil*). Grundene udvikles i mit Glossarium til den 3die Deel af denne Eddas store Udgave.

- *) Paa samme Maade forklarer *Beda* virkelig den bibelske *Leviathan* ved de nordiske Fabler og Meninger om Verdens-Slangen og *Fenrisulven* m. m. Han siger nemlig om den, "at nogle si at den omgiver Jorden og bider i sin Hale paa sin Vis. Naar Slangen forbrændes af Solens Hede vredes den og søger at gribe Solen; ved disse Anstrængelser bærer Jorden. (Jfr. III, 26). Undertiden opsluger den og en stor Mængde af Havets Vand, men giver det atter fra sig, hvorved Jordskjælv opstaa. — Efter *Andreas* Mening komme endog Elbe og Flod af den samme Aarsag. Man siger at vore Lande ligge i Nærheden af *Leviathans* Gab; den Grund som bliver til Syne, medens han sluger Bølgerne, bedækkes atter af dem naar han giver dem tilbage." (*Beda Opera*, Basilæ 1563. Fol. T. I, p. 377-78).

spørger af *Odin* IV, 46-47, samt atter ved Verdens Undergang (hvor man maaske bør anvende en anden Forklaring) I, 48, 66, jfr. 77. *Mims* el. *Mimers* Sønner (forklaret ved Jætter i Medhold af *Skalda*) dandse til Lyden af *Glallarhornet* i Verdens Undergang I, 48, 66. Jfr. *Mimameidr*, *Hodd-mimer*, *Baug-regin* (Kredsguden). Mine Forklaringer over de ommeldte Ord og Navne vinde vel meget i Styrke ved de forskellige Benævnelser Himlen har i *Skalda*, nemlig: *Hregg-Mimer* (den Uvæir frembringende *Mimer*), *Vett-Mimer* (af uvis Betydning) o. s. v. Nogle ville at *Odin* selv kan kaldes *Mimer* II, 237, derfor erindrer jeg nu ingen Hjemmel (skjønt det vel kunde skee naar han betragtes som Himlen); men vist er det, at han kaldes *Mims* el. *Mimers Ven*. *Mimer* selv, betragtet som en Havgud, menes muelig ved *Söck-Mimer* (Dybets *Mimer*) hvem *Odin* besøgte under Navn af *Svidur* og *Svidrir*, efter *Grimnersmaal* I, 186. Jfr. 158 (hvoraf det vel indsees at Mythen sigter til Solens vinterlige Ophold i Dybet). Saaledes synes Digterne at have af den ene forvandlede *Ymer* dan-

net en *Mimer*, som med Tiden er bleven til to forskjellige Personer (Himmel og Hav).

Mist, *Mista* (*Mist*) en Valkyrie I, 180, 262-63. Luftten kaldes hendes Hav eller Bærer III, 288.

Mistelten (*Mistilteinn*) det Spyd hvormed *Baldur* blev slaget ihjel I, 43, 62-63. (Jfr. II, 203). II, 230, 256, 262-63. Forekommer formodentlig under Navn af *Hævaten* III, 43, 52-53, 62. (*Misteltein* var ellers Navnet for et berømt Sværd som ommeldes i *Hervarar-Saga* o. fl. St.)

Mjöldvitner (*Mjöldvitnir*, o: Mjødkyndig; frembringende Mjød) en Alf eller Dverg som maaske især dyrkedes ved Mjodbrygning I, 35. Jfr. *Mjöldvitner*.

Mjölner (*Mjöltnir*, *Mjöllnir*, o: Sönderknusende) *Thors* Tordenhammer. Brugt ved en Brudevielse II, 115, 126-27. Med den truer *Thor* *Loke* 302-303, 317. Kommer i hans Sønners, *Modes* og *Magnes* Vold I, 98, 129, 269. Ommeldes ellers II, 40, 73, 84, 85, 89, 96, 104, 117 o. fl. 107. Korstegnet dens Sindbillede i Hedendommen II, 127. Jfr. *Magne*, *Mode*, *Thor*.

Mode (*Módi*, o: Mod, den Modige, oprindelig maaske den Saft eller Kjer-

- nesfulde) *Thors Søn*. End-
der Gudestrident, seiren-
de med Hammeren *Mjöl-
ner*, i Forening med sin
Broder *Magne* I, 98, 129.
II, 72. Jfr. *Magne*.
- Modrognir* (*Móðrognir*)
den ypperste af de først
skabte Dverge eller Alfe
I, 34, 57.
- Moin* (*Móinn*) en Alf eller
Dverg I, 57.
- Moin*, en af de Slangersom
ligge under *Ygdrasill* I,
179, 256, 260.
- Mulmskoven*, S. *Mörkved*.
- Mundilsfar* (*Mundilsfart*)
Solens og Maanens Fa-
der (den personificerede
Stjernehimmel) I, 89, 106-
107. Antages og for Stam-
fader til jordiske Fyrste-
Slægter. S. *Dag*.
- Munin* (*Muninn*, *Munin*,
o: Minde, Hukommelse,
den ene af *Odins* Ravne
I, 173, 243-47. Jfr. *Hugin*).
- Muspell*, *Muspelheim* (*Mus-
pell*, *Muspellsheimr*) den
anden Verden (ovenfra
regnet) i de gamle Nord-
boers kosmographiske Sys-
tem; tillige det egent-
lige Empyreum el. Flame-
me-Himmel I, 105-106,
110. II, 5. Derfra kom
de lysende Luftsyn og
Himmellegemer I, 266.
- Muspells Sønner*, Ildaan-
derne fra *Muspelheim*,
staaende under *Surturs*
Overbefaling, drage frem
for at ødelægge vor Ver-
den I, 49, 104-105. II,
169, 297, 314.
- Mylin*, et Navn for Maanen
II, 18, 30.
- Mögthraser*, I, 122. (Er af
nogle bleven anseet for
et, ellers ubekjendt, Egen-
navn).
- Möer* (Orig. *Meyar*, Eukt.
Mey, *Mær*, udt. *Mair*)
bruges om Nornerne I,
38, 59, 79, 97, 123. Om
Valkyrier III, 246 o. s. v.
Uden Tvivl ere Germa-
ners og Celers *Dea Mat-
ræ* o. s. v. (hvorom *Keys-
ler* har skrevet en be-
kjendt Afhandling) de
samme som vore Norner.
Ordet *Mey* (i mythisk
Forstand) gjenfindes ef-
ter min Mening i *Shake-
speares May, Mays*; kvin-
delige Væsener, som æt-
tes ved Siden af Feerne
o. s. v.
- Mörkalfe*, *Sorialsfe* (*Döck-
dlsfar*, *Svartálfar*) flygte
for Dagens og Solens Skin
II, 228, 239. Bedröves
over Morgenens Frem-
brud IV, 199.
- Mörkved* (*Myrkvidr*) en un-
dertiden mythisk Benæv-
nelse (egentlig for en
dunkel og vidtløftig Skov)
III, 246 o. f. Er ellers II,
277 et poetisk Gaadend-
tryk, betegnende den
mørke Luft som overdæk-
ket af *Ygdrasills* Grens.
Jfr. I, 55, 257-58.

N.

Naal (*Nål*) *Asa-Lokes* Moder, efter *Nogles* Beretning. Efter *Andre* hed hun egentlig *Laufei* (*Löv-öe*) og havde dette Til- eller Binavn II, 224, 237, 274.

Nabbe, en Dverg, som til- ligemed *Dain* forfærdigede *Freyas* gyldenbörstede Galt III, 10, 24, 25.

**Naglfare* (*Naglfari*) *Nat- tens* förste Ägtemand I, 107-108, 268. S. *Nat*.

Naglfar, *Naglfare* (*Naglfari*) et mythisk Skib, hvorpaa *Muspells* Söner, anförte af *Loke* (som Styrmand eller Veiviser, her maaske den empyræiske Ild) fremdrage for at ødelægge (og siden for- nye) Verden I, 49, 66, 268. (Derved betegnes maaske en brændende Komet eller selve Ildhimmelen, som mentes at nedsegne til vor Verden og sætte den i Brand).

Nágrind, *Nágrindur*, Dö- dingernes Gitter, Vold eller Port II, 190, 204, 304, 318. Jfr. *Helgrind*, *Valgrind*.

Nain (*Nainn*, 3: efter Or- det *Nær*, 3: *propinquus*) en Alf eller Dverg I, 35.

Nale (*Nali* el. *Náli*) en Alf eller Dverg I, 35.

Nanna, *Nefs* *) eller *Neps* Datter, *Baldurs* Hustru, *Forsetes* Moder I, 229, II, 221, 233. I den yngre Edda fortælles hvorledes hun døde af Sorg over *Baldurs* Drab, og blev opbrændt med ham paa hans Ligbaal. Fra *Hel- helm* sendte hun *Frigga* et skjönt Klædebon med flere Gaver, og *Fulla* en Guldring. (Efter *Saxo* var hun *Gevars* Datter og giftedes tilsidst med *Hother*, men ikke med *Baldur*. Jfr. *Egenn. Reg.*)

Nar, *Naa* (*Nár*, 3: Dö- ning) en Dverg eller Alf, maaske forestaaende dö- de eller uorganiske Lege- mer, eller endog buteg- nende Dödens Genius I, 35.

Nare (*Nari*) i d. yngre Ed- da ogsaa *Narve* (*Narfi*) *Lokes* Søn II, 305, 319.

Narve (*Narfi*) kaldet i den yngre Edda *Vale*, *Lokes* anden Søn, forvandlet af Guderne til en Ulv, hvorpaa han rev sin Broder ihjel II, 305, 319.

Nastrand (*Náströnd*, 3: Döding- eller Lig-Ky- sten) omgivende Algrun-

*) Det kunde maaske være mærkeligt, af *Nef* i det kymri- ske eller gamle brittiske Sprog betyder *Ummæden*, lige- som *John Olafson* har bemærket i sin haandskrevne Ord- bog. Ellers er dette Ord uden Tvivl af eldgammel asia- tisk Oprindelse.

den *Hvergelmer*. Begge udgjøre et Straffested for de Fordømte efter Verdens Undergang I, 45, 64. III, 227. Jfr. *Niflhel*, *Nidhug*, *Nagrind*.

Nat, *Natten* (*Nótt*) gives Navn af Guderne I, 33. Forestilles som Jætten *Nörves Datter* *) og dog en Natur-Gudinde I, 87, 102-103, 107-108. II, 23, 34, 221, 233. Ellers (formodentlig) som en Jættinde I, 46, 64. Hendes Flugt for Dagen til *Niflheim* og det yderste Nord II, 228-29. *Natten* er Eftertankens Veninde II, 227, 237. III, 171. *Natten* og hendes *Datter* (*Jorden*) paakaldes IV, 43. Betragtet som Urmørket og en ond Jættinde er hun vel identisk med *Angurbode* I, 120.

Naut (udtalt *Nójt*) en af Jordens mythiske Floder I, 176.

Nida-Fjelde (*Nida-fiöll*, oversat *Mörkets Fjelde*) *Fiall*, nu et Fjeld, synes i Førstningen at have betydethet ethvert *Skjul*, saa at Ordenes Mening og kan være *Mörkets Huler*, nemlig Underjords-Dragens *Nidhugs* (her det personificerede Mörkes)

Opholdssted i Afgrunden I, 44, 54, 64, 70. Jfr. *Nidhug*.

Nide (*Nidi*). S. *Nø*.

Nidhug, *Nidhogg* (*Nidhöggr*, 3: den i Mörket Huggende eller Bidende) Underverdenens Drage I, 21, 30, 45, 54, 64, 70. (Jfr. Indled. XLIX) 178, 260. Tærer paa *Yggdrasills* Rødder 179, 260.

Niflheim (*Niflhelmr*) Taa-ge- el. Skygge-Verdenen I, 105, 110. Den niende, sidste og nederste af de ni Verdenser II, 228, 239.**) Jfr. *Niflhel*, *Nastrand*.

Niflhel (*Niflhel*) Skygge-Døden el. Dødens Skygge-Rige; ellers *Niflheim*, hvor de Fordømtes evige Straffesteder ligge I, 96, 117.

Niord, *Njord* (*Niördr*) en Gud fra *Vanahelms*, sendt Guderne som Gidsel og optaget blandt Aserne, men skal vende hjem tilbage i Tidens Fylde I, 94, 114-15. II, 295, 313. Var Fader til *Freyr* og *Freyja* I, 114-15, 232. II, 113, 295. Som Herre for Solhuset *Noatun* eller Himmeltegnet *Vægten* I, 148, 171, 230. Hans Skildring i det Hele, som Dunstkredsens og Vandenes

*) Nogle gamle Skjalde gjøre hende til *Onars* eneste Datter. See *Onar*.

**) I Middelalderen antog de Tydske en saadan mythisk Verden, *Trolde*s og *Uhyrre*s Opholdssted, under Navn af *das Nebelland Magonia*, hvorfra Edelsiggende Haglbygger udføre for at hærgne Markerne o. s. v.

Hersker, Giver af Frugtbarhed, Rigdom og Velstand, de Søfarendes Skytsgud m. m. I, 230-35. II, 306. Hans Ægteskab med *Skade* I, 211-12, 235. Han bebreides Blodskam med hans Søster II, 295, 313. (Jfr. *Ynglinga-Saga* 4de Kap., hvor *Njord* siges at have været gift med sin Søster, men at et saadant Ægteskab var forbudt blandt Asa-Folket). Han er Herre for de jordiske Vande II, 39. Han forestaaer og beskyrmer Templer og Alterkredse I, 94, 115. Han var en af de tre Guder ved hvilke Eden aflagdes af de hedenske Islændere (samt formodentlig Nordmændene overhoved) 199, 233. *Njords* ni Døtre (svarende til *Ægers* og *Rans*, af Havjæaternes Slægt) III, 218. Han var i *Ægers* Gjestebud II, 283; hans Samtale med *Skirner* II, 168, 180; Ordstrid med *Loke* 295-96, 313. (Sverrigs mythiske Historie regner *Njord* blandt dets Konger eller Herskere. Formodentlig har man ellers der, ligesaavel som i Norge og Island, dyrket ham blandt de ypperste og mest velgjørende Guder).

Nipping (*Nippingr*) en Alf eller Dverg I, 35.

Noatun (*Noátún*) *Njords* Gudeborg eller Himmel-

tegnet *Vægten* I, 148, 172, 230, 233-34. II, 113, 124.

Nordre (*Nordri*) en Alf eller Dverg; en af de fire som understøtte Himlen eller bevogte Verdens Hovedkanter I, 35, 57.

Nori (*Nori*, *Nóri*) en Alf eller Dverg I, 35.

Norne (*Norn*) Fleert. *Norner* (*Nornir*) især de tre store, Skjæbnens Gudinder I, 38, 59, 97, 122, 203, 255. Vedligeholde Verdensstræet I, 255, 258 (jfr. 38, 59). Vise skete og uskete Begivenheder I, 203. II, 218, 230. Spinde Skjæbnens Traad for nyfødte Børn III, 275. Deres Domme ere uigjenskadelige IV, 210. De bestemme Dvergen *Andvares* Ophold i Vandet IV, 20. Deres Vrede bebuder Døden I, 186. Deres Forfølgelser kunne ikke standses IV, 195. De beskyldes for skete Ulykker III, 302. IV, 63, 209. Lighaaren kaldes *Nornernes Stol* III, 212, 225. Lyksalighedens *Norner* (*Hamingjur*) II, 253, 260. De sørge over deres Yndlingers Fald IV, 146. De mindre *Norner*, som staa Barselkvinder bi ved deres Forløsning, samt bestemme Børnenes Skjæbne (af Asers, Alfers og Dverges eller Sortalfers Slægt) IV, 32. Runer paa *Nornens Negl* IV, 48. I øvrigt henviser jeg til

Gräters grundige Afhandling om Nornerne (i hans *nordische Blumen* S. 41-90) hvoraf *Nyerup* har givet et kort Udtog. Overtroen om dem og deres jordiske Præstinder har længe vedligeholdt sig paa *Shetlandsøerne*, efter de Beretninger som *Walter Scott* har benyttet ved Udarbejdelsen af Fortællingen *the Pirate, Angelsazerne* kjendte dem vistnok, om ikke under Navn af *Neorcha*, saa dog af *Wyrd* (*Urd*) o. s. v. Paa *Færøerne* hede de endnu *Norner*, *Nodner*, (som nærmere udtrykker den islandske Udtale) ligesom det norske *Naadn*, *Nodn*.*) Jfr. *Urde*, *Verdande*, *Skuld*, *Urder*, *Diser*.

Ny (*Nyi*) en Dverg eller Alf, forestaaende denne Maanens bekjendte Egenskab I, 35, 57. Jfr. *Nyraad*. *Nyraad* (*Nyrádr*, o: *Nyvolder*, *Nygiver*) altsaa muelig a) den som tænder el. frembringer *Nyet*,

b) fremhjælper enhver vordende Tings Grundspire, c) indgiver nye Raad (*Nyrádr*) maaske især i *Drømme* I, 35; jfr. II, 227, 237. Disse Egenskaber tænkte vore Forfædre sig som forbundne med *Nyets* Virkekreds. Jfr. *Ny*, *Raadsvid*.

Nyt (*Nyt*, o: *Nyttig*) en af Jordens mythiske Floder I, 176.

Næ (*Nidi*) en Dverg el. Alf, forestaaende denne Maane-Periode I, 35, 57. Jfr. 33, 90.

Nödvendigheden (*Naudr*, *Naudur*) ogsaa *Neid*, *Neyd*, skotsk *Neide*, engl. *Need*, dansk *Nöd*, tydsk *Noth* o. s. v. o: Skjæbnen (*Avxvxa*, *Necessitas*) III, 247. Udtrykt ved Runebogstavet *ᚠ* (*Naud*, *N*) III, 36. IV, 45.**)

Nönn, en af Jordens mythiske Floder I, 176.

Nörve, *Niörve* (*Nörvi*, *Niörfi*) en kosmogonisk Jætte, Nattens Fader I, 90, 107-108. II, 23, 34, 221, 233.

O.

Odin (*Ódinn*, *Ódin*) Himlens överste Gud i den

skabte Verden, Jordens eller *Friggas* Ægtemand,

*) Muellgt er det at de latinsk-etruriske *Nona*, *Moria*, *Nortia*, ere Levninger af Nornernes sidste celtiske Benævnelser. Jfr. *Mör*.

**) Skulde Grøkerne ikke have havt det samme Begreb om *Nede* (*Nedn*) *Zeus's* Fostermoder, og kunde hun ikke igjen være beslægtet med den ægyptiske *Neith*? Mythologiske Navne kunne, ligesaa vel som andre Ord, forplantes gennem Aartusiuder og i de fjærnest fra hinanden liggende Lande.

af hvilken Forbindelse Guder og Mennesker fremkom, og kaldes af de Aarsager *Fælfader* I, 31, 55, samt *Alfader* m. m. I, 176, 272. Ellers især Himlens, Luftens og Aa- dens Gud II, 209, 132, 317. III, 67, 164. Som Himlens Aand eller Ver- dens Sjæl I, 244 o. f. 257. Han var den ypperste af *Børs* Sønner eller de tre skabende Guder I, 32 o. f. 37, og af Aserne overho- ved I, 183, 270. Kaldes Gudernes Fyrste el. Over- hoved I, 52. *Odin* afhug- ger *Heidraupners* eller *Ymers* Hoved, hvoraf Himmelen blev dannet, og udgrunder (i den der- fra udstrømmende Væd- ske, 3: Vandet) Natu- rens Runer IV, 46-47. Staar hjelmbedækket paa (Himmel-) Bjerget med flammende Sværd, ad- spørgende *Mimers* Ho- ved IV, 47 (jfr. I, 48, 66). Kaldes *Tidernes Fader* I, 84, o. fl. St. 101, 129. Er den ældste og ypperste Aarsgud I, 155 o. f. Det vises af hans 12 Navne i det mythiske *Asgaard* (el. Himmerig) som sigte til Aarets 12 Maanedes I, 157-59.

Paa en anden Maade kan han antages for Aa- rets Gud, som Herre for Gudeborgen *Gladshelm* eller Himmeltegnet *Væd- deren*, samt tillige for

Valhall eller Himmel- hvælvingens øverste Deel I, 148, 170, 206 o. f. Pant- sætter sit ene Øje til *Mim- mer* I, 41, 42, 255, 257-59. Kaldes Hærenes Fader. Hærfader, Hærfører (*He- rtan*) o. s. v. som Gud for de himmelske og jordiske Hære I, 42, 62. Han ud- skyder første Gang sit Spyd fra Himmelborgen i Vrede mod Menneskene I, 40, 60. *Odins* Fostbro- derskab med *Loke* II, 287, 308. *Odin* giver Menne- sket Aanden I, 37, 244. III, 164. Han giver sine Dyrkere Forstand, Vel- talenbed, Manddom og Rigdom; Krigerne Vaa- ben, Søfarerne Bør og Digerne Sauge (Begeist- ring) III, 8-9, 24. Er ellers Sejerens første Giver og Uddeler (skjönt han un- dertiden overdrog Valky- rierne dette Hverv) IV, 43. Kaldes *Sejersfader* o. s. v. II, 303, 317. *Loke* bebrejder ham Uretfær- dighed i Sejerens Udde- ling II, 291, 311. *Odin* modtager, som Aandens Giver, Menneskets Aand I, 241, 244-47. Siges el- lers at dele Hælften af de daglig faldende Kri- gere el. Mennesker over- hoved med *Freya* I, 171, 221-22. Han tilegner sig især dem, som falde i Kamp I, 208-209, 237, 241, 246. II, 146, 160. *Odins* hemmelige Tale

til *Baldur*, förend han blev lagt paa Ligbaalet I, 99, 129-30. Hans Reise til Jætteverdenen for at besøge *Vafthrudner* og prøve Styrke med ham i *Visdom* I, 74 o. f. Overvinder ham 99. *Odin* udsender *Heimdall*, *Brage* og *Loke* for at udfriite *Idunna* ved *Mimers* Kilde om det Tilkommende II, 221. Bestyrer et højtideligt Gilde i *Vingolf* II, 225-227. Nedrider paa *Sleipner* til *Helheim* for at udforske Skjæbnen ved at raadspørge en *Vala's* Gjenfærd II, 245, 253, 261 o. f. Opvækker Spaaqvinde fra Døde og taler med hende 254 o. f. *Odin*, *Hæner* og *Loke* drage omkring i menneskelig Skikkelse, efter den yngre Eddas Udtryk. "for at besee den hele Verden," og komme til *Andvarefos*, hvor *Loke* dræber Dvergen *Otur*, som havde forvandlet sig til en Odder IV, 19. De griibes af *Hreidmar**) *Oturs* Fader, hos hvem de gjæstede, og maatte love, for at slippe derfra, at tildække Odderbølgen med Guld 20. *Andvare*, en Dverg, nødes til at afhænde dette Guld, som forbandes af ham og ydes siden af *Loke* til *Hreidmar* (hvorfra

alle Volsungers, Niflungers og Budlungers Ulykker) 21 o. f. *Odin* beværter *Æger* i *Valhall* II, 271 o. f. Er selv til Gjæst hos *Æger* II, 272 o. f. Hans Ordstrid med *Loke* 291 o. f. *Odins* Tog til *Sattunga* underjordiske Huler, Eventyr hos *Gundlade* og Digtermjødens Erhvervelse III, 129-30, 158-60. Han fængsles eller bedöves af *Glemsels*-*Hejrens* Vingeslag i *Gundlades* Bolig — og drikker for meget hos *Fialar*, den kloge Dverg eller Jætte III, 107, 146-47. Hans Kjerlighed til *Rinde* III, 126-28, 157. Jfr. II, 257, 264-65. Hans Luftfarter og Ophold paa *Samsöe* II, 292, 311. *Odin* foer (som incarneret Gud) til Himmels fra Ligbaalet III, 140, 166-67. *Odin* opholder sig paa Jorden i Menneskeskikkelse som Kong *Geirröds* Opfostrer I, 165 o. f. 189 o. f. Aabenbarer sig for ham som en Vandrer i en blaa Klædning 167, 192; underretter ham om de himmelske Boliger, samt andre mythiske Sager (i Digtet *Grimnersmaal*) I, 134 o. f. 169 o. f. *Odins*-Troens ethiske Lære, fremsat under hans Navn i *Havamaal* III, 67 o. f.

*) Efter den yngre Edda kom *Odin* atter til sin Guddomskraft ved at luse sin Lænd i Haanden.

104 o. f. Hans mystiske Runesang III, 138 o. f. Han er Runernes Ophavsmand blandt Aserne III, 139, 165-66, jfr. IV, 46-47. Regler ved Runers Risten, Bønner og Offeringer til Guderne III, 139-40, 166. Hans Navn givet Runebogstavet *A* (O) 86. Opregnelse af aiten forskjellige Tryllesange, samt de derved udrettede Mirakler 140 o. f. De mythologiske Sange om *Odin* behandlet historisk i *Ynglinga-Saga*; Beviser derfor 167 o. f. Formedelst lignende Anskuelser betragtedes han i Middelalderen som en Bedrager 68. I Hedendommen forkyndtes *Odins Fred* Vederparten ved Krigserklæringen III, 278. Til ham offres for Faderhævn 303. Formildet derved laaner han *Dags* sin Landse til Hævnens Udførelse ssds. *Odin* beskyldes for at have været Aarsag til Strid og Mord 305. Han ophøjer en Helt til sin Medregent i *Valhall* (vistnok ved en enkelt Digtets Indfald) 306. Han aabenbarer sig for *Sigurd Fafnersbane* under Navn af *Hnikar*, stiller en Havstorm og underviser ham om Krigsvarslers Betyd-

ning m. m. IV, 25. Straffer Valkyrien *Sigurdriða* eller *Brynhilde* for Overtrædelse af hans Befaling IV, 40, 42-44, 95. Til ham offredes Ting ved at ophænge dem i Luften I, 244. III, 167. Han næres alene af Vin *) I, 173, 242-43. *Odins* Lande, Himmelen II, 153, 164 (jfr. I, 169, 194); Vange el. Marker, Gaarde I, 95, 116; Sale (i *Valhall*) III, 311; Hustru, s. *Frigga*, *Jorden* (jfr. *Rinde*, *Gunlade* o. fl.) I et kristeligt Digt kaldes Verden saaledes III, 217, 228. *Odins* Sønner, see *Thor* o. s. v. (thi alle Guder kunne kaldes hans Sønner); Møer (Diser el. Nympher) kaldes Valkyrierne I, 43; Hest, s. *Sleipner*; tvende Ulve I, 173, 240-42; tvende Ravne 173, 243-47. III, 164; Høge III, 308, jfr. *Højbrog*; Hunde (kaldes Ulvene) III, 278; Landse, s. *Gungner*; Hjelms IV, 47 (den yngre Edda omtaler saavel hans Guldhjelm eller Krone, naar han rustet sig til den sidste Kamp). *Odin* raadspørger *Mimers* Hoved, da Verdens Undergang nærmer sig I, 48, 66. Han opsluges selv af *Fenris-*

*) I *Grimmsmaals* 19de Strophes sidste Linie er denne i Rettelserne oversette Trykfeil indløbet: *ene* istedenfor *evig* eller *immer*.

Ulven eller *Dybets* glubende *Uhyre* I, 50, 67, 98, 129. II, 303, 317. III, 21, 34, jfr. II, 259. Er sandsynligvis selv blandt *Aserne*, hans i den nye Verden gjenoplivede Slægt I, 52, 68-150. (Hans evige Liv bekræftes ogsaa udtrykkelig af den y. *Edda*, *Rasks* Udg. S. 4. *Nyerups* Overs. S. 5). Ham helligedes Planeten *Mercur* og *Onsdagen* opkaldtes efter hans Navn I, 138-39. Jfr. *Odins* mange Binavne som *Alfader*, *Sigfader*, *Hnikar* o. s. v. Videre om *Odin* see især *Nyerups* mythol. Ordbog. *Løftet ved Odin og hans hellige sorte Sten* (en vis Klippe, hvori en Aabning gennem hvilken man giver hinanden Hænder) skal endnu ansees for meget hellig blandt Nogle af *Örkenöernes* Indbyggere (jfr. II, 304. IV, 125). *Odreyrer* (*Od-reyrir*, *Od-rærir*) det Kar eller Kjedel, hvori Visdommen eller Digterdrikken forvaredes II, 219, 231. III, 129, 159. [*Ódr* Fornuft, Digting, Sang; *ræra*, *hræra* at røre, sætte i Bevægelse — fra disse Sprogrødder maa Ordet vist udlædes. *Bodn*, den Bebudende eller Bølgende, kaldtes det andet Kar og det tredie *Són*, 3: Lyd, Sang. Først

tømte *Odin* *Odrærer*, siden *Bodn* og endelig *Són*, heder det i den yngre *Edda* (*Rasks* Udg. S. 86. *Nyerups* Overs. S. 111). Man kan saaledes antage *Odreyrer* for *Begeistringen*, *Bodn* for den derved og, saa at sige, ved en bølgende Tænkegang frembragte Digting, men *Són* for dens Fremsigelse eller Recitation. Denne sidste, efter min Mening sindrige Bemærkning, skylder jeg Provsten Hr. *Tor-se Johnson* til *Breidebolstad* i Island. Ellers synes de gamle Britters Myther om Poesien at stemme synderligen overens med den eddiske. Den mystiske eller Gudinden *Ceridwen* helligede Kjedel svarer saaledes til *Odreyrer*, bevogtet af *Gundlöd*. Ogsaa er det her mærkeligt, at Bardernes Lærlinge indviedes i *Mysterierne* med *Vin* og *Mjöd*. Dette forekommer mig at bestyrke min Forklaring over den nordiske Digterdrik].

Oder, *Odur* (*Ódr*) *Freyas* Ægteemand, som drog langvejs bort fra hende, hvorfor hun græder gyldne Taarer I, 41, 61, 219, 226-27.

Ofner (*Ofnir*) 1) et Navn for Slangen I, 179.) hvilket 2) *Odin* dog tillæg-

*) Ved Slangens Navn kan man ikke andet end tænke paa det Græske *ὄφις*, og ved Gulden paa *ὀφίον* og fl., som synes

ger sig selv 187. For at komme i Besiddelse af Digterdrikken havde han ogsaa forvandlet sig til en *Slange*.*) Det er da sandsynligvis fra *Odins-troen* at den svenske og norske Overtro om visse mythiske *Orme* el. *Slan-ger* som gode og overnaturlige *Væsener*, der især give *stor Forstand*, nærmest maa udledes. See *Svenska Folkvisor* (ved Geyer og Afzelius) III, 121 (om *Lindormen* eller den *hvide Slange*) samt *Ströms Söndmörs Beskr.* I, 192 (om *Hvidormen*). Jfr. *Svafner*.

Oln (Ólunn) synes at betyde den Frygtende, Frygt-sommé; en Dverg eller Alf, Fader til *Andvare* IV, 20.

Okolne (Ókólni, Ókólnir), Ukold, 3: det hede, varme Land) en mythisk Egn I, 45, 64. Jfr. *Brimer*.

Ome (Ómi) et af *Odins* Navne I, 157, 185. Som Maanedsgud I, 227.

Onar (Ónar) 1) en Dverg eller Alf I, 35; maaske den samme som 2) Nat-

tens anden *Ægtemand*, muelig identisk med *Græ-kernes Onar* ("Ὠνάρ") 3: Skygge, Søvn, Dødens Broder I, 107, 108. *Onar* kaldes og i *Skalda*, saa-vel som af nogle gamle *Skjalde Jordens Fader* (som havde den til eneste Datter, ligesom *Nat-ten* og var dens Moder) saa at det vel er mueligt, at han har, efter *Skule Thorlacius's* Mening, under-tilen betegnet et kosmogonisk Væsen. Mere herom i min *Edda-Lære*.

Ore (Óri) en allegorisk Alf III, 54 (i den yngre *Edda*, *Rasks* Udg. S. 16 nævnes han, efter *Vala's Spaa-dom*, blandt de øvrige Dverge). *Orar* betyder Galskab, Sværmerie, kaad Lystighed; *Svefn-Orar*, phantastiske Drømme.

Oske (Óski) et af *Odins* Navne I, 185. Som Maanedsgud 157.

Oskopner (Óskopnir) det ene Navn for den sidste Kampplads mellem *Surtur* og *Asaguderne* I, 104. IV, 35. Jfr. *Vigrid*.

(efter *Zoegas* og Fl. Menling) at være bleven tillagt Himlen, ved at sammenligne dens og Himmellegemernes Gang med Slangens hugtede Bevægelser. Efter et af de orphiske Skabelses-Systemer var Alting frembragt af Slangen *Herakles* eller *Chronos*.

*) Mærkeligt kunde det da være, at de gamle Franker forestille sig Menneskets Sjel i Skikkelse af en liden Slange, som kunde udforske forborgne Ting. S. *Grimms Volkssagen* II, 90-91.

Ottar hjemske (*Ottar heimskt*) en Helt eller Fyrste, som især dyrkede *Freya* og beskyttedes af hende i en Arvegangstrætte mod *Angantyr*, som maatte oplyses med viddlöfuge Slægtregistre III, 4 o. f. Opbygger et Steualter og offerer ni Öxne derved til Aere for *Freya* 5, 23, 35-36. Han ledsager *Freya* og *Hyndla* paa deres Nat-terreise og lytter til deres Taler 5, 16. Faaer en Mindedrik af *Hyndla*, el-

ter *Freyas* Befaling, for at han ret kan erindre dem 21, 23, 34, 36. Den forbandes af *Hyndla*, men velsignes af *Freya* 23, 35-36.

Otur, en Dverg, som under-tiden paatog sig en Od-ders Skikkelse og dræb-tes i den af *Loke* IV, 19. Drabet maatte bødes med Guld, hvorfor dette kal-des *Odderens Erstatning* m. m. 20. (Efter *Herodot* ærede Ægypterne Odde-ren som et helligt Dyr).

P

maa næsten udelødes, da intet eddisk Navn begynder der-med; ej heller forekommer det i det egentlige Runic-Al-phabet, og synes overhoved at have mangtet i vort ældste Sprog. Dog anmærke vi her:

Paradiset; det forestillede Middelalderens Katholi-ker sig som forskjelligt fra det egentlige Himmerig, og som et Forberedelses-sted dertil for de Salige III, 190, 193. *Str Walter Scott* har (*Minstrelsy* l. c. II, 366) lagt Mærke til det samme, og bemærker derhos at denne Lære er udtrykkelig i altnudisk. Den stemte ogsaa over-ens med vore hedenske

Forfædres Ideer om æd-le Sjæles foreløbige Op-holdsted i *Vingolf* eller *Valhalla* o. s. v. indtil de kunde optages til den højeste Salighed i *Gimle*. Ligesom Hedningernes *Helheim* og *Niflheim* paa den anden Side vare for-skjellige, saaledes ogsaa Katholikernes Skjersild og Helvede i lignende Forhold.

Q

burde vel udelødes af samme Aarsag, da det i vort ældste Sprog og Alphabet er identisk med K (*P*). Dog satte man dette Bogstav, efter den latinske Skrifts Indførelse foran *v* istedenfor *k*. Derfor forekommer her:

**Qvaser*, et mythisk Væsen af hvis Blod Digterdrik-

ken blev lavet IV, 113. (See om ham *d. y. Edda*,

Rasks Udg. S. 69, 83-84. *Nyerups* Overs. 108 o. f.) Jfr. IV, 74 (og min der paaberaabe Afhandling om Digterdrikken). Storbritanniens *Almue* har, lige fra Middelalderen af, moeret sig med Digtninger af samme Art om *Alan a Maut* (*Malt*) og *John Barleycorn* (*Bygget*) som bleve dræbte,

hvis Blod (Øllet) man drak for at faae Vid og Kræfter o. s. v. Sex forskellige af dette Slags læses i *R Jamiesons Popular Ballads and Songs* Vol. 2 (*Edinburgh* 1806). Tydske Digtninger af samme Art om *Vinen* har jeg ommeldt i min ældre Undersøgelse.

R.

Raadsvid (*Rådsvidr*, *Rådsvinnr*, o: den raadkloge, vise Raadgiver) en Alf eller Dverg I, 35 (maaske *Drømmen*). Jfr. *Nyraad*.

Raadsö (*Rådsey*) et allegorisk Stedsnavn II, 141, 156.

Raadveig. S. *Böjgvör*.

Radgrid (*Rådgrid*) en Valkyrie I, 180.

Ragnarök (*Ragnarök*, Gudernes el. Elementernes Opløsning eller Undergang) eller *Ragnaröck* (*Ragnarök*, *-röck*, *-röckur*, o: Gudernes Tusmørke eller Aften-Skumring) bekjendte Navne for Verdens Undergang I, 47, 91, 95. II, 219, 231, 246, 259, 266. III, 307. IV, 162. Videre see *Nyerups* mythol. *Wörterb.* og *Bastholms* der anførte grundige Bedømmelse over Mythens Aelde og Oprindelse fra det asiatiske Hele.

Ran (*Rån*) *Ægers* Hustru, Havets Herskerinde (af Jætteslægten); laaner *Løke* sit Garn for at fange Gjedde-dvergen *Andvare* IV, 20. Et Raad givet hende af *Rinda* eller *Jorden* III, 180, 184. Skibbrudne (el. södöde) Mænd siges at gives hende (ligesom Mange mente at optages i hendes Boliger, og den svenske *Almue* endnu beretter det samme om *Havfruen*) III, 266. Valkyrierne vriste Skibe af hendes Hænder III, 283. Hvorfor Guldet kaldes hendes Skin, *Lys* o. s. v. I, 232. Uden Tvivl var hun og (ja maaske især) dyrket af de finske Folkeslag under Navn af *Raune*, *Ruone*. Jfr. *Æger*. *Randgrid* (*Randgrid*) en Valkyrie I, 180.

Ratatösk (*Ratatöskr*) et mythisk-allegorisk Egen, paa *Æsketræet Ygdrasil* I, 178, 260.

Rate (Rati) Odins mythisk-allegoriske Jordboer III, 129, 159.

Regin (Regin) i Flertallet, formodentlig, ligesom *Rögn*, af det obsolete *Ragn*) oversættes her paa mange Steder ved *Magter, Kræfter, Guder*, samt betegner især i Originalen Elementernes og Naturkræfternes Guddomme. S. t. Ex. I, 100, II, 234. Jfr. *Ragnarök, Røgnor* (ogsaa i Glossarierne til den store Udgave) samt *Gin-Regin, Up-Regin*.

Regin (Reginn) en Alf eller Dverg I, 35, 58. Ordet kan betyde a) Magt Kraft; b) Regn, Væde I, 102.

Regin (Reginn) en Halv-Dverg af Sortalfernes Slægt (og derfor kaldet Jætte). Brodertil *Fafner*, der først var bekjendt i Menneske- og siden i Slang- Skikkelse. See Egenn. Reg.

Regintelf, en Valkyrie I, 180.

Rig, Rigur (Rigr) Menne-skenes, eller Nordboernes især, guddommelige Stamfader, siges at have været en Incarnation af *Heimdall*, efter Forerindringen til det ældgamle Dig *Rigsmaal*, der findes som Anhang til den Wormske Codex af den yngre Edda, men er dog optaget i den svenske Udgave af den ældre, samt

den dertil hørende Oversættelse I, 15, 55.

Rimfaxe (Hrimfaxi) Natens Hest I, 87, 102-103, II, 227, 238. Jfr. *Fiðrsvartner*.

Rimgrimner (Hrimgrimnir) en Thurse el. Frost-jætte II, 191.

Rin (formodentlig det samme som Rhin) nævnes som en himmelsk Flod, eller hørende til Gudernes Kredse I, 175, 253-54. De gamle Germaner sagde maaske om Rhinen ligesom Inderne om *Ganges*, at den havde sit Udspring fra Himmelen. I det mindste veed man at de ærede den som guddommelig. Jfr. IV, 149, samt mine Bemærkninger ved den store Udg. II, 568, 887, 948.

Rinde (Rindur) Vale's Moder ved *Odin*, ellers en Personification af Jorden, især den vinterlige I, 200, II, 227, 237-38, 257, 264-65. Hendes mythiske Historie forekommer i *Havamaal* og er bearbejdet af *Saxo* III, 126-28, 157. Hendes Raad, givet Havgudinden *Ran* III, 184. Den yngre Edda regner hende til Asynierne, lige saavel som *Jorden* selv under dette hendes mest bekjendte Navn.

Rindende (Rennandi) en Himmelflod I, 175.

Roska. S. Röskva.

**Rota*, en Valkyrie I, 262. Mærkeligt er det at *Rota* i *Skalda* er et Navn for en Byge eller Stormvind. Jfr. *Mist*.

Rudur, et allegorisk Navn for en Flod III, 180.

Rögner (Gudernes Fyrste eller Anfører) et Navn for *Thor* eller *Odin* IV, 47.

Röskva, *Roska* (*Ravsqa*, *Röskva*) en Mø i *Thors* Følge II, 26, 74, 84-86. Hun nævnes og af Enkelte blandt de Hedenoldsskjald, af hvis Digte den yngre Edda har opbevaret os Brudstykker.

S.

Sadur (*Sadr*, *Sadur* den Sande, eller *Sådur* den Saaende) et af *Odins* Navne I, 184. Begge Benævnelser bruges om Himmelduderne hos andre gamle Folk, som *Satia* (den Sande) hos Inderne, *Schaddai* hos Hebræerne; men ogsaa a) *Saturnus*, b) (Jupiter) *Sator* (den Saaende) o. s. v. Det er mueligt, at dette nordiske Gudenavn, men ikke det Romerske *Saturnus*, er nærmest forvandlet til Saxernes *Satur*, *Sater*, Alem. *Seater* o. s. v., der forestiltes som bærende Blomster og Frugter, som vel kunde passe til den himmelske Sædemand. Jfr. *Sanngetall*.

Saga (*Saga* el. *Såga*) Herskerinde for Gudeborgen *Söckvabeck* eller Himmeltegnet *Fiskene* I, 148, 170, 203. Hendes Skildring i det Hele 203-205. Hendes Samdrikken med *Odin* 170, 203, 205. Som

Historiens Gudinde 204-205.

Sanngetall (den rigtig Gjøttende eller Sandheds Opdager) et af *Odins* Navne I, 184. Jfr. *Sadur*.

**Sesrumner* (*Sesrúmnir*) *Freyas* Pallads I, 221. Jfr. *Folkvang*.

Sid, en af de himmelske Floeder I, 175.

Sidhat (*Sidhöttir*)

Sidgrane } o: Sidskjæg
Stidskégg }

Odins Navne I, 184. II, 15, 27, 132. Jfr. *Harbard*.

Sejersfader, *Sejerguden*, *Sejerguder*. S. *Sigfadir*, *Sigtyr*, *Sigtivar*.

Sif, *Sifa* (*Sif*) en mythisk Personification af *Jorden* som *Ullers* Moder I, 195. *Thors* Hustru o. s. v. I, 195. II, 49, 61, 133, 148, 151, 161, 163. Er i *Ægers* Gjestebud II, 283, 306. Skjænker *Mjöd* for *Loke* men overvældes af ham med Skjeldsord 301, 316. Hendes Haar I, 269. *Skalda* regner *Sif* til Asynier-

ne, og i utrykte Exemplarer deraf anføres hendes Navn som en af Jordens poetiske Benævnelser. — Endvidere kan det tillægges ethvert Kar som indeholder Öl el. andre stærke Drikke (da *Sif*, som Jorden, ansaaes for deres Giverinde). Jfr. II, 301. Den yngre Eddas Fortælle, som vil udlede Nordens Mythologie fra den phrygiske, antager *Sif* for den samme som *Cybele*. *Sif* dyrkedes i Norges hedenske Templer, ligesom og af Venderne o. fl. fremmede Folk; hos disse især som en skønhaaret Gudinde, givende Blomster og Frugter.

Sigfader (*Sigfadir*) a) Stridens el. Sejerens, b) Lyksalighedens, og c) den fremglidende Stjernerhimmels Fader eller den som frembringer og styrer Himmel-Legemernes Bevægelser — et af *Odins* Navne I, 50, 185. II, 303, 317. Jfr. *Sigilvar*, *Sigtyr*, *Alfader*, *Hærfader*, *Valfader*.

Sigmund. S. Egenn. Reg. *Sigrun*, en Valkyrie eller Skjoldmø. S. Valkyrer og Egenn. Regist.

Sigtivar, *Sigtifar*, a) Sejerens, b) Lyksalighedens, og c) Stjernerhimmels Guder I, 47. II, 221. Sejer-

guders Sønner (Aser og maaske tillige Alfer) II, 285. Mennesker IV, 35. (Jfr. *Sigfader*). Er maaske ellers Fleertallet til:

Sigtyr (et Navn for *Odin*) betyder: a) Sejerens, b) Lyksalighedens, c) Stjernerhimmels Gud. Hans Bjerg: Himmelen selv eller et jordisk Offersted IV, 150. Jfr. *Sigtivar*, *Sigfader*.

Sigurdrida (*Sigurdrid*, *Sigurdrida*) en Valkyrie af menneskelig Slægt siden kaldet *Brynhilde*. See Egenn. Reg. samt *Odin*, *Valkyrer*.

Sigyn (*Sigyn*, efter Nogle *Sygin*, *Sigun*, *Signy*) *Lokes* Hustru, sidder sorgende over sin fængslede Mage *) I, 44, 63, og beskjærmer ham mod neddryppende Slanggift II, 305, 317. (Efter den yngre *Edda* eller *Brages* Taler, samt og tillige efter *Skald*, regnes hun til *Asynierne* og var Moder til *Nare* eller *Narve*).

Sin, *Sina* (*Sin* eller *Syn*) den sidste af *Freyas* fire Diser, som formener Adgangen til hendes Helligdom I, 225.

Sindra (*Sindra*, *Sindur*) en af *Heimdalls* ni Mödre III, 19, 31-32.

Sindre (*Sindri*) mueligen et mythisk Væsen (af Jæt-

*) Frindringen om hende bevares maaske endnu af Finlapperne i Sagnet om den bandede Djævels Hustru. Leem S. 471.

te- eller Dverge-slægten) I, 45. [*Sindre* hed ellers en kunstig Dverg af *Ivaldes* Sønner (den samme som *Eitre*) og Ordet betegner en straalende Steen].

Siner (*Sintr*, *Sinir*) en af Gudernes Heste I, 177.

Sinmara, en allegorisk Trold eller Jættinde III, 52-53, 62.

Siofn, *Stiofna* (*Siofn*, *Stiofn*) en af *Freyas* fire Nymphes eller Diser, Kjærlighedens første Stifterinde I, 223.

Skade (*Skadi*) Jættinden *Thiasis* Datter, ophøjet, efter hans Fald, til en Gudinde, og gift med Havguden *Njord* II, 283. III, 17. Herskerinde for Solhuset *Thrymheim* eller Himmeltegnet *Tyren* I, 148, 170-71, 210-11. Hendes Skildring i det Hele som Jagtens Gudinde, Foraarstormens Styreinde o. s. v. I, 211-12. II, 306, jfr. 258. Ægteskab I, 211-12, 231, 235. *Freyr* kaldes hendes og *Njords* Søn II, 180-81, 195. Hendes Samtale med *Skirner* 180-81. I *Ægers* Gjæstebud II, 283. Hendes Ordstrid med *Loke* 300-301. Hun hænger en giftig Slange over den fængslede *Lokes* Ansigt II, 305, 319. Den yngre *Edda* regner *Skade* blandt Asynierne, og man finder at hun ellers (ligesom her

I, 171) især kaldes *Gudebruden*. Aarsagen dertil ligger efter min Mening deri, at *Skades* Forlig med Asaguderne og hendes Bryllup med *Njord* erindredes eller forestiltes dramatisk ved Vaarfesterne (eller Majgilderne) i det hedenske Norden, som Vinterens og Sommerens Forlig og Forening. Grundene for denne Sætning vilde det dog her blive for vidtløftigt at udvikle. *Skaden*, en Fugl, hvorefter Overtroen har vedvaret til vore Dage, synes at have været helliget denne Gudinde, som bærende hendes Navn o. s. v. (Norges Historiekrivere lade *Skade* have forladt *Njord* og giftet sig med *Odin*, som avlede med hende en Søn kaldet *Seming*, fra hvem de mægtige *Lade*-Jarler udledte deres Herkomst. Dette grundes formodentlig paa en Navneforvexling eller Skjaldenes Fictioner til Fyrsteslægternes Forberligelse).

Skafid (*Skafidr*) en Alf eller Dverg I, 36. Synes at betyde Vinden, forsaavidt den omdriver Støvhirvler, Sand eller Snefog, eller nedviser Frugter el. Blade af Træerne o. s. v., hvilket sidste især kaldtes (at) *skafa* (overs. *syge*) II, 145, hvoraf vel de svenske Loves *Skaf* og

Skafl, der bruges om Træfrugter under Et. Muelig dyrkedes da hin Alf som Træfrugternes Bevogter.

Skate's Lund (*Skatalundr*, Heltanes eller Fyrsternes Lund) muelig et mytbisk eller allegorisk Navn for det Sted, hvor *Brínnhildes* Skjoldborg stod IV, 93.

Skeidbrimer (*Skeidbrimr*) en af Gudernes Heste I, 177.

Skiblader. S. *Skyblader*.

Skilfing (*Skilfingr*, *Skyfingr*, den Rystende eller Bævende) et af *Odins* Navne, udglemt, tilligemed *Vafud*, ved *Skriverens* el. *Sætterens* Feiltagelse blandt Navnene i *Grimnersmaals* 53de Strophe S. 187 (mellem *Thund* og *Vakur*).

Skinfaxe (*Skinfaxi*) Dagens Hest I, 86, 102. Jfr. *Glad*.

**Skjold* (*Skjöldr*) siges at have været *Odins* Søn, og Stamfader for Skjoldungerne, den danske Kongeslægts III, 26.

Skirner (*Skirnir*) *Freyrs* Vaabendrager, *Forløber* og Udsending II, 168. Hans Samtale med *Skade* 180-81. Faser en Hest og et Sværd af *Freyr* for en Frier-Reis til *Jotunheim* II, 183, 197. Denne Reises Gang og Udfald 179 o. f. 183 o. f. Samtale med *Gymers* Hyrde 184; *Gerdes* Terne 185; *Gerde* selv 186 o. f. og med *Freyr*

193-94. Efter den yngre *Edda* sendte *Odin Skirner* og til *Sortalfernes* Verden, for at formaa dem til at forfærdige den Lænke, hvormed *Fenris-Ulven* skulde bindes. Rimeligvis skeete det og ved *Tvang*, da Jætte- og Sortalle-slægten maatte ræddes og give efter for den himmelske *Opklarer*. (Jfr. II, 172, 195 o. f.)

Skirver (*Skirvir*) en Alf eller Dverg, formodentlig af samme Betydning som *Skirner* I, 36.

Skjæggöld (*Skjeggöld*) en Valkyrie I, 180.

Skoll, *Sköll*, den Ulv, som daglig forfølger Solen I, 181, 265. Ordet synes at være meget gammelt, og Andre have allerede gjættet at det er af samme Oprindelse som det græsk-latinske *σκωλα* (*Scylla*) et Hunde-Ubyr med tre Hoveder i en bekjendt *Malström*, samt forskellige asiatiske Ord der betegne en *Schakal* eller Ræv, Ulv, som det hebr. *Sgal* o. s. v. Jfr. *Sol*, *Ulve*, *Sol-Ulve*, *Fenrer*, *Hate*.

Skrymer (*Skrymir*, *Skrymnir*) det Navn som *Udgaards-Loke* gav sig da han viste sig for *Thor* som en uhyre Jætte, paa hans Tog til *Jotunheim*. Han forvarede *Thors* Kost i en Vadsæk med Jernbaand, som han ikke kun

- de komme til at løse II, 304, jfr. 140 (hvor *Harbard* spaaer *Thor* at han kommer til at mangle Næring, da hans Moder, *Jorden*, er død, o: hendaanet i Vintertiden) 155. S. den yngre Edda *Rasks* Udg. S. 51-53, 59. *Nyerups* Overs. 61 o. f. Jeg troer (og seer nu at *Mone* er af samme Mening) at denne Mythe er ænigmatisk og sigter til Vinterjættten, som kan siges at hindre Tordneren fra at komme til sin Næring ved at omgive Jorden med *Isens* Kaand, som ligne *Jernet*, ligesom *Is* (t. *Eis*) og *Isarn* (t. *Eisen*) ere beslægtede i etymologisk Henseende. Jfr. II, 140, 156.
- Skuld, Skulda* (*Skuld*, o: den Tilkommende, som skal vende, Eftertiden) den tredje store Norne I, 38, 59. Jfr. *Norner*, og
- Skuld*, som Valkyriernes skjoldbærende Anførerinde I, 42, jfr. 62, 262.
- Skybladner, Skibladner* (*Skip-bladnir*) *Freyrs* eller overhoved Guderne's Skib, forfærdiget af Dvergene; dets Betydning I, 182, 268-70. Er det bedste af alle Skibe I, 183, 270.
- Sleipner* (*Sleipnir*) *Odins* (efter den yngre Edda otteføddede) Hest, den ypperste af sit Slags o. s. v. I, 183. II, 32, 253, 261.
- IV, 47, jfr. I, 248. Avlet af *Loke* og *Svadilfare* III, 20, 33. See den yngre Edda *Rasks* Udg. S. 45-47. *Nyerups* Overs. 55 o. f. Mythen om hans Tilblivelse, de af Jættten omkring *Asgaard* opførte Volde o. s. v., sigte rimeligvis til Vinterens aarlige Færd og Flugt, hvilket Andre allerede have bemærket. Jfr. I, 40-41, 61. (I *Heidreks Gaade-Visdom* skildres *Odin* paa *Sleipner* udtrykkeligen som *farende over Landene*).
- Slid* (*Slid, Slidur*) en af Jordens til *Helheim* nedfaldende Floder I, 176, 254. Siges at freinvælde Mudder og Sværd, samt fælde gennem Gift- eller Frøstdale I, 44. Regnes ellers til Underverdenens Floder 64.
- Smyl, Smyl*, Originalens Navn for onde Aander; synes at være beslægtet med det gamle ægyptiske *Smy* og sammes Sprogrod I, 166, 191.
- Sol* (*Sól*) som en Gudinde eller styrende Nymfhe for dette Himmellegeme, bliver til og tager mod de himmelske Hestes Styrelse I, 32, 55. Hendes øvrige Historie I, 89-90, 106-107, jfr. 102. Er *Maa-nens* Søster I, 89, 107. IV, 27. Hendes Forhold til Solguderne I, 264. III, 195. Kaldes *Alfers* Be-

straaler eller Ödelægger II, 182, 196, 228, samt Jordens Nærer II, 227, 238. Solen loves Jætterne, men frelses af Thor (eller *St. Oluf*) II, 90 o. f. (Jfr. *Freya*). Solens Heste, s. *Álsvið*, *Arvakur*; Skjold, s. *Svalin*; Dag (Søndagen) helliget den för Kristendommens Indførelse I, 138, III, 195. Solen dyrket og elsket af Menneskene III, 19, 153, 190 o. f., især af Nordboerne 194, 209, 223 o. f. Kaldes *den skinnende Guddom* I, 181, IV, 47, jfr. III, 209 (Str. 41). Mod den maa Vaaben ej svinges IV, 27. Mod Verdens sidste Tider formørkes Solens Skin I, 46, 64. Den opsluges af *Fenrer* eller *Skoll*, Dybets Uhyre I, 96, 119, 181, 265. Har dog för födt en Datter, som lyser i den nye Verden I, 97, 121. Rune-Bogstavet \mathbb{M} (S) opkaldt efter Solen III, 87.

Solblinde (*Sólblindir*) et allegorisk Navn III, 42, 60.

Solkatla (*Sólkatta*) ligeledes III, 218, 229.

Sol-lys (*Sólbjartr*) ligeledes III, 42, 49, 60.

Sommer (*Sumar*) dens mythiske Personification I,

90, 109. Allegorisk i nye-re Tider II, 135.

Son (*Són*); see *Sagregist.* under *Soningsblod*, *Soningsgalt*. Saaledes hed et af de tre Kar, hvori Digterdrikken forvaredes III, 13. (See *Odreyrer*, *Quaser*). Elter Nogles Mening betyder Ordet Solen III, 32.

Sort-Alfer, *Mörk-Alfer* (*Svartálfar*, *Dökkálfar*) Mörkets Aander, modsatte Lysalferne, kaldes ofte især *Dverge*. Deres Verden (*Svartálfaheimr*) er den 7de af de ni II, 5, 28-29. Deres lysskye Natur 7, 25. IV, 199. Glimrende Boliger II, 30. [De skildres endnu ret herlig (tildels forvexlede med Lysalferne) i den danske, norske, sveuske og skotske Almues Eventyr om Alfe og Underjordiske.)* Jfr. *Alfe*, *Dverge*, *Jætter*.

Sort-hoved (*Svarthöfði*) Seidmændenes eller Tryllekunstneres Stømfader eller Beskytter. Formodentlig en Sortalf III, 18. (*Svarthöfde* var ellers brugeligt i Island som et Mands-Egennavn fra det 12te til det 15de Aarh.) *Stjerner*, som allegoriske Personer I, 33. Videre see *Sag-Regist.*

*) Daneske og Nordmænds smaa *Trolde*, Tydskeernes *unde Kobold*, Skotternes *brown men of the Mairs* o. s. v. ere egentlig Sortalfe. I *Sorterups* Thil forestiltes endnu *Sortalferne* i Julelegene under Navn af *Jule-Fætter*, som sorte af Hudfarve, krybende, med en lang Hale o. s. v.

Strönd, en af Jordens mythiske Floder I, 176.

Surtur, *Surt*, *Surtur* (*Surt*) synes at betegne den højeste Gud, som hersker i Evighed I, 58, 59. Er vel den ældste Alfader, som den der udsender Heden og derved giver Verdensstoffet det første Liv I, 106, 110-111. Siges at være end vældigere end *Thor* III, 21, 34. Hans flammende Tog fra Sönden eller oven og Kamp mod Solguden *Freyr* I, 50, 67. Jfr. 88, 104-5. IV, 33. Verdens Ödelæggelse kaldes *Surturs Brand* I, 98, 124. *) Jfr. *Ragnarök*. Han opbrænder Verden for at fornye, forynge og forbedre den I, 52-53, 67, jfr. 48 (Var.) Han forestaar *Muspelheim* el. Empyrmæet, samt tillige *Gimle*, Lysalfernes Verden eller det højeste Lys I, 69. (Efter den Upsalske Eddas udtrykkelige Vidnesbyrd skulle de Saliges Aander leve hos *Surtur* i *Gimle*).

Surtur (*Surt*) et allegorisk Navn el. Ord III, 43, 52.

Suttung (*Suttung*) burde vel, ligesom *John Olafsen* fra *Grunnavig* allerede anmærkede, skrives *Súptung* (af *Gjærnings-*

Ordet *súpa* søbe, suppe, drikke) — en af Dybets Jætter, Fader til *Gunlaðe*, fra hvem *Odin* bortførte Digterdrikken II, 204. III, 129-30, 158, 160. Dybets Jætter overhoved kaldes *Suttungs Söner* II, 25, 36, samt *Suttungers Söner* II, 5, 191, 204. (Flertallet *Suttungar* er da en Benævnelse for slige Jætter overhoved).

Svadilfare (*Svadilfart*) en mythisk Hest (betegnende *Vinterluften*, som opdynger Isbjerge paa Hav og Jord, der trues med at omgive den hele Verden) III, 20, 33. Jfr. *Sleipner*, *Loke*.

Svasa. S. *Svava*.

Svasner (*Svasnr*, 3: den Sövdyssende, Bedövende) a) et af *Odins* Navne I, 187, men b) tilkommer ellers en Slange. S. *Ofner*. (*Slangen* var ellers fra ældgamle Tider Himlens, Aarets og Evighedens Sindbillede, samt nød en guddommelig Dyrkelse, saavel i de ældste Tider i Ægypten og andre sydlige Lande, som senere blandt Sarmater, Celter og de östersöiske Kystlandes Beboere).

*) *Gunnar Peulsen* har vist i sine förmældte haandskrevne Anmærkninger til *Sövmænds* Eddas mythiske Sange at *Surt*, *Surtur* og *Surt* forekomme i Gentivet af *Surtur*, ligesom *Rouni* og *Rauna* af *Rannur* m. m. *Surt* *Logi* er altså det samme som *Surtur* *Logi*.

Spafur, et allegorisk Navn III, 48, 59.

* *Svalbrystet* (*Svalbristadr*, =: Koldiaanden) en af Vinterens Frænder I, 109.

Svalin (*Svalinn*) Solens eller Solgudens Skjold I, 181, 264-65. IV, 47.

Svasud, *Svasad* (*Svasadr*, *Svasudr*) Sommerens Fader I, 91, 109.

Svava (*Svafa*, *Svava*) en Kongedatter og tillige en Valkyrie. S. *Valkyrier* samt *Egenn*, Reg.

Svidrer (*Svidrir*) og

Svidur (*Svidr*) to af Odins Navne, som han gav sig hos *Sökk-Mimer* (Afgrundens Jætte eller *Mimer* i Dybet) og skuffede ham (uden Tvivl for at svække hans Kraft og bevare Solen for fuldkommen Undergang) Ja disse to Navne tilhøre Aarsguden i de tvende første Maanedes efter Begyndelsen af Solens aarlige Nedfart til Underverdenen I, 158, 186.

Svipal (*Svipall*) et af Odins Navne I, 184.

Svipdag (*Svipdagr*) en mytisk eller allegorisk Hélt som hjemsøger sin Fæstemø *Menglade* efter en lang Tids Fraværelse, men indlades ikke af Borgvogteren *Þölkrinn* førend

efter en lang Samtale III, 39 o. f. 41-42, 46 o. f.

Svöl (sval, svalende) en Himmelflod I, 175.

Sydri (*Sadri*) en af de Dverge el. Aller som forestaa Himlens 4 Kanter og Hovedvinde, samt siges at bære den I, 35, 57.

Sylg (*Sylgur*, =: slugen eller *Drik*) en af Jordens mythiske Floder I, 176.

Syr, *Sir* (*Sýr*, *Sír*) et af *Freyas* Navne I, 219, 228.

Sægiarn, maaske et allegorisk Navn III, 53 (Var.)

Sækin (*Sögende*, Ivrig) en Himmelflod I, 175.

Söck-Mimer (*Söckmimir*) Afgrundens Jætte el. Dybets *Mimer*, hvem Odin gjæstede under Navnene *Svidur* og *Svidrer* (kanke i det Hele Havet, hvori Solen synes at opholde sig i Vintertiden) I, 186. Jfr. *Odin*, *Mimer*, *Svidur*.

Söckvabeck (*Söckvabeckr*, =: Synkebæk o. s. v.) *Sagas* Bolig og Himmeltegnet *Fiskene* I, 148, 179, 203 o. f.

Sölvertopp (*Silfvertoppr*) en af Gudernes Heste I, 177, 254.

Sörimner (*Særimnir*) en Galt, som tjener Einherierne og, som det synes, tillige Aserne) til Spise I, 95, 172, 237-40. II, 225.

T. Th. (þ).

Theck, Theckur (Peckr)

1) et af Odins Navne I, 184. (I Tunkin og Cochinchina er *Thecka* et af de Navne som tillægges den der dyrkede *Budha*, ligesom denne Guddoms Tilhængere i selve Indien ogsaa kalde ham *Thakur* eller *Thekur*). 2) en Alf eller Dverg (maaske raadende for blid Luft eller skjönt Veirlig) I, 35, 58.

Thialfe (Þíalfi) Thors Følgesvend II, 74, 84-86, 150, 162. (Þíalfi betegner i Island svært Arbejde o. s. v. Navnet er vistnok ligesaa allegorisk som *Thrudo*, *Magne*, *Mode*, *Roskva* o. s. v., og har da ligeledes Hensyn til en eller anden af Tordenens Phœnomener eller Virkninger, formodentlig den dermed følgende Storm eller Vind, da *Thialfe*, hos *Udgaards-Loke*, forgjæves prøvede at løbe om Kap med Tanken). *)

Thiasfe (Þiasfi) en Jætte, der først boede i *Thrymheim*, som siden blev givet hans Datter *Skade* I, 70-71. Hans Bedrifter, Skjæbne og Betydning I, 210-11. II, 144. Han kaldes den pragtelskende

Jætte, og siges at have været *Gerdet Frænde* III, 17. *Loke* roser sig af at have været den første til at give ham sit Ulivsmaal II, 300, 316. *Thiastes* Øjne forvandles af *Thor* (eller *Odin*) til Stjerner I, 211. II, 44, 158. Det Baal, hvor han fandt sin Død, forestilt ved Almuens Vaarfester o. s. v. I, 210. II, 135-36, jfr. III, 316. (En anden Jætte, ved Navn *Thiasfe*, siges i *Herwarar-Saga* at være bleven dræbt af *Svafurlame*).

Thiodnuma, en af Jordens mythiske Floder I, 176.

Thiodreyrer (Þíód-reyrr) en Alf eller Dverg III, 143, 171.

Thiodvarta (Þíód-varta). S. Alfmöer.

Thiodvitner (Þíód-vitnir) Verdens-Ulven, formodentlig et af *Fenrirs* Navne I, 173. See ellers Anmærkningen til det hele dunkle Sted S. 248-49.

Thor (Þórr, Þór) Søn af *Odin* og *Jorden* I, 50-51, 67, 214. II, 15, 27, 142. Kaldes ellers *Jordens Søn* II, 50, 133, 140, 156, 302; *Flórgynnet Søn* II, 153,

*) Den *Thialfar* der ommeldes i Begyndelsen af de Beretninger som findes bag Gullands-Loven, og som bragte lid pan Landet før at det ikke skulde synke (ved de onde Vætters Magt, var rimeligvis den eddiske *Thialfe*).

164; *Bloddynas* Søn I, 51, 67. *Sif's* Ægtemand II, 49, 61. Om hans Børn see *Magne, Mode, Thrude, Lora*. Hersker egentlig over *Thrudheim* eller *Skyluften* I, 169, 194, og saa kaldet Slottet *Bilskirner* I, 174, 250. Hans tre fornemste Opholdssteder eller Ejendomme ommeldes under Et II, 141, 156. Kaldes *Midgaards* (d: Jordens og Skyluftens) el. overhoved Menneskeverdenens Forsvarer I, 51, 67. Ligeledes Menneskenes II, 68, 80, 146. Folkenes Frelser, Slangens Overvinder II, 68, 80, 146. Den stærkeste af Guderne I, 194. Guders stærke Fyrste II, 42. Asers Fyrste eller Formand III, 191, 203. Den stærkeste Asa-Gud III, 20, 34. Vognenes Herre *) II, 15, 26. Ham helliges en Planet (*Thor* eller *Jupiter*) og en Ugedag (Torsdagen) I, 138 (stedse den første i Sommeren I, 211) samt Rune-Bogstavet þ (Th) III, 86, 87. Som Tordengud I, 67, 129. Hans knusende Hammer, s. *Midnær*. Han vredes over

Freyas Bortførelse (eller Bortlovelse) og bryder det (med Jætterne) iodgangne Forlig I, 41, 61. Han mister sin Tordenhammer, bortstjaalet af Vinterjætten *Thrym* II, 87 o. f. 117 o. f. Klæder sig i *Freyas* Dragt for at skulfe Jætten 111 o. f. Hans lynende Fart 112, 123-24. (Jfr. II, 302, 317). Brændende Blikke II, 114, 126. Hans Graadighed, en physiske Mythe II, 78-79, 113-14, 125, 154, jfr. 94. **) Han gjenviuder Hammeren og slaer *Thryms* Bryllupsgæster med selve Brudgommen ihjel 116 o. f. Han ombringer Vinterjætten *Thiasse* I, 210-11. II, 144, 158, samt Jætten *Hrungner* 143, 157, 303, 318. Under Navn af *Ving-Thor* holder han (i Digtet *Alvismaal*) en Samtale med Dvergen *Alvis*, som vilde ægte hans Datter mod Faderens Villie II, 3 o. f. Hans Tog til *Hymers* Boliger II, 39, 42 o. f. Dræber Oxen *Himmelbryder* 43, 67. Drager paa Fiskeris paa Verdenshavet 45 o. f. 66 o. f. 80 o. f. Trækker *Mid-*

*) Det oldnord. og isl. *Reidar* þruma (et Tordenslag) betyder egentlig *Fugas Larm* eller *Rumlen*. Jfr. den svenske Talemaade derom: *Thor Gabben alar*.

**) Af lignende Aarsager fik en udmærket Fensidser det græske Ægenavn *Képavog* (Torden). S. *Athenæus* I 10de Bog. Ellers var *Logo* eller *Liden* den største Æder eller Nordens Myther og flere gamle Digtets Skildringer. See for Ex. *Ovid Metamorph.* VIII, 840 o. f. Jfr. *Centaurs* Symbolik I. o. IV, 137.

gaardsormen 44 o. f. 68, 69, 80 o. f. Gamle billedlige og digteriske Forestillinger af disse Scener 46, 50. *Thor* søger forgjæves at komme over paa *Harbards Færge* og hans Ordstrid med denne Vinterjætte II, 131 o. f. 39 o. f. 155 o. f. Hans Krig overhoved med Jætter, Jævinder og Trokke 145 o. f. Ogsaa af *Freyas* skildres han som Jævindernes Fiende, skjönt han dog kunde lade sig bevæge til at skaane dem III, 9, 24. Hans Søvn 89, 117, eller Fredløshed i Vintertiden 142, 156, 164. Eventyrer (af en lignende Art) paa hans Reise til *Jotunheim* II, 84-86, 146-47, 160, 303-304. Han kommer ikke med de øvrige Guder til *Ægers* Gjæstebud II, 283, 306, men senere (efter at *Lok* har nævnet ham paa en forsmædelig Maade) 302. Hans Trusler mod Gudernes Æreskjænder 302-304. *Thor* vader gennem Skyluftens Floder naar han vandrer til *Ygdrasill*, da Gudebroen ellers vilde brænde I, 176-77, 254. Han modtager de afdøde Trælle eller Trællesnes Slægter (maaske et gothisk Skjeldsord for de finske eller celtiske Stammer, som viste hin Gud en fortrinlig Dyrkelse) II, 146, 160, jfr. I, 250. Han

blev og tilbødet af en vis skandinavisk Sekt som den øverste Gud II, 117, 134. Mange nordiske Hedenolds-Skjælde digtede Lovsange til hans Ære 48-50, 134. Hans Navne i de yngre Kjempeviser og nyere Tider II, 95 o. f. 97. Ellers forvandles han i Kristendommen til den hellige *Oluf* II, 90 o. f., samt til *St. Peder* eller *St. Mathis*, som aarlig kaste varme Steene i Vandet I, 204. *Valas* Spaadom om *Thors* sidste Kamp med *Midgaards-Ormen* I, 51, 67-68. Videre see *Nyerups myth. Wörterb.* (*Thors* Dyrkelse og Lærninger deraf have vedvaret meget længe i Danmark, Sverrig, Norge og Island, hvilket Rummet dog ikke tillader mig at udvikle).

Thorin (*Þorin*, djærv, modig) a) en Alf eller Dverg I, 35. b) et allegorisk Navn III, 48, 59.

Thrain (*Þráinn*, 2: længe vedholdende, langvarig) en Dverg eller Alf, formodentlig raadende for Vind eller Væir I, 35. Spørges om *Baldurs* Drømmes Betydning II, 219, 231. (Ellers forhen et Mandsgennavn, f. Ex. i *Niala*).

Thridie. S. *Tredie*.

Thror (*Þrórr*, 2: stærk, kraftig eller styrkende) et af *Odins* Navne I, 185, 271 o. f. Jfr.

Thror (*Þrórr*) en Dverg eller Alf I, 35.

Thrude (*Þrúdur*, *Þrúdr*) en Valkyrie I, 180. Jfr.

Thrude (*Þrúdur*, *Þrúdr*) en Styrke, Kraft) en Datter af *Thor* og *Sif* II, 4, 49. Jfr. 14, 26. — (Rimeligvis var det hende som Dvergen *Alvis* vilde bortføre til sine underjordiske Haler, men hindredes deri ved Solens Nærmeise, hvorved hans Virksomhed tilintetgjordes). Er endnu i Island et Qvinde-Navn; deraf kommer og det danske *Drude*, tyske og danske *trud* i *Gertrud* o. s. v.

Thrudgemler (*Þrúðgæmlir*, *Þrúðgælmir*) en kosmogonisk Jætte I, 91, 109.

Thrudheim (*Þrúðheimr*) ellers kaldet *Thrudvang* (*Þrúðvángr*) *Thors* Land eller Rige, *Þrúðvangr* I, 169, 194. II, 156.

Thrym, *Thrymer*, *Thrymur* (*Þrymr*) en Jætte, som stjæler *Thors* Hammer medens han sover og foranlediger saaledes et af hans Tøge til *Jotunheim* II, 87 o. f. 106, 118 o. f. Fældes ved Tordenhammernes 116. Betyder Vinterens Herre 89 o. f. 118 o. f. Hans Navn i de yngre Kjempeviser II, 99.

Thrymgjöll (*Þrymgjöll*) et allegorisk Gitter el. Port III, 42, 49, 59-60.

Thrymheim (*Þrymheimr*) *Skades* Himmelborg eller Zodiakaltegnen *Tyren* I, 148, 170, 210 o. f. 231.

Thund, *Thunder*, *Thundur* (*Þundr*) et Navn for *Odin* eller *Thor* I, 173, 248-49. (Nogle antage *Thund* her for Navnet paa en Flod, hvorfor dog intet Bevis haves). For *Odin* III, 140, 166.

Thurser (*Þursar*, *Þursar*) Enkeltsall. *Þurse* (*Þurs*, *Þurs*) en sæl Art af Jætter eller Trolde II, 14, 26, 183, 190, 191, 202-203, 228, 258. III, 267. Længes efter Verdens Undergang II, 218, 230. Forvandles i nyere Kjempeviser til *Tosser* II, 95-98. *)

Thurs, et Runebogstav, saapt vel ellers en Trolldoms-Rune II, 192, 204-205. III, 86-87. S. *Jætter*, *Frostjætter*, *Trolde*.

Thyn (*Þyn*) en Himmelflod I, 175.

Thókt, *Thöck* (*Þókt*, *Þöck*) en Jætteqvinde som ikke vilde begære *Baldurs* Död II, 258, 265, 312.

Thöll (*Þöll*) en Himmelflod I, 175.

Tredie (*Þridi*) et af *Odins* Navne I, 184. III, 68. Almindelig Indl. XXXI.

*) Ogsaa i det gamle af *Sorlerup* anførte Ordspog: Var dig, at *Tossen* ikke tager dig. I Svensk forekommer Ordet nu som *Töss*, norsk *Thuss*, *Tussel*, *Tussling*.

Trolde (*Tröll*, i Enkelt. og Flertall.) forekommer undertiden ligesaa vel som *Uvætter* (*Uvættir*) som en almindelig Benævnelse for alle Uhyrer af Jætte- og Sortaffe-Slægten, men betegner især de værste og fæleste af dem. S. f. Ex. I, 46. *Troldqvinde* kaldes en saadan Jætteqvinde som III, 269 (ridende paa en Ulv med Slangor for Tømmere).*) I Kristendommen blev Ordet mere almindeligt, og blev endog udstrakt til de forhen dyrkede hedenske Guddomme, som hørende til Djævl eller Trolde efter de nye Ideer; deres Paakaldelse og Dyrkelse regnedes da til *Trolddom*, hvorfra de nye Ord *Troldmand*, *Troldqvinde*, som i Betydningen ere forskellige fra de ældre. Den ældre Betydning og selve Mytherne om Thor og Jætterne gjenkjendes endnu i det bekjendte Ordsprog: *Var ikke Torden lagde Trold Verden øde*, o. fl. Jfr. II, 99, 119 o. f., samt *Peder Syvs* Ordsprog under *Djævel*, *Trolde*; *Nyc-*

rops Almuelæsning, S. 246, samt mange blandt *Thieles* Folkesagn. Af *Trold* (*Trolden*) *Trold* kommer vel det jydsk *Drot* (*Droll*) *Drolen* i Almue-Eder hos Holberg, men det savnes i den danske Ordbog.**)

Tyr, *Tir* (*Tyr*, udtalt *Tir*, *Tiir*) en Asagud, efter *Skalds*, *Odins* Søn, men siges her at nedstamme fra en Jættinde II, 41-42, 63, 77. Hans Venskab og Følgeskab med Thor II, 62 o. f. 76 o. f. Han prøvte Gange at løfte *Hymers* Kjedel II, 72. Hans Forhold mod *Fenris-Ulven* II, 40, 238, 283, 296, 313-14. Han var i *Ægers* Gjestebud II, 283. Hans Ordstrid med *Loke* 296-97. Han paakaldes ved at indskjære Sejer-Runer paa Sværdet IV, 44. Dyrkedes som Krigsgud II, 42. Ham helligedes Planeten *Mars*, og en Ugedag (endnu kaldet *Tirsdag*) I, 138. II, 238, samt Runcbøgstavet T (i. Tyr, Tir) III, 86. Han synes ellers at betegne den hornbærende Maane II, 41-42, 306.

*) Paa samme Maade forestiller en gammel svensk Almuelæsning en Troldqvinde som ridende paa en Ulv, med en Slange istedenfor Pidsk. Sv. Folke. I, 76. Overhoved hørte Ulve og Slangor hos vore Forfædre (ligesaa vel som hos de gamle Perser) især til Troldenes Verden.

**) Det engelske *Droll*, fr. *Drole*, synes og at være det samme Ord. See yldere en Afhandling af Callander om visse skotske Julelege i *Transactions of the Society of Antiquaries of Scotland* Vol. I. Edinb. 1818. (Med et Tilleg af Præsidenten Sir George Mackenzie).

U.

Ud, Uder, Udur (Údr) et af *Odins* Navne I, 184.

Udgaard (allene i Flertall.

Útgardar, 3: de yderste Kredse eller Egne) den Fjeldstrækning som mentes at omgive Verdenshavet og Jorden I, 64, 120. II, 39, 80, 99, 155. Sættes undertiden for *Jotunheim* eller Jætt-verdenen II, 5, og omvendt 106 o. f. 118, 171, 273-74.

Udgaards-Loke, Jætternes Fyrste eller *Jotunheims* Behersker, sættes undertiden som en *Vinterjætte* i Mod sætning til *Thor* som Sommergud II, 44, 273-74, 318. S. *Loke*.

Uller, Ullur (Ullr) som Maanedsgud og Herre for Solhuset *Ydale* el. Himmeltegnet *Skytten* I, 148, 169, 194, jfr. 152. Er *Sifs* Søn og *Thors* Stedsøn I, 195. II, 50. Han er ogsaa en Sne- og Vintergud, samt for Krigere, Jægere, Skytter, Skie- og Skøite-løbere m. m., og Vinteren i det Hele *) I, 194-96. Han beskytter dem som vove sig til eller i Ilden I, 182, 267, 68.

Ulve, mythiske. S. Sagre-gist. Jfr. *Fenrer*, *Hrod-vitner*, *Hate*, *Skoll*, *Maanegarm*, *Freke*, *Gere*.

Ulvrun, Ulvrune (Úlfrún) en af *Heimdalls* ni Mødre III, 19, 31-32. Nævnes som den vigtigste af dem, eller som hans rette Moder II, 229, 239.

Uni } to allegoriske Alfe III,
Uri } 54.

Up-Regin (de överste Magter). S. *Gin-Regin*.

Urde, Urda, Urd (Urd, Úrdur, 3: den Verdne, som har været, Tilblivelse, Fortid, Skjæbne) den ældste og ypperste af de tre store Norner I, 38, 59, 203. Hun formener Aserne Kundskab om Skjæbnens Løndomme II, 211. Bevogter Digterkjedelen *Odreyrer* eller Visdommens Kar II, 219, 231. Hendes Domme ere uimodsigelige III, 57, 63. Hendes nægtige Beskjærmelse III, 180, 184.

*Urdarsær (Urdarbrunnr, 3: Urdes himmelske Hav, Sö eller Kilde)**)* *Æthe-*

*) Da *Ullers* Navn komme af *Ull* (Uld) er det maaske mærkeligt at Fluelapperne (som endnu bevare mange Levninger af det oldnordiske Hedenskab) bære *Uld* som et Amulet med en streng Vinter.

**) De mange af Brødrene *Grimm* samlede Tydske Folkesagn om vidunderlige *Spaner*, som førte skjønne Riddere til Jorden og bortførte dem igjen, eller forvandledes til Mennesker o. s. v. staae rimeligvis i Forbindelse med den

ren I, 19, 38, 97, 122, 203, 256-58. III, 130, 160. Her af det AS. *Wyrð*, det gamle skotsk-engelske *Weird*, *Weerd*, Jfr.

Urder (*Urdir* i Flertallet) et Navn for Nornerne eller Skjæbnens Gudinder

overhoved IV, 62. Herfra det AS. *Wyrðe* Nornerne (*Parcæ*); *Shake-spear's Weird Sisters* (Skjæbne-Søstre) o. s. v. Jfr. *Verdande*, *Skuld*, *Norner*.

V.

Vaarkold (*Vorkaldr*) et allegorisk Navn; den foregivne Fader til *Vindkold* III, 42, 48, 59.

Vadgelmer (*Vadgelmir*) en Helvedesflod IV, 21.

Vafud, *Vafad* (*Vafudr*, *Vafadr*, o: den Vævende, Flægtende eller Omfarende) et af *Odins* Navne, udeglemt tilligemed *Skilfing* ved Skriverens eller Sætterens Feiltagelse blandt Navnene i *Grimnersmaals* 53de Strophe S: 187 (imellem *Thund* og *Vakur*).

Vafthrudner (*Vafþrúdnir*) en Jætte, til hvem *Odin* drager under Navn at *Gangraad*, for at prøve Styrke med ham i Oldtidens Visdom I, 73-75, 77 o. f. Hans Spørgsmaal til Vandreren og dennes Svar 86-88. Gjensidigt Væddemaal om Liv eller Tilværelse 88. *Gangraads* Spørgsmaal med

Vafthrudners Svar 89-99. Til det sidste formaaer Jætteen ikke at svare, og erklærer sig for overvunden 99.

Vakur (*Vakr*, *Vakurr*) et af *Odins* Navne I, 187.

Vala, skrevet af nogle Danske og Fremmede *Vola* (*Vala*) forekommer her som et mythologisk Væsen: a) forsaavidt en saadan, i Digtet *Valas Spaadom*, udgiver sig for at være identisk med eller besjælet af en af de høje Norner, og fremsiger sine Spaadomme i disses Navn I, 5, 20. Hendes Samtale med *Odin* 41-42, 61-62. b) En *Valas* Gjenfærd hjemtages i *Helheim* af *Odin* og opvækkes af Graven til Spaadom om *Baldurs* Skjæbne II, 245 o. f. 254, 261. Alle *Valaer* siges at nedstamme fra *Vidolf* III, 18, 31. Om *Valaernes* som jordiske Spaa-

ældste Tro paa de to himmelske Svaner i *Urdes* Kilde. Jfr. Sagnet om Valkyrierne som forvandlede til Svaner III, 246 (som og tildeels har vedligeholdt sig i Tydskland til vore Dage. S. *Mazars*'s romantisk bearbejdede Folkesagn).

qvinder, som i Heden-
dommen tildels nøde en
næsten guddommelig Til-
bedelse, som Nørnernes
Præstinder eller Yndlin-
ger I, 3, 5-12, tilsidst an-
seete for udmædskede Trold-
qvinder og forfulgte i de
kristne Tider 12-13. Jfr.
II, 292. III, 285. Runer
paa en *Valas* Stol IV,
48.*)

Valaskialf (*Vala-Skiálfr*,
Valaskiálfr) *Vales* Gu-
deborg og Himmeltagnet
Vandmanden I, 148, 169,
200 o. f., jfr. 152. Jfr.
Vale.

Vale (*Vall*) en Lys- og For-
saars-Gud; hævner *Bal-*
dur ved at fælde *Höder*
eller Vintermørket I, 20,
43, 63, 201. II, 257. III,
17. Herre for Gudebor-
gen *Valaskialf* el. Him-
meltagnet *Vandmanden*
med den dertil svarende
Maaned I, 148, 169, 200,
jfr. 152. Hans Skildring
overhoved som en tapper
Kriger med gyldne Pile
o. s. v. 200-203. Hans Fak-
kelhest 201-202. Han op-
bygger eller beboer Gu-
dernes hellige Steder ef-

ter Verdens Ödelæggelse
I, 98, jfr. 236.

**Vale* (*Vali*) hed en af *Lo-*
kes Sønner efter den yng-
re Edda II, 319. Jfr. *Na-*
re, *Narve*.

Valfader (*Valfadir*) et af
Odins ypperste Navne I,
41, 42, 55, 61, 185. II, 252.

Valgrind, et Gitter foran
Valhalls Porte, samt dets
Betydning I, 173, 249, 250.
Det kaldes *Asgrind* (*As-*
grindur) i den yngre Ed-
das Fortælling om *Thias-*
se og *Hrungner*. Jfr. *Hel-*
grind, *Nágrind*.

Valguder (*Val-tisar*, 3:
Himmelguder) *Aserne* II,
60. Om Ordets Betyd-
ning jfr. I, 55, 220.

Valhall, *Valhalla*, *Valhal*
(*Valhöll*) *Odins*, *Asers*
og *Einheriers* Hoved- og
Fælles-Slot I, 44, 63. Dets
Beskrivelse I, 170. Ud-
tydning I, 55, 148, 206-10,
Jfr. 221. 540 Dørre eller
Indgange I, 174, 249-50.
Dets Indretning eller Ud-
pyntning ved et Gilde, da
Æger var der til Gjæst
II, 270-71. Dets Tag er
bedækket med skinnende
Skjolde **) (3: de skin-

*) Endnu vedligeholdes i Island Erindringer om *Valaerne* som
Spanqvinder, ved en Leeg, som bestaar deri, at en Knok-
kel eller Astragal, der kaldes *Vala*, kastes paa Bordet
som en Terning, med et Spørgsmaal angaaende et Raad,
en tilkommende Begivenhed o. s. v. med denne Formular:
Sig mig det Vala! o. s. v. Af den Kant, der vender op,
slutter man sig til *Valaens* Svar. Herved erindres man til-
lige om Hedningernes Sortilegier, religiøse eller overtro-
ske Lodkastning.

**) Den Pragt som tillægges *Valhall* o. s. v. stemmer overens
med den Beskrivelse som Guderne Fyrste gav dem frisi-

nende runde Himmelle-
gerner) som *Ossians Lo-
das Hall, bedækket med
natlige Luer* I, 207. II,
271. (Derfor kaldte de
nordiske Skjalde Skjold-
dene *Valhalls* el. *Odins*
Tagspaane o. s. v.) At
Saxo ommelder *Valhall*
efter sin Tids Begreb har
Nyerup vist i sit tit anför-
te Værk. Ellers henviser
jeg især med ham til *Grä-
ters* skönnne og sindrige
Afhandling: *Ueber Wal-
halla und ihre Helden*
i *Nordische Blumen* S.
322-72. Kaldes det helli-
ge Slot eller Bolig III, 8,
jfr. 3.

Valkyrjer (*Valkyriur*, En-
kelt. *Valkyria*) de som
egentlig henhörte til *Val-
hall* og de himmelske Væ-
sener. Deres Opregnelse
I, 42, 43, 62. Deres för-
ste Tog østds. En anden
Opregnelse 180. Deres
Sorg el. Længsel II, 218,
230. Skyerne ere deres
Heste, af hvis Manker
Hagl drysses over Skove-
ne, men Dug over Dalene
III, 268. Med dette Navn
kaldtes og visse Skjold-
möer, begavede af *Odin*
for en Tid med hine him-
melske Disers Navn, Magt
og vidunderlige Kræfter
III, 246, 262, 269, 279-80,
290-91, 294, 312. IV, 43.

De flyve tildels i Svane-
hamme eller med Svane-
vinger, og lægge dem fra
sig for at spinde Lin III,
246, eller ride paa Heste
som fare gennem Luften
og over Havet III, 263,
294, jfr. IV, 40. De vise
sig saaledes omgivne af
Lyn og Flamme III, 279,
299, og med straalende
Landsr 279. Nedsvæve
fra Luften prydede med
Hjelme 290-91. Beskjær-
me deres Yndlinger i Kam-
pen III, 263. IV, 43, og
i Havsnöd III, 299. Fare
ni sammen i en Flok III,
262, eller tre Gange ni
268 (Var.) De straffes af
Odin, naar de uddele
Sejeren mod hans Befal-
ling eller Tilladelse IV,
40, 43-44. Valkyrierne
kaldes Krigens Söstre III,
295. Valkyrjer af en ond
og lav Art, synes at om-
meldes III, 285. Kort
Udsigt over de forskjelli-
ge Synsmaader hvorpaa
Valkyrierne have været
betragtede II, 262-63.
(Den mig foreskrevne
indskrænkede Plads til-
lader her ikke nogen ud-
förligere Fremstilling der-
af, og denne maa da end-
videre forbeholdes min
systematiske *Edda-Lære*.
Ellers henviser jeg til *Grä-
ters* Afhandling om dem

ske *Radbod* over de gyldne Huse hvori han i Evighed
skulde boe, hvis han vilde vedblive i hans Lære. See
Grimms Folkesagen II, 122-23.

i *Nordische Blumen* S. 252-321). Angelsaxerne kjendte Valkyriær under Navn af *Vaelcyrges*, *Vaelcyrtan*.

Valland betegner vel her sydlige Lande overhoved II, 146, 159.

Valtam (*Valtamr*) et allegorisk Navn, som *Odin* tillægger sin Fader i det han selv giver sig Navn af *Vej-tam* II, 255, 262.

Van. S. *Von*.

Vanadis (*Vana-dis*) *Vanernes* Gudinde, et af *Freyas* Navne I, 219. S. *Vanahheim*, *Vaner*.

Vanahheim (*Vanahheimr*) *Vana-Gudernes* Verden I, 94, 114-15, 198, 218, 231. Er den 4de af de ni (ovenfra regnet) II, 5. S. *Vindheim*, *Vaner*.

Vaner (*Vanir*, Enkt. *Vaur*, men bruges dog neppe i Nævneformen, hvorimod *Vaningi* saaledes forekommer, oversat *Vaner* II, 193) for *Vanahheim* raadende el. derfra komne Guder, især *Njord* med hans Børn *Freyr* og *Freyja* (I, 94, 114-15) samt *Heimdall* (II, 110,

122). De ere Skyluftens fredelige Beboere II, 5, 30 o. f. *Asers* og *Vaners* kosmogoniske Feide og Forlig I, 114-15; dog drage *Vana-Guderne* ud (som det synes mod *Menneskene*) efter *Odins* Befaling, for at straffe *Guldvetiges* eller *Heides* Drab I, 40, 60. *Vanerne* siges at vide II, 218, 230; kaldes vise I, 115. II, 110, 122, 186. IV, 48. Ord af *Vanernes* Sprog II, 17-18, 20-22, 24 (med tilh. Anm.) Jfr. *Vanahheim*.

Vaninge. S. *Vaner*.

Vara (*Var*, *Vör*) den tredje af *Freyas* fire Diser, som hörer og bevogrer de Elskendes Eder og Løfter, men straffer deres Overtrædere I, 224-25, 226. Paakaldes ved *AEgtevielser* II, 116, 127.

Varr, *Var*, en allegorisk Alf III, 54.

Varulve; Overtroen om dem forekommer II, 221, 253, 305. III, 285-86. *Herodot* ommelder (IV, 105) dem allerede som gjængse blandt *Neurerne*, et Skythisk Folk. *Seue-*

*) *Freyr* var en *Vaner* og *Freyja* kaldtes af den samme Aarsag *Vanadis* m. m. Etruskernes havde en *Dana Venus*, det dog var forbunden med Gudinden. Skulde dette tilkjenngive end en Forbindelse mellem *Celters* og *Gothers* ældste Lære, ligesaa vel som *Baldur-Beal* o. s. v.? Hr. *Robert Jamieson* (1 *Illustrations of Northern Antiquities*. 4. S. 516) antager at *Paor* o. s. v. kommer af *Isl. voran, van skjön, vän*; Gaelisk *ban, bhan, van* hvid, skjön o. s. v., hvorfra og det latinske *Venus* m. m. Den ældste Menings yttre ogsaa Dr. *John Jamieson* i hans *Hermes scythicus*. 8. S. 123. Begge Skrifter udkom i *Edinburgh* 1844.

- re herskede den saavel blandt Grækere og Romere, som mange Oldtidens Folk. S. f. Ex. *Walter Scotts Minstrelsy* l. c. III, 32 o. f. *Oldenborg om Gjenfærd* S. 137 o. f. *Thieles danske Folkesagn* I, 133. *Dobeneck des deutschen Mittelalters Volksglauben* II, 163 o. f.
- Vasad (Vasadr)*. S. *Vind-sval*.
- Ve*, en af de tre *Börs Sønner* og et kosmogonisk Væsen, formodentlig den samme som *Lodur* I, 55 II, 293, 311, 316. Jfr. *Veorr*, *Veor*.
- Vedurfølgnr (Vedurfölgnr)* en mythisk Høg I, 256, 259, 270.
- Vegdrasill*, en allegorisk Alf III, 54.
- Vegtvinn*, en af Jordens mythiske Floder I, 176.
- Velg (Veigr, Veigur)* en Alf el. Dverg I, 35, jfr. 60.
- Veltam (Vegtamr)* et Navn som Odin tillægger sig i *Helheim* II, 246, 255, 261-62. Jfr. *Gangraad*, *Ganglere*, *Valtam*.
- Veor (Veorr, Veor)* et Navn for *Thor* II, 64, 66, 68, 78. Bruges i Sættensætning med *Midgaard* I, 51, og oversat som ensbetydende med *verr*, *ver* Forsvarer. Ellers synes det at være Enkeltallet af
- Veor*, Guder, de hellige Guder, Helligdommens Herskere o. s. v. II, 78. S. *Ve*.
- Veratyr*, et af *Odins* Navne I, 168 (Str. 3, Lin. 3 oversat ved *Heltes Gud* eller *Hersker*).
- Verdande (Verdandi, v: Vordende)* eller *Verande (Verandi, v: Værende)*, den Nærværende, Nutiden) den mellemste af de tre store *Norner* I, 38, 59. S. *Norner*, *Urde*, *Skuld*.
- Verland*, en mythisk eller allegorisk Egn II, 153, 163.
- Vestre (Vestri)* en af de fire Dverge som forestaa Himmels Kanter og Hovedvinden, samt siges at bære den I, 35, 57.
- Vid (Vid)* en Himmelflod I, 175.
- Vidar (Vidarr, Vidar)* *Odins* og *Grídes* Søn, som betegnende eller forestaaende Meteorot *Typhon* I, 67, 99, 124-29. Herre for Solhuset *Landvide* eller Himmeltegnet *Skorpionen*, samt som Maanedsgud I, 148, 172, 235, jfr. 154. Var *LÆgers* Gjestebud II, 283. Staaer op og skjænker for *Løke*, samt giver ham Plads II, 287-88, 309. Han vil overvinde *Fenris-Ulven* i den sidste Kamp og hævne sin Fader I, 50, 67, 99, 129, samt siden opbygge eller beboe Gudernes hellige Steder efter Verdens Odelsæggelse (tilligemed *Vale*) I, 98, 124-29, jfr. 236. Hans Skildring i det Hele I, 235-37.

Vidofner (Vidofntr) en mythisk eller allegorisk Hane III, 42-43, 51-53, 61.

Vidolf (Vidólfr, Vid-álfr, ǝ: Skov-Alf) Spaaqvindernes Stamfader el. Beskytter III, 18, 31. Formodentlig er han paa en el. anden Maade beslægtet med Troldmanden *Vitolf (Vitholf, Vidolf)* boende i en øde Egn i *Hel-singland*, til hvem Kong *Harald Bjeraggram* — efter *Saxos* 7de Bog — (jfrt med *Ol. Magn.* III, 17) flygtede for at søge Skjul og faa sine Saar lægte. Han slog Folk med Blindhed, hjalp aldrig for gode Ord men for onde o. s. v.

Vidrer (Vidrr, ǝ: Væir-giveren, Væir-el. Storm-Frembringer) et af *Odins* Navne, i Almindelighed II, 48, 221, 235. III, 278. Især som Maanedsgud I, 158.

Vidur (Vidr) et af *Odins* Navne I, 185.

Vigdvalin, et allegorisk Navn III, 218, 229.

Vigrid (Vig-ridr) det ene Navn for den sidste Kampplads mellem *Surtur* med *Muspells* Sønner og *Asaguderne* I, 88, 104-105. Jfr. *Oskopner*.

Vile (Vili) en af de tre *Börs* Sønner, og en kosmogonisk Guddom, formodentlig siden kaldet *Hæner* og forestaaende *Lyset* I, 55, 201. II, 293, 311. Jfr.

Vile (Vili) kan betyde den behagelige, eller ligefrem *Villie, Tanke*, en *Dverg* eller *Alf* I, 35 (maaske *Lysets* el. *Tankens Genius*).

Vilmeid, Vilmeidr (Vilmeidr eller Vilmeidr) Troldmænds Stamfader el. Beskytter III, 18. Læser man *Vilmeidr* betyder Navnet et yndet eller heldbringende Træ; læses derimod *Vilmeidr* maa man oversætte det for *Sorgens* eller *Jammrens Træ*. I sidste Tilfælde maatte man tænke paa *Misteltenen*, og Anstifteren af de ved den forarsagede Ulykker, den trædske *Løke*, alle onde *Uhyrers* Stamfader (efter III, 20).

Vin, en Himmelflod I, 175.

Vina (Vina eller Vind) en af Jordens mythiske Flo-der I, 176.

Vind-Alf (Vind-álfr) en *Alf* eller *Dverg*, som synes at virke paa *Vinden* overhoved I, 35, 58.

Vindene. S. *Forniofs* Sønner, samt: *Alfe, Hræsvelg, Njord, Kare, Bl-leist*.

Vindheim (Vindheimr, oversat Vindenes Verden) I, 53, 130. II, 30; formodentlig det samme som *Skylustien* eller den underste Luft, ellers kaldet *Vanaheim, Vingolf*, samt *Skaldas Vindblain* (ǝ: vindblaanende) og

Vedrheimr (Væirets el. Vindenes Verden) o. s. v.
Vindkold (*Vindkaldr*) et allegorisk Navn som Vandreren *Svipdag* har paa taget II, 39, 42, 48, 59.

Vindsvæl (*Vindsvaflr*) Søn af *Vasad* (den Sludfulde) eller *Vindtone* — Vintrens Fader I, 90, 109. (Forekommer i *Skalda* som en Jætte).

Vingolf, en himmelsk Egn med et Pallads, der egentlig synes at være Gudindernes fælles Hellig, ligesom *Valhall* er Guderne II, 213, 225, 237. At slutte deraf at *Odin* er højere end *Frigga*, ligesom Guder og Mænd stedsættes over Gudinder og Qvinder, maa *Vingolf*, hvor Gudinderne havde deres Tempel og Opholdsted, antages for at ligge under (eller lavere*) end *Valhall*, og dette følger ligeledes af Fortællingens Gang i den yngre *Edda* (*Rasks* Udg. S. 14-15. *Nyerups* Overs. S. 18). Det forekommer mig at være tydeligt, at det Tempel eller Slot som Guderne først opførte, det prægigste af alle, samt prydet overalt med Guld, valgt til deres eget Opholdssted, med Sæder til de 12 Aser foruden *Odins*

eget Højsæde, er det samme som *Valhall*, skjönt Nogle antage det for *Gladshheim*, thi Originalet siger: i *heim stad kalla menn Gladshheim*, 3: I denne Borg er et Sted som man kalder *Gladshheim*; eller: Her er et Sted som man kalder *Gladshheim*, og igjen nem dette antog man, som jeg for har vist (I, 170, 206, 208-210) Indgangen til *Valhall* at være. Naar det ellers hedder (i samme Værk S. 24. Overs. S. 27) at de Mennesker, som faldt i Kamp, fik Plads i *Valhall* og *Vingolf*, saa har vel den oprindelige Mythe taget Hensyn til de forskjellige Kjøn, da der ogsaa gaves Skjoldmøer og qvindelige Heltinder i det gamle Norden. Det samme kan vel tildeels siges om end et Sted i den yngre *Edda* (Orig. S. 4. Overs. 5) som anviser de Dydige Sjæle Plads i *Gimle* eller *Vingolf* (hvor Navnenes Orden dog burde være omvendt) skjönt Meningen her vel og er tillige den: at de Gode af Mandkjønnet, som ikke faldt i Kampen eller mærkedes paa det Yderste med Spydsoed, og folgelig ikke (efter

*) Dette tilkjendegives og ndtrykkelig af Ordet *Gulv* (Gulv). Saaledes kaldes Jorden ogsaa *Væirhallens* eller *Vindhvælv*ingens *Gulv* eller *Bund* o. s. v. Jorden er saaledes lavere end *Vingolf*, og dette atter lavere end *Valhall*.

de i Hedenskabets sidste Tider herskende Begreber) kunde optages i *Valhall*, undtes Ophold i *Vingolf*. For den Mening blandt de nordiske Hedninger, at sødøde og sotedøde Mænd ogsaa optoges til de himmelske Boliger, kunde jeg anføre Beviser som det indskrænkede Rum ej tillader her, og de maa da forbeholdes min *Edda-Lære*. Jfr. I, 222. *Vingolf* har formodentlig i de ældste Tider hedt *Vindgolf*, s: Vindenes Guly, Hvælving eller lavere Kreds, saa at man har tænkt sig det i eller næved Skyløften, ligesom *Valkall* i Ætheren el. vor Verdens højeste Himmel. Jfr. *Vindheim*.

Vingskorner (*Vingskornir*) en mythisk Hest for Valkyrien *Sigurdrida* IV, 40.

Vingthor (*Vingþór*) den samme som *Thor*, der forekommer under dette Navn i *Alvismaal* II, 4, 14, 27, og *Thrymsqvada* 105, 117. S. *Thor*.

Vinter (*Vetur*) dens mythiske Personification I, 90, 91, 108-109. I nyere Tider II, 135.

En *Vante* (*vötnr*) eller Handske, dens Hieroglyphe II, 160, 303, 317.

Virver (*Virvir*) en Alf eller Dverg I, 36, maaske det samme som *Hvirfir*,

Hvirfir, s: a) hvirvlende, omhvirvlende, b) Forvirring. Jfr. det danske Ord *Virvar*.

Vltur (*Vitr*, s: Vis, Seende) en Alf eller Dverg I, 35 (maaske Videts el. Synets Genius).

Von, Van (*Von, Ván*) en af Jordens og Underverdenens Floder I, 176, 248, 254. Dens Drager III, 212, 225-26. Jfr. *Fenrer*.

Vætter (*Vættir*, Enkt. *Vættur*, *Vætur*) egentlig et *Væsen*, da alle Ting i de ældste Tider ansaaes for at være besjælede eller beherskes af en Aand eller Guddom. Disse *Væsen* vare dels gode, og Ordet brugtes da om alle Guddomme, især de qvindelige, som "*hulde Vætter*" IV, 132, dels onde, som den der nævnes IV, 10. Disse sidste kaldtes ellers *U-vætter* (*U-vættir*) og *Meen-Vætter* (*Mein-Vættir*). Ordene endnu til i det danske Almuesprog, især i sammensatte Ord, som *Vættehat*, *Vættesten* (i Norge *Alf-pile*; Tydsk *Alpenstein*, *Alpschloss*; Engl. *Elf-shot* o. s. v.) *Land-Vætter* kaldtes et Riges eller Lands udkaarne Skytsguder, samt især de dets Bjerge, Skove, Floder o. s. v. beboende Alfe og Diser. Levninger deraf ere de Underjordiske, Klin-

tekonger o. s. v., som endnu beskytte *Bornholm* og andre danske Oer efter *Almuens Sagn* og *Forestillinger*. *)

Völund (*Völundr*, *Vaulundr*) en mythisk Kunstner. *S. Egenn. Reg.*

Vönd, en af Jordens mythiske Floder I, 176.

Vör. *S. Vara*.

Y

synes at være et aldeles fremmed Bogstav for det islandske og oldnordiske Sprog, da det ganske udtales som *i* eller *í* og forekommer neppe heller i det ældste Rune-Alphabet (skjønt Nogle ville at *Y*, der ellers saa ofte forekommer som *H*, skal betegne det). I de nyere Skrifter aubringer man i Almindelighed *y* for *i* af etymologiske Grunde, som i Middelalderen naturligvis være saare væklende, naar det ellers ikke betegner Ord af fremmed Oprindelse.

Ydale (*Ydalir*) *Ullers* Gudeborg eller Himmeltegnet *Skytten* I, 148, 169, 194-95. jfr. 152.

Ygdrasil (*Ygg-drasill*) det oldnordiske Verdenstræ; dets Beskrivelse i *Valas Spaad.* I, 38, 59; i *Grimnersmaal* 178-79, 255-62. Kaldes *Middeltræet*, da dets Hovedstamme bærer Jorden I, 32, 48, 55-65. *Alt-nærende* 51, 68. *Ur-træet* (*Adel-* eller *Hoved-Træet*) II, 228. Det ypperste af alle Træer I, 182, 270. Det himmelvante hellige Træ I, 41. Ved det holde Guderno Dom I, 177, 254. Det antændes ved Verdens Undergang og rystes vældig, men staaer dog I, 48, 66. Omhvirvles tilsidst af Røgskyer og Flammer I, 51, 68. Er et digterisk Bil-

ledé for vor Verden I, 59, 118, 255 o. f. II, 262. Stjernerhimmelen er dets Krone I, 18, jfr. 257-58. Er det samme som Saxernes *Irmensul* (*Jörmunskla*) III, 61.

Ygg, *Yggur* (*Yggr*, α : den Grubende eller Frygtelige) et af *Odins* Navne I, 84, 101, 187. II, 61, 225. IV, 40.

Yggiung (*Yggjungur*) ligeledes, og maa vel afledes fra *Yggr*; forekommer i Originalen, *Valas Spaadom* Str. 26 (I, 41) samt *Odins Ravnesang* Str. 18 (II, 226).

**Yler* (*Ylir*, α : Hyler, den Tudende) et ældgammelt Navn for *Ullers Maaned*, ellers kaldet *Froste* og *Frost-Maaned* I, 196.

Ylg (*Ylgur*) en af Jordens mythiske Floder I, 176.

*) See f. Ex. *Ingemanns bornholmske Fortælling de Underjordiske*, samt mange blandt *Thieters danske Folkesagn*.

Ym, eller *Im* (*Imr* eller *Imr*, *Ymr*) en Søn af *Vafthrudner* eller en Jætte overhoved I, 84, 101.

Ymer (*Ymir*) den chaotiske Urjætte I, 32, 55. Kaldes *Havjætten*, af hvis Blod og Been Dvergene skabes I, 34, 57. Han ombringes af *Börs* Sønner I, 113, men Jorden og Himlen skabes af hans Krop I, 89, 105-106, 181-82, 265-67. Himmelen hans afbuggede Hoved, end videre IV, 46, 47. Han kaldes ogsaa *Örgemler* (den Ur-gamle) I, 91-92, 109-

11. Hans Tilblivelse ssids. Forplantelsesmaade I, 92, 112. De kosmogoniske Jætter kaldes *Ymers* Slægt III, 91, og han selv alle Jætters Stamfader III, 18.

Ymer. S. *Hymr*.

Yngve eller *Yngve-Freyr*, en Konge i Sverrig i den mythiske Tidsalder og *Ynglinge*-Slægtens Stamfader II, 315. Volsungerne kaldes hans Slægtninge eller Afkom III, 291. IV, 24. *)

Yvalde (som dette Navn uden Tvivl bør skrives). S. *Ivalde*.

Æ.

Æger, *Ægir* (*Ægir*) Havets Hersker af Jætteslægten II, 60, 75. Hans Hovedbetydning II, 39. Kaldes ogsaa *Gymer* II, 283. Er til Gjæst hos Guderne i *Valkall* II, 270. Ham (formodentlig som en Vassal eller Lehnshaver af Asaguderne) paalægges af *Thor* at give dem et Gilde II, 61, hver Hørhøst 74. *Thor* skaffer Bryggerkjedelen dertil 62 o. f. *Ægers* Gjestebud for Guderne beskrives II, 270, 283 o. f. Betydningen deraf 40-41, 74, 86, 270, 272 o. f. 308. Han forbandes af *Løke* til Afsked fra Gildet II, 304, 318. *Ægers* Hustru, s.

Ran. Deres ni Døttre Bølger og Byger II, 144, 157, søge at omvælte Skiibe III, 283. *Ægers* Tjenere II, 284, 307. Hvorfor Guldet kaldes hans *Lys*, *Skin*, *Lus* o. s. v. I, 252. II, 41, 201, 272, 284, 307. Jfr. *Elder*.

Æger, et Navn for en Jætte overhoved, anvendt paa en Kjempe (1ste Qvad om *Helge Hundingsbane* Str. 54, L. 8) III, 291.

Ægers eller *Forfærdelsens Hjelmer*, hvorfor alle Levende maatte ræddes, besiddes af Dragen *Fafner* IV, 24-25. Hjælper kun en modig Kjempe 33. Tilfalder *Sigurd*, hans Bane-

*) Dog kaldes Guden ogsaa *Inge-Frey* i det ældgamle Digt *Hœnning*.

mand 41. (*Ægis-Hjelman*) kan ellers jevnføres med *Ægis*, *Jupiters* forførende Skjold, eller *Minnervas* Bryst- el. Skulder-Skjold af samme Navn, ligesom de nordiske Ord *Ægla* forføerde, *Ægt* Frygt o. s. v. ere beslægtede med det græske *αἰς*

o. fl.) Hos senere Skjalde forekommer *Ægers Hjelm* metaphorisk sat i Steden for den Forføerdelse, som tappe eller mægtige Krigere indgjorde deres Fiender (f. Ex. i *Sturla Thordarsöns Hakonar-qvida*). *Æsir*. S. *Aser*.

Ö.

Öirgíafa el. *Örgíafa* (*Aur-gíafa*, *Örgíafa*) en af *Heimdalls* ni Mødre III, 19, 31-32.

Öirvang, *Örvang* (*Aur-váng*) en Alf eller Dverg, som synes at beherske en vis Jordart I, 36, 58.

Ölrun, *Aulrun*. S. *Egenn*. Reg.

Ölvalde. S. *Alvalde*.

Örboda, *Öirboda* (*Örbo-da*). S. *Aurboda*.

Örgemler, *Örgelmer*, den

ældste chaotiske Jætte I, 91-92, 109-112. S. *Ymer*. *Ormt*, en af Skyluftens mythiske Floder I, 176.

Östre (*Austri*) en af de fire Dverge som forestaa Himmels Kanter og Hovedvinde, samt siges at bære den I, 55, 57, 266.

* *Örvandil* (*Örvandill*, *Aurvandill*) af hvis Taa, som Thor opkastede paa Himmelen, en vis Stjerne fik Navn II, 317. III, 173.

REGISTER

OVER
DE HISTORISKE EGENNAVNE
SAMT
JORDISKE STEDSNAVNE.

A.

Agnar, Geirröds Søn, Gothernes Konge I, 167-68, 188. Jfr. d. myth. Ordb.

Agnar, Hada's Broder IV, 43, 91.

Agnar, Hrödungs Søn, gothisk Prinds I, 165-66.

**Alanerne*, de samme som Asafolket eller Gotherne III, 81. Jfr. Indl. XI; III, 93. S. *Aser*, *Gother*.

Alf den Gamle, Jarl paa Hordaland i Norge, hans Stamfædre III, 12, 27. En anden synes at nævnes 14 Str. 19, og end en Str. 20, jfr. IV, 290. Jfr. *Svan hin røde*.

Alf eller *Half*, *Hjalpreks* Søn, siges at have giftet sig med Enken *Hjordise* (isteden for hans Fader, efter *Vols. S.*) IV, 2.

Alf, *Hrodmars* Søn III, 271-72.

Alf, *Hundings* Søn III, 278, 297.

Alfer, muelig forekomme-
de som et jordisk Folk III,
249-50, 255, jfr. 245.

Alfhilde, en norsk Dron-
ning, III, 258.

Ali (Ali) synes at have væ-
ret en Aætling af Skjold-
ungerne, nedstammende
fra *Haldan* III, 12. Nav-
net er vist det samme som
Oli (Olo) hos *Saxo*, som
saaledes nævner en Søn
af den danske Konge
Fridleif, avlet i Norge,
samt en anden, mere be-
rømt, Konge i Danmark,
og dræbt af *Stærkodder*.

Almveig, en russisk-go-
thisk Prindsesse, *Hal-
dans* Dronning III, 13,
28.

Alof, *Olufa (Álof, Óluf)*
Franmars Datter III, 259.

Alrun, *Alrune (Arlrún,
Ölrún)* *Ktars* Datter af
Valland, en Valkyrie III,
246-47.

Alvitra. S. *Hervör*.

Amur, en af Döglingerne
III, 14.

Angantyr, en ellers ube-
kjendt Fyrste eller Kjæm-
pe, som trættes med *Ot-*

tar Hjemiske om Arveret
 efter afdøde Frænder III,
 4 o. f. 11, 21, 25, 34.

Arðskave. S. Grim.

Aresteen, en Klippe eller
 Fjeld III, 297.

Arngrim, Grims Søn og
Stærkodders Dattersøn
 (paa *Öen Bolm*); hans
 Kone og 12 Sønner III,
 15, 29.

*Aser, Asa-Folk. S. den my-
 thol. Ordb.*

**Aslaug (Aslaug) Rag-
 nar Lodbrogs Dronning*
 III, 235. IV, 57.

Asolf, Ölmods Søn III, 14.

Atle (Atli) maaske *Rings*
Søn III, 290.

Atle, Søn af den norske Jarl
Idmund III, 259-61, 264-
 268.

Atle (Atli) Budles Søn,
Hunnernes Konge, er vel
 den samme som *Attila*,
Hunnernes Konge III,
 237. IV, 124. Han bort-
 giver sin Søster *Brynhil-
 de* IV, 72. Hendes Spaa-
 domme om ham 71, 78

o. f. Hans Feide med
Giukungerne 104, 135-36.
 Forlig med dem og Gif-
 termal med *Gudrun*
 104. Han hindrer *Gun-
 nars* og *Oddrunes* Aegte-
 skab 105, 137. Hans ueni-
 ge Samliv med *Gudrun*
 119 o. f. 124-25, 150, 152,
 172. Hun udtyder hans
 føle Drømme 118 o. f.
 Hans forræderske og gru-
 somme Forhold mod *Giuk-
 kungerne* IV, 104-5, 140.
 o. f. 156 o. f. 167 o. f. 176
 o. f. 183. Han hoverer
 over deres Overvindelse
 og Mord 150-52, 176.
 Hans sidste Gjestebud og
 blodige Død 152 o. f. 178
 o. f. 182 o. f. Hans Borg
 beskrives 145. Hans Mo-
 der omtales som en Trol-
 dvinde der forvandlede
 sig til en Ögle 138. Jævn-
 førelse mellem Efterret-
 ningerne om *Atle* og *At-
 tila* (i Anmærkningerne)
 122-24, 129, 147, 151-53,
 185, 187-88.

Aude (Audur). S. Öide.

B.

Balk. S. Gunnar.

Barre, Arngrims Søn III, 15.

**Beck-Hilde, Heimers Hu-
 stru* IV, 54 (menes at be-

tyde *Hilde* paa *Bænken*,
 o: den Huslige, i Mod-
 sætning til hendes Søster
Bryn-Hilde).

*) Hidtil mentes den at ligge ved *Helgeland* (forhen *Haloge-
 land*) i Norge; men nylig har en lærd svensk Forfatter (i
Iduna IX, 115 o. f.) søgt at vise, at *Bolm* (*Bólmar*) er det
 samme som *Holm* (*Hólmur*, lat. *Holmus*) et i Middelalderen
 almindeligt Navn for *Bornholm*. Dette er saa meget sand-
 synligere, som det lange *Borgundar-hólmur* let kunde sam-
 menbringes til *Bólmar*.

Beite, *Atles* Bryde eller Forvalter IV, 173.

**Beowulf*, en gothisk Helt, besjunget i det angelsaksiske Digt om Skjoldungerne; faaer en Hjelm af Krigs-Gudinden *Hilde* III, 24.

Bera. S. *Kosi-Bera*.

Bicke, en berygtet Forræder IV, 80, 145, 190.

Blind Bolvise, en af Kong *Hundings* Hofsinder III, 293.

Borghilde, Kong *Sigmunds* Dronning, *Helge Hundingsbanes* Moder III, 274, 292. Hævner sin Broder ved at dræbe *Sinfjötla* med Gift IV, 1-2. Hendes Besiddelser i *Danmark* IV, 2.

Borgny, *Heidreks* Datter, forløses af *Oddrune* o. s. v. IV, 129-131. Hendes forrige Forhold mod *Oddrune* 131-32.

Braalund (*Brdlundr*) et Sted i Danmark III, 274-75, 292.

Braavalle (*Brávellir*, nu *Bråwalla*) en berømt Kampplads i Sverrig III, 286.

**Brage den Gamles* Lovsang til *Thor*; Brudstykker deraf II, 48, 49, 158.

Brage, *Höguers* Søn III, 301, 302.

Brages Lund. S. d. myth. Ordb.

Bråme, *Arngrims* Søn III, 15.

Brandö (*Brandey*) formodentlig *Brännö* i Kattagattet III, 281.

Bröd (*Broddr*) en Kjæmpe III, 14.

Brunevaag (*Brunavogar*) formodentlig ved *Brunby* og *Kullen* III, 294-95.

Brynhilde (o: den brynklædte *Hilde*, see *Beckhilde*) som menneskelig Valkyrie, see *Sigurdriða*.

Budles Datter, en Skjoldmø, opfostret hos *Heimer* i *Hlymdale* IV, 11, 54 o. f. Hendes Skjoldmøstand 55, 91-93, 135. Sammenkomst og Forlovelse med *Sigurd* 11-12, 55. *Sigurd* glemmer og forlader hende 12-13 o. f. 55, 57. *Volsunga* - *Saga* (jævnført med *Ragnar Lodbrogs*) gjør *Aslaug* til deres Datter, skjønt dette modstrider de Eddasange som vi nu have 57, jfr. 134. *) Hun tager fra *Hlymdale* til *Budle* og deraf til *Gløke*, hvor hun holder Bryllup med *Gunnar* 15, 57, jfr. 71-73, 102-103. Hendes Ordstrid med *Gudrun* 57-58, og deraf følgende Hjertesorg 58 o. f. 63 o. f. 16, 94, 134-35. Samtale med *Sigurd* 58-59. Hun ægger *Gløken* til hans Drab 16, 59, 64 o. f. 83. Hendes vilde Latter efter dets Fuldbyrkelse 70, 85. Samtale med *Gunnar*, som

*) Det samme berettes dog i Tillægget til *Landnams*. See den kopenhavnske Udg. S. 383.

angrer den begaaede Udaad 70 o. f. 85. Hun beslutter at aflive sig selv og følge *Sigurd* i Døden 70 o. f. 87 o. f. Hun fuldbyrder dette Forsæt 75, 103, 135. Vil overtale andre Qvinder til at følge sit Exempel 76. Hendes sidste Samtale med *Gunnar* 77 o. f. 87 o. f.; med *Guðrun* og *Gullrande* 102-103. Hun anordner sin og *Sigurds* Jordesærd 80 o. f. jfr. 92. Hendes Død 82-83, 103, 135. Digtning om hendes Dødsningfærd og Samtale under-

vejs med en Jættinde 90-94.

Budle, Atles og *Brynhildes* Fader IV, 11, 57, 82, 116, 166, 171, 174, 185.

Bue, Arngrims Søn III, 16. *Burgunder* (*Borgundar*) et Folk IV, 147.

Bödville (*Böðvildur*, *Böðhildur*, de nyere Kjæmpevisers *Bodild*) den svenske Kong *Niduds* Datter III, 245, 251-52. Følger afhendes hemmelige Sammenkomst med *Völund* 254-55, 257-58. Han kalder hende sin Hustru 256.

D.

Dag (*Dagr*) en norsk Konge III, 14, 28.

**Dag*, en dansk Konge III, 28.

Dag, Högners Søn, en svensk el. gothisk Prinds; strider mod sin Svoger *Helge*, overvindes og sværger ham Trokabseid III, 301. Myrder ham sovende 303. Forhandles af sin Søster 304. Tilbyder hende Bøder 305.

Danmark III, 274 o. f. IV, 2, 103, 110.

Danmarks el. de *Danskes* Kjæmpe kaldes *Sigurd Fafnersbane* IV, 94.

Danpstade (*Danpstadir*, *Danparstadir*) et Sted el. Sted, som uden Tvivl laa i Östersjöens sydøstlige Kystlande og Gøthernes derværende Rige IV, 142.

Danske under *Valdars* Anførsel, følges med *Grimhilde* ved dennes Besøg hos *Guðrun* IV, 112.

Dollsøe (*Dollsey*, *Polley*) en Ø i Norge, forudm berøgt som et Opholdssted for Trolde III, 267.

Düna (*Thyn*, *byn*) }
Dvina (*Vin* el. *Vina*) } see
den myth. Ordbog.

E.

Egil (*Egill*) *Völunds* Broder II, 245-47.

**Ellif* *Guðrunarsön*, en Skjald i det 10de Aarhun-

- drede, digter *Thorsdrapa* II, 50.
- Eitil*, *Atles* Søn IV, 104-5, 153, jfr. 178-79.
- **Erik den Veltalende* (*Saxo Ericus disertus*, *Skaldas Eiríkr hinn málsþaki*) III, 152.
- **Eriksmaal*, en Minde-drapa over den norske Konge *Erik Blodøxe* (død midt i det 10de Aarh.) som beskriver hans Optagelse i *Valhall* I, 241, 243.
- Erp*, *Erpur*, *Atles* Søn IV, 104, 105, 153, jfr. 178-79. S. *Gudrun*.
- Erp*, *Erpur*, *Jonakurs* Søn IV, 190, 203-204, 209.
- Eysura* eller *Eyvör* en russisk-gothisk Kongedatter, gift med den norske Kjempe *Arngrim* III, 15.
- Eylime*, en Konge, Fader til *Svava* III, 263.
- Eylime*, en Konge, Fader til *Hiördise* III, 16. IV, 2, 6, 25. (Han dræbtes tiligemed hans Svigersøn, Kong *Sigmund*, af *Hundings* Sønner, efter *Vols*. S. 20de Kap.)
- Eymod*, en af *Grimhildes* Udsendinge eller Følge IV, 112.
- Eymund*, Konge i *Holmgard* (*Cholmogorod* eller det dertil hørende Rige i Rusland) Skjoldungen *Haldans* Svigerfader III, 13, 28.
- **Eysteinn Valdasøn*, hans Digt om *Thor* II, 49-50. (Ved en Trykfeil er han bleven kaldet *Einar*).
- **Eyvind Skaldaspilder* (*Eyvindr Skáldaspillir*) en berømt norsk Skjald i det 10de Aarh. I, 119.
- Eyulf*, *Hundings* Søn III, 278, 297.

F.

- Fafner* (*Fafnir*, *Fofnir*) nævnes først III, 16. IV, 6-7. Han dræber sin Fader og raner hans Guld 22-23. Forvandles til en Drage og ruger over Skatten paa *Gnitahede* 24. Anfaldes af *Sigurd* 29. Deres Samtale 29 o. f. 55. Han dør 34. Hans Hjerter steges og spises 33 o. f. 55.
- Finner* i *Sverrig*; *Völund* og hans Brødre siges at have været Sønner af deres Konge III, 245. Jfr. *Alfer*.
- Five* (*Fifa*) Landskabet *Fife* i Skotland IV, 111 (Var.)
- Fiættarlund* (*Fiötrlundr*) et Stedsnavn III, 303.
- Fiörner*, *Gunnars* Mundskjænk IV, 144.
- Frakland*, *Frackland*, 3: *Frankenland* IV, 1, 2, 41. *)

*) Om Frankernes Forvandskab med de nordiske Folk see den st. Udg. II, 888.

Framar (*Framar*, *Fradmar*, *Franmar*) *Dags Sön* III, 14.

Franmar, en Jarl i *Svavaland* III, 259, 261.

Frekasten (*Frekasteinn*) en berömt Kampplads III, 272, 287, 290, 299, 300, 302.

Freke, tvende norske Helte af dette Navn III, 14.

Friant eller *Ferant*, Moder til *Hledis* III, 12, 27.

Frode, Fader til *Hledis* III, 12, 27.

Frode, *Klypers* Fader III, 14, 29.

Fyen (*Fíðn*); der stod en Strid mellem *Sigar* og *Siggeir* IV, 111.*)

G.

Geirmund, en Hövding, hos hvem *Oddrun* forestod et Gildes Anretning IV, 137.

Geirröd, Gøthernes Konge. S. d. mythol. Ordb.

Geiter, *Gripers* Dörvogter IV, 3-5.

**Gestur Blinde*, en Herser paa Gøthernes Fasiland, hvis Navn og Person *Odin* engang siges at have paa-taget sig I, 130.

**Gestur Oddleifsön*, en hø-densk Islænder (berömt for sin store Klogskab) IV, 124.

Glaflange (*Glaflaug*) *Giukcs* Søster; opregner sine mange lidte Tab IV, 96.

Giuke (*Glúki*) en berömt tysk Konge, om hvem vi dog nu kun vide lidet III, 16, 17. IV, 7, 12, 15, 17, 39, 55-57, 61, 85, 91-92, 141. (Han herskede over et stort Rige sönden for Rhinen, elter *Vols*. S.)

Hans Dronning, s. *Grimhilde*. Hans Börn, s. *Giukungerne*, *Gudrun*.

Giuke, *Högncs* Sön IV, 105, jfr. 144.

Giukungerne (*Giukes* Söner) opregnes III, 16. IV, 56. Deres Forbund med *Sigurd* 12, 55, 61. Det brydes, og han forraades af dem 67, 84. De bemægtige sig *Fafners* Skat og ligge i Feide med deres Svoger *Atle* 104. Indbydes af ham som Venner 104-5, 140, 156. Ane ingen Svig 157. Deres Afreise fra Hjemmet 144, 164. Ankomst til *Atles* Borg 145, 166. De dræbe *Vinge* 167. Tages til Fange 147, 172. Videre see *Niflungar*, *Gunnar*, *Högne*.

Glasislund, et Sted i Norge, Kong *Hjörvars* Bopæl III, 259. (*Glasir* hed ellers en yndig Lund eller

*) Meningen kunde ogsaa være at *Sigar* og *Siggeir* strede mod en fælles Fiende.

- Træ, som stod foran *Valhall*).
- Glömvare* (*Glaumvör*) *Gunnars* Hustru IV, 105, 158. Fortæller ham sine Drømme 162 o. f. Tiltaler *Ving* 165.
- Gnipelund* (*Gnipalundr*) maaske ved *Lundby* paa *Öen Hising* III, 283, 284, 286, 289.
- Gnitahede*, hvor *Fafner* opholdt sig IV, 6, 142.
- Godmund*, *Gudmund*, *Granmars* Søn, vexler haarde Ord med *Sinfjöt-le* II, 283 o. f. 299-301.
- **Gorm*, Konge af Danmark, hans Tog til *Udgaard* II, 99.
- Gother* (*Gotnar*, *Gotar*, *Gautar*) ogsaa kaldte *Godþjóð* (Gudernes Folk) eller *Godjóð* (Gudernes Børn) — en i Skandinavien indvandret asiatiske Folkestamme, oprindelig beslægtet med Germanerne indl. VIII, I, 42, 168, 194. IV, 92, 196. — *Reidgotar*, 3: de ridende (paa Fastlandet boende) *Gother* I, 86, 102. *Gothernes* ældgamle Rige i Rusland og paa Östersøens sydøstlige Kyster III, 28-29, 236-37. *Gunnars* og *Sigurds* Under-sætter IV, 13, 83. *Jör-munrek* eller *Ermanarík* Konge over *Gotherne* og deres Land eller Rige 192, 196, 200, 207-208. *Grimhilde* kaldes en gothisk Kvinde IV, 111.
- Gram*. S. Sagregist.
- Grane*. S. den myth. Ordb. og Sagreg.
- Granmar*, Konge til *Sva-rinshøj* III, 280, 297.
- Grim Ardskafe* (*Grimr Ardskafi*) III, 15.
- Grimhilde*, *Glukes* Dronning, bringer *Sigurd* til at glemme *Brynhilde*, men fatte Kjærlighed til *Gudrune* IV, 12-13, 55. Raader *Gunnar* at frie til *Brynhilde* o. s. v. 55. Siges at være (ufrivillig) Aarsag til *Sigurds* Mord 18. Opfordrer sine Sønner til at frie til *Gudrune* for *Atle*, samt tilbyde hende Bøder for hendes Mands og Sønners Drab 112. Bringes sin Datter et Glemselsbæger 113, og søger at overtale hende til Jaordet 115 o. f. Hun kaldes en gothisk Kvinde 111. Siges at være bleven myrdet af *Atle* for at han kunde komme i Besiddelse af hendes Skatte IV, 172. Et lignende Endeligt tillægges hende i Kjæmpeviserne 1ste Vise om *Grimild*, 41de V.
- Grimild* qvaltes af Hungers Qvide
Hos Nidings *) Skot uden Brød.

*) Eller *Naglings*, 3: *Niflungs*. Flere Overensstemmelser mellem Kjæmpeviserne og de eddiske Sange om *Niflungerne* har jeg anmærket i den store Udgave.

Griper, Eyllmes Søn, hjem-søges af hans Søstersøn *Sigurd*, som adspørger ham om sin Fremtids Skjæbne o. s. v. IV, 3-18.

Groa. S. d. myth. Ordb.

Grønland (*Grönland*, *Grænland*) et Landskab i Norges søndenfieliske Oplande (mellem *Toten* og *Hadeland*) hvor Dig-tene om *Atle* mest bleve sjungne, og hvorfra de have faaet Navn IV, 140, 156. De Tilnavne, som de saaledes have vundet, vise tydelig, at man i Old-tiden har havt i det mind-ste to andre betydelige Skjældedigte om denne Kong *Atle*.

Gudrun, Gudrune (*Gud-rún, Godrún*) Kong *Glu-kes* Datter, nævnes først III, 16. Omtales IV, 13, 15-16. Ægter *Sigurd* 15, 55. Nyder noget af *Faf-ners* Hjerter 95. Kommer i Ordstrid med *Brynhi-lde* 56-57. Vaagner om Natten ved at svømme i sin døende Ægtemands Blod 68. Hendes store Sorg over *Sigurds* Død 69-70, 94 o. f. Fortalt paa en afvigende Maade 85, 86. Hendes Klagesange 100 o. f. 106 o. f. *Brynhildes* Spaadom om hendes Skjæbne 78 o. f. Ny Ordstrid med hende 101-102. Hun vandrer til Dan-mark hvor hun opholder sig 3½ Aar 103, 110. Hen-des Beskjæftigelser der

110-11. Hun modtager en Glemselsdrik af *Grimhil-de* og hendes Brødre, som frie til hende for Kong *Atle* 104, 113 o. f. Sætter sig hæftig derimod 117, men lader sig dog overtale af sin Moder 118. Hen-des Reise til Brylluppet 118-19. Uenigt Samliv med *Atle* 119 o. f. Hun udtyder hans Drømme 118 o. f. Anklages for Ægteskabsbrud af *Her-kia* 124. Frifindes ved Ildprøven 127. Opdager *Atles* hemmelige Anslag mod Ginkungerne 157. Advarer dem mod hans Indbydelse ved tilsendte Sindbilleder og Runer 104-105, 143, 157, samt mundtlig ved deres An-komst 146. Hun staaer dem bii Kampen mod *At-le* 168-70. Hendes Sam-tale med ham efter *Gin-kungernes* Overvindelse 150 o. f. 171 o. f., og ef-ter deres Mord 152, 176 o. f. Hun forestaaer *Atles* sidste Gjestebud 152, 178. Dræber hans og sine Søn-ner *Erp* og *Eitil* 140, 153, 178-79. Giver ham deres Hjerter til Spise 153, 180, og blander hans Vin med deres Blod i Bægre af de-res Hovedskaller (over-trukne med Sølvm og Guld) 180. Giver ham det til-kjende 152 o. f. 179 o. f. Hendes sidste Samtale med *Atle* 183 o. f. Hun bringer ham af Dage 154,

183. Sætter Ild paa Hal-
len 140, 155. Søger for-
gjæves at ombringe sig
selv, da Bølgerne bære
hende til Land, hvor Kong
Jonakur tager hende til
Ægte 80, 189-90, 195.
Hendes med ham avlede
Börn 190. Datteren *Svan-
hildes* Giftermaal og gru-
somme Mord 80, 190 o. f.
Hun opfordrer sine Søn-
ner til Hævn 191 o. f. 199
o. f. Minder *Sigurd*, sin
hedenfarne Mage, om
hans Løfte at afhente hen-
de fra Jorden til Dödnin-
gernes Boliger 197. An-
ordner sin Ligbegjængel-
se ved Dödnings-Baalet
198, jfr. 210. Hvorledes
hun ommeldes af *Saxo*
207. Hendes digteriske
Eftermæle 155, jfr. 188.
- Guldrande* (*Gullrönd*) *Gi-
ukes* Datter, søger at
standse sin Søster *Gud-
runes* Sorg IV, 98-99. Be-
undrer hendes Kjærlig-
hed 100. Tiltaler *Bryn-
hilde* 102.
- **Gunlöd*, en jordisk Qvinde
III, 27. Jfr. den mythol.
Ordbog.
- **Gunlög Ormtunga*, en be-
römt islandsk Helt i det
10de og 11te Aarh. III, 221.
- Gunnar Balk*, en Kjæmpe
III, 15.
- Gunnar*, *Borghildes* Bro-
der IV, 1.
- Gunnar*, *S. Hjelm-Gunnar*.
Gunnar, *Giukes* Søn, næv-
nes först III, 16. Indgaaer
Forbund med *Sigurd* IV,
55. Bytter Skikkelse med
ham og lader ham frie for
sig til *Brynhilde* 13-14,
55-56. Holder Bryllup
med hende 15, 57, jfr. 71-
79. Ægges af hende til at
dræbe *Sigurd* 16, 59, 60,
64. Raadfører sig derom
med sin Broder *Högne*
65-67. Hans Samtale med
Brynhilde efter Drabet
70 o. f. Han grubler over
Ravnes og Örnas Trusler
mod Forræderne 86-87.
Han søger forgjæves at
hindre *Brynhildes* Selv-
mord 74 o. f. Beiler til
Oddrun, men faaer Af-
svar af *Atle* 105. Tager
Glömvare til Ægte 105.
Hans Feide med *Atle* ef-
ter *Brynhildes* Död 104.
Forlig, ved at give ham
Gudrun til Ægte 105.
Atles forræderske Indby-
delse 104, 141 o. f. 156 o. f.
Gunnar beslutter at reise
144, 163. Udtolker sin
Kones Drömme 162 o. f.
Hans Afsked fra Hjemmet
144, 164, 166. Reise til
Atles Borg 145, 166.
Fiendtlig Modtagelse der
145, 167. Samtale med
Gudrun 146; med *Atle*
168. Strid mod hans
Kjæmper 146 o. f. 168 o. f.
Han tages til Fange 147,
172. Betragter *Hialles* og
Högnæs Hjerter 147-49.
Nægger at afhænde *Faf-
nors* Skat til *Atle* eller aa-
benbare det Sted hvor
den var nedsmækket i Rhi-
nen 149-50. Kastes i Or-

megaarden 105, 137, 151, 173, 197. Slaaer Harpen med Fødderne 105, 138, 151, 175. Dysser alle Ormene i Søvn, undtagen en Ægle, som stikker ham ihjel 105, 138-39, jfr. 175. *Guttorm* (*Guttormr*, *Godormr*, *Godormr*) nævnes som Giukungernes Halv-

broder (*Grimhildes* men ikke *Giukes* Søn) III, 16, 30, jfr. IV, 17, 55. Han ægges af *Brynhilde* og sine Brødre til at dræbe *Sigurd* 59-60. Fuldbyrder Mordet 67, men ombringes selv af den Myrdede 67-68.

H.

Haagen Adelsteinsfostre (*Håkon Adalsteinsföstri*) ogsaa kaldet *den Gode*, en norsk Konge i det 10de Aarh. digtedes, endskjønt han selv var kristen, at være bleven indbudet og indledt i *Valhøll*.

Hadding, to Kjemper af dette Navn III, 15, jfr. 253 Anm. og IV, 114. (Det bæres ellers, efter *Saxo*, af en meget berømt dansk Konge, maaske den samme som *Ossians Erragon*, eftersom jeg har søgt at vise i et andet Skrift).

Hagal (*Hagall*) *Helge* *Hundingsbanes* Fosterfader III, 292-94.

Hake, Jættinden *Hvednas* Søn el. Atkom III, 18, 30.

Haldan (*Hálfðán*, *Háldán*) den ypperste af Skjoldungerne III, 12-13, 27-28. Da *hædstr* (ypperst) ogsaa kan betyde *den ældste*, saa bliver denne *Haldan* en Søn af *Skjold*, udgivet for *Odins* Søn, Danmarks første

Konge og altsaa identisk med *Saxos* *Gram* (*Gramr*) som han har taget for et Egennavn i de gamle Sange, men betyder blot en Konge eller Krigshelt i Almindelighed, og kan endog have været *Haldans* Tilnavn. Saaledes begribe vi lettelig, hvorledes denne *Gram* efter de danske, men *Haldan* efter de norske Beretninger, nedlægger *Sigtryg*, en vældig Kjempe, og at *Gram* af *Saxo*, men *Haldan* af *Edda* tillægges en udmærket Berømmelse. Efter det angelsaxiske Skjoldungdigt var *Haldan* *Skjolds* Sønnesøn.

Haldan, *Karas* Fader III, 312.

Half. S. *Alf*.

Hamal (*Hamall*) *Hagals* Søn III, 293, jfr. 295.

Hamder el. *Hamund*, *Sigmunds* Søn IV, 1.

Hamder, *Jonakurs* Søn IV, 190. Hans Samtale med sin Moder *Gudrun* 192 o. f. 201 o. f. Han og *Sör-*

- le* dræbe *Erp*, deres Halvbrøder 204. Deres Tog mod *Jormunrek* 205 o. f. Hans sidste Tale og Fald 209-10.
- Harald Hildetand*, en dansk Konge I, 241. III, 16, 30.
- **Harald*, en gothisk Fyrste, ombragt af *Heidrek* I, 240.
- Hate*, en Jætte III, 264-65, 267.
- Hate* (en Ulv). See d. myth. Ordb.
- Hatefiord* (*Hatafiördr*) III, 264.
- Hatinger*; *Hate* og hans Slægt; Helten *Helge Hjörvardsøn*, som udryddede den, kaldtes *Hatingtaskadi*, o: *Hatingernes Fordær* eller *Ødelægger* III, 258.
- Hatun*. S. *Höjtunc*.
- Havard* (eller *Hervard*) *Hundings Søn* III, 278, 297.
- Hedin* (*Hédinn*) en norsk Kongesøn III, 258. Møder en Trold kvinde Jule Aften og fortrylles af hende til et ubesindigt Kjærlighedsløfte 269 o. f. *Helge*, hans døende Broder, overdrager ham, i Følge deraf, sin efterlevende Brud 273. Han lover at hævne *Helge* 273.
- Hedin*. S. *Pragt-Hedin*.
- Hedinsö*, et Stedsnavn III, 281.
- **Heidrek*, en gothisk Fyrste i Östersöens sydøstlige Kysilande I, 130, 240.
- Heidrek*, *Borgnys Fader* IV, 220.
- Heimar* i *Hlymdale*, *Brynhildes Fostefader* IV, 9, 11, 12, 14, 54-55. Opfoster *Aslauge* efter *Volsunga-Saga* 57. I Tillægget til *Landnama* kaldes han Jarl i *Hringdale*.
- Helge Hjörvardsøn*, kaldet *Hatingtaskadi* (s. *Hatinger*). Hans Opvæxt III, 262. Han elskes og beskyttes af *Svava* 262-63. Fælder *Hrodmar* og Jættten *Hate* 264. Hans Samtale med Jættinden *Hrimgerde* III, 267. Han troloves med *Svava* 268. Taler med sin Broder *Hedin* 269-70. Falder 271. Hans sidste Afsked med sin Brud 272-73.
- Helge Hundingsbane*, *Sigmunds anden Søn* IV, 1. Han sødes og Nornerne bestemme hans Skjæbne III, 275. Opkaldes efter *Helge Hjörvardsøn* 292, jfr. 274. Faaer Navnfæste af sin Fader 276-77. Hans Opvæxt 277, 292-94. Fælder Kong *Hunding* 277, 294, og hans Sønner 278, 297. Samtaler med Skjoldmøen *Sigrun* 279-80, 294-97, 298, 290-91, 302-303, 307-10. Krig mod *Granmars Sønner* 280-91, samt Kong *Högn* og hans Sønner 299-302. Han standser *Sinfötles* og *Godmunds* uholdelige Ordstrid 282-83, 301. Ægter *Sigrune* og faaer Sønner ved

- hende 303. Ombringes af sin Svoger *Dag* 303. Optages til *Valkhall* 306. Rider derfra til sin Gravhøj og tilbringer Natten der med sin Hustru 307-10. Fødes som *Helge Had-dingtaskadi* eller *Had-dingtaskati* 312. Omtales ellers af *Saxo* som en dansk Konge (der overvandt den saxiske *Hunding*) 274.
- Helge*, uvist hvilken, IV, 7.
- Helgoland*, en Øe i Nord-søen, hvor *Forsete* el. *For-sete* dyrkedes I, 230.
- Heming* (det nyere *Heming*) *Hundings* Søn III, 292-93.
- Herborg*, *Hanaland*s Dronning, opregner sine lidie Uheld IV, 97 o. f., paa en Maade, som røber megen Lighed med den danske Fyrstinde *Hildeborgs* Skjæbne i *Skjoldungdigtet*. See *Thorkelins* Udgave S. 82. *Grundtvigs* danske Overs. S. 99, 103.
- Herkia*, *Atlas* Terne (*Et-zels* eller *Atillas* Dronning eller Medhustru efter fremmede Forfattere) anklager *Guðrun* for Ægteskabsbrud IV, 124. Da den Anklagede frikjendes men hun selv fældes ved Ildprøven, druknes hun i en Sump 127.
- Hermod*. See den mythol. Ordb.
- Hervard*. S. *Havard*.
- Hervör*, *Hervara*, kaldet *Alvira* eller *Alvitur*, 3:
- den Altseende eller Alvi-dende III, 246-47, 249-50.
- Hialle*, *Atlas* Træl, skal dræbes istedenfor *Högne*, men benaades ved hans Forbøn og Selvopoffrelse IV, 173-75. Hjertet skjæres af ham (efter andre Beretninger) 148.
- Hjalprek* el. *Halfrek*, Konge i Danmark (efter Andre i *Frankenland*) opfostrer *Sigurd* IV, 2, 29, som vælger Hesten *Grane* af hans Stutterie 19. Overlader *Sigurd* en Flaade til Toget mod *Hundings* Sønner 25. Jfr. *Alf*.
- Hjelm-Gunnar*, en aldrende Fyrste, berøves Sejren af Valkyrien *Sigurd-rísa* mod *Odins* Befaling IV, 43, 92-93.
- Hilde*. See d. myth. Ordb.
- Hildegunde* (*Hildigunn*, *Hildigunnur*) *Almveiges* Moder III, 13.
- Hildesvine*. S. *Sagregist*.
- Himmelvange* (*Himinvün-gar*) et Stedsnavn III, 277.
- Hindarfjeld* (*Hindarfjall*, 3: *Hindens* Bjerg) IV, 40, 41, 54.
- Hiordise*, *Eyllimas* Datter III, 16. Giftes med Kong *Sigmund* og bliver *Sigmurds* Moder IV, 2. Giftes paa ny med *Alf* (eller *Hjalprek*) 2. Griper var hendes Broder 3.
- Hiorleif* (*Hiorleifr*) en Kjempe (kaldet *Leif* i *Fols. S*) III, 281.
- Hiorvard* (*Hiorvard*) en Konge (formodentlig paa

- Rogaland*) i Norge II, 258. Hans 4 Koner og 4 Sønner 258-62. Videre om ham 263-64.
- Hiorvard*, *Hundings* Søn III, 278, 297.
- Hiorvard*, en Jætte. S. den myth. Ordb.
- Hlebjerge* (*Hlebbjörg*) et Stedsnavn III, 302.
- Hledis*, Tempel-Forstanderinde eller Gudernes Præstinde III, 12, jfr. 27.
- Hler* (*Hlér*) i Genit. *Hlés*, den samme som *Æger*, Havets Gud; efter ham menes *Hlesey* eller *Læsfö* (i Kattegattet) at være opkaldt som denne Havguds eller Havjættes mythiske Residenz eller Yndlingssted II, 161.
- Hlesey*, et Sted i Germanien eller Sarmatien IV, 138.
- Hlesey*. S. *Læsfö*.
- Hlymdale*, *Heimers* Bopæl IV, 92, jfr. 9 o. f. 54-55. Jfr. *Helmer*.
- Hlödver*. S. *Lödver*.
- Hodbrod* (*Hodbroddr*, *Hödbroddr*) *Granmars* Søn, frier til *Sigrune*, som loves ham af hendes Fader, men sætter sig selv derimod III, 280, 297. Anfaldes af *Helge*, hendes anden Beiler 290-91, 301.
- Holmgard* (*Cholmogorod*) undertiden kaldet *Gardarige* (*Cardariki*) et Rige i det nuværende Rusland III, 28.
- Hreidmar*, *Regins* Fader (s. den myth. Ordb.) Hans Spaadom IV, 22. Han myrdes af sin Søn *Fafner* og oplordrer sine Døttre til Hævn 23.
- Hrimgerde*. S. den myth. Ordb.
- Hrodmar*, en Konge, ombringer *Svafner* III, 261, 263. Fældes selv af *Helge Hiorwardsøn* 264.
- Hrodunger*, *Hrödung* (*Hrödungr*) III, 16, 30. Jfr. d. myth. Ordb.
- Hrodurglade* (*Hródrhlöd*) maaſke et Egennavn IV, 206.
- Hrolf*, *Rolf*, kaldet *den Gamle* eller *i Oldtiden levende*; en Konge, maaſke *Rolf Krake* III, 16, 29, 26, jfr. 241.
- Hrollaug* (*Hrollaugr*, *Hrodlaugr*) hans Sønner falde III, 302.
- Hrærek*. S. *Rærek*.
- Humling* (*Humlångr*) en norsk Kongesøn III, 259.
- Hunaland* (*Húnaland*, o: *Hunnernes Land* el. *Rige*) IV, 97, 130, 186. S. *Hunner*.
- Hunding*, Konge over *Hundland*, og mueligen en i Jylland indtrængt saxisk eller slavisk Erobrer. Hans Feider med Kong *Sigmund*, hvis Søn *Helge* han forfølger III, 292-94. Ombringes af den Sidstnævnte 277, 294, 296. En Skjald gjør ham til Opvarter i *Valhall* (formodentlig til Straf for en Niddingsdaad eller uhæ-

derlig Krigerfærd) 306.
S. *Hundland*.

Hundland, Kong *Hundings* Rige III, 292. (Det maa sandsynlig søges i Jylland, især Aalborg Stift, hvor Stedsnavnene *Hundborg*, *Hundslund*, *Hune*, *Hunetorp* o. fl. slige endnu forekomme; see d. store Udg. II, 86-87). Jfr. *Hunding*.

Hunmark (*Hunnmörk*) et Navn for Hunnernes Land IV, 145. Jfr. *Hunaland*.

Hunner (*Húnar*) et Navn som i de eddiske Sange dels synes at betegne *Attilas* Undersaatter, dels maaske ogsaa slaviske eller vendiske Folk, som i hin Periode nærmede sig til vore nordiske Lande. S. *Atle*. De nævnes ellers IV, 130, 141 o. fl. og i en Variant I, 44, 63. Hunniske Kjemper IV, 111, jfr. 63, 81, 168; Møder 116. Hunniske Konger (endvidere) 192-93. Hunniske (Hunlandske) Heste 203. Jfr. *Sigurd*, samt d. store Udg. II, 881-82.

Hymling, en norsk Kongesøn III, 259.

Högne, en Konge, *Sigrunes* Fader III, 279, 290, 291, 294, 297, 301.

Högne, *Sigars* Broder, af Ylfingernes Slægt III, 294.

Högne, *Glukes* Søn III, 16. IV, 14, 17. S. *Giukunger*. Hans Samtale med *Gunnar*, som foreslaaer *Sigurds* Mord 59, 65-69, 84; om *Brynhildes* forehavte Selvmord 74; med *Gudrun* om *Sigurds* Drab 108-109. Var gift med *Kostbera* og havde tre Sønner med hende 105. Om hans Feide med *Atle*, Indbydelse til ham o. s. v. see *Giukunger*, *Gunnar*. Hans Taler derom 158. Forklaringer over hans Kones Drømme 160 o. fl. Afsked fra Hjemmet 165-66. Ankomst til *Atles* Borg 166-67. Tappre Forsvar mod Hunnerne 147, 168 o. fl. Han tages til Fange 147, 172. Beder for Trællen *Hiatle*, som skal dræbes hemmelig i hans Sted 174-76. Hjerteret skjæres af ham levende 105, 117, 137, 148, 175, 197. Hans Død 149, 175. Den hævnnes af hans Søn 182-83.

Högne (uvist hvilken) dræbt af *Vilmund* IV, 131.

Höjtune (*Hätún*) et Sted i Daumark (maaske i *Tune*-Herred) III, 277, 282.

Hörve (*Hörfir*) en Kjempe III, 14.

I.

Jarizcar } to af *Grimhildes*
Jarisleif } eller *Giukungernes* Ud-

sendinge til *Gudrun* i Danmark IV, 112.

Idmund (r) en norsk Jarl III, 259.

Jernskjold. S. Thoror.

Innstein (n) egentlig *Stein*, *Steen (Steinn) Alfs Søn*, *Ottars Fader* III, 12, 27.

Jonakur, en Konge, *Gudruns* tredje Mand IV, 80, 190, 195, 208.

Jormunrek (Jörmunrekr) eller *Jarmerik, Ermanrik, Ermanarik*, de sydlige Gothers Konge III, 16, 236. IV, 80. Kaldes *den Mægtige* 190. Hans og *Svanhildes* ulykkelige Ægteskab 190-91, 200. Hans Drikkelaug og Overmod 205-6. Han lemlæstes af *Hamder* og *Sörle* 207-8.

Josur-Mar, en norsk Kjempe III, 14 (maaske rette-

re *Josur, Jöfur, Dags Søn*).

**Irland (Árland)*; mange Kristne derfra blandt Islands første Kolonister, hvis Traditioner og Meninger mueligen have givet Anledning til *Solens Sang* o. s. v. III, 192-94.

**Island (Ísland)*; dets midste kristne Indbyggere III,

194 o. f. Personer og Sce-

ner af dets Historie mueligen besjunge i *Solens Sang* 221 o. f. jfr. 189.

Isolf (r) *Ólmods Søn* III, 14.

Isung (r) en Kjempe III, 280. (Andre af dette Navn forekomme i *Vilkinsa-Saga*).

Ivar, Öjdes Fader III, 17, ellers kaldet *Vidfadme*; en mægtig dansk Konge 30.

K.

Kara, Kaura (Kára) en Skjoldmø el. menneskelig Valkyrie III, 312.

Kaure, Kare (Kárt, Kár) *Alfs Søn* III, 14.

Ketil, Klypers Søn II, 14.

Kiar, en Konge i *Valland*, *Atrunes Fader* III, 246, 250. IV, 143.

Klyper, Klypur (Klypr) *Ketils Fader* III, 14. (I det 9de eller 10de Aarh. forekommer *Klippr* som et norsk Mandsnavn).

Knefröd (Knefrödr, Knefráudr) *Atles* Sendebud til *Glukungerne* IV, 104, 141. Jfr. *Pinge*.

**Konning (Konr, Konrúngr, Konúngr)* Nordens første Fyrste som tog Kongenavn III, 169. Jfr. *Rig*.

**Kormak*, en islands Skjald i det 10de Aarh.; digter til *Thors* Ære II, 50.

Kostbera, ogsaa kaldet *Bera, Högnæs* Hustru IV, 104, 158. Læser *Gudruns* Runebrev 158-59. Hendes Drømme, som hun udtyder for *Högnæ* 159 o. f. Hendes Afsked med *Glukungerne* 164 - 66. Hendes Broder og tvende Sønner 164, 171.

L.

Laaden (*Lodinn*) en Thurse paa Dollsöe III, 267.

Ladgunne (*Hladgunnur*, *Hladgudur*) kaldet *Svanhvide* (*Svanhvit*) *Lödvers* Datter, en menneskelig Valkyrie III, 246-47, 250.

Laganes (det lave Næs) et Stedsnavn III, 286.

Langbarder, *Longobarder* nævnes maaske IV, 113.

Lodfæfner. S. den myth. Ordb.

Lofnheide (*Lofnheidur*) *Hreidmars* Datter IV, 23-24.

Lucfielde (*Logafjöll*) et Sted i Danmark III, 278, 279, 297.

Lyngheide (*Lyngheidur*) *Hreidmars* Datter IV, 23-24.

Lyngve (*Lyngvi*) *Hundings* Søn, Kong *Sigmunds* Bannemand, overvindes af *Sigurd* IV, 28.

Læssöe (*Hlésey*) en dansk Öe i Kattegattet (fordum kaldet *Jotlands* eller *Jytlands Hav*) II, 149, 161, III, 295. Jfr. *Hlésey*.

Lödver (*Hlödver*, s: *Luther*, *Lothar* o. s. v.) en Konge (formodentlig i de sydlige Lande) havde to Døttre der fløje omkring som Valkyrier III, 246, 249-50. *Lödvers* Sønner druknes af en Jætinde 266. *Lödvers* Borg IV, 115.

M.

Mar (*Már*) antage Nogle, efter en Gisning, at burde læses som et Navn for sig selv, S. *Josur-Mar*.

Melner } *Hodbrods* Sende-
Mylner } bud III, 289.

Menglade. S. den myth. Ordb.

**Mælar-Söeni* i *Sverrig*. Mythen om dens Tilblivelse II, 53. Jfr. *Gefion*.

Mörkved (*Myrkvidr*, *Schwarzwald*) en berømt Skov IV, 141-42. Jfr. III, 246.

N.

Nanna, *Nefs* Datter. S. d. myth. Ordb.

Nanna, *Nöckver* Datter III, 14, 29.

Niarer (*Niarar*) *Nertikes* Indbyggere III, 248, 255.

Nidud (*Nidadr*, *Nidudr*) en Konge i *Sverrig* (især

Nerike) III, 244. *) Overfalder, plyndrer, lemlæster og fængsler *Völund* 248, 251. Til Hævn derfor dræbes hans to Sønner og hans Datter krenkes 252 o. f. Hans onde Dronning 251, 253, 255. *Niflungar*, s. *Glukunger* (især Brødrene *Gunnar* og *Högne*); bemægtige sig *Fafners* Skat og ligge i Feide med deres Svoger

Atle IV, 104 o. f. Jfr. 148, 149, 170. Ville tilbyde *Gudrun* Drabs-Bøder 112. *Glukungernes* Undersaatter eller Slægtninge kaldes saaledes 146, samt *Högnes* efterladte Søn 182. S. den st. Udg. II, 885.

Norge, Norrige (*Norvegr, Noreg*) det Land, hvor Kong *Hiorvard* herskede III, 269. Jfr. *Rogheim*.

O.

Oddrune, Oddrun (*Oddrinn*) *Budles* Datter, *Atles* Søster; *Brynhildes* Spaadomme om hende IV, 78 o. f. Elskes af *Gunnar*, *Glukes* Søn, som frier til hende, men faaer Afslag af *Atle* 105, 129, 133 o. f. 137. Hun var bestemt til *Gunnars* Brud, men Skjæbnen vilde at han skulde ægte *Brynhilde* 134. Hun hjælper *Borgny* i Barnsnød 129 130-31. Deres Samtale 130 o. f. Hendes ødle Løfte at hjælpe alle i lignende Tilfælde 132. Klagesang over hendes hele Livetsløb 133-39.

**Oenut*, en irsk Ridder; hans Aabenbaringer III, 192-93. Han kaldes *Sir*

Owain i en gammel legendarisk Romance, hvoraf Prøver gives i *Walter Scotts Minstrelsy of the Scottish border* II, 364 o. f. 412 o. f.

**Olaf, Oluf* (*Olaf, Olcifr*) den Hellige, Norges Konge; sattes i Kristendommen til dets Skytspatron o. s. v. istedenfor *Thor* I, 78. II, 90, 91, 119.

**Olaf Paa* (*Olaf, Pá*) en Høvding i Dalene i Island; lader sin Gillelesal pryde med Billedværker, forestillende de hedenske Guders Bedrifter og Begivenheder I, 46 o. f. jfr. III, 36.

Olöf, Olufa. S. *Alof*. *Orkning* (r) *Högnes* Svoger, følges med *Glukun-*

*) *Vilkins-Saga* kalder ham *Nidung* og lader ham regjere over *Tåied* eller *Tåy* i Danmark. Maaſke er han og de tydske *Nibelung-Digtes Nidunch* eller *Nyduug*. Jo ældre en Mytbe er, til des flere forskjellige Steder bliver den knyttet af Traditionen ved Folkesagn og Viser. Det indsees ogsaa klart af det gamle Grækenlands heroiske Historie.

gerne paa deres sidste Reise IV, 164. Hans Bedrifter 170-71.,
Ottar hjemske (*Ottar heim-*

skil) den norske Kong *Innsteins* Søn III, 4 o. f. Beskyttet af *Freya* — S. den mythol. Ordb.

P.

Paradiset. S. den mythol. Ordb.

**St. Patricks Hule* i Irland; mysterieuse Forestillinger der III, 192. Jfr. *W. Scotts Minstrelsy* l. c. II, 364 o. f.

**Perses*, hos *Hesiod*, svarer i visse Maader til *Eddas Lodsfafner* III, 161 o. f., jfr. 71 o. f.

**Phanagoria*, en Stad ved det sorte Hav; et derværende Tempel for *Aphrodite apaturos*, maaske den nordiske *Freya* II, 91-92.

**Phrygerne*, beslægtede med Nordboerne. Jfr. *Troia*.

Pragt-Hedin (*Skart-Hédinn*) III, 202, 221.

R.

Radbard, *Randvers* Fader, de russiske *Gothers* Fyrste III, 17.

Radny (*Rádny*) maaske et allegorisk Qvindenavn III, 203. 221.

Reid-Gother (*Reidgotar*). S. *Gother*.

**Ragnar* eller *Regner* *Lodbrog* (*Ragnar Lodbrók*) en berømt dansk Konge III, 236. IV, 57. 208. 210.

Randver, *Radbards* Søn III, 17.

Randver, *Jörmunreks* Søn, hans uheldige Endeligt IV, 190-91.

**Ravn* (*Rafn*, *Skáld-Rafn*) en berømt islandsk Skjald i det 10de og 11te Aarh. III, 221.

Regin, *Hreidmars* Søn, en Dverg eller Sortall i Menneske-Skikkelse, tillige

en behændig og kunstig Smed. Nævnes i *Gripers* *Spaadom* IV, 6. Opholdt sig ved *Hialpreks* Hof og oplærte *Sigurd*; hans Fortælling om *Oturs* Drab og Böderne derfor 19 o. f. (S. den mythol. Ordbog). Han fordrer Penge af sin Fader 22. Hans *Spaadom* om *Sigurd*, 24. Han opfordrer *Sigurd* til at dræbe Dragen *Fafner* 24-25, 29. Hans Vise om Blot-Oenen paa *Lyngves* Ryg (som, efter *Volg.* S., var indskjaaret paa den døde Krop) 28. (Efter Fortællingen om *Norna-Gest* raadte *Regin* til denne grusomme Handling og fuldbyrdede den selv). — Drager med *Sigurd* til *Gnitaheide*, men deelta-

- ger ikke i *Fafners Drab* 29 o. f. Hans Samtale der-
 efter med *Sigurd* 35 o. f. *Regin* vil forraade ham
 for at bemægtige sig Skat-
 ten 34, 37-38, men om-
 bringes selv af *Sigurd* 39.
 Kaldes en Jætte 39.
- Reisner* (*Reisnir*) *Arngrims*
 Søn III, 15.
- Rhin* (*Rin*) s. den mythol.
 Ordb. Nævnes i de eddi-
 ske Kjæmpeviser III, 150.
 IV, 25, 57, 146, 149. *Rhi-*
nens Malm kaldes Gul-
 det 66.
- **Rig*, *Konnings Fader* III,
 169. S. den myth. Ordb.
 u. *Heimdall*.
- Rin*. S. *Rhin*.
- Ring* (*Ringr*, *Hringr*) et
 Mands-Egennavn III, 290.
- Ringstade*, *Ringsted*,
 (*Hringstadir*) III, 276, 291.
- Ringstöd* (*Hringstöd*) et
 Stedsnavn III, 277.
- Rogheim* (*Rógheimr*) for-
 modentlig det samme
 som *Rogaland* i Norge
 III, 273.
- Rolf*. S. *Hrolf*.
- **Rusland*. S. *Holmgard*,
Düna, *Dvina*, *Gother*.
 Russisk-Gothiske Perso-
 ner — S. *Almveig*, *Ey-*
mund, *Eysura*, *Rad-*
bard Svava.
- Rygtardal*, et Stedsnavn
 III, 205.
- Ræfil*, en Sökonge IV, 25.
- Rærek Slyngering* (*Hræ-*
rekr Slaungvanbaugi) en
 dansk Konge III, 16-17, 30.
- Rödulsvolde* (*Rödulsvel-*
dir, o. Solens Marke el-
 ler Sletter) III, 262, 273.

S.

- Saganes* (*Sago-næ*) efter
 nogle Afskrifter. Jfr. *La-*
ganes.
- Samsö* (*Sámsey*) en bekjendt
 Ø i Danmark; *Odins*
 Eventyrer der II, 292, 311.
 Der findes endnu et Sted
 kaldet *Onsbjerg* (forhen
Othensberg, *Odensberg-*
he, o. *Odinsbjerg*). Ad-
 skillige mythiske Beret-
 ninger om den (især fra
Hervarar-Saga) findes
 samlede og omhandlede i
 det svenske Tidsskrift
Idunna 9de Hefte 1822.
 S. 38-118. I antiqvarisk
 Henseende er Øen be-
- skreven af *Werlauff* og
Nyerup i Danmarks *An-*
tiquar. Annaler 1ste B.
- Saxe* (*Saxi*) en sydlandsk
 Konge og tillige en Præst
 eller Besværges IV, 226.
- Sevafjeld* (*Sevafjöll*, *Seva-*
fiöll) et Bjerg eller Bjerg-
 kjede i Vester-Gothland
 og tilgrændsende Egne,
 hvorved *Sigrune* havde
 sin Bopæl III, 301, 305,
 307.
- Sigar*, *Helge Htörwardsöns*
 Udsending III, 271-72.
 En Næssekonge paa Nord-
 mör af dette Navn fore-
 kommer i de ældste Tider.

Sigar, *Högnæs* Broder, af Yflingernes Slægt III, 294.

Sigar (maaske den Sidstnævnte) hans Kamp med (eller tillige med) *Siggeir* forestilt ved Brodering eller kunstig Vævning IV, 111. Gamle Slægteregistre nævne en *Sigar*, som Fadertil den i *Volsunga-Saga* omhandlede gothiske Konge *Siggeir*.

Sigarsholm (*Sigarshólmr*) et Stedsnavn III, 262.

Sigarsvold (*Sigarsvöllr*, = *S. Slette*) et Stedsnavn III, 271. *Sigarsvolde* (*Sigarsvellir*, = *S. Sletter*) et Stedsnavn III, 277. Paa *Lister* i Norge (ved Gaarden *Aarnes* i Sogn) forevises et *Sigarsvoll*, som skal have sit Navn af *Sigar*, den berømte *Signes* Fader, hvis Historie man, som bekendt, ved Traditionen har søgt at henføre til flere Steder i ethvert af de tre nordiske Riger.

Siggeir, formodentlig en gothisk Konge; hans og *Sigars* Kamp afbildes IV, 111. *S. Sigar*.

Sigmund (*Stigmundr*) Søn af *Volsung* (maaske rettere *Volse*) Frankernes Konge, fik en Deel af Danmark ved at ægte den danske *Borghilde* IV, 1, 2. *Helge Hundingsbane* var deres Søn III, 276-77. Mister sin ældste Søn *Sinfötle* og vil selv stæde ham til Jorden IV, 1, 2.

Ægter Hiordise og bliver ved hende Fader til *Sigurd Fafnersbane* IV, 2. Fældes af *Lyngve Hundings* Søn 28. Hans Flaade afbildes ved Brodering af hans Sønnekoene 111.

Stgmund, *Sigurds* Søn IV, 116. (Ombragt med hans Fader for at forebygge Blodhævn fra hans Side) jfr. 64, 68. Efter *Volr. S.* 40de Kap. lod *Brynhilde* ham dræbe da han kun var tre Aar gammel.

Sigrun, Kong *Högnæs* Datter, den gjentfødte *Svava* og ligeledes en Valkyrie III, 294. Skal ægte *Hodbrod* mod hendes Villie, men elsker *Helge* og tyer til hans Hjælp III, 279-80, 297-98. Frelser ham og hans Flaade i Havsnød 283, 299. Græder over sine Frænders Fald 302, 303. Giftes med *Helge* 291, 303. Harnes over hans Mord og beklager hans Død 304-5. Modtager *Helges* Gjenfærd og tilbringer en Nat i hans Gravhøj 307-10. Venter ham forgjæves paa ny og dør af Længsel og Sorg 311. Gjentødes som *Karra* 311-12. Hendes Ternes Syn 307 o. f.

Sigtryg (*Sigtrygg*) en Sökonge, Viking eller Berserk, fældet af *Haldan* (ellers kaldet *Gram*) III, 13, 28.

Sigurd, kaldet *Fafnersbane* (*Sigurdr Fafnisbani*) Søn af Kong *Sigmund Volsung* og *Hiordise Eyttines* Datter III, 16. IV, 2, 30. Født efter Faderens Død 31 (jfr. *Vols. Saga* K. 20-22). Opvøxer hos *Half* og hans Fader Kong *Hialprek* (eller *Halfrek*) i *Dannmark* 2-3, 19. Besøger sin Moderbroder *Griper* og udfritter af ham sin Fremtids Skjæbne 3-18. Faaer Hesten *Grane* 19, og Sværdet *Gram* 25. Oplæres af *Regin* 19, som opfordrer ham til at dræbe Dragen *Fafner* 24-25. Hans Tog mod *Hundings* Sønner 25 o. f. Samtale med *Hnikar* (eller *Odin*) 26-28. Sejer over *Lyngve* 28. Han drager til *Gnitahéide* og giver *Fafner* Banesaar 29. Spiser *Fafners* Hjerte, og forstaaer derved *Fuglenes* Sprog 37. *Svalernes* ham givne Advarsler og Spaadomme 37-41. Han dræber *Regin* som efterstræber hans Liv 39. Borttager *Fafners* Skat 41. Kommert til *Valkyrien Sigurdrifa*s Skjoldborg paa *Hindarfjeld*, og opvækker hende af den fortryllede Søvn 42. Hans Samtale med hende og deres endelige Forlovelse 43-53 (s. *Sigurdrifa*). Han ankommer til *Heimers* Bolig (*Hlymdale*) hvor han træffer *Brynhilde* (efter *Vols. S.* den

samme som *Valkyrien Sigurdrifa*) og forloves med hende paa ny 55, 93-94, jfr. 92. Kommer til *Glukes* Slot, hvor *Grimhildes* Trylledrik bringer ham til at glemme *Brynhilde*, men forelskes i hendes Datter *Gudrune*, som han da tager til Ægte 13, 15, 55, 61, jfr. 39-41. Hans Forbund med *Glukungerne* 13-14, 55, 61. Han frier til *Brynhilde* for sin Svoger *Gunnar*, ved at ombytte Skikkelser med ham 14, 55. Sprænger over den Flammekreds der omgiver *Brynhildes* Borg 56. Modtager hendes Jaord paa *Gunnars* Vegne 57. De hvile tre Nætter i en Seng 15, 57, 62, eller otte Nætter 94, jfr. 81-82, 88-89. De vexle Ringe paa ny 57 (s. *Brynhilde*). Hans Adfærd røbes af *Gudrun* for *Brynhilde* 58. Han taler med *Brynhilde*, mindes sin første Eed og overvældes af Sorg 59. *Brynhilde* ægger *Glukungerne* til at ombringe ham 59-60. Mordet iuldbyrdes af *Guttorm*, men han dræber i det samme sin Banemand 67-68. Trøster sin sørgende Hustru 68-69. Hans Død 69. Fortalt paa en anden Maade 85, 86, 707-10, 117. Forskjellige Beretninger derom 89. Hans Jordefærd anordnes af *Brynhilde* 81

o. f. jfr. 90. Han siges at have havt fem Sønner 85; ellers nævnes kun een (s. *Sigmund*). Om hans forregivne Datter, s. *Aslaug*, *Brynhilde*.

Sigurdriða (*Sigurdrið*, *Sigrdrifa*) en Skjoldmø, ophøjet af *Odn* til Valkyrie, men overtræder hans Befalinger og straffes derfor IV, 43-44. 93. Opvækkes af *Sigurd* fra den fortryllede Søvn 42. Hendes vise Samtaler med ham og deres endelige Forlovelse 43-53. I *Volsunga-Saga* bærer hun kun Navnet *Brynhilde*, skjönt denne Skjoldmø og Valkyrien *Sigurdriða* oprindeligen synes at tilhøre forskellige Myther, som med Tiden ere sammensmeltede til een. Videre s. *Brynhilde*.

Sigurlinn, Kong *Svasfners* Datter; Kong *Hiorvard* frier forgjæves til hende III, 259. Kong *Hrodmar* ligeledes, men hun ægter *Hiorvard* 261. Bliver ved ham Moder til Helten *Helge* 262, jfr. 271.

Sinfjötle, *Sigmunds* ældste Søn IV, 1. Følges med sin Halvbroder *Helge* i Toget mod *Granmars* Sønner III, 284, 299. (S. *Godmund*). Dræber *Gunnar*, sin Stedmoders Broder IV, 1. Ombringes af hende med Gift 1-2. Hans synderlige Jordekjærd 2.

Sinriod (*Sinriód*) en norsk Dronning III, 259.

**Siælland* (*Sælund*, senere *Sæland*, *Siðland*) Mythen om dets Opkomst af Havet II, 53.

Skatalund (*Skatalundr*) oversat *Skates Lund* IV, 93.

Skakil (*Skékíll*) *Skurhildes* Fader III, 15.

Skjoldunger, en berömt Kongeslægt (fordum delt i tvende Hovedgrene, danske og norske) III, 11, 12-13, 27-28, 311.

Skurhilde (*Skúrhildur*) *Skékils* Datter III, 15.

Skylfinger, *Skilfinger* (*Skylfingar*, *Skelfingar*) en Kongeslægt III, 11, 13, 26. (Muelig udledes dens første Oprindelse fra *Odin*, der ogsaa kaldtes *Skylfing*. S. den mythol. Ordb; De norske Beretninger henføre den til *Skelfer*, en af *Haldan* den Gamles Sønner).

Slagfinn (*Slagfinnr*) *Völunds* Broder III, 245-47.

Snæbjerg, *Snæfielde* (*Snæfiöll*) et Stedsnavn III, 277.

Snævar } *Högners* Sønner
Solar }
IV, 105, 164.

Solbjerg, *Solfielde* (*Sölfiöll*) et Stedsnavn III, 277.

Solheime (*Sólheimar*) i *Vols*. S. *Solfield* (*Sölfiöll*); formodentlig *Solberga* i Vester-Gotland III, 288.

Sparinshede, et Stedsnavn III, 289.

Sporvitner III, 289.

Starkad (*Starkadr*) *Granmars* Søn III, 297, 302.

Strande (*Strandtr*) Kysten ved *Stævns* i Sjælland III, 281.

Styrkleife (*Styrkleifar*) et Stedsnavn III, 302.

Stævnsnæs, *Stævns* (*Stafsnæs*, *Stæfnsnæs*) i Sjælland III, 281.

Svafner, Konge i *Svafaland* (her maaske Holstein) III, 259, 261.

Svan den røde (*Svanr hinn raudi*) *Ottars* Stamfader III, 12. Efter gamle Slægtregistre var han en Søn af *Alf* eller *Finu-Alf*, *Raums* Søn og Konge i det jordiske *Alfheim*. Denne *Svan*, eller maaske rettere hans ældste Stamfader, gave Skjalderne *Solen* til Moder. See *Dag* i d. mytl. Ordb.

Svanhilde (*Svanhildur*) *Sigurds* og *Gudrunes* Datter IV, 104. *Brynhildes* Spaadom om hendes Skjæbne IV, 78, 80. Hendes Giftermaal med Kong *Jormunrek* og deraf følgende ulykkelige Ende ligt 190, jfr. 191, 196, 200. Hendes udmærkede Skjönhed 78, 196.

Svanhvide (*Svanhvit*). S. *Ladgunne*.

Svarinshøj (*Svarinshaugr*) formodentlig i Vester-Gothland III, 283, 297.

Svava (*Svasa*, *Svava*) *Hildegunnnes* Moder III, 13. Muelig er hun den samme som *Svava* (*Skjoldmøen Hervares* Moder) fra *Aldeigia* eller *Ladoga*. *Alnveig*, hin *Svasas* Datterdatter, kom i det mindste til vort Norden fra de samme Egne. Skulde den herommeldte Sökonge da være *Angantyr*, *Arngrims* Søn, *Hervares* Fader? Jfr. III, 15.

Svava, Kong *Eylimes* Datter og tillige en mennekelig Valkyrie, beskjermer *Helge Hjorvardsøn* III, 262 o. f. 267-68. Forloves med ham 269. Hendes sidste Sammenkomst med ham 271-73. Anmodes af *Helge* fremdeles at elske hans efterlevende Broder *Hedin* 273. Hun födes paa ny 274 som *Sigrun*, ogsaa en Valkyrie 294; siden som *Kara* 312.

Svavad (*Svafadr*) et allegorisk Mandsnavn III, 202, 221.

Svaver, *Svever* (*Svasar*) et Folkeslag i Holstein eller det nordlige Tydskland III, 261. *)

*) Saaledes maa det blive os meget mærkeligt, at *Tacitus* skildrer sine *Svever*, *Gothoner* og *Scioner* som Broderfolk af en Hovedstamme. *Sveverne* ved *Bregens* dyrkede *Vodan* eller *Odin* først i det 7de Aarh. I Folkevandringsens Tid stiftede *Sveverne* Riger i Belgien, Gallien og Hispa-

Svaver (*Svafr*) χ_{10}
Svaverloge (*Svafrlogi*) allegoriske Mandsnavne III, 218.
Svegiud (*Svegiudr*) III, 288.
Sverrig (*Svipióð* ellers ogsaa *Sviariki*); *Nidud* siges at have været Konge der III, 245. Jfr. *Nerike*, *Gothland*.
Svipud (*Svipudr*) III, 288.*
Særeide (*Særeidur*) en norsk Dronning III, 259.
Sævalde (*Sævaldi*) III, 202, 221.

Søfarer (*Sæfari*) *Svan den rødes* Søn III, 12. *Schönning* ommelder ham som Konge i det norske *Alfheim* Norg. Hist. I, 373.
Sörle, *Jonakurs* Søn IV, 190, 202, 206, 210, jfr. 191, 200 o. f.
Sörle *hin godraande* (*Sörli hinn góðráði*) III, 204, 222.
Söstade (*Sævarstöð*) en Holm, hvor *Völund* blev sat i Fængsel III, 251.

T.

Thakraad (*Þakráðr*) *Niduds* beste eller mest betroede Træl III, 257.
 * *Thangbrand* (*Þangbrandr*) en af Islændernes første Omvendere; vieret Baal hvorover Berserkerne vilde gaa uskadte IV, 123.
Thiodmar (*Þiódmar*, maa- ske det fremmede *Theudemir*, *Theodemir*, siden *Dittmar*) IV, 122-23, 125.
 * *Thiodolf* af *Hvine*, en norsk Skjald i det 9de Aarhundr.; digter *Höstlång* hvori han besynger *Thors* Bedrifter II, 50, 158.
Thiodrek (*Þiódrekr*, *Theoderich*, *Dietrich*, *Didrik*) en Konge, som op-

holder sig hos *Atle* eller *Attila* IV, 106 o. f. 122 o. f. 125-26.
Thora, en dansk Dronning IV, 103.
Thora, en norsk Dronning III, 14, 28.
 * *Thorbiörg*, en agtet heds- dansk Spaaqvinde paa Island I, 6.
 * *Thorbiörg*, kaldet den lille *Vala* eller Spaaqvinde, i den norsk-islandske Kolonie paa Grönland I, 6-10.
 * *Thorbiörn* *Disarskald*, digter til *Thors* Ære II, 50, 159.
 * *Thorbiörn*, en kristen Mand, som skyer de heds- danske Spaaadoms kunster II, 10.

nien. *Viltina-Saga* gjør *Svava*-Skoven til *Sigurds* Fødested (i 140de Kap.)

*) Efter nogle Afskrifter maa *Svipud* og *Svegiud* være Egen- navne for Mand, efter Andre (og *Fols. S.*) for Heste.

Thorir Jernskiöld (*Þórir Jarnskiöldr*) III, 15.

* *Thorgerde* (*Þórgerdur*) *Egils* Datter, en hedensk Islænderinde, indskjærer en Sang i Runer paa en Trætavle I, 59. Indledn. XXV.

* *Thorkild* (*Þorkell, Þórketill*) kaldet *Adelfar* (hos *Saxo*) III, 186. Egennavnets Oprindelse II, 55.

* *Thorkild Maane* (*Þorkell Máni*) en hedensk Laugmand paa Island i det 9de og 10de Aarh.; udgiver en Lov angaaende en Kalender - Reformation I, 143.

* *Thormod* (*Þórmódr*) kaldet *Kolbrunarskald*, en Digter i det 11te Aarh.; erindrer sig en Strophe af *Havamaal* III, 155. See den nu udkomne *Fósthæðra-Saga*, Kbh. 1822. S. 137.

Thorsnes (*Þórnes*) et Stedsnavn (formodentlig i det nuværende Sverrig) III, 286.

* *Thorstein Surt* (*Þorsteinn Surtr*) foreslaaer en For-

andring i de hedenske Islænderes Kalender I, 143.

* *Thracerne*, et græsk Folk, beslægtet med Geter og Gother, Nordboernes Stamfædre; deres Skikke sammenlignede med de nordiske I, 116-17.

Tind (*Tindr*) *Arngrims* Søn III, 15.

Trancöre (*Tróno-eyrt*) rimeligvis en Omskrivning af *Helsingöre* III, 281.

Troia, de nordiske Folks og Mythers Udledelse derfra i Middelalderen I, 159-60, jfr. Indl. XXXV-VI. (Foruden de ommeldte nyere Skrifter derom kan man og eftersee Friherre F. W. *Vedel-Jarlsbergs* paa Tydsk og Dansk udgivne Afhandling om Cimbrerne og de skandinaviske Gother 1781).

* *Tundal, Tindal*, en irsk Ridder; hans Aabenbaringer III, 193-94.

Tydsch (*Þyðverskr, Þiððverskr, Þyðskr*) IV, 89. See d. st. Udg. II, 896.

Tyrving (*Tyrvingr*) *Arngrims* Søn III, 15.

U.

Ulf Ginande (*Úlfur Gínandi*), 3: den gabende Ulv) III, 15.

Ulf, Söfarers Søn III, 12. (*Schöning* antager dem for at have været Konger i det norske *Alfheim* N. Hist. I, 373).

* *Ulf Uggasön*, en hedensk islandsk Skjald i det 10de Aarh.; forfatter Digtet *Husdrapa*, hvori forskjellige, Mythologien angaaende, Billedværker beskrives II, 47 o. f.

Ulf. S. Vig-Ulf.

Ulvdale ved *Ulusøen*, et Sted hvor *Völund* og hans Brødre opholdt sig for Jagtens Skyld III, 245, 248 o. f.

Unavaag (*Unavogar*) en Havn III, 283.

Unnar, *Unar*, et Mandsnavn III, 202, 121.

V.

Valberg (*Valbiörg*) et Stedsnavn IV, 118.

Valdar, en Anfører for Danske IV, 112.

Valland, de sydlige Lande overhoved, dog især *Wales*, Frankrige eller Italien; nævnes II, 146. III, 246. IV, 91, *) jfr. 143.

Vandils-Herred el. *Fylke* (*Vandils-Fe*, maaske *Vend-Sysfel*) III, 305.

Varinsfiord (*Varinsfiórdr*) III, 282.

Varinsvig (*Varinsvik*) III, 266.

Varinsö (*Varinsey*) III, 285.

Vebodi (*Vebodí*, *Vebogi*) III, 203, 221.

* *Velleda* (*Völ-heid?* *Wall-heide?* *Vala Heide?*) en germanisk *Vala* I, 10.

* *Veturlide* (*Veturlídi*) en hedensk islandsk Skjald i det 10de og 11te Aarh.; digter til *Thors* Aere II, 50. (Han blev ogsaa ombragt for sine Digtningers Skyld af Præsten *Thangbrand*, Kristendommens ukristelige Udbreder. S. *Kristni-Saga* S. 252-54. *Landnama* Kh. Udg. S. 326).

Vigdale (*Vigdalir*) maaske i Nörre-Jylland III, 305.

Vig-Ulf (*Vig-úlfr*, *Vigolfr*) III, 204, 224.

Vilmund (r) *Borgays* Elsker IV, 129, 131; kaldes *Högnæs* Banemand 131.

Vinberg (*Vinbiörg*) et Stedsnavn IV, 118.

Vinge (*Vingi*) *Atles* Sendebud til Giukungerne; forfalsker *Gudruns* Runebrev 157. Hans falske Eder 165. Jfr. *Knefröd*.

Volsung (*Volsúng*) maaske rettere *Volse* (*Volsti*) Volsungernes Stammefader III, 16. IV, 1.

Volsunger (*Volsúngar*) som en Stammes Navn III, 290, 292. IV, 61. Jfr. *Ylfinger*.

Völund, *Vaulandur*, *Velent* (*Völundr*, *Vaulundr*) Qvad og Folkesagn om ham III, 245-258. Kaldes *Alfernes* Staldbroder eller Hersker 249-50, 255. Siges at have været Søn af *Finnernes* Konge 244. Han ægter *Valkyrien* *Hervör Alvitra* 246, som atter forlader ham 247. Overrumpler, plynd-

*) Det er dog mueligt at *Valland* paa en logogryphisk Maade betegner *Valpladsen* II, 146, men *Lígenes* *Brandplads* IV, 91.

res, fængsles og lemlæstes af *Nidud* 248-51. Hævner sig paa en gruelig Maade 252-54. Hans sidste Samtale med *Nidud* 255-57. Hans Flugt, ved Vingers Hjelp, igjennem Luften 255, 257. Alle udmærkede Kunstnere kaldes efter ham *Völunder* (*Völundar*) f. Ex. IV, 201. (*Völunder* er især berømt i Middelalderens angelsaxiske Digte, hvor han kaldes *Veland*, *Velond*, *Wayland*. I England vjæer man endnu

Steenkredse og Klippe-kammere, hvor han skal have havt sin Smede. De ældgamle Folkesagn om ham ere dog tildels overførte til nyere Tider, som man f. Ex. kan see af *W. Scotts Kennilworth*. Og saa i Tydskland har *Völund* været bekjendt, hvorom jeg henviser til Saga-Bibliotheket).

Völu-Stein (u) 3: *Valas Steen*, en Skjald i det 9de Aarh.; digter til *Thors* Ære II, 50.

Y.

Ylfinger (*Ylfingar*) en Fyrstestamme III, 11, 13, 26, 276, 284, 289, 292, 294-95. Jfr. *Volsunger*.

Yngve, som det synes *Rings* Søn III, 290, jfr. 291.

Yngve, *Yngve-Frey*. S. d. myth. Ordb., jfr. III, 291.

Ö.

Ödtinger (*Ödlingar*, *Audlingar*) en Fyrstestægt III, 11, 13, 16, 27. De norske Beretninger udlede dem især fra *Aude* (*Öide*) *Haldan* den Gamles Søn. Ordet *Ödtingr* betyder ellers det samme som *Ædling*, Angelsax. *Edeling* o. s. v.

Öide, *Aude* (*Audur*) kaldet den Hovedrige (*dtüpaudga*) *Ivars* Datter, en dansk Dronning III, 17.

(En anden berømt Kone af dette Navn tilhører Islands og Skotlands Historie).

Ölmod (r) en Kjæmpe III, 14.

**Ölvar Hnufa*, en norsk Skjald i det 9de Aarh.; forfatter et Digt til *Thors* Ære III, 50.

Örvesund (*Örfasund*, *Jörfasund*) formodentlig det samme som *Eyrarsund*. nu *Öresund* III, 281.

SAGREGISTER.

- Aand*, *Aande*, beslægtede Begreber hos de ældste Folk I, 244, 257. Verdens eller Himlens Aand, den store Aand, Verdens Sjælsatds. S. *Odin*. Menneskets Aand, dens Udspring og Bestemmelse I, 37, 59, 244 o. f. Jfr. *Liv*, *Død*.
- Aander*, Elementernes I, 35, 36, 76. II, 269 o. f. 273 o. f. St. Spaaende I, 42. S. *Aser*, *Alfer*.
- Aarsudregning*, den ældste nordiske, stemmende med Chaldæers, Ægypters, Persers, Inders o. f. I, 39 o. f. 276, jfr. 148. *Halv-Aar* (*Misferi*) IV, 97, 110. S. *Verdensaar*.
- Aarvaagenhed* anbefales III, 117.
- Aber*, Jættur kaldes deres Slægtninge II, 67, 80. Deres Navn tillægges Gjæke eller Fusentaster III, 133. IV, 32. (Hvor Originalen har *Abe* har Overættelsen *Daare*).
- Afbildninger*. S. *Brodering*, *Billedhugger-Arbejde*.
- Agerdyrkning* I, 193. II, 24, 34, 140. III, 124, jfr. I, 53.
- Agern*, i en Trylledrik (brændte efter *Vols. S.*) IV, 115. (Halvfogbrændte Agern har man fundet i germaniske Grav-Urner). Hjertet kaldtes af Skjaldene *Mod-Agern* (f. Ex. *haardt M. Ag.* i *Orig.* III, 290).
- Alderdommen* bör agtes III, 136.
- Alterkredse* I, 33, 56, jfr. 94.
- Altir* I, 94. III, 11, 25.
- Alenæver*, *Alfnæver*, Overtro derom i Norge III, 162, Jfr. *Mistel. S. Alfer*.
- Amuleter* IV, 48.
- Anelser* II, 218. III, 270. IV, 193, 202. Jfr. *Varsler*, *Drømme*, *Spaadomme*.
- Arv* III, 4 o. f. 10, 11. IV, 23, 72, 115. jfr. 104, 176.
- Arvebål* IV, 1-2, 178, 193.
- Ask*. S. *Æsketræ*.
- Astrologie* dyrket af Nordboerne III, 224.
- Astronomie* ligeledes II, 134 o. f., jfr. I, 139 o. f. 148.
- Az* (som helligede *Freya*, jfr. I, 120-23) beskytte mod Trolddom III, 137, 162-63. Uskaarne, i en Trylledrik IV, 114.

- Baade* (Eger, Kanoer, Færger) II, 141. IV, 2, 166.
Fiskerbaad, stor II, 67 o. f.; lille I, 165.
Bade, varme III, 21, 162, 224, 306; kolde IV, 57.
Bannere II, 150. III, 300. IV, 42.
Bast, til Snorer og Reb III, 250, 251.
Bautastene III, 120.
Begravelsesskikke. S. *Ligbegjængelse*, *Arveøl*.
Berserker (vilde eller afsindige Kjemper) III, 15. (Jætter el. Riser) II, 149, 161.
Bidsler III, 286. IV, 151.
Bier, fødes af Honningduggen som kommer fra *Urdes* Kilde I, 256, 258.
Billedhuggerarbejde eller *Snitværk* II, 246 o. f.
Billeder. S. *Afbildninger*.
Björnen, Rüner paa dens Klo eller Labbe IV, 47. Siges at opsluge Höstens Grøde 144 — i Drømme 161. Björneskind (for Hynde) III, 249. Björnekjød, stegt III, 249. Björnens Leeg 124. Björnehaard. (Kjæmpe) IV, 154.
Blaa, er *Odn's* Pelts (hos *Grimner*) I, 167, 192. Valaen *Thorbiörge* Kaa-be (besat med Stene) I, 7.
Blod udgjødes paa forskellige Maader ved Fostbroderskabets Stiftelse II, 287, 308-9. IV, 88.
Blodhævn I, 43. III, 17, 51. 172. II, 293, 300, 305. III, 263-64, 273, 277, 292, 296, 303. IV, 1-2, 52-53, 64, 140 o. f. 182-83, 200 o. f.
Blodmaaned (fordum maa-ske Blot- eller Offer-Maa-ned) det svenske Navn for October I, 234.
Brodering IV, 54, 110, 134, — jfr. 116.
Brud, afstaaes af hendes døende Fæstemand til hans efterlevende Broder III, 272-73.
Brudegave eller Fæstens-gave IV, 12, 184.
Brudelin II, 109 o. f. 114, 120, 122.
Bryllupsskikke m. m. II, 110, 115-16, 126-27, jfr. IV, 12, 15, 184.
Brynje (af Staal eller Jern) skaaret fra Legemet IV, 42. Springer fra Kroppen IV, 59. Brynier over Bæn-kene i *Valkall* I, 170, 207-8, 276. Naglede Bry-nier III, 248; gyldne IV, 41, 75, 145; smykkede IV, 113; side Brynier IV, 193.
Brytperler af smaa Tæn-der III, 253 o. f.
Brændekurer III, 137, 162. IV, 120.
Brød III, 116.
Brødre, tre skabende, ses *Börs* Sønner. Syv, seets i Underverdenen III, 226. Jfr. *Planeter*.
Buer IV, 143, 168, 206. *Uller*, Buernes Gud I, 195.
Bukke, *Thors* Forspand II, 67, 79-80, 112, 155.
Byg III, 24, 34-35, 293.
Bægere, af Malm IV, 69; Guld I, 170. IV, 206;

- Sølv III, 153; Forgylde IV, 152. Jfr. *Kalk*, *Drikkehorn*.
- Bølger*, volde Skibbrud IV, 97, jfr. III, 282-83, 162. Sammenlignes med *Sorg* og *Klæger* II, 190; med
- Chaos*. S. *Ginnunga-Gap*.
- Daab*, hudensk III, 143, 170-71.
- Dagen*. S. d. myth. Ordb.
- Dagstjerne* (*Dagstjarna*) den sande; kaldes Solen III, 209. (Ellers kaldes *Morgen-Stjernen* saaledes i det Islandske). Jfr. *Freya*.
- Dagstider*. S. *Dag*.
- Digterdrik*, Nordboernes mythiske II, 204. III, 74, 129, 157-58, 165. IV, 48, jfr. 44 og d. myth. Ordb. under *Gunlade*, *Odin*, *Odreirer*, *Quaser*.
- Drager*, *Von-Flodens* III, 212, 225. *Ædder-Drager* i *Helvede* 215. Andre mythiske I, 21. Indl. XLIX. S. *Nidhug*, *Ofner*, *Fafnar*, *Slænger*.
- Drikkehorn* I, 116, 167. II, 226. IV, 1-2, 44, 114, 158.
- Drukkenskab*, *Formaninger* derimod III, 107, 108, 146, 148. IV, 51, jfr. I, 181.
- Eed* allagt ved *Himlens Kreds* eller den hellige *Ring* III, 130, 160. IV, 151, samt ved *Solen* m. m. 150; ved *Lynets* (el. *Hel-*
- Ulykker* IV, 102, jfr. 163. Bortføre *Gudrun*, som vilde drukne sig selv IV, 80, 195.
- Bønner* til *Guderne* III, 140, 164, 166-67. IV, 43, jfr. 172.
- Jfr. *Ymer*, *Audumbla*.
- Drømme*, samt ældgammel *Tro* paa dem II, 211, 219, 231, 251. III, 171. IV, 87-88, 119 o. f. 160-64, jfr. III, 190, 219.
- Duggens Oprindelse* I, 38, 59, 87, 103, 219, 226, jfr. 96, 119. S. *Honningdug*, *Meeldug*.
- Dyrekredsen* I, 134 o. f. 207. S. *Himmeltegn*.
- Døden* kaldes den lange *Gang* eller *Vandring* IV, 74, 75.
- Dødnings* (*Gjensfærd*) flygte for *Solen* og *Dagen* II, 228. *Dødnings* vende tilbage til *Jorden* for at trøste eller afhente deres *Efterladte* III, 307 o. f. IV, 197-98, jfr. 94, 182. Jfr. *Gjensfærd*, *Nekromantie*. *Dødningsange* II, 254, s. *Nekromantie*. *Dødnings* Kyst, s. *Næstrond*; *Gittir* el. *Vold*, s. *Nagrind*; *Vei* III, 191 o. f. 310. Jfr. *Giallarbro*, *Underverden*.
- vedes-*Floden* *Leipturs*) *Vand* og *Havets* overskyllede *Steen* III, 304; ved den hvide, hellige *Steen* IV, 125; ved *Sonegalten*

III, 269; ved Sværd, Skjold, Skib og Hest III, 256, jfr. 304. Ved Trolovelser I, 224 o. f. IV, 53 o. f. St. Mellem Fostbrødre eller sørne Venner IV, 12, 61 o. f. St. Ved hemmelige Forbund 156. Mellem Guder og Jætter I, 41, 61. Menederes Skyld og Straf I, 45. IV, 49-50, 83, 86, 88, 101, 150. *Egens* Hellighed og Lægedomskræfter III, 137. Jfr. *Mistel*.

Fad IV, 148 o. f.
Fakler III, 128, 157.
Fakkelfest, Hedningernes I, 20, 63, 148, 201. II, 264. Jfr. *Jul*, *Midvinterfest*.
Fattigdom er ingen Lyde III, 121, 154. Trængende bør understøttes III, 137.
Fjederhamme II, 99, 106 o. f., 117 o. f., jfr. III, 255 o. f.
Fiskemaaned (September) forhen helliget Havguden *Njord* I, 234.
Flamme, mythisk eller magisk II, 183, 186, 199, jfr. 193 (Var. 63) IV, 40, 55, 56, 57.
Fleskespliser, yndede af de Gamle overhoved I, 172, 237 o. f. II, 238.
Floder, mythiske, især a) himmelske I, 175, 253-54; b) jordiske I, 176, 254; c) hørende tillige til Underverdenen steds. III, 210, 224; d) Skyluftens Vande I, 176-77, 254.

Egern, mythisk. S. *Ratatösk*.

Elementernes eller *Elementaraandernes* Dyrkelse I, 35-36. II, 269 o. f. 273. III, 137, 162. IV, 43. S. *Aser*, *Asynier*, *Alfe*, *Dverge*, *Diser*, *Eed* m. m. Elementernes Slægtskab, Forening og Strid I, 66-67, jfr. 112. II, 131.

Empyræet el. Ild-Himmelen. S. *Muspell* i d. m. Ordb.

Foraar. S. *Vaar*.

Forbandelser I, 186. II, 154, 189-92, 246, 259, 304-5. III, 23, 137, 304. IV, 21, 22, 31, 86, 102. Jfr. *Eed*.
Forlovelses-Ring II, 162. IV, 55, 57.

Forstandens høje Værd III, 105 o. f.

Forvandlinger, magiske I, 165-67, 189. II, 212, 221, 229, 291-92. III, 168-69, 261, 268, 285 o. f. IV, 14 o. f. 56-57, 138-39.

Fostbrøderskab II, 287, 308. IV, 61, 69, 88.

Frode-Fred, en langvarig Fred III, 278.

Froste, et Maanedsnavn I, 196.

Fugle, mythiske, talende o. s. v. I, 46-47, 65. III, 259-60, 261, 276. IV, 37 o. f. 86, 95.

Fyrster, de nordiske, nedstammende fra Guderne III, 10, 25, 30. Deres Slægtregistre 11 o. f.

Færgemænd, mythiske II, 131 o. f. IV, 2.

Fæstengave IV, 12, 184.

Fødselshjelp, af Mandfolk

Gaader I, 75 o. f. 86 o. f. 130. II, 133. III, 43 o. f., jfr. II, 17 o. f.

Gaarde (Landgodser) IV, 72, 135. III, 123.

Gaas. S. *Gjæs*.

Galte, helligede *Freyr* og *Freyja*, s. *Gyldenbørste*, *Hildesvine*. Sonegalten, fremledt Jule-Aften III, 269. Galteskikkelser paa Hjelme III, 24, 25, jfr. 135, 162. Fødende Enhverierne, s. *Sörimner*.

Gjed, mythisk, s. *Heidrun*. Gjedomelk I, 8, 287, jfr. II, 306. III, 22, 301.

Gjedde, en Dverg el. Vand-Alfi dens Skikkelse IV, 19.

Gjensfærd II, 254 o. f. III, 182, 185, 307 o. f. 311. Jfr. *Dødnings*, *Nekromantie*.

Gjensfødelse, Menneskers I, 192. III, 274, 294, 311-12. IV, 75.

Gjertighed fraraades III, 113-14, jfr. 122. Dens Straf 204, 214-15. Dens Fyrste i Underverdenen III, 214, 227. Jfr. *Guld*.

Gjestebud, a) blandt Guderne I, 40, Var. II, 140 o. f. 60 o. f. 74 o. f. 255 o. f. 270 o. f. 283 o. f. b) blandt Jætter II, 113 o. f. c) blandt Mennesker III, 269. IV, 61, 138, 141, 152, 157, 178, 205, jfr. 111-12.

IV, 45; af Qvinder 129 o. f., jfr. 32, 48.

Følge-Aander, varslende III, 269-70.

S. *Arneöl*, *Bryllupper*, *Fester*. (I. 148.)

*Gjæstfrihed*s Pligter III, 104-5, 113, 119, 128, 136, 149, 200.

Gift, som kosmogonisk Stof I, 110-11; i Drik III, 23. IV, 1-2. Fra Slinger I, 29, 33, 45, 64. II, 45 o. f. III, 215. IV, 29 o. f. Fra Mennesker IV, 103. Som *Lokes* Straf I, 44, 63. II, 305, 319, og *Nastronds* Plage I, 45.

Gjæs, yndes af de gamle nordiske og indiske Digtere IV, 70, 99-100.

Glas, Runer derpaa IV, 48. En Offersteen eller Alter forvandlet dertil III, 11, 25. Glasbjerger, Glasborger III, 59. Glasperler I, 7. Jfr. *Ædelstene*. Glas-sager, Urner m.m. i nordiske Hødinggrave II, 83, 205.

Glemsels-Drik, magisk IV, 55, 104, 113 o. f. Jfr. *Mindedrik*, *Trylledrik*.

Glemsels-Hejre. S. *Hejre*. *Goe*, et Maanedsnavn. S. den myth. Ordb.

Graadighed lastes III, 109. I fysiske Myther II, 78-79, 94, 113, 125, 155, 284. *Gudeborger*, de 12 nordiske I, 34 o. f. Tabel derover 148, jfr. 152-55.

Gudelære, den oldnordiske (Læren om Aser og Alfer)

- foredroges i Folke-Forsamlinger III, 143, 171. Havde visse Dyrkere, som kaldtes *Gudkyndige* (*Godmdlugtr*, s: Theologer) II, 73, 86.
- Gudernes Folk*. S. *Gother* i Egenn. Regist.
- Gude* mange Navne I, 171 o. f.
- Guld*, helliget Solen og Solguderne I, 199. Runer paa Guld IV, 48. Guderne's Rigdom derpaa I, 34, 56-57. Guld pryder de himmelske Slotte I, 53, 69, 170, 171, samt flere mythiske Bygninger I, 45, 64. Guldprydede Porte IV, 82; Skibe III, 289. IV, 142. Gyldne Bannere III, 300; Brynier IV, 41, 75, 143; Sværd III, 262-63. IV, 88, 143; Skaa-
- ler I, 170, 203. IV, 206. Stol III, 129; Smykker, Ringe q. v.; Bidsler III, 286, 305. Baand III, 275; Hestesko IV, 137; Halsbaand til Hunde II, 106; Guld paa Oxehorn II, 113, 124. III, 260; til Brodering og Vævning IV, 54, 110, 116. I *Helheim* II, 255. Guldets onde Følger I, 60. IV, 21 o. f. 31 o. f. 104 o. f. Hvorfor Gullet kaldes Havets Lys, Skin m. m. I, 232. II, 201, 272. Videre see *Guldveig*, *Fasner*, *Gnitahede*, *Ælger*, *Ran*, *Jætter*, *Dverge*.
- Guldalder*, den nordiske I, 34, 39, 56-57, 60.
- Guldsmed*, en kunstig III, 246, 252 o. f.
- Haarfarve*, lys, anseet for skjøn I, 213. II, 63, 167, 197, jfr. IV, 12, 196; mørk eller brun IV, 113; sort 190, 203.
- Haner*, mythiske I, 46-47, 65. III, 51-52, 61, 62, 310.
- Harpa* (Harpe), oldnordisk Navn for den første Sommermaaned I, 148.
- Harpespil* I, 46, 65. IV, 105, 128-138.
- Havedyrkning* IV, 120.
- Havre* til Spise II, 140. *Lokes Havre* (Ukrud) II, 279.
- Højre*, Glemselens, en mythisk Fugl eller Genius, som mentes at svæve over Drikkegilder III, 107, 146-147.
- Helligmaaned* I, 234.
- Helvede*, s. *Hel*, *Helheim*, *Nastrond*, *Hvergemler*. Dets Straffe efter hedske Forestillinger I, 45, 64. IV, 21; i et Digt fra Kristendommens første Tider i Norden III, 213-15, 227-28, jfr. *Sktersilden* 212, 225, it. *Paradis* i den myth. Ordb.
- Hermaphrodit*, (ellev *Androgyn*) i en kosmogonisk Mythe I, 92, 112; *Loke* II, 291-92, jfr. III, 285 o. f.
- Herser* III, 11 o. f. 26. IV, 98, 186.
- Heste*, Asa-Gudernes I, 77-172, 173, 254. II, 183, 197,

98. IV, 33; Valkyriernes I, 254. IV, 40; Einheriernes el. Dödingernes III, 305. 307. IV, 197; Jætternes II, 107, 119; magiske II, 222, 234. III, 9. S. *Sol, Maane, Dag, Nat*, samt *Vingskorner, Sletpner, Grane* m. Fl. i den myth. Ordb.
- Hestes Røgt* II, 107. III, 123, 155. IV, 153.
- Hestesko* forekomme III, 125, 156, jfr. IV, 137, 152 (Anm. 55).
- Hjelme*, beskyttende og hellige III, 24; forfærdende (Rædsels-Hjelm, *Ægtskiöldur*) IV, 24, 33-34, 41; Valkyriernes III, 279. IV, 135; forgyldte IV, 142; hvide 143; støbte 113; med Galteskikkelser III, 24.
- Hjerner*, spiste, frembringe vidunderlige Virkninger III, 20, 33-34. IV, 36, 37, 55, 60, 95, jfr. I. 8. 153, 180. Hjertet tæres af den tause Sorg III, 133. Bærende efter Döden 148 o. f.
- Himmelbjerger* III, 274. IV, 150. S. d. myth. Ordb.
- Himmeltegn*, de tolv, eller Solens Huse, skildrede som Himmelbørge eller Gudeslotte, helligede viste Guddomme, tilligemed de dertil svarende Maaneder I, 134 o. f. 148, 169-72, 194 o. f. Jfr. Indl. til 1ste D. S. L.
- Himmelvange* III, 279. S. Egenn. Reg.
- Hjorde*, Jætternes II, 113, 124-25, 163.
- Hjorte*, mythiske, a) *Elkthyrner* I, 175, 252 o. f., jfr. III, 213; b) de fire i *Ygdrasils* Grene I, 178, 259-60; c) Solens III, 213, 226. Helte sammenlignes med Hjorte III, 306. IV, 107.
- Hjortehorn*, som Freyrs Vaaben II, 169, 176; med Indskrift, fundet i en Gravhøj III, 190, 218, 229.
- Honning* til Spiser IV, 103. Jfr. *Bier, Mjöd*.
- Honningdug*, dens Oprindelse I, 256.
- Horn* (for Basuner) II, 229, 239. IV, 207. S. *Gjallarhorn, Drikkehorn*.
- Huldre* (for Nymfhe, Fee) III, 267. Jfr. det tyske *Hulda, Frau Hulda* m. m. S. *Alfer, Diser* i den myth. Ordb.
- Hunde*, angribe ikke Troldmænd eller Guder i menneskelig Skikkelse I, 167, 190. Porthunde IV, 154. Hvalpe eller Skjødchunde IV, 120, jfr. III, 128. Mythiske Hunde II, 253, 261. Jætternes II, 106, 184, 198; i *Fjölsvinnemaal* III, 50, 60, jfr. 57. it. *Garmur, Gere, Gifur*.
- Hundredage*, forðum helligede Freya I, 220. Deres Hede foreslået som Verdens Brand II, 263, 317.
- Hundestjernen*, kaldet *Lokes Brand* II, 317.
- Hvale*, trækkes af den fiskende Hymer II, 68, 69, 80.

Hyrder III, 292, 301; hos Jætterne II, 152, 163, 184, 198. Hyrdernes Gud var *Freyr* I, 199. Hyrden, et Stjernenavn II, 198.

Höge, mythiske, i *Ygdrasils* Top I, 259, 270. Högen belliget *Odin* I, 270. III, 308. Höge- eller Falke-jagt IV, 54, 112. Höge brændes med de Døde IV, 81. Högförere, et Navn for ædelbaarne

Mænd IV, 131. Höge i *Drömme* IV, 120. *Högbrade* (Kraase af Fugle, dræbte ved Jagthöge) IV, 153. Jfr. *Højbrog*, *Vedurfølger* i d. m. Ordb. *Höjtidssange*, oldnordiske, s. *Sange*.

Hölder. S. *Odelsmænd*. *Höravl*, *Hörhöst* II, 74, 86. *Hösfester* i det gamle Norden I, 148. II, 41, 55, 74, 86, 134.

Jagt II, 60, 124. III, 245 o. f. Jagtens Guddomme (*Uller*) I, 195. (*Skade*) I, 212. *Jarle* IV, 95, 172, 198; deres Fruer 96.

Jern, i *Drömme* betyder Ild IV, 119. *Jernborg*, et figurligt Udtryk III, 264. En Bygning af Jern IV, 41. *Jernkjøller*, Jættindernes Vaaben II, 90, 149, 162.

Hden, hedensk Overtro om dens Lægedomskræfter I, 18, 22. III, 137, 162. IV, 120, og Kraft mod Trolddom I, 190-91, jfr. III, 119, 153. Kan standzes med Besværgelser eller Tryllesange III, 141, 168-69. Ordalier ved den IV, 123 o. f. Ild for Arnested, Hjem I, 194. Videre s. *Loge*, *Loke*, *Fenrer*.

Kalendere, poetiske, hos de gamle Nordboer o. Fl. (med en tilhørende Tabel) I, 148 o. f. Jfr. *Aarsudregning*.

Jomfrubur I, 180. IV, 54, 106, 134.

Jordboer, *Odins*. S. *Rate*.

Jorden. S. d. myth. Ordb.

Jordemødre, *Lymødre* I, 6. IV, 130, jfr. 32, 45, samt *Norner* i d. m. O.

Is-Kalk (maaske i Digtersproget et Krystal-, Glas- eller Sølv-Bæger) II, 192, 205, 301, 316.

Is-Havet, S. *Oceanet*, samt *Elivaga*, *Udgaard*, *Gymer*.

Julen (*Jöl*) Nordboernes største Höjtid og en af de allerældste; *Freyrs* Fødsel og Solens Fest I, 148, 151, 193, 197, jfr. III, 64. Paa Juleaften omavværme Trolde og Gjengangere III, 269.

Kalk (Bæger) et ældgamelt nordisk Ord II, 70, 82.

Karlsvognen, et nordisk Stjernebillede II, 26. IV, 47.

Kjedelpröven, en Art af Ordalier IV, 123 o. f.

Kjedler af betydelig Størrelse og Værdie I, 182, 268. II, 40, 59, 61, 62, 72, 75. Jfr. *Odreyrer* i d. m. Ordb.

Kilder, hellige i Norden I, 17; hede I, 44, 63. II, 40. Jfr. *Mimers* Kilde, *Urdes* Kilde i d. myth. Ordb.

Kjærlighed, til Døden III, 305 o. f. Dens uimodstaalige Magt III, 126, 131-32. IV, 11, 136. Kjærlighedsaange I, 219. III, 58, 126 o. f., jfr. 298.

Klædedragt, a) mandlig: Skjorte IV, 162. Kaaber, Reisekapper IV, 204, jfr. II, 123. Kapper (*Riftir*) en Art af Shavler (lat. *Saga*) III, 115. Pelts eller foeret Kaabe, blaa I, 167-68; rød IV, 113. Belte eller Gehæng IV, 44. Braag (Benklæder) II, 141. III, 118. Handsker II, 146, 160, 303. Sko I, 124-25. III, 118. ogsaa af Jern I, 125. Tepper (maaske *Saga*, Shavler eller lignende Kapper) IV, 81. Armrिंगe II, 288. Højtidsklæder, prægtig Dragt IV, 205. Klæder, bræmmede med Luer (for Guld) III, 215. Videre s. *Brynle*, *Hjelm* o. s. v. — b) qvindelig: Klæder, skinnende IV, 76. En Valas I, 7. Side Klæder II, 110. Særk, nævnes i Texten II, 22. Haarbaand, Haarkam eller Diadem IV, 99. Hug I, 7. Zirligt Sæt II, 110.

Toppe, Skout, Slør 258, 266. Kaaber I, 7. IV, 169. Belte I, 7; med Nøglenippe II, 110, 122. Sko I, 7. Handsker sstds. Stav sstds. Brudelin II, 109, 111. Tepper (maaske Shavler eller lignende Klædebon) IV, 76, 81, 115. Smykker, for Hals eller Bryst II, 109; paa Brystet II, 116. Hals Smykker IV, 169, 177; gyldne 121; forgyldte 76; af Sølv 51, 169. Ringe paa Haanden II, 115. Benklæder, forbudne Qvinderne II, 123.

Koen, agtedes højt af de gamle Nordboer III, 153. Dens guldprydende Horn II, 113, 124. III, 260. Jfr. *Audambla* i d. m. Ordb.

Kometer I, 62. II, 244. III, 227.

Korsets Tegn, helligt blandt Hedningerne II, 127.

Kragen; *Løke* sammenlignes med den som en Ulykkesfugl II, 298. Dens Spaadomsgave 315, jfr. III, 124.

Kredsguden (*Baug-regin*, o: Himlen eller Oceanets Udstrækning) III, 218, 226.

Kredsjætten (*Hodd-mimer*) den forvandlede Ymer, Verdens Udstrækning; hans Skov, o: *Ygdrasils* Grene I, 96, 118. jfr. IV, 47.

Kredssange, magiske eller religiøse I, 8, 14.

Kyndelmisse, isteden for den hedenske Fakkelfest I, 20, 148.

- Lagener* IV, 76, 98, 125, 131, 137, 160, 201; væxe-
de 187.
- Landse, Odins, s. Gung-
ner*, jfr. I, 40. Valkyrier-
nes flammende el. straa-
lende III, 279. Landser
blandt kongelige Gaver
IV, 142.
- Lax, Lokes* Forvandling
dertil II, 305, 318, jfr.
113. IV, 19.
- Ligbegjængelse* i den æld-
ste Tid, ved at opbrænde
de Døde. S. *Baldur*,
Odin — Brynhilde, *Si-
gurd*. Ommeldes som
almindelig i *Havamaal*
(i Forlatterens Tid) III,
120, 153, 123, 155. Be-
synderlig IV, 2. Var i
Almindelighed en Pligt
for de Efterlevende IV,
52. Begravelsesskikke IV,
52, 80 o. f. 90, 97, 187 o. f.
198. (Af det sidstommeld-
te Sted bekræftes afg. Pa-
stor *Paludans* og flere
Oldgrandskeres Bemærk-
ning: at vore Forfædre
undertiden især have
brændt de Afdødes Bryst-
ben m. m.) S. *Arveöl*.
- Linned, Lin*, paa m. St.
Linklæder f. Ex. IV, 160.
- Lagen* IV, 125.
- Liv* givet af Guderne I, 37.
Bestemmes af Nornerne
I, 38. Liv efter Døden I,
53, 69. S. *Valkall*, *Vin-
golf*, *Hel*, *Gimle*. Jfr.
III, 307, 309 o. f. IV, 49,
52, 75, 94, 182, 197-98.
S. *Gjensødelse*, *Dödnin-
ge*.
- Lodkastning* ved Offer-
spåane eller Runeqviste.
S. *Spaadomsstave*.
- Lowsange* til Guderne. S.
Æredigte.
- Lustifarter* II, 99, 106 o. f.
117 o. f. 222, 234, 292,
311. III, 142, 170, 255-
57, 305, 310. Jfr. *Fjeder-
ham*, *Valkyrier*, *Heste*.
- Lyn* ved *Thors* Kjørsel II,
112, 123, jfr. 302, 317;
fra hans Blik 114, 126.
Ved Valkyriernes Aaben-
barelses III, 279, 199 *Ly-
nets* Vand, Eed derved
III, 304. Jfr. *Leiptur* i d.
myth. Ordb.
- Lysbringer (Litsbert)* et
gammelt Navn for *Vales*
Maaned (hos Angelsaxer-
ne *Solmaaned*) I, 201.
- Lægedom* og *Lægedoms-
kraft* (lægende Hænder)
gives af Guderne IV, 43,
jfr. 132.
- Lægekunst*, Regler den ved-
kommende III, 137-38,
162-63, jfr. IV, 46, 120.
- Læger* maa forstaae sig paa
Runer IV, 46, jfr. 131.
- Løfter* III, 269 (IV, 132). En
Skjoldmøes om bestan-
dig Jomfrudom IV, 43.
- Lög*, dens store Anseelse
hos de gamle Nordboer
IV, 45, jfr. 100 (Anm. 12)
107. *Lög (lir-laukr)*
mentes maaske i Origina-
len III, 276 (Anm. 5) som
givet den nysfødte *Helge*
af hans Fader. Af *Pols*. S.
(*Rafns* Overs. S. 149)
sees at den undertiden
brugtes til Børns Næring,

- jfr. Anm. 9 (S. 158). *Laukr* (*Lög*) sættes i Originalen for hele Planteriget (overs. *Urter*) I, 32.
- Lögn*, især tilegnet *Loke* II, 269 o. f. 276. Straffes
- Maaneder* I, 140, 144, 148, 157. II, 194.
- Maanedsguder* s. Himmeltegn.
- Maanen* s. d. myth. Ordb.
- Maane-Gudinder*, dyrkedes af Oldtidens Folk I, 219 o. f. 226-28. II, 89, 92. S. *Freya*.
- Maanequarterer* I, 227, jfr. *Uger*.
- Magnetisme*, Jordens II, 174. animalsk, den lignende *Phenomener* II, 212, 223-24.
- Majgilder* og andre *Vaar-fester*, *Levninger* fra *Hendommen* III, 44, jfr. I, 148, 193, 211, II, 93 o. f.
- Majtræe*, ligeledes III, 60-62.
- Mandebod* III, 275-76. IV. 1-2.
- Meeldug* (*Meelthau*) dens *Oprindelse* I, 103.
- Melkevejen* I, 207, 252-53.
- Meneed* og dens *Straffe*, S. *Eed*.
- Mennesket* som den mindre *Verden* m. m. I, 266 o. f.
- Menneskets* *Skabelse* s. *Odin*, *Askur*, *Emblaid*. m. O. *Menneskenes* *Verden* s. *Mannheim*, *Midgaard*. *Endelige* *Skjæbne* s. *Liv* m. m.
- baardt i det andet *Liv* II, 289. IV, 21, jfr. 50. II, 289.
- Lösagtighed* fraraades III, 131-32, 135. IV, 51, 52. Jfr. III, 202.
- Metaller*, ædle, tilberedes eller bearbejdes af *Aserne* I, 33 o. f. 56 jfr. 57; s. *Dverge*, *Jætter*, *Guld* o. s. v. *Vaaben* m. m.
- Meteoror*, lysende I, 254, 266. II, 92, 274.
- Midsummersfesten* I, 15 o. f. 21-22, 148, 214, 217, jfr. *Jndl.* S. XLIX.
- Midvintersfesten* I, 148, 201 o. f. jfr. 16, 63, 197.
- Mindedrik* III, 5, 21, 23; helliget ved *Paakaldelse* til *Guderne* IV, 43, 44. Jfr. *Glemsels-Drik*.
- Mistelens* *Egenskaber* I, 62. II, 262-63. III, 61. Jfr. *Mistelten*.
- Möd* s. *Heidrun*. *Drikkes* i *Valkall* II, 226, af *Mimer* I, 42, drikkes ved *Geirrods* *Hof* I, 181 og *Giukungernes* IV. 158, hos *Gerde* II, 185. *Gunlade* III, 129. Jfr. II, 35.
- Mord* straffes i det andet *Liv*, a) efter den hedenske *Lære* I, 45. b) efter den kristne III, 201, 205.
- Mysterier* i det gamle *Norden* I, 82, jfr. III, 122, 130, 155, 161, s. *Runer*, — i de sydlige *Lande* III, 191 o. f.
- Mölle* s. *Qværn*.

Natten see d. myth. Ordb.

Jfr. III, 131, 161.

Natravnen I, 247, III, 147.

Nattetrold i ældre og nyere Overtro III, 6. S. *Jætte*, *Dverge*, *Sortalfe*, *Dödnings*, *Gjensfærd*.

Nekromantie II, 151, 163, 243-44, 254-55. III, 143, 170, 175-76, 178.

Nitallet, særdeles helligt og vigtigt i den oldnordiske Lære f. Ex. 9 Himle og 9 Verdenser I, 31. Underverdenens 9 Afdelinger 117. *Heimdals* 9 Mödre I, 215, 218. III, 19, 31. *Njords* 9 Dötter I, 235. III, 218, 229. *Ægers* og *Rans* 9 Dötter II, 157. 9 Valkyrier sammen 262 tre Gange Ni 263. 9 Alfmøer eller Diser III, 55, 63. 9 Nætter siges *Odin* at hænge paa Træet III, 138, 164. 9 Nætter, som bestemt Frist til *Freyrs* og *Gerd*s Elskovstævne II, 193-94, 206. — 9 Öxne offres til *Freyja* III, 17, 25. 9

Dage sad *Dödnings* paa *Nornernes* Stol III, 212, 225. 9 høje eller hellige Sange III, 138, 165. 9 andre Tryllesange 1800. f. End andre, 10 Gange 9, 140 o. f. 9 Brødre som Stamfædre til Nordens ypperste Fyrsteslægter III, 28. *Thors* sidste 9 Skridt i Gudekampen I, 51.

Norden. Kuldens Hovedsæde II, 76, *Nattens* og dens Uvætters Hjem II, 228, 239; jfr. 189, 201-2. Mod *Norden* gaar Vejen til *Hells* *Dödningsrige* 261. Ved *Dödnings* Opvækkelse vendte *Odin* sig mod Nord 254.

Nordlyset II, 77, 171 o. f. 182-83, 186, 197. s. *Gerd*a i d. m. Ordb.

Ny s. d. myth. Ordb.

Næ s. d. m. O. *Næmörke* III, 110.

Næver til Tag III, 118, 152.

Nögler, hørende til *Brudens* og *Husmoderens* Dragt II, 110, 122, til *Kister* III, 252 o. f.

Oceanet, eller det ubefarlige Verdenshav, hørte til *Jotunheim* eller *Udgaard* II, 33, 39-40, 52. Jfr. *Eltvaga*, *Midgaardsorm*.

Odder, en Dvergs Forvandling dertil S. *Otur* i d. m. Ordb.

Odelsmænd, *Hölder* o. s. v. III, 11 o. f. 26-27.

Offerkredses. *Alterkredse*.

Offringer m. m. I, 53, 60, 239, 240-41, II, 60, 75, III, 9, 11, 25-26, 55, 63, 140, 166, 170, 303. IV, 43, 113-14, 115.

Opvækkelse fra Døde S. *Nekromantie*.

Orakel-Kjedler II, 75, 231 S. *Odreirer*, *Kjedler*.

Oraklers Adspørgelse II, 251-52, 260. S. *Spaadomsstave*.

Ord, det virksomme, skabende (*λογος*) III, 129, 158 jfr. I, 260.

Ordalier, af hedensk Oprindelse IV, 123-24, 125 o. f.

Ordsprog, især III, 71-73, 146 o. f.

Orm, s. *Slange*.

Ormegaard (Fængsel fuldt med giftigt Kryb) IV, 79, 105, 146, 151.

Pantsætning (i en mythisk Gaade) I, 41. 61.

Paradiset s. d. m. *Ordb*. Jfr. III, 216-17. 228.

Penge (Skillinger) II, 116. 128, Skilling (Penning) II, 297; gives af *Odin* III, 8, 9, 24.

Perler (som Qvindesmykke) s. *Brystperler*, *Glasperler*, *Ædelstene*.

Phallus, betegnet som *Spyd* III, 164.

Pile, III, 141. IV, 112. S. *Buc*.

Planeternes og *Ugedagernes* oldnordiske Benævnelser I, 138-39. P. forestilles billedligen ved lysende Sværd indbaarne (eller ophængte) i *Val-*

Qvindekjønnets Ustædighed, udledt af en mythisk Oprindelse III, 123. 155.

Raad eller *Regler*, moralske m. m. a) i den hedenske Lære III, 104 o. f. 131 o. f. 183. IV, 49 o. f.

Overtro. Oprindelsen til adskillige af dens nyere Grene I, 254. III, 162-63, 167-70, 309 o. fl. St. Om Skadeligheden af at tilkjendegive en Fiende sit Navn IV, 30. Om de Döendes Spaadomskraft IV, 30, 74. Om Skadeligheden af de Efterlevendes Sorg over Afdøde III, 309.

hall II, 271-72.—ved syv drikkende Riddere III, 218-226, Jfr. *Stjerner*.

Præster, de hedenske, talte undertiden som Digtere i Gudernes Navn III, 70. Som Runemestere III, 94. Kaldtes *Talere* (*Pulir*) III, 130. 160. Oldtidens Konger og Fyrster vare tillige Gudernes Præster II, 314-15. *Odin* kaldes Præsterens Gud III, 144. S. *Hropter* i d. m. O.

Præstinder, Gudernes, en af dem nævnes III, 12. S. *Hledis* i *Egenn. Reg.*

Prövenætter, deres ældgamle Oprindelse (tre i Tallet) IV, 57. 62 (otte) 94.

Qværne I, 93-113. II, 298. 315. Havets sammenlignes dermed i voro gamle Sagn, II, 315.

b) i den kristne Lære III, 200 o. f. *Raster* eller *Mile* m. m. I, 88. 104.

- Ravne*, tvende mythiske, belligede *Odin*, I, 73, 243. 47. II, 209. (S. *Hugin*, *Munin* jfr. *Natravn*, *Valravn*). — Spaende I, 247. III, 276. IV, 86. Samtalende indbyrdes III, 276. med *Örnen* IV, 86. Som got Varsel for Krigere IV, 27. Helvedes Ravne. III, 215.
- Regnbuen*, som Gudebro see *Bifrost*. Aeldgammel Overtro om den I, 254. Dens Hovedfarver III, 31. 32-33.
- Regnens Oprindelse* I, 58. 59. jfr. I, 87. 103. IV, 230.
- Rensdyr* III, 125-156.
- Rigdoms Ubestandighed* III, 121-22-154. 201-2.
- Ring*, den hellige, hvorved Eden aflagdes af de gamle Nordboer III, 130. 160. IV, 151. — *Andvares*, sendt som et Jertegn IV, 105. 143.
- Ringe*, givne ved Forlovelser af Brudgommen II, 163. IV, 55-57. Ringe for Penge eller Kostbarheder overhoved I, 42. III, 137, 162. 291. jfr. 248. IV, 25.
- Runer* (*Rúnar*, *Rúnir* Enkelte, *Rún*). Ordets Oprindelse og Betydning overhoved III, 79-77 o. f. (især som Ord eller Lyd m. m.) III, 76. 138. 164. IV, 48. Som Tanker, Ideer, Billeder eller Karakterer, dannede af Phantasien ved naturlige Phænomeners Betragtning IV, 46. o. f. Mængede i Digterdrikken udsendte over hele Verden IV, 48. Som Trylleskrift eller magiske Karakterer II, 192. 202. 204-5. 254. III, 86. 87. 139. 165. 166. Som Skrifteegn III, 77 o. f. 122, 139-155. IV, 44. Et Rune-Brev, formodentlig indskaaret paa en Tavle eller indgravet i Metal IV, 104-105. 157-60. Som Hieroglypher eller Karakterer, indskaarne indvendig i et Drikkehorn IV, 114. Paa forskjellige Dele af det menneskelige Legeme IV, 44-45. 48. jfr. III, 79. — paa de Fordømtes Bryst III, 214. — paa Ligaturer om Lemmerne IV, 45. — paa Skibets Stavn og Aarer 45. — paa Træer og Bark 46. Forskjellige Arter af dem opregnes IV, 44 o. f. 48. — Runer paa luftfarende Ulves Tømme eller Bidsel III, 9. 24. Runer til Spaadom (S. Spaadomsstave) II, 75. 218-19. 231. III, 80 o. f. 139 o. f. 165 o. f. Som Lærdom og Visdom overhoved IV, 8-44. Guders og Jætters Runer I, 95 117. Runer blandt Aserne III, 139. IV, 48. Runer blandt Alferne III, 139. IV, 48. Runer blandt Vanerne IV, 48. Runer blandt Menneskene III, 139. IV,

48. Runeskriftens forment-
lig guddommelig Oprin-

delse III, 77, 139. 165-
166.

Saar, Afdödes, opprippet
ved de Efterlevendes Sorg
III, 309. *Saar* for Tab,
Forurettelser IV, 195.

Saarløger IV, 46.

Saddel, for Mænd II, 146,
194, 253. III, 248; for
Qvinder IV, 130. Præg-
tig *Saddel* eller *Ridetøj*
IV, 56. Glimrende *Sad-
delklæder* IV, 142. *Sad-
deldyr* (Heste) IV, 142.

Sale, store, f. Ex. IV, 126.

Sang, yndes af *Freya* I, 219,
223; skjön, ved en ma-
gisk Ceremonie I, 9.

Sange gives Digterne af
Odin III, 9, 24, jfr. 140
o. f., tröstende eller hu-
svalende III, 133, Kjær-
ligheds-Sange I, 219. III,
58, 126 o. f., jfr. 293.
Højtidssange, oldnordi-
ske I, 13-14, 193. II, 41,
54-55. 93, 134, 173, 273.
Klage- eller *Söragesange*
III, 305, 309. IV, 95, 194,
199 o. f. *Tryllesange* s. T.
Seid-Kunster (*Setar*, *Set-
dur*) o: magisk Smeltning
eller Kogning I, 39. III,
18 jfr. IV, 59-60, 84, 113-
15. See ellers Glossariet
til den store kjöbh. Udg.
2den Tome.

Sejerverdener, syv, III, 212,
225. S. *Underverdener*.

Sekter i det hedenske Nor-
den II, 134.

Selv mord, *Brynhildes* fuld-
bragte IV, 75 o. fl. St.
Guðrúns foresaane, men

hindrede af Skjæbnen —
S. *Egenn. Reg.*

Sild til Spise II, 140.

Sjælevandringen, Lære
om den l. 12 og flere St.
s. *Gjensfödelse*.

Skaaler, signes förend de
drikkes IV, 43, 45 — til
Velkomst 52. s. *Bægre*.

Skabrak s. *Saddelklæde*.

Skee af Messing I, 8.

Skibbrud IV, 97; jfr. III,
265-66, 283, 299.

Skibe, Gudernes s. *Sky-
bladner* m. m. Jordens
eller Verdens III, 217,
218. Lykkens IV, 77. Id-
aandernes fra *Muspell*
S. *Naglfar*. Heltenes III,
264 o. f. 281 o. f. 294 o.
f. IV, 45, 111. jfr. I, 269.

Skier og *Skøjter* I, 195-96.
III, 246.

Skjolde, Solens s. *Svalin*.
Paa *Valhalls* Tag I, 170,
207. Vægge II, 271. I *Hel-
helm* (bedækkende *Bal-
durs* herlige Drik) II,
256, 262. Nornen eller
Valkyrien *Skuldas* I, 42,
jfr. 38. Skjoldets Gud,
Uller I, 95. Aernes Skjol-
de II, 284. Heltenes III,
142, 170, 279. IV, 142,
143. gyldne III, 288, hvi-
de IV, 143, 206, höjrøde
IV, 111, rød med gylden
Rand IV, 284, røde og
hvide 193, blegladne 145.
Skjolde med historiske
Afbildninger IV, 210.
Skjold eller Tavle med

- Skrift eller Billedværk I, 38, 59, jfr. 42. Skjolde for Tapetserier II, 271. Eed ved Skjoldet III, 256.
- Skjoldborg*, en mythisk, omgivet af Flammer IV, 42, 93, jfr. 40. I en lignende brændte *Sigurd* og *Brynhilde* IV, 80-81, jfr. 90.
- Skjoldmøer* IV, 146. *S. Valkyrjer* i den myth. Ordb.
- Skjæbne*, s. *Nødvendighed*, *Norner* i d. m. O. Skjæbnens Traad spindest af Nornerne ved Heltens Fødsel — fæstet midt under Himlen (ved Stjernerne Bevægelser?) og bestemmer Grændsen for Fyrstesønnens tilkommende Lande III, 275, jfr. I, 38-39. Kongernes Magt formaar intet mod Skjæbnen III, 304. IV, 18.
- Skypumpens* Beskrivelse I, 125 o. f. jfr. 67.
- Skyggedøden* s. *Niflhel*.
- Skyggeverdenen* see *Niflhelin*.
- Skøjter* s. *Skier*.
- Slanger*, mythiske a) tilhørende *Odins* Væsen og Forvandlinger III, 159; jfr. *Ofner*, *Svafner* i d. m. O. b) I Underverdenen (især i *Hvergelmer*, *Afgrundens Dyb*) I, 179, 256, 260. II, 45, 64. I de kristnes Helvede III, 215, 227, giftige II, 307, 319. Slanger, brugte til Trolddom IV, 59-60, 114, jfr. 37, 55, 95. Videre s. *Drager*.
- Slæder* I, 185.
- Slægtregistre*, mythiske, a) *Alfers* eller *Dverges*, i *Valas* Spd. I, 34-37. b) i *Hyndlas* Sang III, 4, 6, 10 o. f. *Fyrsters* og *Adeliges* 11-17, *Asers* og *Jætters* 17, 18, 19. *Frostjætternes* og *Ilars* 18. *Spaaqvinders* og *Troldfolks* 18. *Lokes* Afkom 20.
- Smedie*, *Smederedskaber* I, 33-34. III, 256 o. f.; jfr. IV, 25.
- Smykker*, kostbare, forgyldte o. s. v. IV, 76-77, 81, 168-69, 177, jfr. III, 305.
- Sod*, brugt til en Trylledrik IV, 115.
- Solen* s. d. myth. Ordb.
- Solulve* (*Bisole*) i den danske, norske og islandske *Almues Talemaader* og *Overtro* I, 265. *Spaa Usar* og *Hunger* II, 315. V. s. d. myth. Ordb. under *Skoll*, *Hate*, *Fenrer* m. fl.
- Sommer* s. d. m. O. Første *Sommerdag* i Island og Norge (svarende til andre Landes Majdag) som ypperst Vaarfest I, 211. Jfr. *Foraarsfester*, *Midsommersfest*.
- Sonegalten* (*Sónar-gavltir*) pleiede at fremledes Juleaften, da Mændene lagde deres Hænder paa den ved højtidelige Løfters Afleggelse. Formodentlig var den helligst

Freyr eller Solen, efter Nogle (Maane-gudinden) *Freya* — maaske rigtigst (ligesom Galen *Gyldenbørste*) til dem begge, III, 269. S. *Son* i d. m. Ordb.

Soningsblod (*Sónar-blód*) III, 19, 32. IV, 113-14.

Sorg, de Elskerlevendes, oppriver de Afdødes blødende Saar III, 309. Venners *Sorg* maa betragtes som egen. III, 134. Jfr. *Egenn. Reg. under Stigrun, Gudrun, Herborg, Oddrun* o. fl.

Sovedrik III, 254.

Spaadomme a) om Guderne, Verdens og Menneskenes Skjæbne, Undergang og Foryngelse I, 42 o. f. 96. o. f. II, 219-20, 256 o. f. III, 21, 34. b) om visse Heroers og Menneskers Skjæbne IV, 5 o. f. 22, 37 o. f. 71 o. f. 77 o. f. 117, 193, 202. Jfr. *Anelser, Drømme*.

Spaadomskraft, de Døendes IV, 74.

Spaadomsstave I, 60, 75, 231, III, 80. o. f. 139. o. f. 165. o. f.

Spise, magisk, af Slange og Ulve-Kjød m. m. IV, 60, 84. Jfr. *Hjerter*.

Sporer III, 307.

Sprogarter mythiske og mytiske 5. o. f. 9. o. f.

Spyd s. *Landse*.

Stave s. *Spaadomsstave*. Magers, og Spasqvinders I, 5, 6-7. II, 145, 158-59. III, 189-191, 201-203.

Stene hellige III, 304. IV, 125. jfr. 127. S. *Ædelstene*.

Stjernerne; deres Skabelse eller Forflytning til Jordens Himmel I, 32, 55-106, 266, betragtes som mythiske Personer I, 5, 55, og især som Guder II, 270-273. s. Planeter. Billedlig forestilte ved lyssende Sværd II, 271-72. Haabets Stjerne II, 210, 224. Hedenske Stjerner III, 214, 227. jfr. *Kometer*.

Stjernebilleder I, 148 207-8. II, 26. jfr. *Himmeltegn*.

Stjernenavne I, 208-211. II, 144, 158, 198, 317.

Stjernerhimmelen s. *Odin, Mundilfare*.

Stjernedyrkelsens Oprindelse og Fremgang I, 134 o. f. Jfr. *Astrologie* m. m. *Astronomie*.

Stjerneskind, Overtro derom I, 254.

Stol, gylden III, 129, 158.

Svaler, talende og spaaende IV, 37 o. f. Svalen som Vaarens Bebuder m. m. S. *Idunna*.

Spaner, de to mythiske paa *Urda's* Sö, I, 256, 258, Valkyriernes Svanehamme III, 246. Jfr. *Urda's* sø i d. m. O. *Svannernes* Sang I, 231.

Svin, tilegnede *Freyr* og *Freya* (ligesom *Osiris* og *Isis*.) S. *Galt, Gyldenbørste*.

Sværd mythiske. a) Gu-

- dernes : *Odins*, (*Brimer*) I, 83, 271. IV. 47. *Freyrs*, givet *Skirner* II, 168 o. f. 183, 188, 197, 297, 314. *Heimdalls* II, 224, 236. III. 19, 32. *Surturs* I, 50.
- b) Dvergenes: *Regins* kaldet *Ridil* IV. 35. *Fafners* kaldet *Hrotte* IV. 41. c) *Heltenes*, som *HelgeHjörvarsöns* III, 263-264. *Sigurds*, kaldet *Gram* IV. 25, 35, 88-89. jfr. III. 8, 24 o. s. v. Sværd med gyldne Hjalter (i stor Mængde) 143. jfr. 142, Sværdets forskjellige Dele IV. 44.
- Sötter* eller *Stötter* i Byg-
- Taageskikkelser* vise sig som Jætter og andre Uhyrer, flygtende for Solens Skin I, 78. jfr. 56.
- Taarne* (paa Slotte) IV. 145.
- Talere* (*Pulir*) — saaledes kaldtes de hedenske Præster eller Skjalde III, 130-160.
- Talestole* (*Pular - stól*) Spaaqvindernes I, 70. Præsternes III, 130, 160.
- Tandsæ* I, 169, 196.
- Tapetserier* II. 46, 271.
- Tavl*, *Tavlbord* (Bret eller Skakspil) *Asernes* I, 34, 56, 52, 68 i en Talemaade III, 179, 184.
- Tauovering*, overtroisk IV, 44-45, 48. jfr. III, 79, 214.
- Templer*, I, 33, 56, 94.
- Tepper*, skjønne eller kostbare IV, 76, 81, 90, 115, 192.
- ninger* I, 171. 228, 157. II. 65.
- Söl*, nævnes af *Freja* II, 106. Runer derpaa IV. 48. Skaaler deraf III, 253. IV. 184. graaladent (slet eller blandet) IV. 107 got 48. sneehvidt (ægte) 177, Qvindernes *Sölvsmykker* 51, 164-68. *Sölvsforgyldte* eller *sölvprydede* Sadelklæder 142, *Sölvtag* paa *Valaskialf* I, 109-200 og *Glitner* 171, 228, 230.
- Sövn*, magisk eller vidunderlig II, 212, 223-24. IV. 40, 42.
- Sövnortnen* eller *Sövnprynten* II, 223, 235-36. IV. 40.
- Terner*, ædle Qvindes III, 307. jfr. II, 112 o. f. 185.
- Thorre*, et Maanedanavn I, 148.
- Tidernes Fader*, S. *Odin*, endvidere II. 48.
- Tidens Inddeling* ved Guderne I, 32-33, 56. Efter Himmeltegn og Maaneder I, 134 o. f. 148 samt halve Maaneder 144. Efter Maanequarterer og Uger II, 18, 31. III, 195-206. Efter Planeter og Ugedage I, 138-39. Dagens Inddeling i *Eykier* m. m. I, 144, 152. jfr. *Aarsndregning*.
- Tjenere*, s. *Trælle*.
- Torden*, s. *Lyn*.
- Tordenkile*, *Tordenhammer*, s. *Miölnir* i d. m. Ordbog.
- Trefoldighed*, i det hedenske Nordens Gude-

lære. a) *Har*, *Jafnhar* og *Tredie* Indl. XXXI. it. III, 68. b) den skabende: *Odin*, *Hæner* eller *Vile*, *Ve* eller *Loder* I, 59. c) den vedligeholdende. *Freyr*, *Njord* *Thor* eller *Odin* I, 199. d) de tre store Norner see d. m. O. (Mere herom i Forf. *Edda-Lære*).

Trolddom s. *Seid*, *Tryllesruner* m. m.

Trolovelser, I; 224-25. II, 193. III, 268, 273, 291. 298. IV, 12, 53, 55, 92.

Trolde s. d. m. O.

Trold kvinde, (af dæmonisk Art), som ond Følgesaad III, 269-71, menneskelige Troldkvinder III, 131 175 o. f. IV, 50-51.

Træer, hellige i Norden I, 261-62. III, 137, 162, Verden som et Træ s. *Ygdrasil*. Af Træer skabtes de første Mennesker I, 37. 59. 119 III,

164. Træernes Grene m. m. tjenlige til lægende Runers Indskjærelse IV, 46. Rødderne til Trolddom III, 141. 168.

Trældom og Trælleværk i i *Valkall* III, 306.

Trælle beskyttede af *Thor* og optagne til ham efter Døden II, 46. 160. Krigsfanger som Trælle IV, 97-98. jfr. I, 250. Dræbes for at brændes med deres afdøde Herrers og Fruers Lig IV, 75. 81. 82. 103.

Tryllesruner. S. *Runer*.

Tryllesange II, 209. 222, 253-54. III, 138. 140, 167. o. f. 173. o. f. 179, o. f. 184. IV, 31.

Trylleskrift, II, 254. S. *Runer*.

Tryllestave. S. *Stave*.

Tungen, som kjæmpende III, 121, dræbende 121. 132.

Ugedagenes Navne I, 138 o. f.

Ulve, mythiske, som forfølge, formörke eller opsluge Maanen og Solen, I; 46. 64-65. 96. 119-121. 181. 265. (S. *Fenrer*, *Hate*, *Skoll*, *Maa-negarm*). En *Ulv*, hængende ved Indgangen til *Valkall*, I, 170. 208. jfr. II, 212. *Odins* tvende *Ulve* I, 173. 240-42. Den ødelæggende *Ild* kaldes med alle *Ulvens* Navne II, 318-19 skadelige Stor-

me ligeledes II, 254; *Ulve* med fortryllede Bidsler som Jættinders og Trol-des Heste III, 9. 24. 269-71. *Ulvne* kaldes *Odins* Hunde III, 305 og *Nor-nernes* Hunde IV, 209. *Ulvetuden*, got Varsel for en Kriger IV, 27. *Ulv-haar*, indflettet i en Ring betegner Forræderie IV, 105. 143. *Runer* paa *Ulvens* Kløer IV, 47. Forvandlinger til *Ulve* II, 212. 231. 233. III, 285-86. 304. Fredløse sam-

- menlignes (som ellers i det gamle Norden) med Ulve III, 202. Ulvene bides indbyrdes IV, 209.
- Undern*, et gammelt Ord, (som en vis Tid af Dagen) I, 33, 36, (som Spise-tid) II, 276, 237.
- Underverdenen*, a) efter de hedenske Forestillinger, s. *Niflheim*, *Helheim* o. s. v. b) efter de ældste kristelige eller hedensk-katholske III, 190 o. f. 212-15, 225-28. Underverdenens Pragt og Rigdom II, 262. III, 227. o. f. St. Sjælens Reise dertil 191 o. f. syv Underverdener (eller Afdelinger af den store) 212, 225.
- Vaaben*, bringes den nyfødte Søn med en Art af Ceremonie III, 277, givne af *Odin* III, 8, 24. Forskiellige prægtige beskrives IV, 41, 142-43, 193. Videre see *Sværd* o. s. v.
- Vaabendanse* eller Lystfægtninger I, 116.
- Vaarfester* i det gamle Norden I, 148. II, 93, 135, 173, see *Majgilder*.
- Valaer* eller Spaaqvinder I, 5. o. f. II, 245. III, 292.
- Valplads*, forud bestemt I, 194. III, 270-271, 278.
- Valravnen* I, 247.
- Valruner* III, 297.
- Vande*, hellige. III, 274, himmelske I, 242, 256. S. *Floder*, *Himmelfloder*, *Urdar-sær* o. s. v.
- Varler* for Krigere IV, 26. o. f. jfr. IV, 48.
- Varulve*, II, 212, 221, 233. III, 285-86, 304.
- Veddemaal* (om Livet) I, 88, 105.
- Venskab*, ægte og uægte, III, 111-12, 113-14, 116, 119, 133-34.
- Verdener*, 9, opregnes II, 5, 6. jfr. 16, 27.
- Verdens Skabelse* I, 310. o. f. 55 o. f. 91 o. f. 105 o. f. 181, 264, Undergang eller Forstyrrelse; dens Forvarsler I, 46-48. III, 20-34. Verdensbranden og Forberedelse til Gudekrigen I, 65-67. Den fuldbyrdes I, 50-51, 67-68. Fornyelse eller Fornygelse I, 52-54, 58-59. III, 20, 34.
- Verdensaar*, det store (hvor-paa det sædvanlige Solesaar betragtes som et Forbillede) I, 21, 214, 237, 249-250.
- Vie* (at hellige) *Vielse* &c., — disse Ord ere af hedensk Oprindelse, nemlig fra Ordet *Ve* Ild, Helligdom, Ildens Gud II, 115, 126-27. IV, 126.
- Vin*, *Odins* og de ypperste Einheriers Drik I, 240, 242-43. Paa Jorden stjæler den Mangens Forstand IV, 51. Runer deri IV, 48. Den drikkes ved *Alles Hof* IV, 145, 152, i *Giakungernes* 141, og i *Jormunreks Hall* 206. Jfr. II, 35.

Vinden (Vindur) personificeret som en gigantisk Órn, under Navn af *Hraesvelg* I, 193-94, 113-14. Sviger de Søfarende IV, 97. Jfr.

Vindene, skildres som Alfe eller Dverge V. 9. — bære Guderne paa deres Vinger II, 235, 237. Jfr. *Forniot*, *Kar*, *Vinden* m. m.

Vinfører α: en Kalk eller Bæger II, 71.

Vingiverinde (Idunna) II, 234.

Vinter, dens mythiske Personifikation I, 91, 108-9. II, 135. Vinterens Begyndelse I, 147-48. En Vante eller Haudske, dens Hieroglyphe, hvorfor II, 160, 303, 317. Vintre for Aar

I, 147. Jfr. *Harbard*, *Thrym*.

Vintermaaned (November) i Sverrig I, 147, jfr. 236.

Vintersøvn, Tordnerens II, 117. Jordens 140, 156.

Visdom, dens rette Maal III, 116-17.

Vogne, lette, tillægges *Dagen* I, 86, 102. *Natten* 87, 103. *Thor* (i egen Skikkelse) II, 73, 84. (som den forklædte *Freja*) II, 109, 112. *Odin* eller *Thor* IV, 47. *Brynhilde* da hun brændtes og kjørte til *Hel* IV, 90. jfr. 118, 150. I den kristne Tid: de salige hedenfarne Aander, til Himmerig III, 217.

Yler (Hyler) et Maanedsnavn. I, 148.

Ynde, unge Møers, sammenlignes med Solens Lys og Straaler IV, 78. 196.

Yndest, Gunders og Einheriers, for en jordisk

Fyrste, forspildes ved Drukkenskabens Følger I, 186.

Ynglinge, underviste af hedenske Præster eller Skjalde III 75, 130 o. f. 160 o. f.

Zenith, som *Lidskjalf* II, 170, 195, 196, 222, 234.

Zodiakal-Lvset. I, 207-208.

Æbler, elleve gyldne, tilbydes *Gerde* af *Skirner*. II, 186, 199-200. *Idunnas* Æbler forynge Guderne II, 234. Æblets aphroditiske Kraft II, 200. Jfr. *Freya*.

Ædlinge α. *Fyrsteslægter*. *Ædelstene* II, 122, smykke Dagens Hest II, 228, indfattede i Guld III, 248. I Fyrsters Diadem IV, 100, dannede af Ójestene (maaskee som *Pérler*) III,

253 o. f., som qvindeligt
Brystsmykke II, 110. Jfr.
IV, 125, 127.

Ædruelighed, tilraades III,
107-8.

Ægteskab, Himlens og
Jordens III, 153. S. *Odin*,
Frigga — *Himmel*, *Jord*.

Ægteskabsløfter I, 224.

III, 258. s. *Brynhilde*,
Sigurd. Videre s. *Bryl-*
lupsskikke. *Ægteskabe-*
lig Kjærlighed, S. *Nanna*,
Gudrun.

Æren er udödelig III, 121-
22, 154. jfr. 120; tröster

den faldende Helt IV,
18, 210.

Æredigte, a) til Guderne
II, 46 o. f. b) til og om
berömta Konger eller Hel-
te I, 243. IV, 208, 210.

Æsketræet, som et Sym-
bol eller digterisk Bil-
lede for vor hele Verden
I, 38, 59. (S. *Ygdrasil*),
hvorfor det blev valgt der-
til I, 260. 61. Den förste
Mand (Mennesket, som
den mindre Verden) skab-
tes og deraf I, 37, 59.
jfr. 119.

Ögle (en Troldqvinde for-
vandlet dertil) IV, 105,
128, 138-39; jfr. *Slanger*.

Öfestene, forvandlede til
Perler eller *Ædelstene*,
III, 253 o. f.

Öjne, hvasle, skarpe eller
gjennemtrængende II,
114. IV, 190. ildspru-
dende 103. Klare i Livet,
slukte eller brustne i Dö-
den 99. Onde, Overtro
derom 50-51. Jætters, for-
vandlede til Stjerner, II,
144, 158. Drenges, til Per-
ler eller *Ædelstene*. III,
253.

Öl, sættes overhoved for al
stærk Drik, samt Gjæste-
bud eller Drikkegilde;
dets Navne, II, 35. Det
brygges af *Æger* for
Aserne II, 61, 74, 86, 270,
283, 304.

Önsker, gode II, 225. III,
291. IV, 43. o. fl. St.
Önde, s. *Forbandelser*.

Önskevaand, Pegestikke
(*Wünschelruthe*) m. m.
II, 203. Jfr. I, 254.

Örne mythiske. a) paa *Yg-*
drasils Top I, 178, 208,
259-60. b) Hængende
over *Valhalls* Port, I,
170, 208. c) som Jættens
Hræsvelg m. m. I, 46,
65, jfr. 49, 66, 208. For-
vandlinger til Örne:
a) Jættens *Thiasses*. I,
210. b) Troldkarlen *Frad-*
mars III, 261. *Örnens*
Høj, et mythisk Udtryk,
II, 189, 201-2, jfr. I, 46,
65. Runer paa *Örnens*
Neb, IV, 47. *Örnen* i
Samtale med Ravnene, IV,
87, i *Drömmen* IV, 161-
62. Fiske-*Örnen* flyver
over Vandfaldene efter
Jordens Forryngelse I, 52.
68.

Ösekar II, 70.

Östen som Nattens Hjørn
m. m., I, 46, 64, 155.

Österreis, *Thors*, for at
 stride mod *Östens* Uhy-
 rer (som *Mörkets* Trolde
 o. s. v.) II, 62, 76, 139,
 155, jfr. I, 64. II, 147,
 283, 303.

Özne, *Jætternes*. II, 65-67,
 113, 124-25, 163. Offres
 til *Freyas*, III, 11, 25.
S. Koe.
Özer, som *Vaaben*. III,
 302. IV, 167.

Tillæg og Rettelser

til alle fire Dele.

Iste Deel.

- S. 68 L. 14. *idra læs: idia.*
- 112 - 6. Istedensfor "*den Upsalske*" l. *dén (danske) Konge-*
lige og Hvermake.
9. *ti l. til.*
- 187 Mellem Linie 5 og 7 er udeladt: "*Vafud og Skil-*
ling".
- 235 - 18. For *Nov. Dec. l. Oct. Nov.*

IIde Deel.

- S. 49 L. 24. *Einar læs: Eysteinn.*
- 137 - 21. *Samsö l. Laxsö.*
- 163 - 1. *Heimir l. Heimr (Heimur).*
- 209 - 15. *Pausen l. Paulsen.*
- 255 - 18. *Flot (overs. Leje) kan og betyde Bolig, Huus,*
Sal.
- 316 - 19. *Indl. l. Anm. [S. 85.]*

IIIde Deel.

- S. 139 L. 22. *Alvid læs: Avid (Ásvidr).*
- 229 - 19. efter *Navne* er udeladt: *skulle her,*
- 255 - 16. *jeg sover l. ind sover.*

IVde Deel.

- S. 6 L. 8. *udslette* burde snarere oversættes *hævyne.*
- 31 - 9. *Kunne l. kunde.*

5. 45 L. 18. *dem riste l. de ristet.*
- 59 - 4. *Folund l. Folsungerus.*
- 114 - 15. *udskoarne l. uskoarne.*
- 123 - 31. Efter *Silius Italicus* bør tillægges: 5 *Bog* (V. 175).
- 123 - 2. *Oddrdngr. l. Oddrdnar.*
- 213 Der gives to Alfer eller Dverge af Navnet *Al*
nemlig: 1) af *Medsognere* og 2) af *Devlins* Flok
eller Slægt I, 35, 36.
- 216 L. 7. I, 44. lms: II, 144.
- 218 - 36. a. II, 6. l. II, 5.
- 235 - 19. *Master l. Masser.*
- 309 a. 20. Efter *Haagen Adalsteinsfostre* &c. l. I, 209.

De, som ønske at subscribere paa *Udgiverens Ed-
da-Lære*, vilde behage snarest mueligt at tegne sig
derfor i den Gyldendalske Boghandling.

Fortegnelse

over

Subscribenterne paa nærværende Værk.

	Exempl.
<i>Hans Majestæt Kongen</i>	6 Trykp.
<i>Hans Højhed Prinds Christian Frederik</i>	1 Skrivp.

Danmark.

Hr. v. <i>Abrahamson</i> , Kammerjunker og Divisions-Adjutant, R. af D. &c.	1 Trykp.
— <i>Adeler</i> , Kammerherre og Dr. juris . .	1 —
— <i>Andersen</i> , Fuldmægtig i Statsgjelds-Directionen	1 —
— <i>Bache</i> , P., Comtoirist	1 —
— <i>Barner</i> , Cand. jur.	1 —
— <i>Bechmann</i> , Cand.	1 —
— <i>Bentzen</i> , Stud. Theol.	1 —
— <i>Benz</i> , Cand.	1 —
— <i>Berg</i> , J. G., Maler	1 —
— <i>Bertelsen</i> , L.	1 —
— <i>Bjerring</i> , Advokat	1 —
— <i>Borch</i> , Forstander ved Opfostrings- huset	1 —
— <i>Boesen</i> , Cand. Theol.	1 —
— <i>Borgen</i> Cand.	1 —
— <i>Boye</i> , A. E., Kgl. Fuldmægtig	1 —

	Exempl.
Hr. <i>Brink-Seidelin</i> , Kammerjunker	1 Trykp.
— <i>Brockdorf</i> , Sognepræst	1 —
— <i>Brorson</i> , Justitsraad	1 —
— <i>Brummer</i> , Universitets-Boghandler	3 Skrivp. 10 Trykp.
Frue Conferentsraadinde <i>Bruun</i>	1 Skrivp.
Hr. <i>Bull</i> , Copiist i General-Post-Directio- nens tydske Secreteriat	1 Trykp.
— <i>Busch</i> i Nyborg for Hr. Kammerherre <i>Juel</i> til <i>Juelsberg</i> , Pastor <i>Laub</i> o. Fl.	5 —
— <i>Buurhenne</i>	1 —
Hs. Excell. Geheime-Conferentsraad <i>Johan</i> <i>Bülow</i> til Sanderungaard, R. af E.	1 Veliup. 4 Skrivp.
Hr. <i>Christensen</i> , C. P., Portræt-Maler	1 —
— <i>Christensen</i> , J.	1 Trykp.
— <i>Christensen</i> , Skolelærer i Stubberup	1 —
— <i>Clausen</i> , Stiftsprovst, R. af D.	1 —
— <i>Clausen</i> , H. A., Kongl. Skuespiller	1 —
— <i>Cold</i> , Conferentsraad, Deputeret i det Kgl. Danske Cancellie S. K*. og D. M.	1 —
— <i>Colding</i> , Boghandler	2 —
— <i>Collin</i> , Etatsraad, Deputeret for Finan- zerne, R. af D.	1 —
— <i>de Coninck</i> , P. E.	1 Skrivp.
— <i>Dahl</i> , i Frederiksborg	1 Trykp.
— <i>Dajon</i> , Professor ved Kunst-Academiet	1 Skrivp.
— <i>Deichmann</i> , Cand. Theol.	1 Trykp.
— <i>Dirkinck</i> , Baron	1 —
Directionen for Universitetet og de lærde Skoler	18 —
Hr. <i>Dons</i> , Boghandler i Viborg	1 —
— <i>Eckersberg</i> , Professor ved Kunst-Aca- demiet	1 —

	Exempl.
Hr. <i>Engelbreth</i> , Cand.	1 —
— <i>Engelstoft</i> , Etatsraad, Professor m. m.	1 Skrivp.
— <i>Estrup</i> , Dr.; Lector ved Sorøe Aca- demie	1 Trykp.
— <i>Fabricius</i> , Commandeur i Sø-Etaten R ^{te}	1 —
— <i>Fenger</i> , A.	1 —
— <i>Flemmer</i> , Cand. Theol.	2 Trykp.
— <i>Freuchen</i> , H. P.	1 —
— <i>Friborg</i> , Capitain	1 —
— <i>Friis</i> , Pastor	1 —
— <i>Friis</i> , Ch., Cand. Theol.	1 —
— <i>Frisch</i> , Cancellie-Secretair	1 —
— <i>Frost</i> , Secretair	1 —
<i>Fyens</i> militære Bibliothek	1 —
— <i>Geelmuyden</i> , Cand.	1 —
Hr. <i>Grönberg</i> , Fuldmægtig	2 Skrivp.
— <i>Gudmundsen</i> , Th., Stud. Theol.	1 Trykp.
— <i>Güntelberg</i> , de, Cand. jur.	1 Skrivp.
— <i>Haffner</i> , Carl Captain	1 Trykp.
— <i>Harboe</i> , Grosserer	1 —
— <i>Hafsager</i> , Student.	1 —
— <i>Hempel</i> , Bogtrykker i Odense	4 —
— <i>Henrichsen</i> , R. J.	1 —
Md. <i>Henriques</i>	1 —
<i>Herlufsholms</i> Skole-Bibliothek	1 —
Hr. <i>Herschend</i> , Kammerraad, Told-og Con- sumtions-Skriver i Kallundborg	1 —
— <i>Heyse</i> , Forstander ved Seminariet i Brahmetrolleborg	1 —
— <i>Hohlenberg</i> , Licentiat Theologiæ	1 —
— <i>Holck</i> , A., Lotto-Assistent	1 —
— <i>Holm</i> , Cand. jur.	1 —

	Exempl.
Hr. <i>Holten</i> , Etatsraad, R ^k . og D. M. . . .	1 Skrivp.
— <i>Høyen</i> , N. L., Cand. Philosoph. . . .	1 —
— <i>Jantzen</i> , H. N., Etatsraad	1 Trykp.
— <i>Jesfen</i> , Boghandler i Aarhus	3 —
— <i>Johnsen</i> , Justitsraad	1 —
— <i>Juel Wind</i> , A. O., Baron.	1 Skrivp.
— <i>Juul</i> , Cancellist	1 Trykp.
— <i>Jørgensen</i> , Laud-Inspecteur	1 —
— <i>Jørgensen</i> , Møllebygger	1 —
— <i>Kall</i> , Auditeur og Bureau-Chef	1 —
— <i>Kirstein</i> , Etatsraad, R. af D.	1 —
— <i>Kolderup-Rosenvinge</i> , Professor juris	1 —
— <i>Krarup</i> , A. B., Dr. Philosophiæ	1 —
— <i>Krossing</i> , Cantor	1 —
— <i>Kruse</i> , Copiist	1 —
— <i>Lange</i> , R., Etatsraad	1 —
— <i>Lange</i> , Procurator	1 Skrivp.
— <i>Langeland</i> , Justitsraad R. af D. . . .	1 Trykp.
— <i>Larsen</i> , Fuldmægtig i Kjöbenhavns Po- litieret.	1 —
Frue <i>Leiner</i>	1 —
Hr. <i>Leuning</i> , Cand.	1 —
— v. <i>Lillienskjold</i> , Ritmester	1 —
— <i>Ludewig</i> , Boghandler, for DHerr. Capt. <i>Boyesen</i> , Pastor <i>Wegener</i> , Adj. <i>Chri-</i> <i>stensen</i> , Fuldm. <i>Pind</i> , <i>Luplau</i> , <i>Jensen</i> og <i>Beck</i>	7 —
— <i>Lund</i> , Justitsraad	1 —
— <i>Lunn</i> , Capitain og Herregaardseier . .	1 —
— <i>Löschou</i> , Procurator og Forvalter . . .	1 —
Hs. Excell. Hr. Geheimeraad <i>Ove Malling</i> , Kongl. Historiograph S. K ^k . D. M. &c.	1 Skrivp.

Hr. <i>Mandix</i> , Etatsraad og Deputeret i Rentekammeret	1	Trykp.
— <i>Melchior</i> , Professor	1	—
— <i>Meyer</i> , Bygnings-Commissar	1	Skrivp.
Metropolitanskolen i Kjöbenhavn	1	—
Hr. <i>Milo</i> , Boghandler, for Hr. Kammerjunker <i>Schöller</i> o. Fl.	{ 1	Skrivp.
	{ 2	Trykp.
— <i>Molbeck</i> , C., Professor og Bibliothek-Sekretær	1	—
— <i>Monrad</i> , Kammerjunker	1	—
— <i>Muhle</i> , Assistent ved den Færøiske Handel	1	—
— <i>Müller</i> , Justitsraad	1	—
— <i>Mynster</i> , Dr. Theol., Medlem af Directionen for Universitetet og de lærde Skoler	1	Skrivp.
— <i>Möhlmann</i> , Fuldmægtig	1	Trykp.
— <i>Möller</i> , Fuldmægtig i det Danske Cancellie	1	—
— <i>Nathan-David</i> , D. Cand.	1	—
— <i>Neergaard</i> , J. T., Pastor	1	—
— <i>Nielsen</i> , Kammertjener hos Hs. Maj. Kongen	1	—
— <i>Nielsen</i> , M., Professor, Bestyrer for Institutet Borgerdyden	1	—
— <i>Nisfen</i> , Etatsraad, R ^{te} . D. M.	1	—
— <i>Nöer</i> , Boghandler	2	—
— <i>Oddsén</i> , G. Cand. Theol. og Lærer ved Sö-Cadet-Academiet	1	—
— <i>Palme</i> , Hof- og Stads-rets Procurator	1	—
— <i>Parelius</i> , Amts-Forvalter	1	—

Hr. Paulson, Fuldmægtig i Rentekammeret	2	Trykp.
— Petersen, Professor ved Kjöbenhavns Universitet	1	—
— Petersen, Secretær	1	Skrivp.
— Ployen, Geheime-Legationsraad	1	Trykp.
— Rafn, Lieutenant og Lærer ved Land-Cadet-Academiet	1	—
— Rasmusen, Professor ved Kjöbenhavns Universitet	1	—
— Rasmussen, Auditeur	1	—
— Rasmusen, N. T., Stud. Theol.	1	—
— Rehder, Krigs-Assessor	1	—
— Reingaard, Pastor	1	—
— Reinhardt, Premier-Lieutenant	1	—
— Reinhardt, Professor i Naturhistorien	1	—
— Repholz, Pastor	1	—
— Riis-Lowson, Cancellieraad	1	—
— Rosendahl, Rector i Fridericia	1	—
— Rudelbach, Dr. Philosoph.	1	—
— Sadolin i Aalborg	2	—
— Saltoe, Factor ved det Schultz. Bogtrykkerie	1	—
— Sandal, Professor	1	Skrivp.
— Santi, Greve, Keiserl. Rusf. Legations-Secretaire	1	Trykp.
— Scavenius, Kammerjunker	1	—
— Scheel; Major og Klasse-Lotterie-Inspecteur, R. af D.	{	1 Skrivp. 1 Trykp.
— Schou, Etatsraad		
— Schow, J. E., Cand. Theol.	1	—
— Schmith, C. W.	1	—

	Exempl.
Hr. <i>Schubothe</i> , Hofboghandler	{ 2 Skrivp. 8 Trykp.
— <i>Seidelin</i> , <i>A.</i> , Capitain samt Hof- og Universitets-Bogtrykker, for Hr. Rec- tor <i>Fibiger</i> o. Fl.	4 —
— <i>Sibbern</i> , Professor i Philosophien . . .	1 —
Sjællands Stifts-Bibliothek	1 —
Hr. <i>Smith</i> , <i>L.</i> , Adjunct ved Roeskilde lær- de Skole	1 —
— <i>Smith</i> , <i>T.</i> Amtsprovst	1 —
— <i>Smith</i> , Cand.	1 —
— <i>Stampe</i> , Kammerjunker	1 —
— <i>Strambou</i> , <i>J. H.</i>	1 —
— <i>Ström</i> , Dr. Medic.	1 —
Sö-Cadet-Academiet	1 —
Hr. <i>Thomsen</i> , <i>J.</i> , Justitsraad	1 —
— <i>Thomsen</i> , <i>J.</i> , Cancellieraad	1 —
— <i>Thoring</i> , Professor	1 —
— <i>Thorkelin</i> , Etatsraad og Geheime-Ar- chivarius, R. af D.	2 Skrivp.
— <i>Thorlacius</i> , <i>B.</i> , Etatsraad og Professor, R. af D.	10 Trykp.
— <i>Thygesen</i> , <i>L. C.</i> , Student	1 Skrivp.
— <i>Timm</i> , <i>G. F.</i> , Stud. juris	1 Trykp.
— <i>Toft</i> , <i>J.</i> , Adjunct	1 —
— <i>Torst</i> , Cand.	1 —
— <i>Troiel</i> , <i>O. S.</i> , Cand.	1 —
— <i>Ursin</i> , Cand. Theol.	1 —
— <i>Valentin</i> , Cand.	1 —
— <i>Velskow</i> , <i>H. M.</i> , Stud. Theol.	1 —
— <i>Viiinholt</i> ,	1 Skrivp.
— <i>Visbye</i> , <i>C. H.</i> , Stud. Theol.	1 Trykp.

	Exempl.
Veterinær-Skolens Bibliothek	1 Trykp.
Wahls Boghandel	1 Skrivp.
Hr. <i>Walther</i> , Portrætmaler	1 Trykp.
— <i>Wafsard, H.</i> , Grosserer	1 —
— <i>Wedersöe, C.</i> , Cand. jur.	1 —
— <i>Werlauff</i> , Justitsraad og Professor . .	1 —
— <i>Westengaard</i> , Adjunct i Vordingborg	5 —
— <i>Westengaard</i> , Adjunct	1 —
— <i>Westenholz</i> , Major og Byfoged i Frid- rikshavn	1 —
— <i>Wiborg</i> , Justitsraad	1 —
— <i>Wichmann, C. F.</i>	1 —
— <i>Wilstrup</i> , Krigs-Assessor R. af D. . .	1 —
— <i>Winholt</i> , Krigs-Assessor	1 Skrivp.
— <i>Winkel-Horn</i> , Capitain i Artillerie- Corpsset	1 Trykp.
— <i>Winther</i> , Kammerraad	1 —
— <i>With</i> , Assessor	1 —
— <i>Wyllich</i> , Cand.	1 —
— <i>Ørsted</i> , Etatsraad og Deputeret i det Kongl. Danske Cancellie, R. af D. . .	1 —
— <i>Ørsted</i> , Professor R. af D.	1 —

I Hertugdømmene.

Hr. <i>Aug. v. Hennings</i> , Kammerherre og Administrator af Grevskabet <i>Ranzau</i> R.	1 Trykp.
— <i>Jaspersen</i> , Told-Inspecteur	1 —
— <i>Spies</i> , Kanzler R. af D.	1 —

Færøerne.

Hr. <i>Schrøter, J. H.</i> , Pastor	1 Trykp.
---	----------

Island.

Bardestrands Syssels Læseselskab	1 Trykp.
Hr. Bjarnesen, Th., Student	1 Skrivp.
— Ebbesen, C. W., Kjøbmand	1 Trykp.
— Gunlögsen, B., Adjunct ved Bessestedes lærde Skole	1 —
— Gunnarsen, G., Amanuensis	1 —
— Hjaltalin, O., Districts-Chirurg paa Vesterlandet	1 Skrivp.
— Johnsen, St., Provst i Rangervalle og Vestmannöe-Syssel	1 Trykp.
— Iversen, Handels-Assistent i Reikevig	1 —
— v. Moltke, Stiftamtmand over Island	1 Skrivp.
— Paulsen, G., Provst i Sønder-Mule- Syssel	1 Trykp.
— Paulsen, Svend, Districts-Chirurg i Sønder-Amtet	1 —
— Stephensen, Dr. Juris, Conferentsraad og Justitiarius	1 Skrivp.
— Sivertsen, S., Kjøbmand	1 Trykp.
— Teitson, B.	1 —
— Thorgrimsen, S., Land- og Byefoged	1 —
— Thorsteinson, B., Amtmand over Ve- steramtet	1 Skrivp.
— Thorsteinson, A., Provst	1 Trykp.
— Vidalin, G., Biskop, R. af D.	1 —

Norge.

Hr. Aall, J., Jernværksejer, R. af D.	1 Trykp.
— Boie, Overlærer i Drammen	{ 1 Skrivp. 3 Trykp.
— Hallager, Boghandler i Bergen	

Hr. <i>Hartmann</i> , Boghandler i Christiania, for DHerr. Biskopper <i>Beck</i> og <i>Neu-</i> <i>mann</i> o. Fl.	{	1 Velinp. 1 Skrivp. 20 Trykp.
— <i>Hertzberg</i> , P. H., Pastor	1	—
— <i>Kielland</i> , Agent i Stavanger R. af D.	1	—
— <i>Lund</i> , Lector i Christiania	1	—
— <i>Manne</i> , Boghandler i Trondhiem	1	—
— <i>Preus</i> , Overlærer i Christiansand	4	—

Sverrig.

Hr. <i>Afzelius</i> , Kongl. Hofprædikant	1	Skrivp.
— <i>Bergwall</i> , Regiments-Pastor	1	Trykp.
— <i>Bring</i> , E. Sam., Jur. Adjunct	1	—
— <i>Bruzelius</i> , M., Adjunct	1	Skrivp.
— <i>Cnattingius</i> , A. J., Vice-Comminister	1	Trykp.
— <i>Faxe</i> , Jac.	1	—
— <i>Fremmling</i> , Math., Professor	1	Skrivp.
— <i>Hammarsköld</i> , Bibliothekar	1	Trykp.
— <i>Hanson</i> , J. P., Histor. Docens	1	Skrivp.
— <i>Hedrén</i> , J. P., Theol. Doctor, Over- Hof-Predikant i Stockholm	1	—
— <i>Hylander</i> , Sv., Magister legens	1	—
— <i>Levyn</i> , Krigs-Justitiarius i Stockholm	1	Trykp.
— <i>Lidbek</i> , A.	1	—
— <i>Lidfors</i> , Elias	1	—
— <i>Lilliegren</i> , J. G., Professor	1	—
— <i>Lilliencróna</i> , C. W., Auditeur	1	—
— <i>Lindfors</i> , A. O., Professor	1	—
— <i>Olin</i> , P. O.	1	Skrivp.
— <i>Petersen</i> , A. J., Professor	1	Trykp.
— <i>Rääf</i> , L., Kammerjunker	1	—
— <i>Retzius</i> , A. A., Medic. Dr.	1	—

Exempl.

Hr. <i>Retzius, N. J.</i> , Boghandler	{ 1 Skrivp. 3 Trykp.
— <i>Rydberg, S.</i> , Jur. Docens	1 —
— <i>Schröder, J. H.</i> , Amanuensis ved Univ. Bibliotheket i Upsala	1 —
— <i>Sondén, P. A.</i> , Rector Schole	1 —
— <i>Tegnér, Esaias</i> , Professor	1 Skrivp.
— <i>Testrup, Gustaf Adolf</i>	1 Trykp.
Universitets-Bibliotheket i Upsala (ved Pro- fessor <i>Aurivillius</i>)	1 —

Rusland.

Deres Excellence, Greve og Statsraad Ro- mantzof	1 Skrivp.
Hr. <i>Hipping</i> , Pastor i Petersburg	1 Trykp.

Tydskland.

Hr. <i>Krieger</i> , Boghandler i Marburg	1 Trykp.
— <i>Ritter, C.</i> , Professor i Berlin	1 —
Stettinische Buchhandlung i Ulm	1 —
Hr. <i>Stiller</i> , Boghandler i Rostock	1 —
— <i>Weber</i> , Boghandler i Bonn, for Pro- fessorerne <i>Arendt</i> og <i>Welcker</i>	{ 1 Skrivp. 1 Trykp.

Preussen.

Brødrene <i>Bornträger</i> i Königsberg	1 Trykp.
---	----------

Frankerige.

Hr. <i>Chaumette des Fossés</i> , General-Consul, Ridder m.m.	{ 4 Vellup. 1 Skrivp.
— <i>Kirstein, H. E.</i> , i Bourdeaux	1 Trykp.

Engelland.

Hr. *W. C. Trevelyan*, til Wallington i
 Northumberland 1 Skrivp.

Skotland.

Hr. *Robert Jamieson*, Esq. i Edinburg . . 1 Skrivp

Ostindien.

Hr. *Wolff*, Secretær, i Calcutta 2 Skrivp.

